

Lobsang Rampa DEN SAFRANGULE KJORTEL

LOBSANG RAMPA DEN SAFRANGULE KJORTEL

I denne bog åbenbarer Lobsang Rampa nye sider af sit mærkelige liv og de mystiske kræfter, han er udstyret med.

Det er historien om hans barndom i det store lama-kloster i Potala, højt oppe i Himalayas tynde luft, hvortil han kom som dreng for at studere Buddhas lære.

Gennem den unge acolyts øjne og ører lærer vi om prins Gautamas liv og hans opdagelse af „Den midterste vej“, „De fire ædle sandheder“ og om Nirvana. De, som har læst om Lobsang Rampas oplevelser i Tibets klostre, vil bevæges dybt af denne personlige beretning om en forvoven og sommetider ulydig ynglings forvandling til en alvorlig, dybtænkende ung mand i besiddelse af ganske usædvanlige sensoriske evner.

S V PRESS A/S

SV 753
Kr. i. m. 18.50

ISBN 87 418 1055 0

LOBSANG RAMPA Den safrangule kjortel

Mærkelige skygger vuggede for mit ubekymrede blik, bølgede hen over mit synsfelt som farverige fantasibilleder fra en eller anden fjern behagelig verden. Det solspættede vand lå stille nogle få tommer fra mit ansigt.

Blidt stak jeg min arm ned under overfladen og betragtede de dovne små bølger, som bevægelsen fremkaldte. Jeg kneb øjnene sammen og stirrede ned i dybderne. Ja, den store gamle sten, det var dér, den boede - og den kom ud for at hilse på mig! Langsomt lod jeg fingrene glide hen ad siderne på den nu ubevægelige fisk, ubevægelig med undtagelse af finnernes lette bevægelser, mens den "trådte i vande" imellem mine hænder.

Den og jeg var gamle venner. Jeg kom ofte for at kaste mad ned i vandet til den, før jeg klappede og kærtgnede dens krop. Ni nærrede den dybeste forståelse, som kun opstår mellem dem, som ikke har noget at frygte fra hinanden. På det tidspunkt vidste jeg ikke engang, at fisk var spiselige! Buddhister tager ikke liv og påfører heller ikke andre lidelser.

Jeg tog en dyb indånding og stak hovedet ned under overfladen opsat på at se nærmere på en anden verden. Her følte jeg mig som en gud, der kiggede ned på en helt anden form for liv. Høje blade bevægede sig svagt i en usynlig strøm, stride vandplanter stod ranke som kæmpestore træer i en skov. Noget sand bugtede sig afsted som en slange; det omkransedes af en bleg grøn plante, og lignede mest af alt en velplejet græsplæne.

Bitte små fisk, mangefarvede og med store hoveder, smuttede de ind mellem planterne i deres evindelige søgen efter føde og morskab. En kæmpemæssig vandsnegl klatrede møjsommeligt ned ad siden på en stor grå sten, så den kunne udføre sit hverv med at rense sandet. - Min mine lunger var ved at sprænges, den varme eftermiddagssol brændte i nakken, og de hårde sten ved bredden gravede sig ind i kødet. Jeg så mig omkring en sidste gang, rejste mig op på

knæene og indåndede taknemmeligt den friske luft. Her, i *min* verden, var alting helt anderledes end i den rolige verden, jeg havde studeret. Her var der uro, stor aktivitet og megen faren frem og tilbage. Lidt humpende fra et sår i mit venstre ben, lænede jeg mig op ad et gammelt træ og så mig omkring.

Norbu Linga var en dis af farver, piletræernes levende grønne, det røde og gyldne fra Ø-Templet, og himlens -dybe, dybe blå, understreget af de uldne skyer, der kom farende over bjergene fra Indien. Søens rolige vand reflekterede farverne på en sådan måde, at det hele fik et uvirkeligt skær, når en brise bevægede vandet og fik billedet til at vakle og udviskes. Alt her var fredfyldt, stille, og dog herskede der lige på den anden side af muren, som jeg kunne se, en helt anden stemning.

Munke i rødbrune kjortler gik omkring med store stakke tøj, der skulle vaskes. Andre sad på hug ved det glimtende vand og vred og vendte tøjet, så det kunne blive rigtigt gennemblødt. Glatragede hoveder glimtede i solen, og som dagen skred frem, blev de efterhånden solbrændte. Små akolutter, der for nylig var kommet til lama-klostret, sprang vilde og ophidsede omkring, mens de bankede på deres kjortler med store glatte sten, så de kunne se ældre og mere slidte ud, og således give indtryk af at bæreren havde været akolut længere!

Af og til oplyste solens stråler klare striber på en ærefrygt-jndgydnnde lamas kjortel. De fleste af dem var mænd af roligt ydre, mænd der var vokset op i Templets tjeneste. Andre, dog ganske få, var virkelig unge, nogle af dem var **Genkendte Inkarnationer**, mens andre havde nået deres nuværende position gennem egne fortjenester.

Man kunne også se proktorerne gå omkring; det var store mænd fra Kham provinsen, som så meget vågne og bistre ud, og som havde til opgave at opretholde ro og orden. Ranke og svære bar de deres kæmpestore stave, der var det ydre tegn på deres embedé. Det var ikke intellektuelle, men mænd af muskelstyrke og integritet og valgt udelukkende på grund af dette. En af dem kom hen imod mig og gloede spørgende på mig. Lidt efter genkendte han mig, og han gik hurtigt igen for at søge efter andre, der i højere grad trængte til hans opmærksomhed.

Bag mig hævede Potalaens mægtige masse sig op mod himlen - "Gudens Hjem" - et af menneskets mest storslåede arbejder. Den mangefarvede klippe lyste blidt og sendte sine farver hen over vandet. Ved en særegenhed fra det skiftende lys syntes de udskårne og farvede figurer i baggrunden at blive besjælede med liv og bevægelser, der fik dem til at ligne en gruppe mennesker i en livlig diskussion. Store striber gult lys, der blev kastet tilbage fra de store grave på Potalas tag, glimtede afsted og dannede livlige mønstre på de mørkere bjergsider.

Et pludseligt bump og lyden fra træ, der bøjes, fik mig til at dreje omkring. En meget gammel fugl, grå og affældig, ældre end den ældste akolut, havde sat sig på et træ bag mig. Den så på mig med strålende perleagtige øjne og gav et "kruaak" fra sig, og hoppede så pludseligt, så den vendte ryggen mod mig. Den strakte sig i sin fulde længde og baskede voldsomt med vingerne, mens

den udsendte en uønsket ”gave” i min retning, og det med utrolig kraft og præcision. Kun ved et desperat spring til siden undgik jeg at agere skydeskive. Fuglen vendte sig igen for at se mig og sagde ”kruaak”, før den henledte sin opmærksomhed på noget af større interesse et andet sted.

Med den milde brise kom de første svage lyde fra en gruppe handelsmænd, der nærmede sig fra Indien. Yakoksernes brølen når de protesterede mod drivernes forsøg på at skynde på dem. Den astmatiske piben og stønnen fra gammelt slidt læderseletøj, mange fødders trampen og skubben, og den sprøde klang fra små sten, der blev skubbet og sparket til side af karavanen. Snart kunne jeg se de arbejdende dyr, højt belæsset med eksotiske pakker. Store horn der svajede over buskede øjenbryn, vommens bevægelser, mens de store dyr stavrede afsted i det rolige, men utrættelige tempo. Nogle af handelsmændene gik med turban, nogle med gamle peishuer og andre med slidte filthatte.

”Almisser, almisser til Gudens kærlighed,” råbte tiggerne.

”Ah!” råbte de, når de handlende ubekymrede gik videre. ”Din mor er en ko, som parrede sig med et svin, din sæd er Sheitans sæd, dine søstre bliver solgt på markedspladsen!”

Mærkelige dufte kildrede mine næsebor og fik mig til at tage en dyb indånding - og så udstøde et ordentligt nys. Dufte fra Indiens hjerte, plader af te fra Kina, ældgarmelt støv, der blev rystet løs fra de yakbårne pakker, og det hele blev fejlet hen imod mig. Lyden fra yakokseklokkerne fortabte sig i det fjerne og ligeså de handlendes højrøstede tale og tiggernes forbandelser. Snart ville damerne i Lhasa få besøg af rige beundrere. Snart ville de små handlende prutte over de priser handelsmændene forlangte. Hævede øjenbryn og endnu mere hvede stemmer over de uforklarligt hævede priser. Snart ville jeg være nødt til at gå tilbage til Potala.

Jeg kiggede mig dovent omkring. Jeg betragtede munkene og deres vask; to af dem var kommet op at toppes (no;krangle?) på grund af vandsprøjt. Hurtigt lagde proktorerne sig imellem, en hurtig bevægelse og de to revsede munke blev ført bort, begge i et ”Fredens Vogteres” jerngreb.

Men hvad var det? Mit blik hvilede ved buskene. To små glimtende øjne stirrede forsigtigt på mig fra jorden. To små grå ører vendte opmærksomt i min retning. En lille krop sad sammenkrøbet parat til at springe ud, hvis jeg gjorde en forkert bevægelse. En lille grå mus funderede over muligheden for at slippe ud mellem mig og søen. Mens jeg kiggede, sprang den frem, mens den hele tiden holdt øje med mig. Dens agtpågivenhed var dog malplaceret; da den ikke så sig for, stødte den lige, ind i en nedfalden gren - og med et skrig af rædsel - sprang den en fod op i luften. Den sprang dårligt, sprang for langt til den ene side. Da den kom ned mistede den fodfæstet og faldt ned i søen. Det stakkels væsen kom ingen vegne og var i fare for at blive angrebet af en fisk, så jeg vadede ud i vandet og skovlede den op.

Jeg tørrede den omhyggeligt med en flig af min kjortel og vadede tilbage mod bredden. Der satte jeg den rystende skabning på jorden - og straks forsvandt den ind i buskadset, uden tvivl taknemmelig over sin flugt. Over mig ytrede den gamle fugl et bespottende ”kruaak”, hævede sig

møjsommeligt og buskede larmende i retning af Lhasa.

I retning af Lhasa? Det mindede mig om, at jeg måtte se at komme hen til Potala! Over Norbu Linga muren lå munke foroverbøjede og undersøgte vasketøjet, der lå til tørre på jorden. Det hele måtte undersøges meget nøje, før det kunne samles sammen. Broder Bille kunne være på vej tværs over det, og at rulle klæderne sammen ville være ensbetydende med at knuse Lille Broder - en handling, der fik en bhuddistpræst til at gyse og blegne.

Det kunne være, at en lille orm havde søgt læ for solen under lamaens vasketøj, og så måtte lille orm fjernes, således at dens skæbne ikke blev ændret af mennesket. Over hele området lå munke og udforskede og gispede af lettelse, når den ene lille skabning efter den anden blev fjernet fra stedet, der ville føre til den sikre død.

Gradvist voksede stakkene af vasketøj, efterhånden som det var klart til at blive taget ind i Potala. Små akolutter stavrede af sted under de nyvaskede byrder. Nogle af dem kunne ikke engang se over det, de bar. Så kunne der lyde et pludseligt vræl, når en eller anden lille fyr faldt og sendte al tøjet ned på den støvede jord eller endog ned i mudderet ved flodbredden.

Højt oppe fra taget lød der en banken fra trommerne og en gjalden fra de store trompeter. Lyde, der i lang tid blev kastet tilbage fra de fjerne bjerge, således at det til tider, når de rette betingelser var til stede, kunne mærkes som en stor puls, der bankede mod ens bryst i flere minutter. Så, pludseligt, ville alt være så stille, så roligt, at man kunne høre sit eget hjerteslag.

Jeg forlod det venlige træs skygge og banede mig humpende igennem et hul i buskene. Mine ben rystede; et stykke tid forinden havde jeg brændt mit venstre ben ret voldsomt, og det ville ikke heles - og så havde jeg brækket begge ben, da et mægtigt vindstød havde løftet mig fra Potalas tag og kastet mig ned ad bjergsiden. Så jeg haltede, og i et stykke tid var jeg fritaget for at tage del i de huslige pligter. Min, glæde over det havde dog ikke varet længe, da jeg måtte studere mere ”så gælden kunne udlignes”, som de havde sagt. I dag - vaskedag - havde jeg fået fri til at gå hen og hvile mig i Norbu Linga. (bilder fra parken der følger:)

Det var ikke noget for mig at vende tilbage via hovedindgangen med alle de høje lamaer og munke, der trådte en i hælene. Det var heller ikke noget for mig at gå op ad de stejle, stejle trin, hvor jeg plejede at tælle ”otteoghalvfems, nioghalvfems, (98,99...) et hundrede...”

Jeg stod i vejkanterne mens lamaer, munke og pilgrimme passerede forbi. Så var der en pause, og jeg haltede over vejen og dykkede ind i buskene. Jeg masede mig op ad den stejle bjergside og klatrede op over landsbyen Shö og faldt ind på stien mellem Retfærdighedens Sale og Potala.

Vejen var ujævn men smuk med de små fremspringende bjergbevoksninger. Luften var kølig og mine, stakkels ben begyndte at smerte uudholdeligt. Jeg samlede min lasede kjortel omkring mig og satte mig på en passende klippe for at samle kræfter og genvinde pusten. I retning af Lhasa kunne jeg se små glimtende bål - handelsmændene slog lejr i det fri, som indere ofte gjorde frem for at overnatte i et af herbergerne. Længere mod nord kunne jeg se den skinnende flod, som den drog afsted på sin umådelige rejse helt til den Bengalske Bugt.

”Ur-rorr, ur-rorr!” lød en dyb basstemme og et hårdt, busket hoved stødte mod mine knæ. ”Ur-

rorr, ur-rorr!” svarede jeg venligt En uklar bevægelse og en stor sort kat stod på mine ben og pressede sit ansigt mod mit. ”Ærværdige Kis Kis!” sagde jeg gennem den tykke pels. ”Du er ved at kvæle mig med din opmærksomhed.” Blidt lagde jeg mine hænder på dens skuldre og skubbede den tilbage, så jeg kunne se på den. Store blå øjne, en smule skæve, stirrede på mig. Dens tænder var så hvide som skyerne oven over, og de spidse ører var på vagt over for den mindste lyd.

Ærværdige Kis Kis var en gammel og skattet ven. Tit skjulte vi os sammen bag nogle store buske og talte om vor angst, vore skuffelser og alle besværlighederne i vort vanskelige og hårde liv. Nu viste den mig sin kærlighed ved at ”hækle” på mig; den åbnede og lukkede sine store poter, mens dens spinden lød højere og højere. I et stykke tid sad vi sammen, så besluttede vi at det var på tide at fortsætte.

Mens jeg kæmpede mig opad under store smerter fra mit beskadigede ben, strøg ærværdige Kis Kis i forvejen med oprejst hale. Den forsvandt ind i noget buskads, og så, når jeg kom på højde med den, sprang den legesygt ud og klyngede sig til min flagrende kjortel. -- Så! Så! udbrød jeg. - Sådan kan lederen af Kat Juvel-vagten ikke opføre sig. Til svar lagde den ørerne tilbage og for op ad min kjortel, og da den nåede min skulder, sprang den skråt ind i buskene.

Det morede mig at betragte vore katte. Vi brugte dem til vagter, for en ordentlig trænet siameserkat er mere bister end nogen hund. De hvilede sig, tilsyneladende sov de, ved siden af de Hellige Genstande. Hvis pilgrimme forsøgte at berøre, eller stjæle dem, så ville disse katte - altid parvis - angribe og true dem med bid i struben. De var *bistre*, og alligevel kunne jeg gøre alt med dem; da jeg havde telepatiske evner, kunne Konversere uden besvær.

Jeg nåede sideindgangen. Ærværdige Kis Kis var der allerede og prøvede energisk at rive splinter ud af træstolpen ved siden af døren.. Da jeg løftede klinken, skubbede den døren op med sit stærke hovede og forsvandt ind i det tilrøgede rum. Jeg fulgte efter meget langsommere.

Dette var mit midlertidige hjem: Mine benskader havde været af en sådan art, at jeg var blevet sendt fra Chakpori til Potala (se gml.bilde t.v). Nu, da jeg gik ind i korridoren, mærkede jeg den velkendte lugte af ”hjem”. Den allestedsnærværende duft af røgelse, de forskellige parfumer afhængige af

tiden og formålet for hvilket de blev brændt. Den sure, harske og ”stikkende” lugt af yakoksesmør som vi brugte i vore lamper og til at opvarme mindre ting som kedler, samt til at modellere i. Uanset hvor hårdt vi skrubbete (og vi skrubbete ikke alt for hårdt!) var lugten der altid, den ”gennemvædede” alt. En mindre behagelig lugt var den der stammede fra yakoksegødningen, som vi i tørret tilstand brugte til at opvarme de gamle og syges værelser. Men nu stavrede jeg videre, ned gennem korridoren, forbi de blafrende smørlamper, der fik den dystre korridor til at se endnu mere dystre ud.

En anden ”parfume” var altid til stede i alle lamaklostre, en ”parfume” så velkendt, at man ikke bemærkede den, med mindre sulten havde skærpet ens sanser. Tsampa! Lugten af ristet byg, lugten af kinesisk pladete, lugten af varmt smør. Blandt det og resultatet er uundgåeligt den evindelige tsampan. *Nogle tibetanere har aldrig smagt anden mad end tsampa: de bliver født til smagen af den, og det er den sidste føde de får.* Det er mad, drikke og trøst. Det giver én styrke under det hårdeste manuelle arbejde, og det yder føde til hjernen. Men det har altid været min opfattelse, at det udhungrer den seksuelle interesse, og Tibet har derfor intet besvær med at være en cølibat nation, et land af munke, med et dalende fødselstal.

Sulten havde skærpet *mine* sanser, så jeg var fuldt ud istand til at værdsætte aromaen af ristet byg, varmt smør og kinesisk pladete! Besværet vandrede jeg ned ad korridoren og drejede til venstre, hvor lugten var kraftigst. Her skovlede munke ristet og malet byg ned i store kobberkedler med boblende te. En af dem huggede adskillige pund yaksmør af og smed det ned, en anden hældte en lædersæk med salt i, salt der var blevet ført hertil af handelsmænd fra Højlandssøerne. En fjerde munk rørte det hele sammen med en to meter lang ”ske”.

Den store kedler boblede og skummede og stikler af kviste fra teen dukkede op på overfladen, hvor munken skovlede dem udenbords.

Den brændende yakgødning under kedlerne udsendte en skarp lugt og store skyer af sort sod. Hele stedet var sodet til, og munkekokkenes sodstribede ansigter kunne have tilhørt en deling, der var blevet sendt op fra et eller andet helvede. Munken med ”skeen” tog tit noget af det flydende smør på overfladen og kastede det på ilden. Så lød der en syden, det blussede op, og det hele stank lidt mere.

- Ah, Lobsang! råbte en af munkene, så det kunne høres i larmen. - Kommer efter mad igen, hva? Tag for dig af retterne, dreng! Fra min kjortels inderste tog jeg den lille læderpose, i hvilken vi munke havde en dags forråd af byg. Jeg rystede støvet ud og fyldte den helt op med nyt ristet, malet byg. Jeg tog også min skål frem fra kjortlen og undersøgte den nøje. Den var en smule beskidt, en smule ”kaget”. Fra den store kasse mod væggen længst væk, tog jeg en håndfuld fint sand og skrubbete min skål grundigt igennem. Så fik jeg også rensset mine hænder! Til sidst var jeg tilfreds med resultatet. Men jeg måtte ordne endnu en ting, min tepose var tom, eller rettere, alt hvad den indeholdt nu var små stilke, sand og andet skidt, som man altid kunne finde i teen.

Denne gang vendte jeg vrangen ud af posen og rystede resterne af. Efter at have ordnet posen, tog jeg en hammer og bankede et passende stykke af den nærmeste blok te.

Nu var det min tur. Endnu engang tog jeg min skål - min nyligt rensede skål - og holdt den frem. En munk tog en øse og fyldte min skål med tsampa. Taknemmelig trak jeg mig tilbage til et hjørne, satte mig på en sæk og spiste min portion. Mens jeg spiste, så jeg mig omkring. Køkkenet var fuld af de sædvanlige tilskuere, uvirksomme mænd der samledes for at sladre og føje lidt til det sidstne rygte. - Ja, lama Tenching rejser til Rosenhegnet. Det siges, at han kom op at skændes med abbeden. Min ven hørte det hele, han siger...

Folk har mange, mærkelige opfattelser af lamaklostre. Man tror ofte, at munke bruger hele dagen til bøn, betragtninger eller meditation - "ser gode ud og siger udelukkende gode ting." Et kloster ér et sted, hvor mænd med religiøse hensigter officielt samles for at bede og meditere, så sjælen kan renses. Officielt! **Uofficielt skaber en kjortel ingen munk.** I et samfund på adskillige tusind må der være nogen der har med husholdningen at gøre, nogen der reparerer og får maskineriet til at køre rundt. Andre sørger for regnskaber, leder de lavere klasser, underviser, beder...

Nok! Et lamakloster kan være en stor by udelukkende med en mandlig befolkning. Arbejderne kommer fra den laveste klasse af munke som ikke har nogen interesse i de "religiøse" aspekter af livet, og som kun viser det ringe interesse. Nogle munke har aldrig været i et Tempel undtagen for at rense gulvet!

Et stort lamakloster har bestemte steder til bøn, skoler, hospitaler, butikker, køkkener, herberger, fængsler og næsten alt det, der er i en "lægd" by. Den store forskel består i at i et lamakloster, er alle - alt, mandligt og - på overfladen - er alle helliget "religiøse instruktioner og handlinger". Lamaklostre har deres ærlige arbejdere og deres velmenende drønnrter. De større larmklostre er byer med mange bygninger og parker spredt ud over et stort areal, til tider er hele samfundet omgivet af en høj mur.

Andre lamaklostre er små med kun et par hundrede munke, der alle bor i én bygning. I nogle fjerne egne er der nogle meget små klostre, der ikke har mere end ti medlemmer. Så de rangerer fra ti til ti tusind, den høje og den lille, den fede og den tynde, den gode og den slette, den dovne og den energiske. Det samme som i ethvert andet samfund, ikke værre og ofte heller ikke meget bedre, med undtagelse af *disciplinen i klostrene* som kan være næsten militaristisk - det afhænger alt sammen af abbeden. Han kan være en venlig, betænksom mand, eller han kan være en tyran.

Jeg kvalte en gaben (no:rap) ,og gik ud i korridoren. En puslen i et af forrådsrummene tiltrak sig min opmærksomhed. Jeg så lige en sort hale forsvinde mellem lædersækkene med korn. Kattene vogtede over kornet og fangede samtidig deres middag, nemlig mus. Oven på en af sækkene så jeg en tilfreds-udseende kat, der vaskede sig og ligefrem *smiledé* af tilfredshed.

Trompeterne gjaldede, og det gav genlyd i alle korridorerne. Jeg vendte mig og begyndte at gå

ind mod Det inderste Tempel til lyden af mange slæbende sandaler og klaskende fødder.

Derinde hvilede den tidlige aftenstusmørke blandet med lilla striber der kravlede tværs over gulvet og farvede søjlerne ibenholtssorte. Vinduernes sider omkransedes af et gyldent skær, nu hvor solens fingre strakte sig frem og en sidste gang kærtegnede vort hjem. Skyer af røgelse drev omkring, og når en solskinsstribe gennemtrængte dem, så de ud som en myriade af levende små væsener.

Munke og lamaer, og små ydmyge akolutter, strømmede ind og indtog deres plads på gulvet og føjede derved hver endnu en farve til, som kunne reflekteres af den vibrerende luft. Man kunne se Potala lamaernes gyldne, safrangule og røde kjortler, munkenes brune og af og til afblegede dragter, hvis de havde arbejdet i solen. Alle sad på rad og række i denne anerkendte stilling.

Jeg - fordi mit brandsår og ben-smerter forhindrede mig i at sidde som foteskrevet - var henvist til et sted bagest i lokalet, hvor jeg var skjult af en "tilrøget" søjle, således at jeg ikke "ødelagde mønstret".

Jeg så mig omkring, så på mændene, alle drengene og de meget gamle viise som var her ifølge hellige pligter, hver især i overensstemmelse med sin egen overbevisning. Jeg tænkte på min mor, den mor der ikke engang havde sagt farvel til mig, da jeg havde forladt mit hjem - hvor længe siden forekom det ikke at være! - for at blive optaget i Chakpori lamaklosteret. Mænd, alle mænd. Jeg kendte kun til mænd. Hvordan var *kvinder*? Jeg vidste, at i nogle egne af Tibet var der klostre, hvor munke og nonner levede sammen, var gift og dannede familier.

Røgelsen svævede omkring, og gudstjenesten fortsatte langsomt, mens tusmørket blev til aften og mørke, der kun blev *gennembrudt af* de glimtende smørlamper og den glødende røgelse. Mænd! *Var* det rigtigt, at mænd skulle leve alene uden omgang med kvinder? Men hvordan var kvinder, tænkte de lige som os? så vidt jeg vidste, talte de kun om mode, hår og lignende åndsvage ting. De så også frygtelige ud med alt det de smurte i ansigtet.

Gudetjenesten sluttede, og jeg rejste mig med møjje og besvær på rystende ben og stod med ryggen mod søjlen, så jeg ikke ville blive væltet omkuld, når de først begyndte at strømme ud. Endelig kunne jeg gå ud i korridoren og derfra op i sovesalen.

En kølig vind blæste gennem de åbne vinduer, den blæste lige ned fra Himalaya. Stjernerne lyste klart og koldt i den lyse nat. Fra vinduet nedenunder reciterede en monoton stemme:

Dette er den Rene Sandhed hvad angår lidelsernes oprindelse. Det er den krævende tørst, der skaber væseners fornyelse...

Jeg mindede mig selv om, at i morgen og måske et par dage der efter, ville vi få særlig undervisning i buddhisme af en af de store indiske lærere. Vores buddhisme - lamaisme - havde udskilt sig fra den stærkt ortodokse indiske buddhisme på nogenlunde samme måde, som den kristne tro havde kvækere og katolikker.

Men nu var nattetimerne imidlertid stærkt fremskredne, og jeg vendte mig bort fra det iskolde vindue.

Rundt omkring sov akolutter. Nogle snorkede, et par stykker kastede sig uroligt frem og tilbage, mens de, muligvis, tænkte på "hjemmet", som jeg for nylig havde gjort det. Et par tapre sjæle forsøgte at praktisere "den korrekte" lamaistiske sovestilling - at sove siddende i lotusstillingen. Vi havde naturligvis ingen senge eller madrasser. Gulvet var vort bord og vores seng.

Jeg tog min kjortel af og stod nøgen og rystende i den kølige natteluft, mens jeg slyngede det tæppe omkring mig, som alle tibetanske munke har på sig som en pølle over den ene skulder og bundet ved lænden. Forsigtigt bøjede jeg mig ned mod gulvet, for at min forræderiske ben ikke skulle lave nykker. Jeg foldede min kjortel sammen og lagde den under hovedet som hovedpude og faldt hurtigt i søvn.

Andet kapitel

- *Du, dreng, dig* - sid rigtigt. Sid på den foreskrevne måde. Stemmen lød som torden. Så knaldede to tunge hænder mod mine ører, venstre - højre. Et øjeblik troede jeg, at alle templets klokker var ramlet sammen. Jeg så flere stjerner, end der var synlige på selv den klareste nat. En hånd tog fat i kraven på min kjortel, hejsede mig op og rystede mig som en kost, der bliver rystet ud af et vindue.

- *Svar mig, dreng, svar mig!* råbte den vrede stemme. Men han gav mig ikke mulighed for at svare, rystede mig bare, indtil mine tænder klaprede, og min skål faldt ud og rullede hen over gulvet. Min bygpose faldt også ud og snøren løsnedes, så en byge af korn faldt ud. Endelig tilfreds smed den bistre mand, mig ned som en kludedukke.

Der var dødsstille, og der herskede en spændt stemning. Forsigtigt fingererede jeg ved min kjortel bag det venstre ben. En tynd stribe blod sivede ud fra det sprængte sår. Stilhed? Jeg så op. Der stod en abbed i døråbningen og så på den bistre mand. "Drengen er hårdt såret," sagde han. "Han har Den Inderstes særlige tilladelse til at sidde på den mest behagelige måde. Han har tilladelse til at besvare spørgsmål uden at rejse sig." Abbeden gik over mod mig, så på mine blodige fingre og sagde: "Blødningen stopper nok snart. Hvis ikke så gå ned i infirmeriet." Så nikkede han til den bistre mand og forlod værelset.

"Jeg," sagde den bistre mand, "er kommen specielt fra Moder Indien for at fortælle jer Sandheden om Buddhismen. I (dere) i dette land er veget væk fra vores retning og har dannet jeres egen kaldet "lamaisme". Jeg er kommet. for at fortælle jer om De Oprindelige Sandheder." Han

stirrede på mig, som om jeg var hans dødsfjende, så gav han en dreng ordre til at give mig min skål og bygpose. Mens min byg blev fejlet op, gik han rastløs frem og tilbage, som om han søgte efter et nyt offer. Han var en høj, tynd mand med meget brun hud og et stort næb til næse. Han bar en kjortel der afslørede, at han tilhørte en gammel indisk orden, og han så ud, som om han foragtede os.

Den indiske lærer stavrede hen mod den anden ende af værelset og besteg den lille hævede platform. Omhyggeligt rettede han på pulten, så den indfrie hans krav. Han stak så hånden ned i en lædertaske med stive sider og firkantede hjørner og tog noget fantastisk papir frem. Tyndt papir, én hånds bredde gange to, det lignede slet ikke de lange tykke stykker vi brugte. Det var tyndt og halvgennemsigtigt, og næsten lige så bøjeligt som klæde. Hans mærkelige lædertaske fascinerede mig. Den var blankpoleret, og i midten af den smalle side havde den et skinnende stykke metal som klikkende åbnede sig, når han rørte ved en knap. Et stykke læder dannede et meget behageligt håndtag, og jeg bestemte, at jeg en dag ville eje sådan en taske.

Inderen samlede sine papirer, kastede et dystert blik på os og fortalte os så den historie; vi havde kendt længe. Med den største interesse betragtede jeg den måde, hvorpå hans næse bevægede sig, når han talte og hvorledes hans bryn dannede en skarp kant, når han klemte øjnene sammen og kiggede i papirerne. Historien han fortalte os? Den gammelkendte!

”For femogtyve hundrede år (2500) siden følte menneskene i Indien sig desillusionerede med hensyn til deres religion. Hindu præsterne var vanslægtede, de tænkte kun på jordiske glæder og personlig vinding. Menneskene, som de skulle have hjulpet, vendte den gamle tro ryggen til fordel for næsten hvad som helst. Profeter og sandsigere flokkedes i stort tal med spådomme om dommedag og tortur. Dyrevenner besluttede, at dyr var bedre end mennesker, så de ophøjede dyr til guder.

De mere kultiverede indere, de dybtstående mænd, som frygtede for deres land, vendte sig bort fra deres forfædres religion og spekulerede længe over den menneskelige sjæls ynkelige tilstand. En af disse mænd var en stor hindu raja, en umådelig rig krigskonge. Han var dybt bekymret over sin eneste søn Gautamas fremtid, en søn der netop i de besværlige tider var faldet over verden.

Faderen og familien nærede det stærkeste ønske om, at Gautama skulle vokse op som krigerprins og senere arve sin fars kongerige. En sandsiger, der var blevet bedt om at udtale sig om fremtiden havde sagt at den unge mand ville blive en profet af stor navnkundighed. For den chokerede fader var dette en ”skæbne værre end døden”. Rundt omkring sig havde han set mange eksempler på unge mænd der havde givet afkald på et velbehageligt liv for at leve videre som pilgrimme i laser og derigennem finde et nyt spirituelt liv. Faderen besluttede sig for at gøre alt hvad der stod i hans magt for at forhindre, at denne forudsigelse gik i opfyldelse. Han lagde planer.

Gautama var en kunstnerisk begavet og følsom ung mand med et vågent intellekt, der var i stand til at skære igennem alle omsvøb. Selv om han var enevældig både af fødsel og opvækst, nærrede han dog følelser for dem under sig. Hans iagttagelsesevner var af en sådan art, at han snart blev klar over, at han på det omhyggeligste blev ledet og beskyttet, og kun fik lov til at møde dem, der var personlige tjenere eller af samme kaste.

På det tidspunkt, da sandsigeren var kommet med sin profeti, havde faderen givet de strengeste ordrer om, at sønnen hele tiden blev beskyttet mod den ondskab og bekymring der herskede uden for paladsets mure. Drengen måtte ikke gå ud alene, hans rejser skulle tilrettelægges, og han måtte ikke komme i kontakt med fattige eller lidende. Luksus, og kun luksus, skulle være hans skæbne. Alt hvad penge kunne købe var hans. Alt hvad der var ubehageligt var ude af betragtning.

Men livet kan ikke fortsætte sådan. Gautama var en åndrig ung mand og desuden i høj grad udstyret med fasthed. En dag, uden hans forældre eller lærere vidste det, lykkedes det ham sammen med en omhyggeligt udvalgt tjener at foretage en køretur uden for paladsets mure. For første gang i sit liv så han, hvordan andre kaster lever. Fire hændelser fremkaldte de mest dybtgående tanker og ændrede derved religionshistriens bane.

Straks efter at de var taget af sted, så han en meget gammel mand, der rystende af alderdom og sygdom kæmpede sig frem ved hjælp af to stokke. Tandløs, blind af grå stær og senil, vendte den gamle mand et udtryksløst ansigt mod den unge prins. For første gang i sit liv indså Gautama, at alderdom var noget, der ventede os alle, at man efterhånden som årene tyngede én ikke længere var aktiv og smidig.

Den unge prins fortsatte sin tur slemt rystet og fyldt med mærkelige og dystre tanker. Men endnu et chok ventede ham:

-da hestene sagtede farten ved et skarpt sving, faldt Gautamas skræmte blik på en ynkelig skikkelse, der klagende sad og svajede frem og tilbage ved vejsiden. En mand dækket af væskende sår, udtæret og elendig, sad og stønnede, mens han kradsede gule skorper af sin krop.

Unge Gautama var dybt chokeret. Syg i hjertet - måske også fysisk syg,- spekulerede han over spørgsmålet, mens han blev ført afsted. *Må* og skal man lide? Er det noget, der rammer os alle? Er lidelser uundgåelige? Han så på sin tjener, som førte hestene. Hvorfor var han så rolig, spekulerede den unge prins. Kusken så ganske ubekymret ud, som om sådanne oplevelser hørte dagligdagen til. Dette måtte altså være grunden til, at hans fader havde beskyttet ham.

De fortsatte deres tur, da Gautama var for oprevet til at give ordre om andet. Forsynet, eller skæbnen, var dog ikke tilfreds endnu. På Gautamas befaling blev der trukket i tøjlerne, og hestene standsede helt. Ved vejkanthen lå et nøgent lig godt opløst af den ubarmhjertige sol. Et knald fra kuskens pisk og en tæt sky af fluer, der søgte næring på liget, hævdede sig summende. Den solblegede og ildelugtende krop var nu helt synlig for den unge mand. Mens han betragtede liget,

fløj en flue ud af den døde mund, fløj op, og satte sig igen.

For første gang i sit liv så Gautama døden, vidste at der, *var* død ved afslutningen af alt liv. Mut beordrede den unge mand kusken til at vende tilbage... han sad og tænkte på det ustadige ved livet, tænkte på kroppens skønhed, som dog alligevel måtte gå i forfald. Var skønhed så midlertidig, spekulerede han.

Hjulene snurrede rundt, og støvet rejste sig i skyer bag dem. Den unge prins sad modfalden og i dybe tanker. Tilfældigvis, eller atter skæbnebestemt, så han op tidsnok til at se en velklædt munk spadsere hen ad vejen. Den stille og rolige munk udstrålede en aura af indre fred, af velvære, af kærlighed til sine medmennesker. Den unge Gautama, der var rystet i sit inderste over det, han havde set, modtog nu endnu to chok. Kunne man kun finde fred, tilfredshed, ro og alle de andre dyder, hvis man trak sig, tilbage fra det verdslige liv og blev religiøs? En munk? Medlem af en eller anden mystisk orden? Så ville han, besluttede han, blive ligesom den munk. Han ville trække sig tilbage fra livet i paladset, trække sig tilbage fra den eneste levemåde, han kendte.

Hans fader rasede og skældte, hans moder græd og bønfuldt. Tjeneren blev forvist fra kongeriget. Gautama sad alene i sit værelse og tænkte og tænkte. Han tænkte konstant på det, han havde set. Tænkte, at hvis han havde set så meget på så lille en udflugt - hans *eneste* udflugt - så måtte der herske megen lidelse og elendighed. Han nægtede at spise, bentæredes og sad blot og spekulerede på, hvad han skulle gøre, hvorledes han kunne flygte fra paladset, hvorledes han kunne blive en munk.

Hans fader prøvede på alle mulige måder at lette den byrde af sorg og depression, der hvilede på den unge mands skuldre. De bedste musikere fik ordre til at spille døgnet rundt, så den unge prins ikke fik ro til at tænke. Man forsøgte sig med jonglører, akrobater og gøglere af enhver tænkelig art. Kongeriget blev gennemført for de smukkeste kvinder, kvinder der var kyndige i de mest eksotiske former for erotik, så Gautama kunne vækkes af lidenskab og derved blive bortledt fra sin modløshed.

Musikere spillede, inntil de faldt omkuld af udmattelse. Pigerne dansede og praktiserede erotiske øvelser, indtil de også sank sammen af udmattelse. Så først "vågnede" Gautama. Med rædsel stirrede han på de faldne musikeres kejtede stillinger. Chokeret så han på de nøgne piger, ligbleg af udmattelse og med kosmetikken ækelt og levende fremstående nu, da skæret af sundhed var forsvundet.

Endnu engang tænkte han over skønhedens forgængelighed, hvor forbigående den var, hvor hurtigt den forsvandt. Hvor bedrøveligt, hvor grimt livet var. Hvor grelle og udmajede kvinder var, når deres umiddelbare aktivitet var endt. Han besluttede sig for at tage af sted, besluttede at forlade alt hvad han havde kendt og søge roen, hvor den end måtte findes.

Hans fader rasede, fordoblede og tredoblede paladsets vagt. Hans moder skreg og blev hysterisk. Hans hustru, stakkels kvinde, brød sammen, og alle paladsets kvinder græd i kor.

Gautamas lille søn, der var for lille til at vide, hvad der gik for sig, græd og skreg i sympati med al elendigheden. Paladsets rådgivere viftede hjælpeløst med hænderne og snakkede i stride strømme, men til ingen nytte.

I dagevis spekulerede han over en metode, han kunne benytte til at forsvinde på. Vagtposterne kendte ham udmærket. Befolkningen i kongeriget kendte ham overhovedet ikke. - for det var så sjældent, han var kommet uden for paladsets mure. Til sidst, da han var næsten desperat, faldt det ham ind, at han blot behøvede at benytte en forklædning. Fra en venlig tjener, som blev rigeligt belønnet og straks derefter forlod kongeriget, fik Guatama noget slidt og gammelt tøj, mægt til det tiggeren brugte. En aften ved tusmørke, før paladsets porte blev lukket, iførte han sig det gamle tøj, og med forpjusket hår og hænder og ansigt godt smurt ind i sod blandede han sig med tiggerne, der blev vist bort for natten.

Han gik ind i skovene, bort fra de befærdede steder, da han frygtede, at hans uvidenhed om almindelig levevis ville forråde ham. Hele natten gik han, stræbte efter at nå ydergrænserne for sin faders kongerige. Han nærrede ikke nogen frygt for tigrene og de andre vilde dyr, der luskede rundt i natten, hans liv havde været så beskyttet, at han ikke *kendte* faren..

I paladset var hans flugt blevet opdaget. Man gennemsøgte hele bygningen, de ydre bygninger, parkerne. Kongen for omkring og udstedte ordrer, bevæbnede mænd stod parat. Så gik alle til ro for at afvente daggrøets komme, så en grundig eftersøgning kunne iværksættes. I kvindernes gemakker var der jammer og gråd over kongens raseri.

Gautama krøb gennem skoven, undgik mennesker når det var muligt og var tavs over for alle spørgsmål, når det ikke var umuligt. Fra afgrøden på markerne fik han sin mad; han levede af korn, bær og frugt, og drak af de kolde, klare bække. Men rygtet om den mærkelige vandringsmand, der ikke opførte sig som en vandringsmand, nåede snart paladset. Kongens mænd drog straks af sted i stort antal, men de kunne ikke fange flygtningen, da han altid skjulte sig i tykninger, hvor heste ikke kunne komme igennem.

Til sidst erklærede kongen, at alle dansepigerne skulle føres til skoven, og de skulle følge efter Gautama og forsøge at lokke ham tilbage. I dagevis dansede og bugtede de sig igennem lysningerne, altid så Gautama kunne se dem, og altid med de mest forføriske bevægelser. Tæt ved grænsen til hans faders *rige* trådte Gautama til sidst frem og sagde, at han ville drage ud i verden og søge efter det spirituelle, og han ville ikke vende tilbage. Hans hustru sprang frem imod ham med deres lille barn i armene. Gautama ænsede ikke hendes bønner, men vendte sig om og fortsatte sin rejse.

Den indiske lærer, der var kommet så langt i den historie, vi kendte lige så godt som han, sagde nu: "Fra den dengang dekadente hindu-religion blev der i det øjeblik formet en ny tro, som ville bibringe mange trøst og forhåbning. Dette vil være nok for denne morgen. Vi fortsætter i eftermiddag. Gå!" De andre rejste sig, bøjede ærbødigt for læreren, og gik. Jeg havde problemer:

jeg fandt ud af, at min kjortel sad fast i såret med størknet blod. Læreren gik uden så meget som at kaste et blik på mig. Jeg havde betydelige smerter og spekulerede på, hvad jeg skulle gøre. Netop da kom den gamle rengøringsmunk vraltende ind og så overrasket på mig. ”Åh!n sagde han. ”Jeg så læreren gå og kom for at gøre rent. Hvad er der i vejen?” Jeg fortalte ham det, viste ham hvorledes det store sår var brudt op igen, hvordan blodet var løbet ud, og hvordan jeg havde ”stukket hullet til” med min kjortel. Den gamle mand mumlede: ”Tsk, tsk”, og skyndte sig ud så hurtigt han kunne på sine egne deforme ben. Snart efter vendte han tilbage med sygepasseren.

Det smertede som om der var ild i det. Jeg følte, at mit kød blev revet væk fra knoglerne. ”Åh, min søn,” sagde sygepasseren. ”Du er født til problemer lige så sikkert som gnisterne flyver opad!” Han sukkede, og mumlede: ”Hvorfor er nogle af disse store lærere, som burde vide bedre, så hårde og ufølsomme? Værs go !” sagde han, mens han fæstnede et urtekompres omkring benet og hjalp mig op på mine rystende fødder. ”Sådan, nu skal du nok klare dig. Du kan få en ny kjortel af mig, så smider jeg den gamle væk.”

”Åh! Store Mester!” udbrød jeg med betydelig rædsel. ”Jeg kan ikke gå i en *ny kjorten* så vil alle tro, jeg er en ny dreng, der lige er kommet. Jeg vil hellere have denne her!” Den gamle sygepasser lo, og sagde så:

”Kom, min dreng, kom med mig, så vil vi sammen se, hvad vi kan gøre ved dette betydelige problem.”

Sammen gik vi langsomt ned ad korridoren, ned til sygepasserens kontor. Indenfor, på borde og hylder, var der beholdere med urter, nogle få pulveriserede mineraler og andre mærkelige genstande, jeg ikke kunne identificere. Tibetanere søgte kun medicinsk hjælp i yderste nødstilfælde. Vestens førstehjælpskasse var ikke noget for os. Vi klarede os som naturen bestemte det! Et brækket ben ville naturligvis blive sat på plads, og et meget dybt sår syet sammen. Vi brugte de lange hår fra en hestehale til at sy med; når de blev kogt var de meget brugbare. Til at sy de dybeste lag sammen, brugte vi de lange fibre fra optrevlet bambus. Bambus blev også brugt til drænrør, når man blev nødt til at dræne pus fra et indre sår. Rent, gennemvasket spagnum mos gjorde det ud for meget nyttige svampe, og det blev også brugt til kompres, med eller uden urteudtræk.

Sygepasseren tog mig ind i et sideværelse som jeg ikke før havde bemærket. Fra en stak gamle og reparerede kjortler tog han én frem. Den var ren, godt lappet og meget falmet. Mine øjne lyste op ved synet af den, for sådan en kjortel ville vise, at jeg havde været i klosteret i lang, lang tid! Sygepasseren gjorde tegn til, at jeg skulle tage min kjortel af. Det gjorde jeg, og han undersøgte mig for andre sår. ”Hmml Mager, og for lille. Skulle være større i den alder. Hvor gammel er du, dreng?” Jeg fortalte ham, hvor gammel jeg var. ”5år? Åh, jeg troede, du var mindst tre år ældre. Hmm! Noget af en mand, hva ? Prøv nu denne kjortel.” Jeg pustede mig godt op og prøvede at stå mere lige, men mine ben ville *ikke* blive længere. Kjortlen var noget for stor til

mig, og jeg prøvede at skjule den kendsgerning. ”Jah,” sagde sygepasseren. ”Du vokser hurtigt, så du kan fylde den ud. Behold den på. Farvel!”

Men nu var det på tide at få noget at spise, før eftermiddagstimen begyndte. Jeg havde allerede mistet en masse tid, så jeg humpede ned ad korridoren mod køkkenet, hvor jeg forklarede dem sagen. ”*Spis, spis*, dreng, ja se at kom igang,” sagde den venlige sodstribede munk, mens han hjalp mig. Sollyset strømmede ind gennem vinduet. Jeg stod med albuerne på karmen og så ud, mens jeg spiste. Til tider var fristelsen for stor, og jeg vippede lidt tsampa ud over skålens kant, ned på en stakkels uforberedt munk langt neden under. ”*Mere*, dreng? sagde munke-kokken noget forbløffet. ”*Mere?* Du må yære hul, eller” - han blinkede listigt til mig ”smører du brødrenes hoveder lidt ind?” Jeg må have rødmet eller set skyldig ud, for han brølede højt af grin og sagde: og lad os blande lidt sod i denne portion!”

Men morskaben kunne ikke vare ved for evigt. Min skål var atter tom. Neden under tørrede en stadig større gruppe munke deres sortklattede isser af, mens de så sig mistænksomt omkring. En af dem begyndte at gå op ad stien - i hast trak jeg mig tilbage fra køkkenet, og lige så nonchelant jeg overhovedet kunne, slentrede jeg ud, og ned ad korridoren. Da jeg drejede rundt om hjørnet dukkede en dystert udseende munk op; han blev stående, da han så mig. ”Lad mig se din skål,” gryntede han. Med det uskyldigste udtryk af verden stak jeg hånden ind i min kjortel og fremdrog den ønskede genstand. ”Er der noget galt, Mester?” spurgte jeg. ”Det er virkelig min skål,” fortsatte jeg. Munken undersøgte omhyggeligt skålen for om muligt at finde spor af den sod, jeg lige så omhyggeligt havde fjernet. Han stirrede på mig med yderst mistænksomme øjne, men så, da han rakte mig skålen igen, sagde han: ”Åh, Du er den sårede. Du kan ikke have klatret op på taget. En eller anden smider sod ned på os, han er på *taget* - jeg skal nok fange ham!” Dermed vendte han sig og for af sted for at komme op på taget. Jeg tog en dyb indånding og slentrede videre.

Bag mig lød en klukken og munkekokkens stemme sagde:

”Godt gjort, dreng, du skulle blive skuespiller. Jeg skal nok lade være med at sladre, for ellers risikerer jeg jo at blive det næste offer!” Han skyndte sig forbi mig i en eller anden mystisk mission der havde med madvarer at gøre, og jeg fortsatte modvilligt min gang tilbage til klasseværelset. Jeg var den første, der kom, og gik derfor hen til vinduet for at kigge ud. Det havde altid fascineret mig at kigge ud over landet fra dette høje sted. Synet af tiggerne ved Pargo Kaling (eller Vestporten), og det aldrig svigtende gys det var at se det evige skum af sne, der blæste fra de højeste toppe af Himalaya; jeg kunne tilbringe timer, dage, med at betragte det.

Rundt om distriktet Lhasa dannede bjergene et mægtigt ”U” - de mægtige Himalayabjerge som udgjorde kontinentets ryggrad. Da jeg havde god tid, så jeg mig nøje omkring. Under mig smeltede Potalas hvidkalkede mure umærkeligt sammen med den levende klippe, der engang, for

æoner siden, havde været en vulkan. Den hvidkalkede bygning, frembragt af menneskehænder, flød sammen med det grå og brune af bjerget, og hvor det ene begyndte, og det andet hørte op, kunne intet, menneske sige nu, så godt var det føjet sammen. Bjergets nederste skråninger var dækket af de små buske, som vi drenge så ofte gemte os i og bag, når vi forsøgte at undgå at blive opdaget. Endnu længere nede lå bygningerne, der udgjorde landsbyen Shö, med de store retssale, regeringskontorer, regeringstrykkerier, embedskontorer og fængselet.

Der var et vældigt leben, pilgrimme bevægede sig frem på ”pilgrimsfacon”, de håbede at opnå større kyskhed ved at ligge udstrakt i deres fulde længde på jorden, hvorefter de kravlede et par fod frem og så igen lagde sig fladt på maven. Det så bestemt morsomt ud så højt oppe fra. Munke gik energisk frem og tilbage mellem husene - det måtte være proktorerne, der var efter en misdæder, tænkte jeg - og lamaer stred sig frem i stateligt ærinde på hesteryg. En abbed med sit følge drejede ind på vores vej, og de red langsomt op ad den brede jævne sti til hovedindgangen. En gruppe sandsigere udnyttede hurtigt situationen til en livlig forretning, da de hævdede retskaffenheden af deres horoskoper - ”velsignet af en Ærværdig Abbed, husk det, sikker på at bringe dig held!”

De grønne piletræer på den anden side af vejen tiltrak sig min opmærksomhed, de lange blade svajede blidt i brisen Vandpytter reflekterede ⁴e hurtige skyer og skiftede farve efter de forbigående fodgængeres farver. En sandsiger havde oprettet en lille forretning ved kanten af en stor pynt, og påstod nu, at han kunne ”læse klienternes fremtid” i ”det hellige vand ved Potalas fod”. Ja, handelen var virkelig livlig!

Der var trængsel ved Pargo Kaling. Der var blevet oprejst små boder, og omrejsende handelsmænd slog mønt af pilgrimmene ved at sælge mad og søde sager. En samling annuletter og lignende hang i flere lag for enden af en af boderne; de gyldne og turkise ornamentter glimtede lyst i sollyset. Indere med turban, stort skæg og gnistrende øjne for omkring på udkig efter tilbud, og parate til at prutte om priserne.

Over for tårnede Chakpori (t.v.) frem - Jernbjerget - lidt højere end Potala, men ikke så udsmykket, ikke med så mange bygninger. Chakpori så barsk ud, lidt grå og dyster. Men chakpori var Hjemmet for Helbredelse, mens Potala var Hjemmet for Guden. På den anden side af Chakpori glimtede og klukkede Lykkens Flod, mens den hurtigt mavede sig ned mod Den Bengalske Bugt. Ved at skygge for øjnene og anstrenge dem en smule, kunne jeg se færgemanden padle passagerer over floden.

Hans oppustede båd af yakoksehuder havde altid virket dragende på mig, og jeg spekulerede på om jeg ikke ville have det bedre som færgemann end som en lille akolut i et stort lamakloster. Men der var ingen mulighed for at jeg blev færgemand, hvilket jeg også godt vidste jeg måtte først fortsætte med mine studier. Og hvem havde nogen sinde hørt om en munk, der blev færgemand!

Langt til venstre lå Jo Kang, eller Lhasas Katedral. Dens gyldne tag blev oplyst af solstrålerne, og det blændede mig helt. Jeg betragtede Den glade Flod som den vandrede gennem marsklandet og piletræslundene. Langt borte så jeg en glimtende sølvtråd blive mindre i det fjerne, hvor floden fulgte sit leje mod det flade lavland.

Det var en travl dag; ved at læne mig ud af vinduet med nogen fare for at falde langt, langt ned - kunne jeg se flere handelsmænd komme ad vejen fra Drepung; de kom fra de høje bjergpas. Men det ville vare et godt stykke tid endnu, før de var nær nok til, at jeg kunne se detaljer.

Timen ville begynde før det.

Bjergsiderne var plettet med lamaklostre, store klostre, der var selvforsynende byer, og små klostre, som dristigt klyngede sig til siderne af bjergtoppene. Nogle af de mindste, og dem der var placeret på de mest udsatte steder, var eremitbolig for munke, der havde afskrevet verden for at blive muret inde i celler, hvor de skulle tilbringe resten af livet. Var det *virkelig* godt, tænkte jeg, sådan at afskrive alt? Hjalp det nogen, når en ung sund mand besluttede at blive muret inde i en celle for der at tilbringe måske fyrré år i totalt mørke, total stilhed, mens han mediterede over livet og forsøgte at bryde kødets lænker? Det måtte være mærkeligt, tænkte jeg - aldrig at skulle se igen, aldrig tale igen, aldrig gå igen, og kun få mad hver anden dag.

Tredje kapitel

Jeg tænkte på min leder og læremester Lama Mingyar Dondup, som så pludseligt havde været nødt til at tage til det fjerne Pari. Jeg tænkte på alle de spørgsmål, der var dukket op, og som kun han kunne besvare. Nå, men i morgen vendte han tilbage, og så skulle det blive rart at komme tilbage til Chakpori. Her i Potala udførte man så mange ceremonier, så mange krummelurer. Ja! Jeg sad inde med en masse spørgsmål, som jeg knap kunne vente med at få besvaret.

Et stykke tid havde en stigende larm forstyrret mine tanker. Nu mindede lydets styrke mig om en flok angribende yak-okser. Ind i værelset væltede alle drengene - ja - de legede virkelig, de var en flok yakokser! Jeg bevægede mig forsigtigt hen imod den ene ende af værelset og satte mig tæt ved væggen, så jeg ikke kom i karambolage med dem, der fór rundt.

Rundt og rundt løb de, sprang over og efter hinanden, kjortler blafrede, skingre glædeskrig.

Pludselig lød der et højt ”buump!” og et gisp af luft, der pludseligt og voldsomt bliver presset ud. Med ét var der dødsstille i værelset, med drenge i fastfrosne stillinger som de udskårne figurer i templet. Mit rædselsslagne blik faldt på den indiske lærer. Han sad på gulvet, skeløjet og ude af stand til at fokusere efter chokket. Nu var *hans* skål og byg faldet ud af kjortlen, tænkte jeg med en vis fryd. Langsomt kom han til sig selv og rejste sig med besvær, idet han støttede sig mod væggen og så sig omkring. Jeg var den eneste, der sad ned, så det var klart, at jeg ikke havde deltaget i noget. Ah! Denne vidunderlige mærkelige fornemmelse af at have en fuldstændig ren samvittighed. Jeg ligefrem struttede af kyskhed, som jeg sad der.

På gulvet lå, halvt bedøvet eller lammet af skræk, den dreng, der var sprunget lige ind i den indiske lærers mellemgulv. Det blødte fra drengens næse, men den indiske lærer berørte ham med en ublid fod og brølede: ”*Rejs dig!*” Han bøjede sig, tog drengen ved ørene og trak ham op. ”Uværdige lille ækle tibetanske afskum,” brægede han og knaldede drengen på ørene i takt med ordene. ”Jeg skal lære dig, hvordan man opfører sig overfor en indisk herre. Jeg skal spæge dit kød, så sjælen kan slippe ud.” Jeg må bede min læremester, tænkte jeg, om at fortælle mig, *hvorfor* nogle at disse Store Lærere fra andre lande er så vilde.

Den ophidsede lærer holdt inde med at tæve løs på drengen og sagde: ”Vi forlænger timen, så I kan forstå, at man skal lære i stedet for at, opføre sig slet. Vi begynder nu-”

Jeg råbte højt: ”Jamen, Ærværdige Mester, jeg gjorde slet ikke noget. Det er ikke rimeligt, at jeg også skal blive her.”

Inderen vendte et iltert ansigt i min retning og sagde: ”Du - du ville være den værste af jer alle. Bare fordi du er krøbling og til ingen gavn, betyder det ikke, at du skal undslippe dine tankers straf. Du bliver her lige som de andre.”

Han samlede sine spredte papirer sammen, og det gjorde mig ondt at se, at den smukke lædertaske, med håndtaget foroven og den skinnende knap, der åbnede den, var blevet ridset ved berøringen med det grove stengulv. Den indiske lærer bemærkede det og gryntede: ”En eller anden vil komme, til at betale dyrt for det, jeg vil kræve en ny fra Potala.” Han åbnede tasken, bladrede sine papirer igennem og sorterede dem. Til sidst var han tilfreds og sagde: ”I morges sluttede vi med, at Gautama erklærede, at han gav afkald på sit liv i paladset og ville fortsætte sit liv med at søge efter sandheden. Lad os da fortsætte.

Da Gautama havde forladt sin faders, kongens palads, var hans hjerne ganske forstyrret. Han havde været udsat for en yderst nedbrydende oplevelse: at have set sygdom, da han ikke havde kendt til sygdom, set død, da han ikke havde kendt til død. Han havde set den dybeste fred, ro og tilfredshed. Han tænkte som så: bæreren af det tilfredse åsyn var også bæreren af en munks kjortel. Så må tilfredshed og indre ro også findes i en munks klædedragt. Med disse tanker fortsatte han sin søgen efter indre fred, sin søgen efter livets mening.

Hans vandringer førte ham vidt omkring. Ind i riger, der lå langt fra hans faders, fulgte han

rygtet om lærde munke og viise eremitter. Han studerede under de bedste læremestre, han kunne finde. Han sugede til sig al viden og lærdom, når som helst der gaves lejlighed. Når han havde lært alt, hvad en læremester kunne lære ham, begav han sig straks videre, hele tiden på vandring i sin søgen efter viden, sin konstante søgen efter det mest flygtige på jorden - ro i sindet.

Gautama var en meget lærenem elev. Han var begunstiget i livet, han var blevet udrustet med en vågen tankegang, og stor skarpsindighed. Han var i stand til at suge til sig for derefter at sortere det fra, der var værdiløst og kun beholde det evigt gyldige og værdifulde. En af de store læremestre, der var imponeret af Gautamas skarpsindighed og strålende intelligens, bad ham om at blive og undervise, bad ham om at blive sin partner som formidler af viden og kundskab. Men dette var helt i modstrid med Gautamas overbevisning for - konkluderede han - hvorledes kunne han formidle det, han endnu ikke helt forstod? Hvorledes kunne han undervise andre, når han stadig selv søgte efter sandheden? Han kendte skriftstederne, og kommentarerne til skriftstederne, men mens skriftstederne ydede én en vis fred, var der dog altid spørgsmål og problemer, som brød den ro, han forsøgte at opnå. Og Gautama fortsatte sin vandring.

Han var som en besat, et menneske med en brændende drivkraft der ikke tillod ham nogen hvile; men derimod piskede ham frem i hans søgen efter kundskab og sandhed. En eremit fik ham overbevist om, at kun et liv i askese kan bibringe én ro, så som det temmelig heftige menneske Gautama var, forsøgte han at føre en asketisk tilværelse. For længe siden havde han forsvundet alle materielle goder, han nød ingen materielle glæder: han levede kun for at finde meningen bag livet. Men nu tvang han sig selv til at spise mindre og mindre, og, som de gamle legender fortæller, til sidst lykkedes det ham at leve på ét riskorn om dagen.

Al den tid tilbragte han i den dybeste meditation, siddende ubevægelig i skyggen af et banyan træ. Men til sidst forrådte den sparsomme diæt ham. Han brød sammen af sult, underernæring og mangel på almindelig omsorg. I lang tid svævede han mellem liv og død, men den store oplysning udeblev. Han havde stadig ikke fundet roens hemmelighed, han havde stadig ikke fundet meningen bag livet.

Visse "venner" havde samlet sig omkring ham i hans sulte-periode, da de tænkte, at her var en sensation, en munk som kunne leve på ét riskorn om dagen. De tænkte, at de kunne opnå store fordele ved at omgås en så sensationel mand. Men, som "venner" verden over, svigtede de ham i nødens stund. Mens Gautama lå dér, døden nær, forlod vennerne ham én efter én, vandrede bort for at søge sensationer andetsteds. Gautama var nu alene igen, fri for forstyrrende venner, fri for tilhængere, fri igen til atter at fundere over meningen bag livet.

Denne episode var vendepunktet i Gautamas karriere. I årevis havde han praktiseret yoga for om muligt ved at spæge kødet at kunne befri sjælen fra kroppens lænker. Men nu fandt han, at yoga var uden værdi for ham. Yoga var kun et middel, hvormed man kunne opnå en smule disciplin over et genstridigt legeme, det havde ikke nogen større betydning i opnåelsen af det

spirituelle. Han fandt også, at det var nytteløst at føre et så strengt liv, da fortsat strenghed blot ville resultere i hans død, og hans spørgsmål dermed ville forblive ubesvarede. Han funderede også over det problem og sluttede, at det han havde gjort, var at ligne med et forsøg på at tømme floden Ganges med en ketcher eller slå knuder i luften.

Endnu engang filosoferede Gautama over det hele; han satte sig under et træ, svag og rystende, med en svaghed der rammer den, der har sultet for længe og kun med nød og næppe er undsluppet dødens tærskel. Han sad under træet og mediterede dybt over problemerne ulykke og lidelse. Han aflagde et højtideligt løfte på, at han - der allerede havde brugt mere end seks år til søgen efter kundskab uden at få svaret, ville sidde i meditation og ikke rejse sig igen, før han havde fået svaret på dette problem.

Gautama sad, og solen gik ned, mørket sænkede sig over landet, nattefuglene begyndte deres kalden, dyrene begyndte deres jagt, og Gautama blev siddende. Nattens lange timer slæbte sig af sted, og snart dukkede de første svage striber af lys op på himlen, morgengryet nærmede sig. Gautama sad og mediterede.

Alle naturens skabninger havde været vidne til Gautamas lidelser dagen før, da han satte sig under dette store træ. Han havde deres medlidenhed, deres forståelse, og alle naturens skabninger spekulerede over, hvorledes de kunne hjælpe menneskeheden med at kæmpe sig ud af det besvær, den var faldet i.

Tigrene hørte op med at brøle, så deres sange og kalden ikke ville forstyrre den mediterende Gautama. Aberne hørte op med at pludre, hørte op med at svinge sig fra gren til gren; i stedet sad de stille og håbede. Uglerne hørte op med deres sang, hørte op med deres triller; i stedet baskede de med vingerne i håb om at kunne hjælpe Gautama ved at sende bølger af kærlighed og bølger af kølende luft. Hundene, der normalt gøede og sprang omkring, hørte op med deres larm og gik bort for at skjule sig bag buske, hvor solens stråler ikke kunne nå dem. Sneglenes konge så sig omkring, så hundene forsvinde ind i skyggen, og sneglenes konge spekulerede over, hvorledes han og hans art kunne hjælpe menneskeheden gennem Gautama. Sneglenes konge samlede sit folk og førte an op ad Gautamas ryg, op ad halsen, og de samlede sig på hans solskoldede hoved. Det hoved der befandt sig i så dyb meditation, det hoved der var så forbrændt af solens ubarmhjertige stråler. Sneglene samlede sig, og med deres kølige kroppe beskyttede de Gautama imod eftermiddagssolens varme, og, hvem ved, ved at holde Gautamas hoved afsvalet har de måske hjulpet ham i hans sidste søgen. Engang var naturens befolkning menneskets ven, den havde intet at frygte fra menneskets side, og indtil mennesket opførte sig forræderisk over for dem, trådte naturens befolkning frem for at hjælpe mennesket.

Dagen slæbte sig af sted, slæbte sig af sted mens Gautama sad ubevægelig, så ubevægelig som en statue. Endnu engang kom natten, mørket. Endnu engang kom med det tilstundende morgengry de svage striber af lys på himlen, og så brød solen frem over horisonten. Men denne

gang bragte solen Buddha oplysning. Som ramt af lynet kom forløsningen, et svar, eller delvist et svar på problemerne han havde været besat af. Han var blevet oplyst af en ny viden, han var blevet "Den Oplyste, som på indisk er "Buddha".

Hans ånd var blevet oplyst af det, der var hændt under hans meditation på det astrale plan. Han havde opnået en indsigt, og han havde husket de ting, han havde set på det astrale plan. Nu, som han vel vidste, ville han være befriet for leden ved livet på jorden, fri for at vende tilbage til jorden i den endeløse cyklus af fødsler; død og genfødsel. Han havde opnået viden om, hvorfor mennesket måtte lide, hvad der fremkaldte det, dets natur og hvorledes det kunne bringes til ophør.

Gautama blev fra det øjeblik Gautama den Oplyste, eller, for at bruge den indiske betegnelse, Gautama Buddhaen. Nu spekulerede han igen, denne gang over hvorledes han skulle handle. Han havde lidt og studeret, skulle han blot belære andre, eller skulle han lade dem finde ud af det på lignende måde som han selv? Han funderede over, om nogen overhovedet ville tro på de ting, han havde oplevet. Men han besluttede, at den eneste måde til at finde ud af det på var ved at snakke med andre, meddele dem den gode nyhed om oplysningen.

Han rejste sig, og efter at have indtaget lidt mad påbegyndte han sin rejse til Benares, hvor han håbede at finde fem af de tidligere fæller, som havde forladt ham, da han havde haft så hårdt brug for deres hjælp - som havde forladt ham, da han besluttede sig for igen at indtage føde.

Efter en rejse som varede temmelig længe, da Gautama Buddha stadig var svag efter sit afsavn, nåede han til Benares, og han mødte de fem fæller, han søgte. Han talte til dem og gav det, der ned gennem historien er kommet til at hedde:

"Prædikenen over Loven om Det drejende Hjul". Han fortalte sine tilhørere om årsagen til lidelser, om lidelsernes natur. Han fortalte dem, hvorledes man overvandt lidelser. Han fortalte dem om en ny religion, som vi kender som buddhismen.

"Buddhisme" betyder en religion for dem, der ønsker at blive oplyste.

Så Gautama kendte til sult, tænkte jeg. Jeg kendte også til sult! Jeg ønskede, at den lærer havde mere forståelse for os drenge, for vi fik aldrig for meget at spise. Vi havde sjældent ret megen fritid, og med hans stemme der kværnede langt ud over den fastsatte tid, blev vi sultne, søvnige, trætte af det hele og knapt nok i stand til at opfatte vigtigheden af det han sagde.

Drengen, der var sprunget lige ind i læreren, sad og snøftede. Det var tydeligt, at hans næse var skadet, muligvis endda brækket, men han var nødt til at blive siddende og forsøge at standse blodet med fingrene uden yderligere at ophidse læreren. Og jeg tænkte da: hvad er formålet med det hele, hvorfor så megen lidelse; de, der har magt til at vise barmhjertighed, venlighed og forståelse - *hvorfor* opfører de sig i stedet på en så sadistisk måde? Jeg sluttede, at så snart min læremester kom tilbage, måtte jeg dykke dybere, ned i de problemer, da de virkelig foruroligede mig. Men med betydeligt velbehag lagde jeg mærke til, at den indiske lærer så lidt træt ud, så ud

til at være en smule sulten og tørstig. Han blev ved med at flytte vægten fra det ene ben til det andet. Vi drenge sad på gulvet, alle med korslagte ben undtagen mig, jeg måtte sidde så beskedent som muligt. De andre sad med korslagte ben i lige række. Normalt gik læreren frem og tilbage bag vore rygge, så vi ikke vidste, hvor han var fra det ene øjeblik til det andet. Men denne mand, den indiske lærer, vippede kropsvægten fra den ene fod til den anden, mens han så ud af vinduet, så på skyggerne der kravlede hen over jorden, og betragtede dagens gåen på hæld. Han tog en beslutning, han rettede sig op og sagde:

”Nå! Vi holder en pause, I er ikke opmærksomme nok på mine ord, ord der kan få indflydelse på hele jeres liv og liv i evigheder, der måtte følge. Vi holder pause i en halv time. Det står jer frit for at spise, men I skal vende tilbage i stilhed, og jeg vil da fortsætte mit foredrag.”

Hurtigt proppede han sine papirer ned i lædertasken. Den lukkede med et meget tilfredsstillende ”klik”. Så forsvandt han med blafrende gul kjortel ud af værelset. Vi sad tilbage forbløffede over så hurtigt det gik, og så sprang de andre behændigt op, men jeg - jeg rejste mig under store smerter. Mine ben var stive, jeg måtte støtte mig op ad muren og mere eller mindre skubbe det ene ben foran det andet. Men som den sidste der kom ud af værelset, lykkedes det mig at komme ned til den venlige munkekok og få forklaret situationen for ham. Jeg fortalte hvorledes jeg, en uskyldig, også blev straffet for de andres synder.

Han grinede ad mig og sagde: ”Aha! Men hvad med den unge mand der smed sodklatter ned? Er det ikke snarere dit karma, der slår igen? Og er det ikke tilfældet, at hvis dine ben ikke havde været beskadigede, så kunne du have været anfører?”

Han lo igen af mig, gemytligt. Han var en rar gammel mand. Og så sagde han: ”Men kom bare i gang, du kan selv! Jeg behøver ikke hjælpe dig, du har klarer dig selv længe nok. Jeg håber, det smager dig, og se så at komme tilbage før den frygtelige mand går amok igen.”

Så jeg fik min te, og det samme som jeg havde fået til frokost – tsampa. Det samme jeg ville få at spise i mange år - tsampa.

Vi tibetanere har ikke ure eller klokkeslæt. Da jeg var i Tibet, vidste jeg ikke engang, at der eksisterede armbåndsur, men vi var i stand til at bestemme tiden ved hjælp af noget inden i os. Folk, der må stole på sig selv, frem for på mekaniske indretninger, udvikler andre kræfter. Derfor var jeg og mine kammerater i stand til at bestemme den tid, der gik, lige så nøjagtigt som dem der gik med ur. Vi vendte tilbage til klasseværelset i god tid, stille og forsigtigt som de mus, der lukrerede på kornsækkene i vore forråds-kamre.

Vi trådte ind i en nydelig række, alle med undtagelse af drengen med den blodige næse. Han, stakkels fyr, var gået ned til sygepasseren, hvor man fandt ud af, at han havde brækket næsen, og nu havde jeg fået til opgave at overrække den indiske lærer en kløvet stav, i hvilken der var fastklemt et stykke papir, hvorpå var anført grunden til at drengen - nu patient - ikke kunne være til stede.

De andre sad og ventede. Jeg stod med ryggen mod muren og fingererede ved papiret i staven. Pludselig kom den indiske lærer til syne i døråbningen, han så dystert ud, og det blev ikke bedre, da han fik øje på mig. ”Du - dreng - dig! Hvad står du der og leger med den stav for?” spurgte han.

”Mester! svarede jeg med nogen angst. ”Jeg har en meddelelse fra sygepasseren.” Jeg stak staven hen imod ham. Et øjeblik så det ud til, at han ikke anede, hvad han skulle gøre. Så greb han pludselig staven med en så voldsom bevægelse, at jeg næsten skvattede omkuld. Han lod staven falde og læste papiret. Mens han gjorde det, blev han endnu mere rød i kammen. Så krøllede han papiret sammen og smed det væk fra sig, en grov forseelse for os tibetanere, da vi betragtede papir som helligt, fordi det var det middel der gjorde os i stand til at læse historien. Og denne mand, denne indiske vismand, havde kastet helligt papir bort.

”Nå! Hvad står du der og måber for?” Jeg så på ham og måbede endnu mere, for jeg kunne slet ikke se nogen mening i, at han fortsatte, som han gjorde. Hvis han var lærer, belærer, så ville jeg ikke være lærer, besluttede jeg. Han gjorde tegn til, at jeg skulle skrubbe af og sætte mig. Det gjorde jeg, og han stod igen foran os og begyndte at tale.

Som han fortalte os, havde Gautama fundet en anden måde at nærme sig virkeligheden på, en måde, der kaldtes ”Middelvejen”. Gautamas oplevelser havde bestemt været mangesidede. Prins af fødsel, født til den yderste luksus og behag med en rig forsyning af dansepiger (den indiske lærers blik blev vemodigt!), og al den mad han kunne nedsvælge, alle de glæder han ønskede. Derfra til ussel fattigdom, lidelser og dødelig udmattelse på grund af afsavn og sult. Men som Gautama straks forstod; hverken rigdom eller laser holdt nøglen til menneskets evige problem. Svaret måtte derfor ligge mellem dem.

Buddhisme bliver ofte betragtet som en religion, men det er ikke en religion i ordets egentlige betydning. Buddhismen er en levemåde, et kodeks som, hvis det efterleves præcist, kan bibringe én visse resultater. For nemheds skyld kan buddhisme kaldes en religion, selv om ”religion” for os, der er sande buddhistiske præster, er et forkert udtryk. For os eksisterer kun udtrykket ”Middelvejen”.

Buddhismen blev grundlagt på den hinduistiske religions læresætninger. De hinduistiske filosoffer og lærere havde sagt, at vejen til kundskab om selvet, kundskab om ånden og de opgaver menneskeheden var stillet over for, var som at gå på kanten af et barblad, hvor den mindste bevægelse til en af siderne ville resultere i fald.

Gautama kendte alle hindulæresætningerne, for i begyndelsen af sin tilværelse var han selv hindu. Men gennem sin udholdenhed havde han opdaget Middelvejen.

Ekstrem selvfornægtelse er ikke godt, det bibringer én fordrejede synspunkter. Ekstrem nydelse er også dårligt, for det fører ligeledes til fordrejede synspunkter. Man kan meget passende sammenligne det med at stemme- et strengeinstrument. Hvis man overspænder en streng for

eksempel på en guitar, når den efterhånden bristepunktet, hvor den mindste berøring vil knække den og derved skabe disharmoni.

Hvis man slækker spændingen for alle strengene på instrumentet, opdager man,- at der igen er mangel på harmoni. Man kan kun skabe harmoni, hvis strengene er nøjagtigt afstemte. Det er også tilfældet med mennesket, hvor nydelse og- for megen lidelse resulterer i mangel på harmoni.

Gautama formulerede troen i Middelvejen og udarbejdede forskrifterne, hvormed man kan opnå lykke, for én af hans sætninger lød: ”Lykke den som søger kan vinde, hvis han udøver det søgende.”

Et af de første spørgsmål en person stiller er: ”Hvorfor er jeg ulykkelig?” Det er det spørgsmål, der oftest bliver stillet Gautama Buddha spurgte, hvorfor han var ulykkelig. Han spekulerede Og spekulerede. Han tænkte på det. Han tænkte om det. Han kom til den konklusion, at selv et nyfødt barn lider. Det græder på grund af den prøvelse, det er at blive født, på grund af den smerte og mangel på velvære, det er at blive født og derved forlade den behagelige verden, det kendte. Når små børn ikke har det behageligt, græder de, og når de bliver ældre græder de måske ikke, men de finder andre måder, hvorpå de kan give udtryk for deres mishag, deres utilfredshed og faktiske smerte. Men et lille barn tænker ikke over, hvorfor det græder, det græder bare, ,det reagerer automatisk. Bestemte stimuli får en person til at græde, andre stimuli får en person til at le, men lidelse - smerte - bliver først et problem, når folk spørger, hvorfor lider jeg, hvorfor er jeg ulykkelig?

Forskningen har åbenbaret, at de fleste mennesker har oplevet lidelser i en vis udstrækning, når de har nået tiårsalderen, og de har også spekuleret over, hvorfor de har måttet lide. Men i Gautamas tilfælde meldte det spørgsmål sig ikke, før han var tredive år gammel, for Gautamas forældre havde gjort alt, hvad der stod i deres magt for at beskytte ham imod lidelser af enhver art. Mennesker, der er blevet overbeskyttet og forkælet, ved ikke hvad det vil sige at se lidelser og ulykke i øjnene, så når de uundgåeligt bliver udsat for disse ting, er de ude af stand til at klare det og bryder ofte sammen.

- Ethvert menneske bliver på et tidspunkt stillet overfor lidelser, og over for grunden til disse. Ethvert menneske må gennemgå fysisk, mental eller spirituel smerte, for uden smerte kunne der ikke eksistere nogen kundskab her på jorden, der ville ikke finde nogen renselse sted, eller nogen bortdrivelse af det bundfald, der i øjeblikket omgiver menneskets ånd.

Guatama grundlagde ikke nogen ny religion, Guatamas lære, Gautamas hele bidrag til menneskets totale viden er fokuseret på eller omkring problemet om smerte eller om lykke. Under sin meditation,- mens naturens skabninger forblev stille, så han kunne meditere uforstyrret, og mens sneglene svaledede hans solophavnede hoved, forstod Gautama smerten, indså grunden til lidelser, og kom- til den opfattelse, at han kunne gøre en ende på lidelser. Han belærte sine fem fæller om dette, og det han sagde blev til de fire læresætninger, hvorpå hele den Buddhistiske

lære hviler. Det er De Fire Ædle Sandheder, som vil blive omtalt senere.

Nattens skygger blev længere og længere, mørket sænkede sig så hurtigt, at vi knap nok kunne se hinanden. Den indiske lærer stod oprejst ved vinduet; hans omrids var udflydende mod det svage stjernesvær. Han fortsatte med at tale, tilsyneladende ligeglad med, at vi drenge skulle være oppe til midnatstjenesten, at vi skulle være oppe ved andagten klokken fire, og at vi så skulle være oppe igen klokken seks om morgenen.

Endelig syntes det at gå op for ham, at han var ved at blive træt, han syntes at erkende, at ved at stå der i mørket med ryggen mod stjernerne, spildte han måske tiden, for han kunne ikke se os. Han vidste ikke om vi var opmærksomme, eller om vi sad og sov.

Pludselig knaldede han hånden ned i pulten med et øredøvende brag. Lyden var lammende - uventet - og vi hoppede alle af rædsel, så der må have været adskillige tomme luft mellem vore kroppe og gulvet. Så faldt vi ned igen med dovne, mutte dump og grynt af overraskelse.

Den indiske lærer stod et kort øjeblik stille, så sagde han blot: "Færdig!" Og han strøg ud af værelset. Det var let for ham, tænkte jeg, han var kun gæst, han nød specielle privilegier, der var ingen, der krævede noget af ham. Nu kunne han gå tilbage til sin celle og hvile hele natten, hvis han ville det. Vi - ja, vi skulle op til tempeltjenesten.

Stivbenede kom vi op at stå, og jeg var den mest stivbenede af alle. Så stavrede vi ud af det mørke værelse, ud i en endnu mørkere korridor. Vi fik normalt ikke undervisning på så sent et tidspunkt, og der var derfor ikke noget lys. Men vi kendte korridorerne udmærket, og vi travede afsted, indtil vi kom til en af hovedkorridorerne, som naturligvis var oplyst af de uundgåelige smørlamper. Smørlamper, som i hovedhøjde var anbragt i nicher i væggene.

Det var to munkes konstante opgave at sørge for, at de var fyldt med smør, og de skulle se til, at vægen flød på overfladen af det flydende smør.

Vi stavrede videre, op til vores sovesal; hvor vi uden større ståhej faldt om på gulvet. Vi ville prøve at få lidt søvn, før trompeterne og trommerne kalde os op til midnatstjenesten.

Fjerde kapitel

Jeg krøb sammen under de store volde og rullede mig sammen til en lille bold, mens jeg prøvede at kigge igennem den lille åbning. Mine ben skreg af smerte, det var som ild, og jeg var bange for, at såret ville bryde op igen. Men jeg var *nødt* til at blive der, var *nødt* til at udholde ubehaget ved at ligge sammenbuktet og bange, mens jeg prøvede at overskue den fjerne horisont. Her, i min nuværende stilling, var jeg næsten på verdens allerhøjeste top! Jeg kunne ikke komme højere op uden vinger, eller - tanken behagede mig - siddende i en stor drage. Vinden piskede og

hylede omkring mig, den rev i bedeflagene, sukkede under de gyldne graves tag, og nu og da fejede den ene byge efter den anden af bjergstøv hen på mit ubeskyttede hoved.

Tidligt om morgenen havde jeg sneget mig ud, og med angst og bæven var jeg gået igennem de ubenyttede gange og korridorer. For hvert andet skridt var jeg stoppet op for at lytte, og til sidst var jeg med den yderste forsigtighed gået ud på Det hellige Tag. Taget hvor kun Den Lønligste Ene og hans allernærmeste venner måtte opholde sig. Her var *fare*. Mit hjerte bankede atter heftigt ved tanken. Hvis jeg blev fanget her, ville jeg blive bortvist fra ordenen under den største vanære. Bortvist? Hvad skulle jeg så gøre? Jeg fyldtes med rædsel, og i et langt øjeblik var jeg lige ved at flygte ned til de lavere regioner, hvor jeg hørte hjemme. Almindelig fornuft standsede mig, at gå ned nu med uforrettet sag ville virkelig være en fiasko.

Vanæret og bortvist? Hvad *skulle* jeg gøre? Jeg havde ikke noget hjem. Min far havde fortalt mig, at "hjem" ikke længere var hjem for mig - jeg måtte vælge min egen livsbane. Mit søgende blik fangede den glimtende Lykkens Flod, fangede færgemanden og hans yakhude båd, og jeg blev straks bedre til mode. *Det* var, hvad jeg ville gøre. Jeg ville blive færgemand! For at være endnu sikrere mavede jeg mig hen ad Det gyldne Tag så selv Den Lønligste Ene ikke kunne se mig, hvis han begav sig ud i vinden. Mine ben rystede af overanstrengelse, og sulten fik min mave til at knurre. Nogle regndråber løste ét problem, jeg bøjede mig og vædede mine læber i en lille pyt, der havde dannet sig.

Ville han *aldrig* komme? Forventningsfuld spejdede jeg ud over horisonten. Jeg - ja, jeg gned øjnene og stirrede igen. Der *var* en lille støvsky! I retning af Pan! Et øjeblik glemte jeg smerterne i benene, glemte faren for at blive set. Jeg rejste mig og stirrede. Langt, langt borte nærmede en lille gruppe mænd og heste sig. Stormen tog til i styrke, og den lille støvsky der dannedes ved hestenes hove blev straks fejlet til side. Jeg spejdede og spejdede og prøvede at beskytte og skærme mine øjne mod den bidende vind uden at gå glip af noget.

Træerne bøjede sig i kulingen. Bladene blafrede som rasende, brækkede af og for ud i det ukendte. Søen ved Slangetemplet var ikke længere blikstille, skumtoppede bølger piskedes afsted for at brydes mod den fjerne bred. Med stort kendskab til vejret her søgte fuglene forsigtigt efter skjulesteder, altid med hovedet mod vinden. Fra de bristefærdige snore med bedeflagene lød en dyb snurrende lyd, mens der fra de store trompeter der var fæstnet til taget lød en hæs tuden, når vinden hvirvlede omkring mundstykkene. Her på det højeste sted af Det gyldne Tag kunne jeg føle rystelserne, mærke affaldsrester og pludselige byger af ældgammelt støv fra tagspærrene neden under.

En frygtelig forudanelse, og jeg vendte mig besværet lige tids nok til at se en afskyelig sort skikkelse fare imod mig. Klamme hænder greb om mig, kvalte mig, slog mig med voldsomme slag. Jeg kunne ikke skrike - jeg kunne ikke få vejret! En stinkende sort sky omsluttede mig, fik mig næsten til at kaste op. Intet lys, bare bragende mørke, og en *stank!* Ingen luft, bare den

kvalmende stank!

Jeg gøs. Mine synder havde fanget mig. En ond ånd havde angrebet mig og var ved at føre mig med sig. Åh! mumlede jeg, hvorfor adlød jeg ikke loven om ikke at klatre op på Det hellige Område? Så fik mit temperament overtaget. Nej! Jeg ville *ikke* føres bort af djævlene. Jeg ville kæmpe, og kæmpe med hvem som helst! Vildt og med blindt raseri langede jeg ud, rev store stykker ud af djævlene". Lettelsen strømmede igennem mig, og jeg lo den skingre latter, der befinder sig på grænsen af hysteri. Jeg var blevet skræmt af et gammelt gedeskindstelt. Et gammelt råddent telt, der var blevet slynget imod mig af vinden. Nu blev stumperne båret ind mod Lhasa!

Men stormen var ikke forbi endnu: med et triumferende hyl rejste der sig et vindstød, som pressede mig hen ad det glatte tag. Mine fægtende hænder søgte forgæves efter noget -at holde fast i. Jeg prøvede at få fat i selve kanten, svævede, svævede let som en fjer lige ned i armene på en forbløffet lama som måbende så på mig, da jeg dukkede op - fra hans synsvinkel - fra selve himlen, båret af vinden!

Som det sædvanligvis var tilfældet med stormene i Lhasa, havde også denne lagt sig igen. Vinden sukkede nu blot vemodigt rundt om de gyldne hjørner og legede blidt med de store trompeter. Oven over for skyerne stadigvæk over bjergene og "knustes" af farten hvormed de passerede. Jeg var dog ikke så rolig, der herskede *megen* "storm" inden i mig. *Fanget!* mumlede jeg for mig selv. *Fanget* som den største dumrian i hele klosteret. Nu måtte jeg blive færgemand eller yakhyrde. Nu sidder jeg *virkelig* i saksen! "Mester!" sagde jeg med bævende stemme. "Lama for Gravene, jeg..."

"Ja, ja, min dreng," sagde den gamle lama trøstende. "Jeg så det hele, jeg så dig blive løftet fra jorden af vinden. Du er velsignet af Guderne!"

Jeg så på ham. Han så på mig. Så gik det op for ham, at han stadig holdt mig i sine arme - han havde været for overrasket til at tænke over det før. Blidt satte han mig ned. Jeg stjal mig til at se i retning af Pari. Nej! Jeg kunne ikke se dem nu. De må have standset, jeg... "Ærværdige Mester!n

brægede en stemme. "Så De den dreng, der fløj over bjerget? Guderne tog ham. Fred være med hans sjæl!" Jeg vendte mig. Indrammet af en lille luge stod en ret primitiv gammel munk ved navn Timon. Timon var en af dem, der fejede i Templet og gjorde andre mærkelige ting. Han og jeg var gamle venner. Nu da han så mig og genkendte mig, spærrede han vildt forbløffet øjnene op.

"Må den velsignede Moder Dolma beskytte dig!" udbrød han. "så det var dig!!! For et par dage siden blæste en storm dig ned fra dette tag, og nu bringer en anden storm dig tilbage. Det er i sandhed et mirakel.

"Men jeg var – " begyndte jeg, men den gamle lama afbrød mig. "Ja, ja! Vi ved det, vi så det hele. Jeg kom her i embeds medfør, og du FLØJ OP OVER TAGET FORAN MIG!" Jeg følte

mig en smule nedtrykt. Så de troede et gammelt råddent og laset gedekindstelt var *mig!* Nå, ja, lad dem bare tro det. Så tænkte jeg på, hvor skræmt jeg havde været, hvorledes jeg havde troet, at onde ånder bekæmpede mig. Forsigtigt så jeg mig omkring for at se om noget af det gamle telt var synligt. Nej, jeg havde revet det i stykker i kampens hede, og stumperne var blæst bort.

”*Se! Se!*” råbte Timon. ”Der er beviset! Se på ham. *Se på ham!*” Jeg så ned ad mig selv og opdagede, at jeg var viklet ind i nogle bedeflag. I den ene hånd knugede jeg et halvt bedeflag. Den gamle lama klukkede og klukkede og klukkede og førte an på vejen ned, men - jeg vendte mig hurtigt og løb over til muren for igen at se ud over voldene i håb om at få et glimt af min elskede læremester Lama Mingyar Dondup. Men horisonten var helt udvisket af den rasende storm, som havde forladt os og nu fejede ned gennem dalene med resterne af det gamle gedekindstelt.

Den gamle lama for Gravene kom tilbage og stirrede ud over voldene sammen med mig. ”Ja, ja!” sagde han. ”Jeg så dig komme op på den anden side af muren, du baskede foran mig båret af vinden, og så så jeg dig falde på det aller højeste sted af Det gyldne Tag. Jeg turde ikke se. Jeg så dig kæmpe for at holde balancen, og jeg dækkede øjnene med hånden.” Og det var godt, tænkte jeg, for ellers ville du have set, at jeg kæmpede med et gammelt gedekindstelt, og så ville du have vidst, at jeg havde været der oppe hele tiden. Så ville jeg virkelig være på den.

Der lød en pludren af stemmer, da vi drejede og gik gennem døråbningen ned til bygningerne neden under. Der stod en gruppe munke og lamaer, og hver af dem bevidnede, at de havde set mig blive løftet op fra det nedre af bjerget og båret op med fægtende arme. De havde troet, at jeg ville blive smadret mod muren eller blæst direkte over Potala. Ikke én af dem havde på grund af stormen været i stand til at skelne mig fra det gamle gedekind.

”Jo, jo,” sagde én. ”Jeg så det selv med mine egne øjne.

Der var han, på jorden for at beskytte sig mod vinden og -POOF! Pludselig fløj han over mig med armene strakt ud.

Jeg troede ikke, jeg ville komme til at se noget lignende.”

”Ja! Ja!” sagde en anden. ”Jeg stod og så ud af vinduet, og netop som jeg så denne her dreng, fik jeg øjnene fulde af støv. Han var lige ved at sparke mig i ansigtet, da han fløj forbi.”

”Det er ingenting!” råbte en tredje. ”Han *ramte* mig, smadrede næsten mit hovede. Jeg stod ude på brystværnet, og han kom flyvende forbi. Jeg prøvede at gribe ham, og han rev næsten min kjortel af - trak den helt op over hovedet, det gjorde han. - Jeg var blændet, kunne ikke se noget som helst et stykke tid. Da jeg kunne se igen - var han væk. Nå, ja, tænkte jeg, hans tid er kommet, men nu ser jeg, at han stadig er her.”

Jeg gik fra hånd til hånd som en smør-statue, der havde vundet første pris. Munke berørte mig, lamaer trykkede mig, og ingen ville lade mig forklare, at jeg *ikke* var blevet blæst op på taget, men næsten var blæst *ned*. ”Et mirakel!” sagde en gammel mand i yderkanten af forsamlingen. Så

- ”Åh! Se, der kommer den Ærværdige Abbed!” Forsamlingen trådte ærbødigt tilside for skikkelsen i den gyldne kjortel.

”Hvad er dette?” spurgte han ”Hvorfor er I alle forsamlet her? Må jeg få en forklaring,” sagde han og vendte sig mod den ældste lama i kredsen. Efter et godt stykke tid, og med megen hjælp fra den stadig voksende kreds, blev sagen ”forklaret”. Jeg stod der og ønskede, at gulvet ville åbne sig og lade mig falde ned... i køkkenet! Jeg var sulten, da jeg ikke havde fået noget at spise siden den foregående aften.

”Kom med mig!” kommanderede den Ærværdige Abbed. Senior lamaen strakte en arm frem og hjalp mig, for jeg var træt, skræmt, havde ondt og var sulten. Vi gik ind i et stort værelse, som jeg ikke før havde set. Den Høje Abbed satte sig og sad i stilhed, mens han tænkte over det, han havde fået at vide. ”Fortæl mig det igen, uden at undlade noget,” sagde han til lamaen. Så endnu engang hørte jeg om min ”fantastiske tur fra jorden op til Den Helliges Grav”. Netop da udsendte min mave en høj advarende lyd om, at jeg behøvede mad. Den Ærværdige Abbed forsøgte at lade være med at smile og sagde: ”Før ham bort,, så han kan spise. Jeg kan forestille mig, at hans prøvelse har udmattet ham. Send så bud til den Ærværdige Lama Chin, så han kan undersøge ham for skader. Men lad ham først spise.”

Mad! Det smagte godt! ”Du fører bestemt et udsvævende liv, Lobsang,” sagde den venlige munkekok. ”Først bliver du blæst ned af taget og kastet ned ad bjerget, og nu siger de, at du er blevet blæst fra bunden og op på taget! Et udsvævende liv, men djævelen beskytter sine egne!” Afsted gik han, klukkende af sit eget vid. Men det gjorde ikke noget, han var altid venlig imod mig og hjalp mig med mange små ting. En anden ven hilste mig, en dyb knitrende spinden og et hjerteligt bump mod mine ben fik mig til at se ned. En af kattene var kommet for at gøre krav på sin del af min opmærksomhed. Dovent lod jeg mine fingre løbe op og ned af dens ryggrad, og den spandt højere og højere. En lille puslende lyd hørtes fra bygsækkene - og uden den mindste lyd var den borte.

Jeg gik hen til vinduet og kiggede ud over Lhasa. Der var ikke noget at se af det lille selskab der blev anført af min læremester, Lama Mingyar Dondup. Var han blevet overrasket af stormen? spekulerede jeg. Jeg spekulerede også på, hvor meget længere det ville vare, før han vendte tilbage. ”... i morgen så, ikke?” Jeg vendte mig. En af køkkenets løsgængere havde været ved at sige noget, og jeg havde kun opfattet de sidste ord. ”Ja,” sagde den anden, ”De er i Rosenhegnet i aften og kommer tilbage i morgen.”

”Åh!” sagde jeg. ”Snakker I om min læremester, Lama Mingyar Dondup?”

”Ja! Det lader til, at vi bliver nødt til at være sammen med dig endnu en dag, Lobsang,” sagde en af løsgængerne. ”Men det minder mig om, at den Ærværdige Sygepasser venter på dig, du må hellere skynde dig.”

Jeg begav mig gnavent afsted, idet jeg tænkte, at der var alt for mange problemer i verden.

Hvorfor var min læremester nødt til at blive i Rosenhegnet i måske en dag og en nat? På det tidspunkt af min tilværelse troede jeg, at kun mine egne affærer var af betydning, jeg erkendte endnu ikke helt det store arbejde Lama Mingyar Dondup udførte for andre. Jeg travede ned ad korridoren mod sygepasserens kontor. Han var netop på vej ud, men da han så mig, greb han min arm og gik ind igen. ”Hvad har du nu lavet? Der sker altid et eller andet, når du kommer til Potala.”

Gnavent stod jeg foran ham og fortalte kun det, som øjenvidner havde set om vinden og stormen. Jeg fortalte ham ikke, at jeg allerede var på Det gyldne Tag, for, som jeg vidste, ville hans første tanke så være at aflægge rapport for den Inderste.

”Nå, tag din kjortel af, jeg skal undersøge dig for skader, og så skal jeg aflægge rapport om din tilstand.” Jeg trak min kjortel af og smed den på en lav bænk. Sygepasseren knælede og bankede og følte for at se, om der var noget brækket eller forstrakt. Han var ret overrasket over, at det eneste der var at se, bortset fra mine skadede ben, var en masse blå og sorte mærker med gule overtoner.

”Her - tag det, og gnid dig godt ind i det,” sagde han og strakte sig for at få fat i en læderkrukke med en meget kraftigt stinkende urtesalve. ”Du skal ikke smøre dig ind i det hér,” sagde han. jeg vil ikke forgiftes, og det er trods alt dine skrammer.”

”Ærværdige Sygepasser,” sagde jeg, ”er det sandt, at min læremester bliver nødt til at standse op ved lamaklosteret Rosenhegnet?”

”Ja, han er nødt til at behandle en abbed dér, og jeg forventer ikke, han kommer tilbage før sent i morgen. Så vi må holde ud et stykke tid endnu,” sagde han og tilføjede så listigt:

”Du vil have lejlighed til at nyde den agtede indiske lærers timer.” Jeg så på ham, og det faldt mig ind, at den gamle sygepasser heller ikke nærede nogen forkærlighed for den indiske lærer. Men det var der imidlertid ikke tid til at spekulere over. Solen stod, i zenit, og det var på tide, at jeg kom tilbage til klasseværelset.

Først gik jeg op i sovesalen, hvor jeg tog min kjortel af og gned mig ind i den stinkende salve. Så tørrede jeg hænderne af i kjortlen, tog den på igen, og gik tilbage til klasseværelset, hvor jeg indtog min plads så langt væk fra den indiske lærer som muligt.

De andre drenge kom ind, små drenge, mellemstore drenge og store drenge, alle strømmende ind fordi dette var en speciel begivenhed, et besøg af en meget kendt indisk lærer, og det var den almindelige opfattelse, at vi drenge ville få meget, ud af at høre om buddhismen fra et menneske fra en anden kul-tur.

Mens vi sad og ventede på læreren, snøftede nogle af dru gene højlydt. De der sad nærmest flyttede længere væk, så da læreren kom, sad jeg mutters alene med en halvcirkel af drenge omkring mig i en afstand af to meter.

Den indiske lærer kom ind med sin skønne lille lædertaske, mens han snøftede og så sig

mistænksomt omkring. Hans næsebor vibrerede, og han snusede højlydt. Halvvejs mellem døren og pulten standsede han og så sig omkring, og da han fik øje på mig der sad alene. Han kom hen imod mig men trak sig hurtigt tilbage igen. Værelset var ret varmt af alle os drenge, og med varmen var salven blevet mere og mere gennemtrængende. Den indiske lærer stoppede op, satte hænderne i siden og gloende på mig. ”Min kære ven, jeg tror, du er den største ballademager i dette land. Du vender op og ned på vores forestillinger ved at flyve op ad bjergsiden. Jeg så det hele fra mit værelse, jeg så dig stige op i det fjerne. Du må have djævlene til at undervise dig på mærkelige tidspunkter. Og nu - øv – *stinker du!*”

”Ærværdige Indiske Lærer,” svarede jeg, ”jeg kan ikke gøre for, at det stinker, jeg bruger blot den salve den Ærværdige Sygepasser har givet mig, og” tilføjede jeg dristigt, ”det er endnu værre for mig, da medikamentet nærmest syder på mig.” Der var ikke antydningen af et smil, han vendte sig blot foragteligt og gik hen mod pulten.

”Vi må fortsætte med vores time, sagde han, ”for jeg ser frem til at kunne forlade jer og drage hjem til et mere kultiveret Indien.” Han ordnede sine papirer og sorterede dem, mens han kastede mistænksomme blikke på os for at se, om vi nu var opmærksomme; så fortsatte han: ”Under sine vandringer havde Gautama tænkt en del. I seks år havde han vandret omkring og brugt det meste af tiden til at søge efter Sandheden, søge efter formålet med livet. Mens han vandrede, led han meget, led afsavn, sult, og et af hans første spørgsmål var: hvorfor er jeg ulykkelig?”

Gautama spekulerede uafbrudt over spørgsmålet, og svar et kom til ham, da naturens skabninger hjalp ham, da sneglene svalde hans hovede, fuglene blæste kold luft mod ham, og alle de andre dyr forholdt sig rolige for ikke at forstyrre ham.

Han besluttede, at der var Fire Store Sandheder, som han kaldte De Fire Ædle Sandheder, og de var lovene for menneskets ophold på Jorden

Fødsel er lidelse, sagde Buddha. Et barn der fødes, forårsager smerte både for moderen og barnet; kun gennem smerte kan man fødes til denne verden. Det at fødes volder andre smerte og lidelse. Forfald er lidelse. Efterhånden som en mand bliver ældre, og hans celler ikke er i stand til at forny sig på almindelig vis, sætter forfaldet ind, organer fungerer ikke længere normalt, og der hersker lidelse. Man bliver ikke ældre uden lidelse. Sygdom er lidelse, når et organ svigter, opstår der smerte, efterhånden som organet tvinger kroppen til at tilpasse sig den nye tilstand. Død er enden på sygdom. Død skaber og forårsager lidelse. Ikke selve det at dø, men betingelserne der fører til død er smertefulde. Og derfor er vi igen ulykkelige.

Lidelse er forårsaget af tilstedeværelsen af genstande, vi hader. Vi holdes i en spændt tilstand, en frustreret tilstand, ved tilstedeværelsen af dem, vi ikke kan lide. Vi bliver ulykkelige, når vi skilles fra genstande, vi elsker. Når en nær ven eller slægtning drager bort, fornemmer vi smerte, frustration. Vi er ulykkelige.

Døden bringer kun fred med sig, døden bringer kun befrielse fra lidelser. **Det er derfor klart,**

at når man klynger sig til tilværelsen, klynger man sig til lidelser. Det at vi klynger os til tilværelsen, er det der gør os ulykkelige.”

Den indiske lærer så på os og sagde: ”Buddha, vores velsignede Gautama, var ikke pessimistisk, men realistisk. Gautama indså, at før man kan acceptere kendsgerningerne, før kan man ikke forhindre lidelser. Før man forstår, hvorfor der er lidelse, før kan man ikke arbejde sig frem ad Middelvejen.”

Undervisningen gjorde meget ud af at understrege det med lidelser, tænkte jeg, men jeg huskede, hvad min kære læremester, Lama Mingyar Dondup, havde sagt til mig. Han sagde: ”Lobsang, lad os engang se på, hvad Gautama virkelig sagde. Han sagde ikke, at alt fører til lidelse Uanset hvad skrifterne siger, uanset hvad de store læremestre siger, så sagde Gautama på intet tidspunkt, at alt er lidelse. Han sagde i virkeligheden, at alt indeholder *muligheden* for lidelse, og det er også klart, at enhver hændelse i livet kan resultere i smerte, ubehag og disharmoni. *Kan!* Der står ingen steder, at det *skal* føre til smerte.”

Der hersker så megen misforståelse om, hvad store mænd sagde, eller ikke sagde. Gautama var af den opfattelse at lidelser, smerte, strakte sig langt ud over det rent fysiske. Han understregede gang på gang, at psykiske lidelser forårsaget af følelsesmæssige forviklinger var en langt større lidelse, en større disharmoni, end det en rent fysisk smerte kunne fremkalde. Gautama sagde: ”Hvis jeg er ulykkelig, er det fordi, jeg ikke lever lykkeligt, fordi jeg ikke lever i harmoni med naturen. Hvis jeg ikke lever harmonisk, er det fordi jeg ikke har lært at acceptere verden som den er, med alle dens negative aspekter og *muligheder* for lidelser. Jeg kan kun opnå lykke ved at erkende årsagerne til ulykke, og så undgå de årsager.”

Jeg var travlt optaget af at tænke på dette og på hvilken rædselsfuld stank denne salve havde, da den indiske lærer igen slog i pulten og sagde: ”Dette er den første af de Ædle Sandheder. Lad os nu tale om den anden af de Ædle Sandheder.

Gautama holdt prædikenen for sine disciple, de samme som før havde forladt ham, da det sensationelle omkring Gautama var på retur, men nu var de hans disciple igen. Han sagde til dem: ”Jeg taler kun om to ting: lidelse, og frigørelse fra lidelse. Dette er den Ædle Sandhed om lidelsens oprindelse Det er den higende lyst, der forårsager væseners fornyelse, den higende tørst er ledsaget af sensuelle glæder, og søger tilfredsstillelse snart her, snart der. Den tager form af en higen efter sansernes tilfredsstillelse, eller en higen efter fremgang og verdslige besiddelser.

Som vi har fået at vide, dukker lidelse op i kølvandet af noget, vi har gjort forkert, den er resultatet af en forkert holdning overfor resten af verden.. Verden i sig selv er ikke noget dårligt sted, men nogle af menneskene i den får den til at se dårlig ud, og det er vores egen holdning, vore egne fejl, der får verden til at synes dårlig. Alle har ønsker, krav eller lyster som får én til at gøre ting, man ikke ville have krævet eller ønsket, hvis man havde været mere ligevægtig.

Buddhas lære var, at den der kræver og higer ikke kan gøre sig fri, og den der ikke kan gøre sig fri, kan ikke blive lykkelig. Derfor er det at overvinde higen ensbetydende med et stort skridt i retning af lykke.

Gautama sagde, at ethvert menneske selv må finde lykken. Han sagde, at der er en lykke, der ikke er tilfredsstillende, det er blot en forbigående ting, som hører til den type lykke, en person opnår, når han eller hun altid ønsker forandring, altid ønsker at fare rundt og se nye ting, møde nye mennesker. Det er en flygtig lykke. Den sande lykke er den, der giver en dyb tilfredsstillelse, befrier ens sjæl fra misfornøjethed. Gautama sagde: "Når man i sin søgen efter lykke opdager, at dårlige kvaliteter udvikles og gode kvaliteter formindskes, så skal man undgå den form for lykke. Når man i sin søgen efter lykke opdager at gode kvaliteter udvikles og dårlige kvaliteter formindskes, så skal man søge den form for lykke.

Vi må altså holde op med at fare rundt efter jordiske ting, ting som ikke følger med ind i den næste verden. Vi må høre op med at tilfredsstille krav, som blot vokser, efterhånden som vi efterkommer dem. I stedet må vi tænke på, hvad vi virkelig er ude efter, og hvordan vi skal finde det. Vi må tænke på disse kravs natur, årsagen til vore krav, og når vi kender årsagen til vore krav, så må vi forsøge at fjerne denne årsag."

Vores lærer var ved at blive varmet op. Men han var også en smule bekymret over lugten fra urtesalven, for han sagde:

"Vi holder et øjeblik pause, for jeg ønsker ikke at overbebyrde jeres intellekt, som, så vidt jeg kan se, ikke tåler sammenligning med mine indiske students."

Han samlede sine papirer sammen og lagde dem ned i sin taske, som han omhyggeligt lukkede. Han gjorde intet forsøg på at skjule, at han holdt vejret, da han spadserede forbi mig. Et stykke tid sad de andre drenge og ventede på, at hans fod-trin skulle fortabe sig i det fjerne. Så vendte én af dem sig om mod mig og sagde: "Puha, Lobsang, du stinker! Det må være fordi du har haft med djævlene at gøre, da du fløj op til himlen med dem."

Jeg svarede faktisk meget fornuftigt: "Hvis jeg har leget med djævlene, skulle jeg jo ikke være fløjet til himlen med dem, men den anden vej, og som alle ved, fløj jeg op." Vi gik i hver sin retning, jeg gik over til vinduet og stirrede eftertænksomt ud, mens jeg spekulerede på, hvad min læremester, Lama Mingyar Dondup lavede i lamaklosteret Rosenhegnet. Jeg spekulerede også over, hvorledes jeg skulle få tiden til at gå sammen med den indiske lærer, som jeg sandt for dyden ikke brød mig om. Jeg tænkte, at hvis han var så god en buddhist, som han selv regnede sig for at være, hvorfor nærrede han så ikke større forståelse for små drenge.

Mens jeg stod der og tænkte, kom en ung lama ind i værelset. "Lobsang!" sagde han. "Kom hurtigt, Den Lønlige Ene ønsker at se dig." Så holdt han inde og sagde: "Puuh! Hvad har du dog lavet?" Så jeg fortalte ham om salven, og han sagde: "Lad os skynde os at komme ned til sygepasseren, så vi kan få at vide, hvad der kan gøres, for at du kan få fjernet den stank, før du ser

den Inderste. Kom hurtigt.”

Femte kapitel

Sammen skyndte vi os gennem korridoren ned mod sygepasserens kontor. Sammen? Nej, ikke helt! Den unge lama skyndte sig, jeg fulgte efter på svigtende ben. Fulgte efter fordi han havde fat i det forreste af min kjortel og nærmest trak mig. Jeg mumlede og gryntede for mig selv, Så meget det halsbrækkende tempo nu tillod. Jeg bliver blæst op fra jorden og op på taget - og nu herser man med mig her. *Hov!* tænkte jeg, nu tror jeg næsten på, at jeg blev blæst op. Og hvad mon den Inderste tænkte, eller vidste!

Vi for rundt om hjørnet og ind i kontoret. Sygepasseren sad og spiste tsampa. Da han hørte os, stoppede han og så op, han åbnede måbende munden, da han så mig igen. ”*Dig igen, dig? Hvad har du nu lavet?*”

Gispende af ophidselse, spænding og åndenød forsøgte den unge lama at give et billede af situationen. ”Den Lønlige Ene, han ønsker at se Lobsang *nu*. Hvad kan vi gøre?” Sygepasseren sukkede, mens han satte sin skål fra sig og tørrede fingrene i sin kjortel. ”Han vil ikke blot *se* ham, men *lugte* ham, hvis jeg tager ham med, som han er nu,” stammede den unge lama ophidset. ”Ja! Ja! Hvad kan vi gøre for at få ham til at lugte bedre?”

Sygepasseren klukkede, men blev hurtig alvorlig, da han tænkte på den Inderste. ”Ja,” sagde han. ”Jeg gjorde det kun for sjovt, jeg prøvede en ny salve, og han var brugbar. Det er også en salve, man kan smøre på stolper og vægge for at holde hunde væk med lugten, men det er en ”lægesalve.” Lad mig nu se!”

Den unge lama og jeg så med nogen forfærdelse på hinanden. Til at ”frastøde” hunde, ja, det havde bestemt gjort mig frastødende, men hvad kunne der gøres? Så, den gamle gut lavet grin med mig, hva ? Ja, ja, tænkte jeg, nu var det ham der var til grin - hvordan ville han fjerne lugten, før Dalai Lama blev udsat for den? Han sprang op og knipsede tilfreds med fingrene. ”Af med kjortlen,” kommanderede han. Jeg hev igen min kjortel af. Sygepasseren gik ind i sideværelset og kom tilbage lidt efter med en læderspand fyldt med en sødlugtende væske. Han skubbede mig hen til et lille afløb i kontoret, vendte spanden i vejret og hældte indholdet ned over mit hovede.

Jeg hoppede og hoppede, det var et astringerende middel, og jeg troede, min hud ville skalde af. Hurtigt greb han en klud og gned min krop, så den blev meget lyserød, meget øm, men meget vellugtende. ”sådan!” udbrød han tilfreds. ”Du har voldt mig mange problemer, det kan være, en smertefuld behandling vil afholde dig fra at komme; med mindre det er tvingende nødvendigt.” Han gik ind i det andet værelse igen og kom tilbage med en ren kjortel. ”Vi kan ikke have, at du ligner et fugleskræmsel, når du går ind til Den Lønlige Ene.” Det kløede og sved Over det hele,

da jeg tog den på. Det grove stof kjortelen var lavet af, gjorde det ikke bedre, men det syntes den unge lama og sygepasseren ikke at bryde sig om! ”Skynd dig! Hurtigt!” sagde lamaen. Der er ingen tid at spille.” Han greb min arm og trak mig hen mod døren. Jeg bevægede mig kun modvilligt ud i korridoren.

”Vent!” råbte sygepasseren. ”Han skal have sandaler!” Han forsvandt hurtigt, og da han dukkede op igen, havde han et par sandaler i hånden. Jeg stak fødderne i dem og fandt ud af, at de var mere passende for en person, der var dobbelt så stor som mig.

”Hej!” udbrød jeg rædselsslagen. ”De er for store, jeg falder i dem eller taber dem. Jeg vil have mine egne!”

”Jamen! Er du ikke nummer ét?” klagede sygepasseren.

”Bare problemer, lutter problemer. Vent! Jeg må sørge for, at du er sømmeligt påklædt, ellers vanærer du mig overfor Den Lønlige Ene.” Han sprang rundt, rodede og gravede, og fandt til sidst et par sandaler, der passede ganske godt.

”O!” udbrød han. ”Og kom ikke tilbage, medmindre du er ved at dø!” Gnaven vendte han sig bort og fortsatte sit afbrudte måltid.

Den unge lama stønnede af bekymring og ophidselse. ”Hvorledes skal jeg forklare forsinkelsen?” spurgte han, som om jeg kunne give ham svaret.

Vi skyndte os hen ad korridoren, og snart sluttede en anden ung lama sig til os. ”Hvor har I været?” spurgte han med nogen bekymring. ”Den Lønlige Ene venter. - og han kan *ikke* lide at vente!” Men der var ikke tid til at forklare noget.

Vi skyndte os igennem korridorerne, klatrede op på etagen ovenover, og etagen ovenover den - og endnu en etage. Til sidst nåede vi hen til en umådelig stor port, der blev bevogtet af to kraftige proktorer. Da de genkendte de to unge lamaer, trådte de til side, og vi gik ind i Dalai Lamas private gemakker. Pludselig standsede den første unge lama brat op og skubbede mig hen mod en væg. ”Stå stille!” sagde han. ”Jeg må sørge for, at du ser ordentlig ud.” Han undersøgte mig nøje, slog en fold her og udglattede en anden der. ”Vend dig,” kommanderede han, mens han omhyggeligt undersøgte ”bagsiden” og håbede, at jeg ikke var mere uordentlig end den almindelige lille akolut. ”Du er drengen med de sårede ben, ja, Den Lønlige Ene kender til det. Hvis han beder dig om at sidde - så sid så pænt, du kan. Det er i orden, vend dig.” Jeg vendte mig og bemærkede, at den anden unge lama var gået. Vi stod og ventede. Vi ventede, indtil jeg troede, mine knæ ville give efter. Al den hurlumhej, og nu vente, tænkte jeg. Hvorfor skulle jeg også være munk?

Den inderste dør gik op, og en ældre lama kom ud. Den unge lama bukkede og trak sig tilbage. Den høje embedsmand, for det var det, den ældre lama var, så på mig - så nøje på mig og spurgte: ”Kan du gå uden hjælp?”

”Hellige Mester!” svarede jeg. ”Jeg kan gå med besvær.”

”Så kom,” sagde han, vendte sig og førte langsomt an ind i et andet værelse, gik igennem det og hen til en korridor. Ved døren bankede han på og gik ind, idet han gjorde tegn til mig om at vente. ”Deres Hellighed,” hørte jeg hans ærbødige stemme sige. ”Drengen Lobsang. Han går ikke så godt. Sygepasseren siger, at han er slemt forslået, og hans ben ikke er helet endnu.” Jeg kunne ikke høre svaret, men den ældre lama kom ud og hviskede: ”Gå ind stående, buk tre gange og gå så frem, når der bliver gjort tegn. Gå langsomt - fald ikke. Gå ind nu!”

Han tog mig blidt i armen og førte mig igennem døren, idet han sagde: ”Deres Hellighed, drengen Lobsang!” Blændet af følelser og frygt bukkede jeg tøvende tre gange, i det jeg håbede var den rigtige retning.

”Kom! Min dreng, kom og sid her,” sagde en dyb og varm stemme, en stemme jeg havde hørt en gang før under et tidligere besøg. Jeg så op og så først den safrangule kjortel gløde blidt i en lys stribe sollys, som strømmede ind gennem vinduet. Den Safrangule Kjortel! Over den, et venligt, men bestemt ansigt, ansigtet af et menneske, der var vant til at tage beslutninger. En *god* mands ansigt, vores Gud på jorden.

Sett evt inn bilde

Han sad på en lille platform, der var hævet over gulvet. De røde puder, han hvilede på, stod i skarp kontrast til det safrangule i hans kjortel. Han sad i lotusstillingen med hænderne hvilende foran sig, og hans knæ og fødder var dækket af et gyldent klæde. Foran ham stod et lille bord med nogle få genstande, en lille klokke, en æske, et bedehjul og nogle papirer. Han havde overskæg dengang, og dets ender hang lidt ned under hagen. Hans ansigt smilede blidt, men det bar også præg af lidelser. Foran ham, ved siden af det lille bord, var der to siddepuder på gulvet. Han pegede på dem og sagde: ”Jeg har hørt om dine besværligheder, sæt dig på en hvilken som helst måde, der er behagelig for dig.” Taknemmelig satte jeg mig, for al den faren rundt, al den ophidselse - alt det havde sat sine spor på mig, og jeg rystede nu lidt af træthed.

”Så!” sagde Hans Hellighed. ”Du har været ude for nogle oplevelser? Jeg har hørt meget om det, det må have været meget skræmmende!” Jeg så på ham, denne store mand så fuld af godhed og viden. Nu vidste jeg, at jeg *måtte* fortælle ham, hvad der var sket, for jeg ville ikke bedrage ham. Det var i orden, jeg ville blive forvist - smidt ud, bortvist for at have brudt loven og klatret for højt op. Det var lige meget, jeg ville blive færgemand eller dragebygger eller - jeg krympede mig ved tanken - jeg ville måske rejse til Indien og blive handelsmand.

Den Lønlige Ene så hårdt på mig, og jeg sprang næsten op af bare forfjamskelse, da jeg indså, at han havde talt til mig. ”Deres Hellighed!” sagde jeg. ”Min læremester, Lama Mingyar Dondup, har fortalt mig, at De er den største mand i verden, og jeg kan ikke skjule sandheden for Dem.” Jeg holdt inde og slugte noget, der havde dannet sig i halsen. ”Deres Hellighed,” sagde jeg med svag stemme. ”Jeg stod tidligt op i morges og gik op...”

”Lobsang!” sagde Den Lønlige Ene, og hans ansigt glødede af velbehag. ”sig ikke mere, fortæl ikke mere, jeg ved det allerede, jeg har selv været en lille dreng, for Så *mange* år siden.”

Han holdt inde og så eftertænksomt på mig. ”Det påbyder jeg dig,” sagde han. ”Du må ikke på noget tidspunkt diskutere det med en anden, du skal forblive tavs med, hvad der *virkelig* skete. Ellers vil du blive bortvist, som Loven kræver det.” Et øjeblik sad han i dybe tanker, så tilføjede han underfundigt: ”Det er godt af og til at få et ”mirakel”, for det styrker de lavere og svagere brødres tro. De har brug for det de forestiller sig er bevis, men når man undersøger ”beviset”, viser det sig blot at være en illusion, hvorimod ”illusionen” for hvilken man søgte ”beviset” i sandhed er virkeligheden.”

Formiddagssolen fyldte værelset med gyldent lys. Den Lønlige Enes safrangule kjortel syntes næsten at brænde, da en hvislende vind vovede at ruske op i dens folder. Der hvilede et underligt skær over de røde puder og deres genspejlinger i det polerede gulv. Et lille bedehjul drejede stille rundt i den blide vind og dets turkisindfatninger glimtede blågrå i den gyldne luft. Den Lønlige Ene strakte hånden ud og tog bedehjulet, han så spekulativt på det og satte det så fra sig igen.

”Din læremester, min Broder i Hellighed, Mingyar Dondup, omtaler dig i meget rosede vendinger,” sagde Hans Hellighed. ”Og det gør de, der kender dig godt også. Du har en stor opgave i livet, og mere og mere vil din læremester og andre ligestillede tage sig af dig. Så du vil efterhånden blive trukket tilbage fra klassestudier og vil få privat undervisning af en meget højere standard.” Den Lønlige Ene holdt inde og så på mig med et lunt glimt i øjnene. ”Men du skal fortsætte med den forelæsningsrække, som vores indiske gæst holder,” sagde han.

Det rystede mig. Jeg håbede, jeg kunne undgå den frygtelige mand - håbede at kunne undgå at komme til de eftermiddags lektioner på grund af min store erfaring. Den Lønlige Ene fortsatte: ”Din læremester vil vende tilbage sent i aften eller tidligt i morgen, han vil aflægge rapport overfor mig, og så vil du vende tilbage til Jernbjerget med ham for at fortsætte specielle studier. De vise Mænd har bestemt din fremtid, den vil altid være hård, men jo mere du studerer nu, desto bedre vil dine chancer være senere hen.” Han nikkede venligt til mig og rakte ud efter sin lille klokke. Med en musikalsk kimen hidkaldte den den gamle lama, som straks viste sig. Jeg rejste mig med noget besvær, bukkede tre gange med uærbødig kluntethed - idet jeg klemte om brystet, så min skål og andre genstande ikke skulle falde ud som tidligere -og trak mig baglæns tilbage næsten bedende til, at jeg ikke skulle træde på et eller andet og falde.

Efter at have tørret sveden af min pande, lænede jeg mig op ad en væg og tænkte: - *Hvad nu?* Den ældre lama smilede venligt til mig (for jeg var blevet velsignet af Den Lønlige Ene) og sagde godmodigt: ”Nå, dreng, det var en meget lang samtale for sådan en lille dreng. Hans Hellighed syntes at være tilfreds med dig. Nu” - han så ud på skyggerne - ”nu er det på tide, at du får noget at spise og går op til din klasse med din indiske lærer. Det er i orden, min dreng, du kan gå. Denne embedsmand vil se til, at du kommer forbi vagterne. Han smilede til mig igen og vendte sig bort.

Den unge lama, som jeg først havde mødt, dukkede op bag en skærm, og han sagde: ”Kom - denne vej” Jeg fulgte efter, næsten vaklende, og tænkte at denne dag, som ikke engang var halvt færdig, allerede forekom at være en uge ”gammel”.

Så endnu engang fandt jeg hen til køkkenet og bad om noget tsampa. Denne gang blev jeg behandlet med *respekt*. For jeg havde været i nærheden an Den Lønligste Ene, og det var allerede kendt, at han havde været tilfreds med mig! Jeg fortærede hurtigt min mad og begav mig stadig sødt lugtende op mod klasseværelset.

Vores lærer stod atter foran pulten, og han sagde: ”Vi har nu den Tredie Ædle Sandhed, en af de korteste og enkleste af Sandhederne.

Som Gautama sagde, når man ophører med at kræve en ting, så hører man op med at have lidelser i forbindelse med den ting: Lidelser hører op med det totale ophør af *kræven*.

En person der higer og kræver, han kræver som regel en anden persons goder, han bliver begærlig - han begærer det, en anden besidder, han forblændes af en andens besiddelser, og når han ikke kan få de ting, sætter afskyen ind, og personen nærer had til ejeren af de begærede goder. Det skaber grundlag for frustration, vrede og smerte.

Hvis man begærer en ting, man ikke kan få, bliver man ulykkelig. Handlinger, der stammer fra krav og higen fører til ulykke. ***Man opnår lykke, når man hører op med at hige og kræve, når man tager livet, som det kommer, det gode med det dårlige.***”

Den indiske lærer vendte siderne, bladrede lidt og sagde så:

”Nu kommer vi til den Fjerde af de Ædle Sandheder; men den Fjerde af de Fire Ædle Sandheder er blevet opdelt i otte sektioner, der bliver kaldt den Hellige Ottedelte Sti. Der er otte trin, som man kan tage for at opnå frigørelse fra kødets lyster, for at opnå frigørelse fra kræven. Vi vil nu gennemgå dem. Det første er:

(1) Den Rette Synsvinkel: Som Gautama. sagde, må man betragte ulykke fra den rette synsvinkel. En person, der har det elendigt, eller er ulykkelig, må finde ud af helt præcist, hvorfor han har det elendigt eller er ulykkelig. Han må udforske sig selv og finde ud af, hvad der er årsagen til denne ulykke. Når en person for sig selv har fundet ud af det, der forårsager ulykke, så kan den person gøre noget for at finde og opnå den fjerde af de Ædle Sandheder, hvilket er - hvordan kan jeg finde lykke?

”Før vi kan fortsætte på livets rejse med en ro i sindet og reelt et håb om at leve livet, som det var meningen, livet skulle leves, må vi vide, hvad der er vores mål. Hvilket bringer os til trin to af den Hellige Ottedelte Sti:

(2) Rette Aspirationer: Alle stræber efter noget, det kan være af åndelig, fysisk eller spirituel

art. Det kan være det at hjælpe andre eller blot at hjælpe os selv. Men uheldigvis fører menneskene en forvirret tilværelse, de bliver ikke vejledt, de er ude af stand til at fatte det, der burde fattes. Vi bliver nødt til at fjerne alle de falske værdier, alle de falske ord, og klart se det vi er, og det vi skulle være, lige så vel som det, vi ønsker. Vi må frasige os falske værdier, som tydeligt nok fører os ud i ulykke. De fleste mennesker tænker kun på ”jeg”, ”mig” og ”mit”. De fleste mennesker er for selvcentrerede, de bryder sig slet ikke om andres rettigheder. Det er vigtigt, at vi ser på os selv som en genstand, der skal udforskes, ser på os selv som vi ser på en eller anden fremmed. Kan du lide den fremmede? Kunne du tænke mig, at han blev din nære ven? Kunne du tænke dig at leve sammen med ham et helt liv, spise sammen med ham, ånde sammen med ham, sove sammen med ham? Du må have de rette aspirationer, før du kan opnå succes i livet, og fra denne rette aspiration følger, at du må have:

(3) Den Rette Tale: Det betyder, at en person må kontrollere sin tale, ikke må bagtale, ikke må omtale rygter, som om rygter var kendsgerninger. Med den rette tale bør man altid give den anden person retten til tvivl, og holde tale tilbage, når den kan skade en anden. Tale når tale er godt, når tale kan hjælpe. Tale kan være mere dødbringende end et sværd, tale kan være mere giftigt end den største giftslanges bit. Tale kan ødelægge en nation. Derfor må man mestre den rette tale, og den rette tale opnås gennem:

(4) Den Rette Opførsel: Hvis man opfører sig på den rette måde, taler man ikke på en urigtig måde. Derfor yder den rette opførsel noget materielt til ret tale og rette aspirationer. Den rette opførsel betyder, at en person ikke fortæller løgne, ikke indtager berusende midler, ikke stjæler.

Gautama sagde, at vi er et resultat af vore egne tanker. Hvad vi er nu, er det som vore tanker har forårsaget os til at være i det forgangne. Så hvis vi tænker rigtigt nu, hvis vi opfører os rigtigt nu, vil vi være ”rigtige” ved en eller anden nær fremtidig lejlighed.

Gautama sagde: ”Had hører ikke på noget tidspunkt op gennem had. Had kan kun overvindes af kærlighed.” Han sagde også: ”Lad en mand overvinde en andens vrede ved kærlighed, lad ham overvinde en andens ondskab ved sin egen godhed.”

Jeg har så ofte fået at vide, at man ikke må bevise sine ekstrasesonske evner, ikke må angribe dem, der angriber en selv, for ifølge Gautamas læresætninger bør man ikke angribe dem, der angriber en med usømmeligt sprog eller med stave eller sten.

Gautama sagde: Hvis nogen forbander dig, må du undertrykke al afsky og på det bestemteste sikre, at din tankegang ikke forstyrres, samt at intet vredt ord kommer over dine læber. Du må forblive rolig og venlig uden trods.”

Vor buddhistiske tro hviler på Middelvejen, et kodeks for at leve, et kodeks for at gøre mod

andre, som man ønsker, de skal gøre mod en selv. Det næste trin på den Hellige Otte-delte Sti:

(5) **Det Rette Levebrød:** Ifølge Buddhas lære var der visse erhverv, som var skadelige for mennesket, visse beskæftigelser; som ikke kunne tages op af en sand buddhist.

For eksempel: en sand buddhist kunne ikke være slagter eller sælger af giften, han kunne heller ikke være slavehandler eller slaveejer. En buddhist kunne ikke deltage i udleveringen af alkohol. På Gautamas tid var en god buddhist nødvendigvis en mand, som vandrede alene eller boede i et kloster.

(6) **Den Rette Anstrengelse:** Ret anstrengelse har en bestemt betydning. Det betyder, at man må skride frem ad den Hellige ottedelte Sti i sit eget helt personlige tempo. En person, der søger at gøre fremskridt, bør ikke være for utålmodig og bevæge sig for hurtigt, før han har lært de ting, der er at lære. Men igen må søgeren heller ikke holde sig tilbage af falsk beskedenhed, med falsk ydmyghed. En person kan kun gøre fremskridt i sit eget tildelte tempo.

(7) **Den Rette Tankegang:** Det er menneskets hjerne, der kontrollerer menneskets handlinger. Tanken er dådens fader. Hvis man tænker på noget, er det det første skridt til at gøre dette noget, og visse tanker er meget disharmoniske. Fysiske ønsker kan forvirre én, og gøre én ondt. Man ønsker måske for megen eller for fed mad, ønsket giver ikke én smerte, men det gør spiseriet. Ulykke og smerte stammer fra overdreven spisen, og følger det overdrevne ønske om at spise.

Buddhisten må huske, at følelser ikke varer ved, de kommer og går som vinden, der skifter hele tiden. Følelser er ustabile, dem kan man ikke lide på. Man må træne sig selv til at have den rette tankegang til alle tider uanset éns flygtige ønsker.

(8) **Den Rette Kontemplation:** Som Gautama meget vel vidste, var yoga ikke nullet på spirituel velvære. Yoga er blot et sæt øvelser, som er udarbejdet til at sætte hjernen i stand til at kontrollere den fysiske krop. De er skabt, for at krop-pen kan underkastes hjernens kontrol. De er ikke skabt til at yde. én spirituel højlneise.

I den Rette Konemplation må man kontrollere irrelevante tanker, man må kende sine egne sande behov. Ved den Rette Kontemplation kunne man meditere - kontemplere - således at man uden at ræsonnere kunne komme til en intuitivt fornemmet konklusion, med hensyn til hvad der var rigtigt for én selv, og hvad der var forkert for én selv.”

Den indiske lærers stemme standsede, og han syntes at blive kastet tilbage til nutiden. Hans øjne fejede henover os og standsede ved mig. ”Dig!” sagde han og pegede med udstrakt finger.

”Jeg vil tale med dig, kom med uden for i korridoren.” Langsomt rejste jeg mig og gik hen mod døren. Den indisk lærer fulgte efter og lukkede døren bag sig, så åbnede han den igen og stak hovedet ind og sagde: ”I drenge er rolige, ikke en lyd fra jer, jeg er lige udenfor.” Han lukkede døren igen og stod med ryggen mod den. - ”Nuvel, dreng,” sagde han. ”Du har været inde hos Dalai Lama, hvad sagde han til dig?” ”Ærværdige Mester,” udbrød jeg. ”Jeg er blevet påbudt ikke at gentage noget af det, der blev sagt, ikke at videregive et eneste ord.” Han gloede rasende på mig og råbte: ”Jeg er din lærer, jeg befaler, at du skal fortælle mig det! Nævnedu mig?”

”Det kan jeg ikke sige, mester,” sagde jeg. ”Jeg kan kun gentage, at det er mig forbudt at kommentere det, der gik for sig.”

”Jeg skal rapportere dig for frækhed og for ulydighed, og for i al almindelighed at være en yderst utilfredsstillende elev.” Derefter lænede han sig frem og slog mig voldsomt på venstre og højre side af hovedet. Han vendte sig og gik ind i klasseværelset, hans ansigt glødede af vrede. Jeg fulgte efter og satte mig på min plads.

Den indiske lærer gik hen til sin pult og tog sine papirer. Han åbnede munden på samme tidspunkt, som en lama trådte ind. ”Ærværdige Mester,” sagde lamaen til den indiske lærer, ”jeg må bede Dem om at opsøge den Høje Abbed, og jeg har fået at vide, at jeg skal fortsætte denne forelæsning. Hvis De vil være så venlig at nævne stedet, De er nået til, så vil jeg med glæde fortsætte.”

Vrantent forklarede den indiske lærer i korte træk situationen, og sagde, at han skulle til at omtale Nirvana. Så sagde han: ”Det er mig en stor glæde at skulle forlade denne klasse, og jeg håber, glæden fordobles ved, at jeg ikke behøver vende tilbage.” Dermed proppede han alle sine papirer ned i sin lædertaske, lukkede den med et foragteligt smæk, og for ud af værelset efterladende en noget forbløffet lama.

Vi smilede, for vi vidste, at det hele ville blive bedre, for denne ret unge lama var stadig ung nok til at forstå drenges følelser. ”Hør gutter - hvor længe har I været i gang? Har I spist?” spurgte han. ”Er der nogen af jer, der ønsker at komme ud et stykke tid?” Vi smilede alle og forsikrede ham om, at vi ikke behøvede at komme ud lige med det samme. Han nikkede tilfreds, gik over til vinduet og kiggede ud et øjeblik.

Sjette kapitel

Lamaen, som var vores nye lærer, skubbede pulten til side og satte sig foran os i lotusstillingen, satte sig på den let hævede platform, der findes i alle tibetanske klasseværelser. Til vore måltider i spisesalene stod der en læser ved en høj pult, for når vi spiste blev der læst for os,

så vore hjerner kunne fyldes med spirituelle tanker, mens vore maver blev fyldt med tsampa. Det blev ikke betragtet som korrekt at spise og tænke på mad. Det var sædvane ved formelle forelæsninger, at før læseren stod ved pulten, og vi var ikke sene til at værdsætte, at den kendsgerning at vores ny lærer satte sig foran os, viste, at han var af en anden støbning.

”Nå,” sagde han, ”I har fået noget at vide om den Rette Tankegang, og jeg håber, at I nu er klar over, at en forkert tankegang er årsag til de fleste af menneskets bekymringer. Fysiske ønsker kan volde store problemer, især i et kloster samfund, hvis medlemmer alle lever i cølibat. Derfor er det nødvendigt at kontrollere sin tankegang - at skabe den rette tankegang, for når vi gør det, er vi i stand til at undgå den ulykke, som opstår når vi ønsker alle de ting vi meget vel ved vi ikke kan få.

I ved, at Buddha altid sagde, at mænd især ofte blev ført på vildspor af noget, man kan kalde visuelle sammenstød. Den gennemsnitlige mand har en tendens til at idealisere kvinder.” Han så på en temmelig stor dreng, og smilte mens han sagde:

”Jeg ved, at en ung herre som dig, der somme tider følger en gammel munk til markedspladsen, kan fortjene at blive kaldt ”Flak-øje”, men Buddha sagde, at sådanne ting ikke er gode for munken, for ønsket er faderen til handlingen. Tanken får én til at gøre ting, som man ved, er forkerte.

Han så på hver af os, og smilte da han sagde: ”Vi bør vælge Middelvejen og ikke være for gode eller for slette.

Der er en historie om en rejsende, der var ude på en lang rejse. På et tidspunkt så han en meget smuk kvinde gå forbi, og han var meget opsat på at lære hende at kende. Uheldigvis var han nødt til at gå ind i buskadset for at forrette et vist ærinde, og han frygtede, at den unge kvinde i mellemtiden var gået forbi. Han så da en gammel buddhistmunk komme gående, og han standsede ham og sagde: ”Vil De fortælle mig, Ærværdige Mester, om De har set en ung smuk kvinde gå forbi for et øjeblik siden?” Den gamle munk så lige på ham og svarede: ”En smuk ung kvinde? Det kan jeg ikke sige dig. Jeg er blevet trænet til den rette tankegang, og derfor kan jeg kun sige, at en samling knogler gik forbi mig for lidt siden, men om det var en kvindes eller en mands ved jeg ikke, for det var uden interesse.”

Lamaen lo, mens han sagde: ”Det er den rette tankegang i dens yderste konsekvens, ja, det er faktisk helt ude på det absurde plan. Men lad os fortsætte med emnet, som i så høj grad bliver misforstået.”

Han fortsatte med at fortælle os, at den Ottedobbelte Sti havde et mål, et mål som de, der fulgte Stien ville ønske at nå; de ville opnå Nirvana. Nirvana betyder i virkeligheden enden på kræven, enden på fortørnelse og begær. Enden på begær og andre af kroppens lyster ville gøre en mand eller en kvinde i stand til at opnå en tilstand af lyksalighed.

Nirvana er frigørelse fra kroppen, frigørelse fra kødets lyster og grådighed. Det betyder ikke

på nogen måde enden på oplevelser, det betyder heller ikke enden på al viden, eller ender på alt liv. Det er ukorrekt at sige, at Nirvana betyder, at man eksisterer i en tilstand af intethed. Det er en misforståelse, som er sat i omløb af uvidende mennesker, der taler om ting, de slet ikke forstår.

Nirvana er frihed fra lyster, frihed fra kødets forskellige hungrende tilstande. Nirvana er ikke bare lyksalig kontemplation, det er i stedet en fuldendelse af spirituel viden og frigørelse fra alle kropslige ønsker. Tilstanden af Nirvana er en ren tilstand, ren for så vidt angår manglen på fysiske lyster.

Men selv når man har opnået Nirvana, det vil sige frihed fra kødeligt begær, fortsætter man stadigvæk med at lære spirituelle ting samt skride frem på andre eksistensplaner.

Buddhister tror på Cyklen af Tilblivelser, de tror, at menneskeheden er født til Jorden, lever på Jorden, og så dør for at vende tilbage til Jorden i en anden krop, at mennesket genfødes på Jorden, således at de ting, der ikke blev lært i det forgangne liv, kan assimileres.

Nirvana er ikke et sted, det er ikke et sted man kan udpege på et kort. Det er en sindets tilstand. Det vil sige at være tankefuld og eftertænsksom, hvilket hører til de højeste dyder inden for buddhismen, hvorimod tankeløshed betragtes med afsky.

Nirvana betyder ikke tabet af personlig bevidsthed ved ophør af livet på Jorden, det betyder det stik modsatte. Der er også et yderligere Nirvana, som på indisk kaldes Pari-nirvana.

”En god buddhist,” sagde vores lærer, er en virkelig lykkelig person, en person som tænker på at hjælpe andre, en person som nærer tanker for og om andre. Den gode buddhist han verken respekterer eller anerkender titlerne eller kasterne i lande som Indien, for et menneske opnår ikke en tilstand af lykke ved hjælp af sine forældres besiddelser. En prins kan være ulykkelig, mens en tigger kan være lykkelig. Fødsel gør ikke en i stand til at overvinde lidelser, ens forældres pung har intet med det at gøre. Den eneste måde at søge befrielse fra usunde ønsker på, er ved at følge den praktiske Ottedobbelte Sti som giver én selvkundskab, og når man har selvkundskab, kan man opnå evig lykke.”

Lamaen så på hver af os og sagde: ”Jeg går ud fra at I tror at vi buddhister har det største antal tilhængere i verden: I tror, at vi er de mest betydningsfulde. Men det er ikke korrekt, for i øjeblikket er kun en femtedel af verdens befolkning buddhister. Der er buddhister i Thailand, Ceylon, Banna, Kina, Japan, Korea, Tibet og et vist antal i Indien. Der er mange forskellige former for buddhisme, og de kommer alle fra den samme kilde. Det er derfor klart, at der ikke skulle være nogen gnidning imellem os, da vi stammer fra den samme oprindelse. Vi kan alle tro på vores egen måde. Meget senere vil vi omtale brugen af religion, men nu vil jeg, at I reciterer ”Tilflugt-stederne.”

De Tre Tilflugtssteder

Jeg søger tilflugt i Buddha.

Jeg søger tilflugt i Doktrinen.

Jeg søger tilflugt i Ordenen.

Lamaen sagde: ”I drenge må fremsige den om morgenen, og før I går til ro om aftenen. Den må indprentes i jeres under- bevidsthed. I kan kalde den et symbol på Den store Afsværgelse som Grundlæggeren af Buddhismen aflagde, da han forlod familie paladset og påtog sig munkekjortelen.”

”I drenge,” fortsatte han, ”vil afsværges kødets lokken. I vil blive trænet i at være unge mænd med en sund karakter og en god opførsel, unge mænd med rene tanker, for i de dage der vil komme, dage med sorg, dage med overskyggende ondskab, for frygtelige ting vil hænde i vort elskede land, vil det være nødvendigt, at unge mænd med et sundt sind drager ud i det, der for os er det store ukendte, og dér sørge for at holde vor kultur i live. Det er derfor, at I af denne generation må studere og rense jer selv, for vi af den ældre generation vil ikke være i stand til at følge jer.”

Han fortalte os: ”Under jeres rejser vil I møde mange zenbuddhister. I vil spekulere over, om deres strenghed er nødvendig, for for zenbuddhisterne er alle de som lærer og alt det som lærer - så som bøger og skrifter - kun som en ud-strakt finger der peger på Stien, Vejen, man skal tage. Tænk på menneskene I har set, tænk på pilgrimmene I har set på Ringvejen, læg mærke til, at når en læremester peger på en ting, så følger og ser pilgrimmens øjne uundgåeligt den udstrakte finger frem for at se på den genstand der bliver peget på. Det er en kendsgerning, at de uvidende altid kigger på den pegende finger frem for i den udpegede retning. Det er en kendsgerning, som blev erfaret af en sekt af buddhismen der kom til at hedde zenbuddhismen. **De nærer den tro, at man kun kan erfare sandheden gennem personlig erfaring af sandheden. Sandhed kan ikke erfares bare ved at lytte til det talte ord, ej heller ved at læse den trykte side. Man kan kun gøre fremskridt via helt personlige oplevelser.**

Det er pålagt én at læse, at studere skrifterne og opmærksomt lytte til vise mænds forelæsninger. Men alle trykte og skrevne ord må kun tjene til brændstof for hjernens arbejde, således at man, når man kommer ud for en oplevelse, kan jævnføre den med de store sandheder, sådan som de er blevet udlagt af andre.” Han smilede og sagde: ”Alt dette betyder, at I ikke vil komme langt ved blot at være teoretikere, I må være praktiske i lige så høj grad som studenter af det skrevne ord. Det er blevet sagt, at ét billede er mere værd end tusind ord, men jeg siger, at én oplevelse er mere værd end tusind billeder.”

Han tøvede et øjeblik, vendte sig og så ud af vinduet. Mit hjerte tog til at banke hurtigere, for

jeg troede, at han måske ville se min læremester, Lama Mingyar Dondup, vende tilbage fra Rosenhegnet. Men nej, han vendte sig blot igen og sagde:

”Jeg vil fortælle jer noget som utvivlsomt vil chokere jer og få jer til at tro at zenbuddhister er ukultiverede vilde og pro-fane mennesker! For nogen tid siden var der i Japan en meget berømt læremester, en mand der var kendt for sine høje idealer, for sin meget store viden og for sin meget strenge levevis. Fra hele den østlige verden kom der studenter for at bukke for Mesterens fødder og studere under ham. En dag gav han en forelæsning, en meget speciel forelæsning, i et af templerne. Det *var* et tempel prydet af mange statuer af de Tusind Buddhaer, statuer møjsommeligt skåret ud i sjældne eksotiske træsorter. Læreren havde sine studenters fulde og begejstrede opmærksomhed, da han stoppede op, midt i en sætning. Studenterne holdt så godt. som op med at trække vejret og spekulerede på, hvad han nu ville sige, for han havde, og med rette, ry for at være en meget ekcentrisk person.

Da denne viise mand vendte sig, greb en af de nærmeste træbuddhaer og kastede den ind i bålet, rejste studenterne sig i forfærdet rædsel. Et øjeblik lød der en mumlen, protester, vinkende hænder og fødders trampen. Men den viise mand stod roligt med ryggen mod bålet, stod med ryggen til den brændende statue af Buddha. Da røret havde lagt sig, sagde han, at alle har statuer i tankerne, alle danner udsmykninger, idoler, nytteløse ting som optager plads i tankerne akkurat som nytteløse træidoler optager plads i et tempel. Som han sagde; den eneste måde at gøre fremskridt på er ved at brænde fyldet i sine tanker, destruere det som forhindrer fremskridt. Den store læremester vendte sig og lod en finger løbe henover en af de højere Buddhaer. Han vendte sig igen mod klassen og sagde: ”Her er der støv, støv på en Buddha; men det er ikke så slemt som støv i tankerne og på hjernen. Lad os destruere udskårne billeder, lad os destruere falske ideer som bor i os, for med mindre man rydder sin uordentlige hjerne, som man rydder et uordentligt værelse, kan man ikke gøre frem skridt og nå de højere lag af Stien, Vejen.”

Vores lamalærer lo åbenlyst ad vore chokerede ansigtsudtryk. Han sagde: ”Ah! I er en konservativ forsamling! Vent til I kommer ud til nogle af de andre lamaklostre, vent til I kommer ud blandt folk. I vil finde at nogle ikke har brug for religion, og I vil finde andre som vasker deres mund, før de udtaler navnet Buddha, vasker deres mund så den er ren, før de ytrer et helligt navn. Men det er de yderligtgående, dem der gør det til en fetisch, og dem der ikke har brug for nogen religion.

Religion er en disciplin som kun er af nytte, når man bruger sin sunde fornuft, moderation og Middelvejen, og da kan religion løse alle ens problemer.”

Jeg ved ikke, men jeg går ud fra, at jeg må have gryntet eller gjort en bevægelse som tiltrak hans opmærksomhed, for han tøvede et øjeblik og kom så langsomt hen og så ned på mig. ”Lobsang,” sagde han, ”du ser ud til at have bekymringer, du har været udsat for en yderst prøvende, *yderst* prøvende, oplevelse i dag. Men jeg kan se på dit udtryk, at det er mere end det

der bekymrer dig, og jeg er også sikker på, at det endog er mere alvorligt end det, at din læremester ikke er vendt tilbage, og ikke vil vende tilbage i dag. Sig mig, hvad det er.”

Jeg ønskede gulvet ville åbne sig og kaste mig ned, helt ned til klodens flammende indre, for jeg måtte indrømme for mig selv, at jeg havde tænkt ret usædvanlige tanker. For at være helt ærlig, var jeg led og ked af den måde jeg måtte leve på, og jeg tænkte, at nu var tidspunktet der måske. Lad os få det overstået.

”Ærværdige Mester,” sagde jeg med nogen angst, ”Det er sandt, at jeg er utilfreds. Jeg er i konflikt med mig selv, mine tanker er én stor forvirring, for jeg er blevet tvunget til at føre et liv, som slet ikke stemmer overens med mine egne ønsker. Det har virkelig bekymret mig, og da jeg sad oppe på Det gyldne Tag og kæmpede med vinden, fornemmede jeg, at døden ventede mig, og jeg var glad, for jeg troede, at døden ville sætte en stopper for mine problemer.”

Lamalæreren så på mig med sympati. Han samlede sin kjortel omkring sig og satte sig på gulvet ved siden af mig, idet han krydsede benene og anbragte sig i lotusstillingen. ”Lobsang! sagde han. Lad os diskutere dette problem, og jeg foreslår, at vi diskuterer det med klassen her, for jeg er ikke i tvivl om, at mange af disse unge mænd har haft de samme problemer på et eller andet tidspunkt. Jeg har været i Potala i lang, lang tid, og jeg har muligvis engang tumlet med de samme problemer.”

”Ærværdige Mester,” svarede jeg, ”jeg har intet valg, jeg var nødt til at forlade mit rige hjem. Jeg blev sendt bort af mine forældre, som virkelig var meget indflydelsesrige mennesker, og jeg fik at vide, at jeg skulle oplæres i præstegerningen. Fordi jeg kom fra en fornem familie, måtte jeg gennemgå flere prøvelser, end hvis jeg var kommet fra en ringere familie. Jeg måtte lære mere, jeg måtte lide mere. Mit venstre ben blev brændt lige ind til selve benet, uden jeg selv var skyld i det. Begge mine ben brækkede, da jeg blev blæst ned ad bjerget i en storm, men selv om jeg næppe kan humpe afsted, selv om jeg konstant har smerter, skal jeg stadig møde op til timerne. Ærværdige Mester jeg har aldrig ønsket at blive munk, men jeg har ikke haft noget valg med hensyn til hvad jeg ønskede - jeg er blevet tvunget til det. Religion har intet at tilbyde mig.”

Lamaen så på mig med megen forståelse og sagde: ”Men, Lobsang, dette er begyndelsen. Religionen vil have meget at tilbyde dig, når du forstår Middelvejens principper og reglerne for dette liv og livet herefter. Så vil du blive rolig og forstå meget mere af, hvad livet virkelig er. Men hvad ønsker du på nuværende tidspunkt at være?”

”Jeg så ud fra Det gyldne Tag og så færgemanden på Lykkens Flod, og jeg tænkte hvilket frit liv det er, hvor behageligt bare at padle frem og tilbage på en flod som alle elsker, at møde interessante mennesker, mennesker der kommer fra Indien, mennesker der er på vej til Kina, mennesker der rejser over på den anden side af bjergene og på et eller andet tidspunkt kommer tilbage med mærkelig viden og underlige kunst-genstande. Men jeg - jeg er bare en dreng der sidder fast her, underlagt disciplin, ude af stand til at gøre noget af det, jeg ønsker at gøre. Jeg

skal altid adlyde ordrer, altid lære ting jeg ikke er interesseret i, altid få at vide at mit liv bliver hårdt, men at jeg arbejder for et bestemt formål, at jeg skal udføre en bestemt opgave." Jeg holdt inde, tørrede sveden af panden med mit ærme og fortsatte: "Hvorfor skal jeg altid gå så meget igennem?"

Læreren lagde en hånd på min skulder og sagde: "Hele livet er som dette klasseværelse; I kommer her, nogle af jer modvilligt, nogle af jer med glæde, men I kommer her alle for at lære noget, og I må alle lære det i hvert sit tempo, for ingen - ingen lærer - kan tvinge jeres udvikling igennem, thi at gøre det ville betyde, at man besad en ukorrekt viden om emnet. I skal gøre fremskridt i jeres eget tempo, langsomt eller hurtigt, det afhænger af jeres evner, afhænger af jeres ønske om kundskab. Hele livet er som et klasseværelse, I kommer ind i livet, som I kommer ind i dette værelse. Men når I om nogen tid forlader dette klasseværelse, er det det samme som at dø fra dette liv, dø fra dette klasseværelse. I morgen vil I måske gå ind i et andet klasseværelse, hvilket er meget lig det at blive genfødt, genfødt i en anden krop, under andre betingelser, under andre omstændigheder. I ved ikke, hvad læreren vil lære jer, I ved ikke, hvorfor læreren underviser jer, men når I om nogle år begiver jer ud på rejser til områder på den anden side af disse bjergkæder, vil I finde, at de ting I har lært i dette klasseværelse, og i andre klasseværelser, vil hjælpe jer enormt på områder I i øjeblikket ikke kan fatte."

"Det er det samme som min læremester, Lama Mingyar Dondup, hele tiden fortæller mig," svarede jeg. "Men jeg ved stadig ikke hvorledes jeg skal kunne forlige mig med noget der gør mig ulykkelig."

Læreren så sig omkring for at se hvad de andre drenge lavede, men de andre var alle opmærksomme, de var interesseret, de lod til alle at have problemer der mindede om mine. Vi var alle blevet anbragt i lamaklostre uden vi selv ønskede det, i mit tilfælde da jeg var syv år gammel. Disse drenge lyttede nu, vi var faktisk alle som mennesker der famler sig frem i totalt mørke og håber at se en stribe lys, der kan vejlede os.

Vores lærer fortsatte: "Du må beslutte dig for en vej, der er åben for dig. Lobsang, du kan blive her som munk, eller du kan tage bort og blive færgemand, eller dragebygger eller rejsende til landene på den anden side af bjergene. Men du kan ikke blive dem alle på en gang. Du må beslutte dig for, hvad du vil være. Hvis du vil være færgemand, så forlad dette kloster nu og tænk ikke mere på det, tænk ikke mere på at blive munk, tænk kun på at blive færgemand. Men hvis du vil være munk - hvilket virkelig er din skæbne - så glem det med at blive færgemand, hellige hele din tankegang til det at blive munk, hellige hele din tankegang til det at blive en god munk. Og desto mere du tænker på at blive en god munk, desto lettere vil det være for dig."

En af de andre drenge brød ind nu og sagde ophidset: "Men, Ærværdige Mester, jeg var også nødt til at slutte mig til lama-klosteret mod mine egne ønsker, men jeg ønskede at rejse til Nepal for at bo der, fordi jeg tror jeg ville være lykkeligere der."

Vores lamalærer så ret alvorlig ud, han så ud til at mene, at dette var en sag af største vigtighed og ikke uvidende drenges tomme tanker og drømmerier. Han svarede alvorligt: ”Men kender du Nepals befolkning ret godt? Har du nogen større erfaring med dem med undtagelse af de meget få, du har mødt? Kender du de lavere typer af nepalesere? Hvis ikke, hvis du ikke ofte har været i deres hjem, så kan du ikke vide, om du vil kunne lide dem. Jeg siger, hvis du ønsker at blive her i Tibet, så bør du hellige Tibet hele din tankegang. Men hvis du ønsker at rejse til Nepal, så skal du forlade Tibet nu og ikke længere tænke på Tibet, for hvis man er i splid med sig selv, splitter og deler man sine kræfter. Vi kan have en god strøm af tanker, eller kræfter, eller vi kan have spredte regn-dråber der dækker et stort område, men som er uden styrke. Hver af jer må beslutte jer for, hvad I ønsker, hvad I ønsker at være, og når I har fundet ud af det, så må hver af jer helljertet koncentrere sig, og med udelt tankegang beflitte sig på at opnå det I ønsker. For hvis du, for eksempel, ønsker at rejse til Nepal med den ene halvdel af din hjerne, og den anden halvdel beslutter sig for at blive i Tibet, så vil du konstant befinde dig i en tilstand af ubeslutsomhed, du bekymrer dig hele tiden, og du kan ikke på noget tidspunkt opnå ro i sindet. Det er en af de store kræfter i verden, en af de store love som man må huske. Split fjenden op, gør ham uenig med sig selv, og du kan styre fjenden, forbliv selv en enhed og du kan med held bekæmpe en splittet fjende. Fjenden kan meget nemt være ubeslutsomhed, frygt og uvished.”

Vi så på hinanden, og vi tænkte på, hvor godt denne særlige lærer forstod os. Det var så meget bedre, at have en mand, der var en mand, vi kunne snakke med, og som ikke bare snakkede til os men med os. Vi tænkte på vores indiske lærer, hvor hoven han var. Jeg sagde: ”Ærværdige Mester, jeg har et spørgsmål: Hvorledes kan det være, at nogle lamaer er så uendelig onde og andre er så forstående og venlige?”

Læreren smilede en smule og sagde: ”Lobsang, det er lidt for sent til at fordybe sig i så vægtige ting, men jeg lover dig, at vi vil omtale det senere, og vi vil også omtale brugen og misbrugen af religioner. Men jeg tror, at vi har arbejdet længe nok for én dag, så lad os gå hver til sit.” Han rejste sig, og alle drengene rejste sig næsten samtidig. Lamaen så, at jeg havde problemer med at komme op, så han bøjede sig, lagde en arm omkring mig og hjalp mig op at stå så let og roligt, som om han var vant til at gøre det.

”Gå nu, drenge,” sagde han, ”ellers falder I bare i de mørke korridorer, og vi ønsker ikke flere med midlertidige benproblemer.”

Drengene for alle ud, glade over at de havde fået fri noget tidligere end normalt. Før lamalæreren gik, vendte han sig mod mig og sagde: ”Lobsang, din læremester kommer tilbage i morgen. Jeg tvivler på, at du vil se ham før om eftermiddagen, eller måske først om aftenen, for han skal aflægge speciel rapport for den Inderste og Det øverste Råd. Men han har sendt bud om, at han tænker på dig, og den Inderste har meddelt ham, hvor tilfreds Hans Herlighed er med dig. Og, Lobsang, din læremester har noget til dig!” Han smilede, klappede mig let på skulderen og

gik. Jeg stod et stykke tid og spekulerede på, hvorfor Den ,Lønlige Ene var tilfreds med mig, når jeg var så laset og forslået, og når jeg i andres øjne havde været årsag til så mange problemer, og jeg spekulerede, også på hvad min elskede læremester havde til mig. Jeg kunne næsten ikke holde ud at tænke på det, for jeg havde aldrig før i mit liv fået overrakt en gave. Jeg vendte mig og humpede ud af værelset netop som den gamle rengøringsmunk kom ind. Han hilste mig på en venlig måde og spurgte yderst deltagende om mine ben. Jeg sagde, at de langsomt heledes, og han sagde:

”Jeg gjorde rent ovre i lamaernes afdeling i dag, og jeg hørte dem sige at Hans Hellighed er meget meget tilfreds med dig.” Jeg vekslede endnu et par ord med ham, hjalp den gamle mand med at tænde smørlamperne og gik så min vej, nedad og nedad, modstræbende gik jeg forbi korridoren til køkkenet og videre ind i et af de små templer. Jeg ønskede at være alene, ønskede at tænke, ønskede at meditere over fortiden og fundere over fremtiden.

I et lamakloster er der kun ringe privatliv for en akolut -eller for at være mere nøjagtig, en chela - for chela er den buddhistiske benævnelse - og hvis vi på noget tidspunkt overvældedes af sorger eller problemer, var det eneste sted, vi kunne være alene, et af de små templer, hvor vi kunne krybe ind bag en af de større af De hellige Figurer, hvor ingen ville forstyrre os. Så jeg gik ind i et svagt oplyst tempel, hvor smørlamperne spruttede og hvædede og afslørede, at en eller anden havde kommet vand i smør ret. Lamperne udsendte desuden store sorte røgskyer, der efterlod store plamager på væggene.

Jeg gik forbi de duftende røgelsesbrændere og hen imod min yndlingsstatue i hvis skygge jeg satte mig. Mens jeg sad der, lød der et: ”Urrah, urrah”, og et venligt sort hovede bumpede ind i ryggen på mig, store behårede fødder kravlede op i mit skød og begyndte at ”hækle”, mens katten spandt højere og højere.

I et stykke tid legede jeg med den gamle kat, gned dens pels, trak den i halen og klemte dens ører, og hele tiden spandt den højere og vildere. Så med ét, som en lampe, der går ud, faldt hovedet ned, og den gav sig til at sove på mit skød. Jeg foldede mine hænder og tænkte på alle hændelserne i mit liv, tænkte på alle besværlighederne. Jeg funderede over nutiden, tænkte på hvor let det var for folk at komme med banaliteter om religion, hvor let det var at opremse Reglerne for Den rette Levemåde. Men det var ikke så let, når man var en line dreng og lige var blevet tvunget ind i en karriere, eller et ”kald”, uden at man nærrede det mindste ønske om en sådan karriere. Mens jeg sad og tænkte, må jeg have faldet i søvn i den siddende stilling, som vi så ofte gjorde. Den gamle kat sov, og jeg sov også, og tiden hørte op med at eksistere. De langstrakte skygger udenfor blev mørkere og mørkere. Solen fulgte sin banen og forsvandt. Snart dukkede sølv månens ansigt op over bjergenes toppe, og i alle husene i Lhasa tændtes glimtende små smørlamper bag vinduerne. Og jeg og den gamle kat sov i skyggen af Den hellige Figur.

Syvende kapitel

En dyb drævende summen gennemtrængte min sovende hjerne. Et eller andet sted i nærheden blev der udsendt megen tankekraft i den modtagelige luft. Mine telepatiske evner blev vågne. Jeg løftede mit nikkende hovede og åbnede søvntomt mine klæbrige øjenlåg. Huh! Hvor var jeg træt! En let bevægelse på mit skød, og en mund lukkede sig blidnt om min hånd og klemte den kærligt. ”Aurragh! Mmmrrno!” sagde den gamle vagtkat. Den så på mig med megen forståelse. En svag glimten fra en smørlampe reflekterede blodrødt fra øjne, der om dagen var himmelblå. Blidt, så blidt at jeg først opdagede det, da den var gået, gled katten ned fra mit skød og blandede sig med de markante skygger.

Ah! Mine ben var stive: det føltes, som om der var ild i de endnu ikke helede knogler. Det stramme dybe brandsår fornemmedes stærkt, og jeg blev bange for, at det igen ville åbne sig til et råt, gabende sår. Bølger af smerte skød op gennem mine lemmer, og sendte dunk af smerte op ad min ryggrad. Jeg lå gispende og stille. Da trækningerne langsomt forsvandt; så jeg mig forsigtigt omkring. Her i den dybe, lilla skygge af den mægtige Hellige Figur kunne jeg se i al ubemærket.

Vinduerne fremstod som mørke rektangler på væggen af dansende skygger. Gennem de glasfri rammer kunne jeg se nattehimmelen som en sort masse af det fineste fløjls oversået med klare juveler af lys. Diamanter, rubiner og turkise pletter glimtede og funkede oven over. Her i Tibets høje, tynde luft så man stjerner i farver, ikke som hvide pletter af lys som i den lavereliggende dele af verden. Her var der ingen rullende skyer af røg til at forpuste himlens renhed og fordunkle himlens storhed. Mars var rød - en bleg runbinrød, Venus var grøn, mens den lille plet til Merkur var en samling turkiser. Svage fingeraftryk som af fint diamantstøv strakte sig i et bånd så langt, jeg kunne se. I aften var der ingen måne til at konkurrere med, eller udslette, det svage stjernesvær.

På væggene dansede skyggerne og lavede figurer, nu en gigantisk skikkelse, der strakte sig helt op til taget, nu tætte, små dværge, der kravlede på gulvet. Til min ene side var der en beskadiget smørlampe. Fra dens ødelagte bund lød der et ”gluknuk”, når det smeltede smør sivede ud, nå et ”splat”, når den stivnede masse klaskede mod gulvet. Mod den fjerneste væg ved siden af et vindue flagrede et klæde på en sådan måde, at det mest af alt lignede en natsværmer, der anstrengte sig for at nå de glimtende flammer. Det knitrede let, når det ”bugnode” ud fra væggen, vibrerede, og sank så udmattet tilbage blot for at gentage det igen og igen. Et øjeblik fik

jeg næsten et anfald af svimmelhed, jeg var pludselig vågnet op af en dyb søvn, men nu morede det mig næsten at se alle de mærkelige skygger, der vred og vendte sig, samt høre den skiftende kadence af stemmer på den anden side af Den hellige Figur. Jeg så op, op på baghovedet af den store figur jeg sad bag. Et øjeblik blev jeg grebet af panik, figuren hældede, vippede, den ville falde ned over mig og knuse mig. Omridset udviskedes, og jeg gjorde mig klar til at kaste mig selv til siden, handicappet som jeg var af mine beskadigede ben. Men pludselig - jeg lo næsten højt - det var et sansede bedrag fremkaldt af de kåde skygger.

Nu var smerten væsentlig formindsket. Jeg kom op på hænder og knæ og kravlede forsigtigt rundt om figuren, Så jeg lige kunne se ind i templet, et af de inderste templer. Jeg havde aldrig set en gudstjeneste i dette tempel før: det var udelukket for os drenge; for os var det hovedtemplet eller et af de mere almindelige mindre templer. Jeg spekulerede på hvad det var, hvad de lavede her. Forsigtigt og med kjortelen godt oppe omkring lænden, så jeg ikke skulle falde i den, mavede jeg mig frem og tittede frem fra hjørnet.

"Dette var interessant, tænkte jeg. I en cirkel foran mig ni lamaer, alle i safrangule kjortler, alle med ansigtet rettet mod centrum i cirklen. Og i midten, på et omhyggeligt skåret stade, var der noget - noget jeg ikke klart kunne genkende. Der syntes at være noget, og alligevel syntes der ikke at være noget. Jeg gøs, og mit afspurgte hovedhår rejste som stridende børster, for frygtens iskolde fingre havde rørt mig - stimuleret mig, så jeg var klar til at flygte. Jeg troede, at på det udskårne stade stod en skabning fra skyggeverden - en skabning som ikke havde nogen virkelig eksistens i denne vor verden, og knap nok nogen eksistens i den anden verden som den kom fra. Jeg stirrede og stirrede.

Det lod til at være en globus af et eller andet, eller globus af ingenting..... Det syntes næsten at være uden form, dog var der noget, der bølgede, hvor formen vel måtte Jeg ville ønske, jeg kunne gå nærmere og se henover hovedet på en af de siddende lamaer, men det ville være den sikre afsløring (Lobsang observerte jo på dette tidspunkt dette fra det skjulte. Rø-amm). Så jeg gned mine øjne så jeg bedre kunne se ind i det dunkelt rum. Da leg havde gjort så meget ved øjnene, som jeg kunne, krøb jeg igen fremad på hænder og knæ, og stirrede mens jeg flyttede mig let til siden, så mit udsyn mellem to lamaers skuldre blev bedre.

Det faldt mig pludselig ind, at det jeg så på, var en enorm klippe(-berg) krystall uden mangler, perfekt. Den hvilede på det udskårne sted og påtvang sig lamaernes opmærksomhed, så de så ud som om de sad i bøn. De så intenst på den og dog ikke så intenst, at de benyttede deres fysiske øjne, men i stedet lod til at bruge det tredje øje. Nå - tænkte jeg, jeg er også clairvoyant. Så jeg

stirrede ikke længere med mine øjne, i stedet lod jeg mine clairvoyante evner træde i funktion. Og i krystalkuglen så jeg farver, hvirvler og uklar forvirring. Forbløffende, skræmmende, jeg syntes at falde, falde fra toppen af verden og ned i en afgrund. Men, nej, det var ikke en afgrund, i stedet strakte en verden sig ud foran mig. En verden hvor der var andre farver, andre mønstre. Jeg så, som en lille forhøjning, folk vandre omkring fulde af elendighed -fulde af sorg, nogle var fulde af smerte. De var fortabte sjæle uden vejledning, sjæle der funderede over, hvordan de kunne befri sig fra deres bekymringer.

Mens jeg sad der henrevet, som om jeg befandt mig på en anden verdens oplyste plan, fortsatte lamaernes sang i et drævende tempo. Ofte rakte en af dem en hånd ud og ringede en sølvklokke, og en anden på den modsatte side gjorde det samme med en klokke af en anden tone. Og så fortsatte de med deres syngen, deres messen, mens musikken gled op og ned ad skalaen, ikke med staccato toner som i andre dele af verden, men samholdende toner, der gled over i hinanden, dannende akkorder med lyden, der blev kastet tilbage fra væggene:

Lederen af lama-gruppen klappede i hænderne, lamaen ved siden af ham ringede med en klokke, og en tredje af gruppen hevede sin stemme i en rituel messen: "Oh! Lyt til vore sjæles stemmer". Og således fortsatte de fra den ene til den anden med at gentage de ældgamle strofer. Først en ad gangen, så sammen. Deres stemmers kadence hævede sig og faldt, hævede sig og faldt og løftede mig ud af tid, ud af mig selv:

Så kom hele bønnen fra gruppen:

Oh! Lyt til vore sjæles stemmer alle I, der kryber sammen i vildnisset, ubeskyttede.

Lyt til vore sjæles stemmer så vi kan beskytte de ubeskyttede. Mens den første røgelse tændes og røgen stiger opad lad da også din sjæl og din tro stige opad, så du kan beskyttes.

Oh! Lyt til vore sjæles stemmer, alle I, der kryber sammen af frygt i natten. Lyt til vore sjæles stemmer, for vi vil være, som en lanterne der lyser i mørket så vi kan vejlede den vildfarne vandringsmand. Mens den anden stangrøgelse tændes og gløder af liv, lad da din sjæl fornemme Lyset, vi udstråler, så du kan blive vejledt. alle I, der er strandet i uvidenhedens bugt.

Lyt til vore sjæles stemmer, vor hjælp er som en bro, hvorpå du kan krydse kløften, så du kan hjælpes længere ad Vejen. Mens den tredje stang røgelse tændes, og røgen skabes, lad da din sjæl tappert træde frem, ind i Lyset.

Oh! Lyt til vore sjæles stemmer, alle I, der er øre af Livets tumult. Lyt til vore sjæles stemmer, for vi bringer dig hvile, så din udhvilede sjæl kan gøre udfald på ny.

Mens den fjerde stang røgelse tændes og røgen dovent driver, bringer vi hvile, så du kan rejse dig fornyet. Oh! Lyt til vore sjæles stemmer, alle I, der spotter hellige ord.

Lyt til vore sjæles stemmer. Vi bringer dig fred! Så du kan dvæle ved Udødelige Sandheder. Mens den femte stang røgelse tændes for at bringe vellugt til Livet, Åbn din hjerne, så du kan SE!

Lyden af den messende sang døde bort. En lama løftede sin klokke og klimtede blidt med den, andre tog deres klokker og klimtede med dem. Først ringede de hver for sig, og så, ifølge et aftalt mønster, ringede de allesammen og dannede et specielt toneskema, som gav genlyd i rummet og varierede i højde og intensitet. Lamaerne fortsatte den dybe messen og gentog igen: "Oh! Lyt til vore sjæles stemmer"- mens de ringede med klokkerne. Det havde en hypnotisk, mystisk virkning.

Jeg fortsatte med at se på menneskene omkring mig - eller var de omkring mig? Var jeg i en anden verden? Eller så jeg ind i krystalkuglen? Det var bestemt min opfattelse at jeg var i en anden verden, hvor græsset var grønnere, hvor himlen var mere blå, hvor alt stod i en skarp og levende kontrast. Der var den grønne grønsvær under mine fødder - du godeste, jeg kunne fornemme den med mine bare tæer! Jeg kunne mærke fugten sive igennem, hvor min kjortel berørte hud og græs. Også med hænderne, hvor jeg forsigtigt bevægede dem kunne jeg mærke græsset, og her og der var der måske sten. Jeg så mig nysgerrigt omkring. Der var store kampesten i forgrunden, af en grønlig art, der her og der havde striber af hvide årer. Andre kampesten var af en anden farve - en som jeg især følte mig tiltrukket af, var af et rødligt skær med mælkehvide bølger, der løb igennem den. Men hvad der gjorde størst indtryk på mig, var den måde hvorpå alt fremstod så virkeligt - den måde hvorpå alt så mere normalt ud end normalt, med lysere farver - med skarpere omrids.

Der blæste en blid vind, jeg kunne mærke den på min venstre kind. Det var ret forbløffende, for den førte mærkelige lugte og eksotiske dufte med sig. I det fjerne så jeg noget, der lignede en bi. Den fløj summende afsted og landede midt i en lille blomst, der voksede i græsset. Alt dette så jeg uden bevidst at være klar over tidens fremadskriden, men så blev jeg opmærksom, foruroliget, for en hel gruppe mennesker bevægede sig hen imod mig. Jeg så på dem, og jeg var ude af stand til at flytte mig; de kom hen imod mig, og jeg lå mere eller mindre i vejen.

Men mens jeg så på dem, fornemmede jeg, at der var noget der var helt galt. Nogle af menneskene var gamle og støttede sig til stokke, mens de humpede afsted på bare fødder og klædt i laser (=fillete tøj). Andre var tydeligt nok velhavende mænd, men de havde ikke den sædvanlige udstråling af velvære, som velstand normalt bibringer én, for én ting fremgik klart ved disse mænd og kvinder - de var elendige, bange, og den mindste bevægelse fik dem til at hoppe og slå hænderne sammen om brystet. De så sig nervøst omkring, og ikke én syntes at lægge mærke til sin nabo. De syntes at føle, at de var alene, glemte, strandet og forladt i en fremmed verden.

Hver af dem var kun klar over sin egen eksistens, og dog kom de i en gruppe, ingen rørte hinanden, ingen var klar over den andens nærværelse. De kom hidkaldt af stemmerne, som jeg også kunne høre: "Oh! Lyt til vore sjæles stemmer, alle I, der vandrer uførte."

Den messende sang fortsatte, og det gjorde alle menneskene også, og da de kom til et bestemt sted - men jeg kunne ikke se, hvad der rent faktisk skete - oplystes deres ansigter af en slags ikke-

jordisk glæde, hver person stod mere rank, som om han eller hun havde modtaget en forsikring. De bevægede sig videre ud af mit synsfelt. Pludselig ramlede klokker sammen i en dissonans, og jeg følte et voldsomt ryk indeni, som om en eller anden snurrede mig rundt, som om jeg var en drage for enden af en snor og blev trukket ned mod et vindstød, der forsøgte at presse mig højere op. Da jeg så ud på det mærkelige landskab fik jeg det indtryk, natten sænkede sig over det, for himlen blev mørkere, og farverne udvaskedes. Al ting syntes at trække sig sammen. Trække sig sammen? Hvorledes kunne det trække sig sammen? Men det hele trak sig uden tvivl sammen, og det blev ikke blot mindre, men en tåge, som fra skyerne ovenover, begyndte at tilsløre overfladen af den verden. Og mens jeg rædselsslagent så sceneriet blive mindre og mindre, ændrede tågen igen sig til tordenskyer - spækket med lyn.

Verdenen blev mindre og mindre, og jeg hævede mig opad - opad. Da jeg så ned, kunne jeg se den rotere under mine fødder, men sluttede da at den naturligvis ikke roterede under mine fødder, for jeg lå jo på hænder og knæ i templet. Eller hvor var jeg? Jeg var forvirret og svimmel, og så kom endnu en gang det skarpe, frygtelige stød, et stød, der næsten slyngede min hjerne ud af hovedet.

Et øjeblik var jeg ret svimmel, jeg løftede en hånd og gned øjnene. Og jeg kiggede igen, og så at krystalkuglen endnu en gang var en krystalkugle, ikke længere en verden, bare en krystalkugle, der lå stille og livløs uden noget lys. Den lå på sit udskårne stade (sted), som om det var en sten, eller en afgud, eller hvad som helst. Ikke som det mest vidunderlige instrument til vidunderlige oplevelser. Langsomt rejste en lama og tog et stykke klæde fra krystalstaden det lignede sort fløjl. Drømmende spredte han klædet ud, lagde det hen over kuglen og pakkede den ind. Han bukkede tre gange i retning af krystalkuglen og vendte sig bort for at sætte sig igen. Da han gjorde det, faldt hans forbløffede blik på mig. I næste øjeblik herskede der en chokeret stilhed, selv tiden syn at stå stille. Jeg hørte bare mit hjerte udsende et højt "thump"! og så ikke mere. Det var, som om hele naturen - som om tiden lyttede i den spændte atmosfære for at se, hvad der nu ville ske.

Der lød en mumlen fra lamaerne. Den nærmeste rejste og lænede sig hen over mig. Han var den største af dem alle men i mine skræmte øjne så han større ud end selve Potala. Han lænede sig hen over mig og skulle til at sige noget, da anden lama genkendte mig. "Det er Mingyars dreng, Lobsang" - sagde han temmelig lettet. "Det er den dreng med største telepatiske evner. Før ham her over." Kæmpelamaen bøjede sig og stak hænderne ind under mine arme og løftede mig, for da han hørte, jeg var "Mingyars dreng", vidste han jeg havde svært ved at gå og sparede mig således besværet. Han bar mig ind i cirklen af lamaer, og hver af dem kiggede på mig, som om de kiggede ind i min sjæl, som om de ville kigge gennem min sjæl, videre, ind i andre riger, der førte til overselvet.

Jeg var grebet af en betydelig angst, for jeg vidste ikke hvad det var, jeg specielt havde gjort forkert. Jeg havde valgt dette særlige tempel, fordi nogle af de andre altid var fulde af små

drengene, der ikke var alvorligt interesseret i meditation. Det var jeg. Men hvad var det?

"Lobsang!" sagde en lille mager lama. "Hvad lavede du her?"

"Ærværdige Mester," lød mit svar. "I, lang tid har jeg haft for vane at komme til et af de små templer til privat meditation, Og jeg sidder da bag en af De hellige Figurer, hvor jeg ikke kan forstyrre andre, der sidder i meditation. Det, var ikke min hensigt at forstyrre jeres andagt; i virkeligheden" - jeg så ret skamfuld ud - "faldt jeg i søvn, og jeg vågnede først da jeg hørte jeres tjeneste begynde."

Til venstre var den ødelagte smørlampe holdt op med at dryppe, og pludselig lød der en kort hvæsen, da den flydende vege, der nu ikke havde mere smør, udåndede og slukkede mod metallet. Et par sekunder var den rød, så spredtes den beske, harske lugt af den forkullede væge. Lamaerne så på hinanden og et svagt smil spillede, på deres læber. Den gamle, magre lama, som lod til at være den ældste, og som stod i spidsen for tjenesten, så på mig vendte sig så mod hver af sine kolleger og bemærkede: "Ja, det kan jeg huske, dette er drengen, som skal have særlig instruktion. Vi ville vente på hans læremesters tilbagekomst, før vi ville hidkalde ham, men da han nu er her, lad os så øve hans erfaring og evner, så vi kan vurdere ham uden hans mægtige læremesters indflydelse."

Mumlende samtykkede de andre, og med sænkede stemmer kom de med forslag, som jeg var alt for forvirret til at opfatte. Dette var de høje telepatiske lamaer, de høje clairvoyante, dem der hjalp andre, og nu sad jeg sammen med dem - sad og rystede af angst, det er sandt, men jeg sad dog sammen med dem. En af dem vendte sig mod mig og sagde: "Lobsang, vi har hørt så meget om dig, om dine medfødte kræfter og evner, om dine muligheder og om din fremtid. I virkeligheden er det os, der har undersøgt **Optegnelsen af Sandsynligheder** for at se, hvad der ville ske i dit tilfælde. Er du villig til at underkaste dig en prøve, så vi kan bestemme udstrækningen af dine kræfter? Vi ønsker at tage dig med ud på en tur på det astrale plan, i verdenen under det astrale, vi ønsker at tage dig med gennem Potala som en ånd."

Jeg så tvivlende på ham. Tage? Hvorledes kunne de tro, jeg kunne gå? Jeg kunne humpe rundt i korridorerne, men mine ben var ikke raske nok til, at jeg kunne gå med bare en vis grad af selvtillid.

Jeg tøvede, tænkte over det og pillede ved sømmen på kjortel. Så svarede jeg: "Ærværdige Mestre! Jeg er i jer magt, men jeg må dog sige, at jeg ikke er i stand til at gå ret meget på grund af ulykkerne. Men som en god munk er jeg fuldt ud til Eders tjeneste, idet jeg håber, at min læremester - Lama Mingyar Dondup, ville billige min beslutning." Ingen lo, eller endog smilede, ad dette, der måtte have lydt som meget højtidelig erklæring, for jeg var ung og uerfaren, men jeg gjorde trods alt mit bedste, og hvem kan gøre mere end sit bedste?

"Lobsang, vi ønsker, at du ligger udstrakt, det bliver nødt til, da dine ben ikke tillader, at du

sidder i den ortodokse stilling. Derfor må du ligge udstrakt." Den gamle lama tog forsigtigt en siddepude og anbragte den under mit hovede, anbragte han mine foldede hænder således, at de lå mellem brystbenet og navlen. Så flyttede de sig selv, vendte krystalkuglen og anbragte den forsigtigt på et sted, jeg ikke før havde bemærket, inde i en Hellig Figur. De sad rundt omkring mig, således at mit hovede befandt sig nøjagtigt midt cirklen. En af lamaerne brød ud af cirklen og kom tilbage med røgelse og et lille fyrfad. Jeg havde nær vanæret mig selv ved at nyse, da en røgsky svævede hen over mit ansigt og kildede mig i næsen.

Mærkeligt, mine øjenlåg blev tunge. Jeg havde en fornemmelse af stigende træthed, men lamaerne så ikke på mig, de så på et punkt langt over mig. Jeg tvang mig selv til at se, og jeg kunne se under deres hager, jeg kunne se op i deres næsebor, deres hoveder var lænet så langt tilbage, at jeg ikke kunne skelne, deres øjne. Nej, de så ikke på mig, de så - hvorhen?

Røgelsen brændte videre og gav en lille hvislende lyd fra sig, som jeg ikke før havde bemærket. Pludselig pressede jeg hænderne endnu fastere sammen, for hele bygningen syntes at rokke. Jeg havde hørt om jordskælv, Og jeg troede, at vi i Potala pludselig blev udsat for et. Jeg blev grebet af panik, det lykkedes mig kun med nød og næppe at undertrykke følelsen, da jeg tænkte på, at det ville være en skændsel for min læremester, hvis jeg larmende rejste mig og humpede ud af templet, mens lamaerne roligt blev siddende.

Den vippende bevægelse fortsatte, og et øjeblik følte jeg mig næsten syg. I næste øjeblik følte jeg, at jeg "flød" op; jeg opdagede, at en af bjælkerne i loftet kun var et par tommer fra min hånd. Dovent strakte jeg hånden ud for at beskytte mig selv, og til min rædsel gik min hånd lige igennem bjælken uden så meget som at forstyrre støvet, der lå på dens overflade.

Rædselslagen over denne oplevelse, sank jeg hurtigt ned og landede på fødderne ved siden af en Hellig Figur. Hurtigt strakte jeg hånden ud for at støtte mig til den, da jeg vidste at mine ben ikke ville kunne bære mig. Men igen gik mine hænder lige igennem den Hellige Figur, og mine ben var faste og stærke. Jeg mærkede ingen smerte, intet ubehag. Jeg vendte mig hurtigt - gruppen af lamaer var der stadig. Men, nej! Én var fraværende. Han stod, opdagede jeg, lige ved siden af mig, hans hånd skulle lige til at berøre min albue. Han forekom mig at være meget klar og lys og noget større end de andre, og da jeg så på Den hellige Figur, opdagede jeg, at jeg også var større end normalt. Igen fornemmede jeg en stor knude af frygt inden i mig, og min mave var ved at give efter for frygten.

Men lamaen tog fat i min albue og forsikrede mig med et: "*Det er helt i orden, Lobsang, du behøver ikke frygte noget. Kom med mig.*" Han førte an med hånden på min højre albue. Forsigtigt gik vi uden om lamaerne i cirklen. Jeg så, og jeg så på centrum af cirklen, men min krop var der ikke; der var ingenting dér. Forsigtigt berørte jeg mig selv - jeg følte fast og solid. I al hemmelighed rakte jeg ud og i rørte lamaen ved siden af mig, han følte også solid. Han lagde mærke til min bevægelse og lo og lo. "*Lobsang! Lobsang! Du befinder dig nu på et andet plan,*

komplet med din krop. Kun dem med de største okkulte evner, medfødte evner kan gøre noget sådant. Men kom med mig."

Vi gik over mod den ene side af templet, og muren kom nærmere og nærmere. Jeg rev mig løs fra hans greb og drejede til siden, idet jeg udbrød: *"Nej. Vi slår os, hvis vi ikke stopper. Det er en massiv mur!"*

Lamaen tog igen fat i mig og kommanderede: *"Kom nu! Når du har fået mere erfaring, vil du opdage, hvor enkelt det er"* Han gik om bag mig og lagde sine hænder mellem mine skulderblade. Muren tårnede sig op, en massiv mur af grå sten. Han skubbede, og jeg blev udsat for den mest forunderlige følelse i hele mit liv, da jeg gik ind i stenmuren. Det fornemmedes, som om hele mit legeme prikkede, det føltes, som millioner - milliarder af bobler blev presset imod mig - men de standsede mig ikke, de kildede mig bare, fik mit hår til at rejse sig, og fik det til at klø behageligt. Jeg syntes bevæge mig uden noget som helst besvær, og som jeg kiggede - fik jeg det indtryk, at jeg bevægede mig gennem en sandstorm men sandet skadede mig ikke, det gjorde slet ikke ondt i øjnene.

Jeg strakte hænderne ud og forsøgte at få fat i noget af sandet. Men det gik igennem mig - eller jeg gik igennem det, jeg ved ikke, hvad der er mest korrekt. Lamaen klukkede (no: lo) og skubbede lidt hårdere, og jeg brød lige igennem muren ud i korridoren på den anden side. En gammel mand kom gående med en smørlampe i hver hånd og et eller andet presset ind mellem hans venstre albue og kroppen. Jeg forsøgte at undgå at komme i berøring med ham, men det var for sent. Jeg var straks parat til at undskylde min kluntethed, men den gamle mand fortsatte. Han var gået igennem mig, eller også var jeg gået igennem ham, og ingen af os var klar over berøringen, ingen af os fornemmede, at vi lige var gået gennem et andet menneske.

Med lamaen som fører, bevægede vi os igennem bygningen uden på noget tidspunkt at forstyrre folks privatliv i deres værelser, men i stedet besøgte vi forrådskamre og - en temmelig kaustisk kommentar eller gestus fra lamaens side (han kendte mig) - vi besøgte køkkenet!

Den gamle munkekok var der, han hvilede sig op ad en stor læderbeholder med byg. Han kløede sig og stangede tænder med en stilk. Nu og da vendte han sig og sendte en spytkladat over i hjørnet, og så fortsatte han med at klø sig og stange tænder. Mens vi stod og betragtede ham, vendte han sig, udsendte et dybt suk og sagde: "Ja! Ja! Så er det vel på tide at lave mad igen. Oh! Sikke et liv: tsampa, tsampa og endnu mere tsampa, og alle de sultne mennesker, jeg skal fylde!"

Vi fortsatte videre igennem bygningen. Mine ben besværede mig overhovedet ikke, i virkeligheden, for at være helt ærlig, tænkte jeg slet ikke på mine ben, for der var ingen grund til det - de voldte mig ingen kvaler. Vi var omhyggelige, meget omhyggelige, med ikke at betræde en anden persons private område. Vi gik rundt i korridorerne og så så meget, vi kunne uden at forstyrre andre. Vi gik også langt ind i forrådskamrene. Udenfor lå min gamle katte-ven, Ærværdige Kis Kis; den lå udstrakt i sin fulde længde og rørte sig næsten ikke. Dens knurhår

sitrede, og dens ører lå fladt tilbage.

Vi nærmede os uden en lyd, troede vi, men pludselig sprang den op helt vågen og klar, den rejste børster og blottede tænderne. Men så var det, som om den skelede, da den så på det astrale plan (hvad alle katte kan), og den begyndte at spinde, da den genkendte mig. Jeg prøvede at stryge den over pelsen, men naturligvis gik min hånd lige igennem den, en yderst mærkværdig oplevelse, får jeg havde ofte klappet gamle Kis Kis, og aldrig før var min hånd gået ind i den. Den lod til at more sig lige så meget over det, som jeg forundredes, men så gav den mig et skub, som gik igennem mig, og nu var det dens tur til at blive overrasket. Så ignorerede den hele den mærkelige hændelse og lagde sig ned for at sove igen.

I lang tid vandrede vi igennem massive mure, steg op gennem etager, men til sidst sagde lamaen: "Ned igen, lad os gå ned, for vi har rejst længe nok for denne gang. Han tog fat i min arm, og vi sank ned gennem en etage, kom til syne fra loftet nedenunder, og ned gennem endnu en etage, indtil vi kom til korridoren, der førte hen til templet.

Endnu en gang nærmede vi os muren, men denne gang tøvede jeg ikke. Jeg gik igennem den og nød faktisk den mærkelige fornemmelse af alle de bobler, der korn og kildede på en behagelig måde. Indenfor sad lamaerne stadig i cirklen, og min lama - ham, der holdt fast i min arm - sagde til mig, at jeg skulle lægge mig i den stilling, jeg oprindeligt havde indtaget. Det gjorde jeg, og straks blev jeg overvældet af træthed og faldt i søvn.

Ottende kapitel

Et eller andet sted i det fjerne ringede en klokke. Lyden var først sløret af afstanden, men den tog hurtigt til i styrke. "Klang! Klang!" lød det. Mærkeligt, tænkte jeg, en klokke? Du godeste, den ringede i takt med mit hjerteslag. Et øjeblik var jeg nær blevet overvældet af panik, jeg havde sovet over mig, og var kommet for sent op til tempeltjenesten! Forvildet prøvede jeg at åbne øjnene og se, hvor jeg var.

Dette var *mærkeligt!* Jeg kunne ikke fokusere. Jeg kunne kun se ni rædsels-vækkende hvide klatter på toppen af safrangule striber. Min hjerne knagede af anstrengelse. Hvor var jeg? Hvad var der sket? Var jeg faldet ned af et tag, eller hvad? Langsomt opdagede jeg, at forskellige smerter vendte tilbage i min bevidsthed.

Åh, ja! Det hele kom tilbage i ét ryk, og med den viden kom også evnen til at fokusere og se, hvad der var foran mig. Jeg lå på ryggen på det kolde, kolde stengulv. Min skål var på en eller anden måde gledet om bag i kjortelen og bar nu min vægt mellem mine skulderblade. Min bygpose - af hårdt læder - havde arbejdet sig ned og knuste næsten mine ribben. Jeg bevægede mig tungt og stirrede op på de ni lamaer, der holdt øje med mig. *De* var de ni frygtelige hvide

klatter på safrangule striber! Jeg håbede ikke, de vidste, hvad jeg havde tænkt.

"Jo, Lobsang, vi ved det!" smilede en, "dine telepatiske tanker var meget klare om emnet. Men rejls dig langsomt. Du har klareret dig godt og fuldt ud retfærdiggjort din læremesters bemærkninger." Varsomt satte jeg mig op, og modtog et hjerteligt skub i ryggen efterfulgt af en kraftig spinden. Den gamle kat kravlede rundt og så på mig og rørte ved min hånd til tegn på, at den ville kløes. Jeg gjorde det næsten automatisk, mens jeg samlede mine spredte tanker og spekulerede på, hvad der nu ville ske. "Ja, Lobsang, det var en god oplevelse at komme ud af kroppen," sagde lamaen, der havde ledsaget mig, "vi må prøve det ofte, så du kan komme ud af din krop lige så let som at tage din kjortel af."

"Men, Ærværdige Lama," sagde, jeg noget forvirret, "jeg forlod ikke min krop - jeg tog den med mig!"

Lamaen åbnede munden af bare forbløffelse. *"Hvad mener du?" udbrød han. "Du rejste i ånden med mig."*

"Ærværdige Lama," lød mit svar. "Jeg så netop efter, og min krop lå ikke på gulvet, så jeg må have taget den med."

Den gamle, magre lama, den mindste af de ni, smilede og sagde: *"Du drager en almindelig fejlslutning, Lobsang, for dine sanser spiller dig stadig et puds."* Jeg så på ham og for at være helt ærlig, anede jeg ikke, hvad han talte om. Mig forekom det, at det var hans sanser, der spillede ham et puds, for, tænkte jeg, jeg burde bestemt vide, om jeg havde set min krop, og hvis jeg ikke gjorde det, så måtte kroppen ikke have været der. Jeg går ud fra, at mit skeptiske udtryk fortalte dem, at jeg ikke forstod det de sagde, for en af de andre lamaer gjorde tegn til, at jeg skulle være opmærksom.

"Jeg vil give dig min version af det hele, Lobsang," sagde denne anden lama, "og jeg ønsker, at du hører godt efter, for det jeg har at sige er elementært, og dog er det noget der forvirrer en masse mennesker. Du lå på gulvet, og da det var dit første bevidste forsøg i astralrejser, hjalp vi dig med at lette din astrale form ud af din fysiske form, og fordi det blev gjort af os, der har en livslang erfaring, følte du ikke noget stød eller nogen forstyrrelse. Det er derfor klart, at du ikke havde nogen idé om, at du var uden for din krop."

Jeg så på ham og tænkte over det. Jeg tænkte: ja, det er rigtigt, jeg havde ikke nogen idé om, at jeg var ude af kroppen, ingen havde fortalt mig, at jeg ville være uden for kroppen, så hvis de ikke havde fortalt mig, hvad jeg kunne forvente, hvorledes kunne jeg så have en fornemmelse af at forlade kroppen? Men så huskede jeg igen, hvordan jeg havde set ned og ikke kunnet se min krop på gulvet, hvilket jeg bestemt ville kunne, med mindre jeg stadig var i kroppen. Jeg rystede på hovedet som for at ryste tankevævet løst, jeg følte, at alt dette var ved at blive for indviklet. Jeg var ude af kroppen, og dog var kroppen der ikke. Hvis den ikke var der, hvor var den så, og hvorfor havde jeg ikke set den et eller andet sted?

En af lamaerne sa: "Godt! Mennesker ser det, de forventer at se. Ofte ser de ikke det, der er mest åbenbart. For eksempel," han så hårdt på mig, mens han sagde dette: "Hvor mange rengøringsmænd var der i korridoren, da du kom? Hvem var den mand, der fejede inde i bygammeret? Og hvis Abbeden havde sendt bud efter dig og bedt dig fortælle sig, om du havde set nogen i den inderste korridoren, hvad ville du så have fortalt ham?" Han holdt inde et øjeblik for at se om jeg ville sige noget, og da jeg stirrede å ham - åbenmundet er jeg bange for - fortsatte han.

"Du ville have sagt, at du ikke så nogen i den inderste korridor - den person der var i den inderste korridor, var en person der har enhver ret til at være der, én der altid er der, én der så høj grad passer sammen med den korridor, at du ikke gang ville lægge mærke til ham. Så du ville sige, at du ikke så nogen i den korridor."

En anden lama brød ind og nikkede viist med hovedet, da han bidrog med sin opfattelse. "Proktorerne har ofte problemer, når de foretager visse undersøgelser. De vil måske spørge om der var nogle fremmede, eller om der havde været nogen i en bestemt bygning, og uomtvisteligt vil du sige - nej, der har ikke været nogen. Og der vil måske have været en hel række mennesker, der kan have været proktorer, eller to lamaer og måske endog en budbringer fra et andet lamakloster. Men fordi disse mennesker er så almindelige det vil sige, fordi det er så almindeligt, at de er i det område - vil deres færden forblive ubemærket, og med hensyn til at blive observeret, kunne de lige så godt være usynlige."

En der endnu ikke havde talt nikkede samtykkende. "ja det er sandt. Nu spørger jeg dig, Lobsang, hvor mange gange har du været i dette tempel? Og alligevel var det nemt at dømmes fra dit udtryk for lidt siden, at du ikke engang havde set stedet, hvorpå vi anbringer krystalkuglen. Den "pille" har været her i omkring to hundrede år, den har ikke været ude af dette tempel, og alligevel så du den faktisk for første gang. Den var her før, men da hørte den bare til og var derfor usynlig."

Lamaen der havde været med mig på min astrale tur rundt i Potala smilede til mig, da han fortsatte: "Lobsang, du have ingen anelse om hvad der skete, du vidste ikke, at du var være ude af din krop. Derfor var du ikke forberedt på at se din krop. Vi kommer ud for det samme i hypnose; vi hypnotiserer en person til at tro, at han er helt alene i et værelse, og under hypnosen vil han se over alt i værelset undtagen på den person, der er i værelset sammen med ham. Og når den hypnotiserede person bliver vækket igen, vil han aflæg ed på, at han har været alene. På samme måde undgik du hyggeligt at se derhen, hvor din krop var. I stedet så du rundt i periferien af cirklen, du så dig omkring i templet og undgik det ene sted du troede, du ønskede at se."

Det fik mig virkelig til at tænke. Jeg havde hørt noget lignende før. Jeg havde engang set en gammel munk, der havde et slemt anfald af migræne Han forklarede mig bagefter, de ting han så på - ikke var der; hvis han så på en ting foran sig, kunne han kun se det til siden for den, men hvis

han så til siden, kunne han se tingene foran sig. Han fortalte mig, at det var som at se igennem et par rør, der var anbragt for øynene, således at han faktisk gik med skyklapper.

En lama - jeg kendte ikke den ene fra den anden - sagde: Det åbenbare kan ofte blive usynligt, for jo mere almindelig en genstand er, desto mindre bemærkelsesværdig bliver den. Tag manden der kommer med byg. Du ser ham hver dag, og alligevel ser du ham ikke. Han er så kendt en skikkelse, at du - hvis jeg havde spurgt dig om hvem der kom gående i morges, ville have svaret - ingen - for du ville ikke betragte manden som en person, men bare som noget der altid gjorde en bestemt ting på et bestemt tidspunkt."

Det forekom mig meget fantastisk, at jeg skulle ligge på gulvet uden at være i stand til at se min egen krop. Men jeg havde imidlertid hørt så meget om hypnose og astralrejser, at jeg var ganske villig til at acceptere deres forklaring.

Den gamle, magre lama smilede til mig, da han sagde: "Vi vil snart give dig flere instruktioner, så du let kan forlade din krop på et hvilket som helst tidspunkt. Ligesom alle andre har du foretaget astralrejser hver nat, rejst til fjerne steder og *så glemt alt om det*. Men vi ønsker at vise dig, hvor let det er for dig at komme ud af din krop på et hvilket som helst tidspunkt overhovedet, og tage ud på en astralrejse. Og derefter vende tilbage til din krop *og bibeholde den fulde viden om alt hvad du har set, alt hvad du har gjort*. Hvis du kan gøre det - kan du rejse til alle de store byer i verden, og du vil ikke forblive isoleret her i Tibet, men kan opnå en viden om alle Kulturer".

Jeg tænkte over det. Jeg havde ofte undret mig over, hvordan nogle af vore høje lamaer syntes at være altvidende, de syntes at være specielle væsener, der befandt sig langt over hverdagens små genvordigheder og var i stand til at sige hvad der skete i en hvilken som helst del af vort land.

Jeg kunne huske én gang, hvor jeg sammen med min læremester havde besøgt en gammel, gammel mand. Jeg var blevet præsenteret for ham, og vi sad og snakkede, eller rettere min læremester og han havde snakket sammen, og jeg havde ærbødigt hørt efter.

Pludselig havde den gamle mand løftet hånden og sagt: "Jeg bliver kaldt!" Så havde han trukket sig tilbage, lyset syntes at gå ud fra hans krop. Han sad der ubevægelig, ligne en død mand, lignede en tom skal. Min læremester sad helt rolig, og han gjorde tegn til, at jeg også skulle forholde mig helt roligt. Vi sad sammen med hænderne foldet i skødet, sad uden at sige noget, uden at bevæge os. Med stor interesse betragtede jeg det, der forekom at være en tom figur.

I ti, måske tyve minutter - det var svært at bedømme tid under de omstændigheder - skete der intet. Så vendte livsfarven bage i den gamle mand. Langsomt rørte han på sig og åbnede øjnene, og så - jeg vil aldrig glemme det - fortalte han min læremester nøjagtig hvad der skete i Shigatse som lå et godt stykke borte. Det faldt mig ind, at dette var et langt bedre kommunikationssystem end alle de fantastiske apparater vi havde hørt om i den ydre verden.

Jeg ønskede at være i stand til at astralrejse over alt. Jeg ville være i stand til at bevæge mig over bjergene og over havene og ind i fremmede lande. Og disse mænd, disse ni ville lære mig det!

Den gamle kat gabte så højt, at knurhårene vibrerede, så rejste den sig og strakte sig indtil jeg næsten troede den ville brække over i to dele. Så spankulerede den af, idet den arrogant masede sig vej mellem to lamaer, og den forsvandt i mørket bag en af De hellige Figurer. Den gamle magre lama talte:

”Nå, det er på tide vi slutter dette møde, for vi kom ikke for at undervise Lobsang, det var bare et tilfælde. Vi må sørge for vores andet arbejde, og vi vil mødes med Lobsang igen, når hans læremester vender tilbage.

En af de andre lamaer vendte sig mod mig og sendte mig et hårdt blik.

”Du må lære det meget omhyggeligt, Lobsang. Du har en masse at gøre i livet, du vil komme ud for besværligheder, lidelser, du vil rejse langt og ofte. Men til sidst vil du opnå det, der er dit mål. Vi vil give dig den fundamentale træning.”

De rejste sig, tog krystalkuglen og forlod templet.

Jeg sad og tænkte. Opgave, mål! Besværligheder! Men jeg havde altid fået at vide, at der lå et hårdt liv forude - altid fået at vide, at jeg havde en opgave, så hvorfor behøvede de at trampe i det? Men hvorfor måtte jeg løse én opgave, hvorfor var det altid mig, der skulle lide? Jo mere jeg hørte om det, desto mindre kunne jeg lide det. Men jeg ønskede dog at rejse i det astrale og se alle de ting jeg havde hørt om. Forsigtigt rejste jeg mig og bandede, efterhånden som smerterne atter jog igennem benene. Nålestik og nogle sår og ømme skrammer der hvor jeg var faldet ned nogle gange, og så smerten mellem skulderbladene, hvor jeg havde ligget på min skål. Da jeg tænkte på det, stak jeg en hånd ind i kjortlen og fik mine ejendele anbragt på deres rette plads. Så, med et sidste blik på den hele, forlod jeg templet.

Ved døren vendte jeg mig hastigt om og gik hen til de glimtende smørlamper. En efter en pustede jeg dem ud, for det var min pligt, da jeg var den sidste, der forlod stedet. Da jeg følte mig vej frem gennem mørket hen mod døren, hvor der var et svagt glimt af lys - ramtes mine næsebor af stanken fra de visnende væger. Et eller andet sted i hjørnet var der en døende rød glød fra en væge der netop da forkulledes til mørke.

Jeg stod et øjeblik i døråbningen og spekulerede på, hvilken vej jeg skulle vælge. Så besluttede jeg mig og gik til højre. Det lyse stjernesker vældede ind gennem vinduerne og gav alt et sølvblåt skær. Jeg drejede omkring et hjørne i en korridor og standsede pludselig op, idet jeg tænkte, ja, naturligvis havde de ret. Jeg stod der et øjeblik og tænkte. Det faldt mig ind, at jeg gang på gang havde passeret en gammel munk der sad i én lille celle, og selvom jeg så ham hver

dag, havde jeg aldrig rigtigt lagt mærke til ham. Jeg gik cirka ti skridt tilbage og kiggede ind. Der sad han i en lille stencelle på den anden side af korridoren modsat vinduerne. Han var blind, og han sad der mens han konstant drejede på sit bedehjul - det var ret stort - drejede, snurrede og drejede. Hver gang nogen gik forbi, lød der et "klik, klik, klik" fra den gamle munks bede hjul. Time efter time, dag ud og dag ind sad han der i den tro, at det var hans skæbne i livet at holde det hjul kørende, og det var alt, hvad han levede for. Vi, der passerede forbi så tit, var immune overfor hjulets drejen, vi var så vant til det at vi hverken så den gamle munk eller hørte hans hjul klikke.

Jeg stod der i den mørke døråbning og tænkte, mens hjulet klikkede løs, og den gamle mand blidt messede: "Om! Mani padmi hum! Om! Mani padmi hum!" Hans stemme var hæs, og hans fingre var forvredne og krogede. Jeg kunne svagt skimte ham, og han var fuldstændig uvidende om min tilstedeværelse, han bare drejede og drejede hjulet, som han havde gjort det i så mange år, ja, fra længe før jeg blev født. Hvor meget længere ville han dreje det? spekulerede jeg. Men det overbeviste mig om, at folk var usynlige, hvis de var så "kendte", at man ikke behøvede at lægge mærke til dem. Det faldt mig også ind, at lyde var stilhed, hvis man blev for vant til dem.

Jeg tænkte på de gange, hvor jeg havde været helt alene i en celle, og hvorledes jeg da kunne høre en brusen og rumlen af krops-lyde. Blodet der susede igennem kroppens vener og arterier og så kunne jeg høre det taktfaste dump, dump, durnp fra mit hjerte der pumpede løs. Efter et stykke tid kunne jeg virkelig også høre luften sukke i lungerne, og når jeg bevægede mig - de små knæk og smæk af muskler, der trak knogler hen i en anden stilling. Det har vi alle, vi er alle larmende mekanismer, tænkte jeg, og når der er andre lyde der tiltrækker sig vores opmærksomhed, hører vi blot ikke de lyde, vi konstant er omgivet af, og som ikke virker påtrængende.

Jeg stod på et ben og kløede mig i hovedet. Så tænkte jeg, at natten allerede var stærkt fremskredet; snart ville man vække os til tempeltjenesten ved midnat. Så jeg tøvede ikke længere men satte begge fødder på jorden, snørede kjortlen tættere sammen omkring mig og bevægede mig op ad korridoren mod sovesalen. Så snart jeg lagde mig, faldt jeg i søvn.

Søvnen var ikke længere min ven; jeg vred og vendte mig, stønnede og prustede mens jeg tænkte på livet, som det tog sig ud i et lamakloster. Rundt omkring mig mumlede og gryntede drenge i søvne og snorkede taktfast i natteluften. En af drengene som havde polypper udsendte et "globe-globe, globe-globe" indtil jeg i desperation rejste mig og vendte ham om på siden. Jeg lå på ryggen og tænkte og lyttede. Et eller andet sted fra lød det monotone klik-klik fra et bedehjul, mens en munk snurrede det rundt i en uendelighed, så hans bønner kunne sendes op hurtigere. I det fjerne lød et svagt klop-klop, da en eller anden red op ad stien udenfor vinduet. Natten slæbte sig frem. Tiden stod stille. Livet var en evighed af venten, venten, hvor intet bevægede sig, hvor alt var stille med undtagelse af drengenes snorken, lyden fra bedehjulet og de

dumpe hove. Jeg må have slumret hen.

Søvnigt satte jeg mig op. Gulvet var hårdt og koldt. Kulden fra stenene krøb ind i mine knogler. Et eller andet sted mumlede en dreng, at han ville se sin mor. Stivbenet rejste jeg mig og gik hen til vinduet, idet jeg omhyggeligt undgik de sovende kroppe omkring mig. Kulden var intens, og luften var fuld af trusler om kommende sne. Over de uendelige Himalaya bjerge sendte morgenen rør af lys, farvede fingre der søgte ind i vores dal for at tænde en ny dag.

Skummet af snestøv der altid kom fra de allerhøjeste toppe var nu oplyst af gyldent lys på undersiden, mens der fra toppen kom gnistrende halvmåneformede regnbuer der skælvede og blomstrede efter de høje vindes forgodtbefindende. Levende stråler af lys skød henover himlen, efterhånden som solen, spejdede gennem bjergpassene og gav løfte om en ny dag. Stjernerne falmende. Himlen var ikke længere et lille skatkammer, den blev lysere og lysere, blegt blå. Som himlen blev lysere og klarere, blev bjergsiderne overtrukket af et gyldent skær. Langsomt klatrede solens blændende skive over bjergpassene og skinnede igennem og ned i vores dal.

Kulden var intens. Iskrystaller faldt fra himlen som splintredes mod taget i en musikalsk klirren. Der var en bitterhed, en skarphed i luften der næsten fik marven i knoglerne til at fryse. Hvilket underfundigt klima tænkte jeg, til tider for koldt til at sne, og alligevel - ved middagstid var det af og til ubønhørligt varmt. Så, som et glimt i et øje, kunne der rejse sig en mægtig storm, som ville skubbe alt foran sig. I bjergene var der altid sne, dyb sne, men på de udsatte stæknings blæste vinden sneen væk, lige så hurtigt som den faldt. Vores land lå højt, og luften var tynd. Den var så tynd og klar, at den kun kunne yde ringe beskyttelse mod de ultraviolette (eller varme-genererende) stråler fra solen. Om sommeren kunne en munk svede og have det elendigt i sin kjortel, men så, når en sky et øjeblik dækkede for solen, kunne temperaturen falde til mange grader under frysepunktet - alt sammen i løbet af få minutter.

Vi led stærkt under storme. De mægtige Himalaya-bjerge tilbageholdt somme tider skyer, der dannedes over Indien, og fremkaldte derved temperaturomstillinger. Så kunne hylende vindstød vælte ind over bjergpassene, storme ned i dalen og feje alt til side foran sig. Folk der steg over bjergene i storme var nødt til at gå med læder-ansigtsmasker, da de ellers ville risikere at få huden flået af - af de vindbårne sten og klipper. Rejsende der blev fanget ude i det åbne i bjergpassene kunne risikere at blive blæst væk med mindre de var vågne og handlede hurtigt, telte og andre ejendele kunne blive blæst bort, blive smadret og revet i stykker af den tankeløse vind.

Et eller andet sted nedenunder i den blege morgen brølede en yakokse sørgmodigt. Som om det var et signal, begyndte trompeterne at gælde fra taget højt ovenover. Konkyljerne tudede og bankede for at give ekko og blandes i ét sammensurium af lyde, som en mægtig akkord fra et kæmpeorgel. Omkring mig var der en myriade af lyde fra et stort samfund, der vågner op til en ny dag, en ny dag af liv. En messen fra templet, vrinsken fra heste, svage grynt fra søvnige drenge,

der rystede nøgne i den uudholdeligt kolde luft. Og som en hul undertone, den uophørlige klikken fra bedehjul over hele bygningen, hjul der blev drejet og drejet af de gamle munke som troede, at det var deres eneste formål i livet.

Stedet var i bevægelse. Aktiviteten tog til fra minut til minut. Afragede hoveder kiggede håbefuldt ud af den åbne vinduer og bad til, at det ville blive varmt. En mørk klat, formløs, susede ned fra et eller andet sted over mig, krydsede mit synsfelt og smadredes mod klipperne nedenunder. En ,skål, tænkte jeg, nu må *han* klare sig uden morgenmad, indtil han får fat i en anden! Morgenmad! Naturligvis! Vi var begyndt på en ny dag, en dag hvor jeg havde brug for al min styrke, fordi jeg håbede, at min elsnede læretmester ville vende tilbage, og før jeg kunne se ham var der morgenklasser, tempeltjeneste - men før det - *Morgenmad!*

Tsampa er noget uappetitligt noget, men det var alt, hvad jeg kendte til med undtagelse af meget sjældne, meget få lækkerier fra Indien. Så jeg travede ned ad korridoren i hælene på munkene og drengene der bevægede sig ned mod salen, hvor vi spiste.

Jeg gik lidt omkring ved indgangen og ventede på at nogle af de andre skulle falde til ro, for jeg var usikker på benene, når alle masede rundt, følte jeg min gang endnu mere truet. Til sidst gik jeg ind og indtog min plads i rækkerne af mænd og drenge, der sad på gulvet. Vi sad med benene over kors (alle undtagen mig, jeg sad med benene stukket ind under mig). Der var flere rækker af os, vi var måske to hundrede og halvtreds ad gangen. Mens vi sad der kom munketjenerne og uddelte tsampa, ned gennem rækkerne så vi alle fik en rimelig portion. Der stod munke ved siden af hver række, og på et givet signal gik de alle ned gennem rækkerne med vores mad. Men der var dog ingen, der kunne spise før den betjenende Mester gav signal. Til sidst havde hver dreng og munk sin skål fyldt med tsampa, og tjenerne stod ude ved siden.

En gammel lama gik hen mod pulten, en pult der var hævet højt over os, så han kunne se ned på os. Han stod der og løftede den øverste side af sin bog, for husk på vore sider var lange tynde sider, det ikke var hæftet sammen som i Vesten. Denne lama løftede den øverste side af og gjorde signal til at han var parat til at begynde. Straks hævede den Betjenende Mester hånden og sænkede den som signal på, at vi kunne begynde måltidet. Idet vi gjorde det, begyndte forelæseren at læse op fra De hellige Bøger, i et drævende langsomt tempo, der gav genlyd i salen og gjorde meget af det han sagde uforståeligt.

Rundt om i spisesalen gik de altid nærværende proktorer omkring, helt stille med undtagelse af en svag hvislen fra deres kjortler.

I lamaklostrene i Tibet var det en fast skik, at en forelæser skulle læse op for os, mens vi spiste, for det blev anset for forkert at spise og tænke på mad samtidig. Mad var en ”grov” ting, udelukkende nødvendig for at holde kroppen igang, så den i et kort stykke tid kunne bebos af en udødelig ånd. Så selvom det var nødvendigt at spise, var det ikke meningen at vi skulle få nogen nydelse ud af det. Forelæseren læste altid op af hellige Bøger, således at mens kroppen fik føde,

fik ånden føde til sjælen.

De øverste lamaer spiste altid alene, for det meste mens de tænkte over en eller anden hellig tekst, eller betragtede en eller anden hellig genstand eller bog. Det var en stor forbrydelse at tale, mens man spiste, og en hvilken som helst stakkels skabning, der blev fanget i at snakke, blev trukket til side af proktorerne og tvunget til at ligge på tværs i døråbningen, så alle trådte på ham, når de gik ud af salen. Det var til stor skam for offeret.

Vi drenge var altid først færdige, men så måtte vi sidde stille, indtil de andre også blev færdige. Ofte kunne forelæseren fortsætte med at læse, idet han helt glemte at alle ventede på ham. Ofte kom vi for sent til timerne, fordi forelæseren fordybede sig sådan i emnet, at han glemte tid og sted.

Til sidst blev forelæseren færdig med siden og så op med nogen forbavselse og vendte sig så halvt mod den næste side. Men i stedet lagde han bindet på bogen og snørede båndene sammen; han løftede bogen og rakte den til en munktjener som tog den, bukkede, og fjernede bogen til et sikkert sted. Den Betjenende Mester gav så tegn til, at vi kunne gå. Vi gik over mod siden af salen, hvor der var lædersække med fint sand, og med en håndfuld sand rensede vi vore spiseskåle, det eneste redskab vi havde, for vi brugte naturligvis fingrene - det ældste af alle redskaber! - og havde ikke brug for knive og gaffler.

”Lobsang! Lobsang! Gå ned til Papirmesteren og få tre stykker papir, som kan ødelægges på den ene side.” En ung lama stod foran mig og gav ordren. Jeg mumlede noget til svar og stavrede ned ad korridoren. Det var en af den slags tjanser jeg hadede; på grund af dette særlige ærinde måtte jeg ud af Potala og hele vejen ned til landsbyen Shö, hvor jeg måtte ind til Mestertrykkeren for at få de ønskede papirer.

I Tibet er papir meget sjældent og meget dyrt. Det er naturligvis alt sammen håndlavet. Papir bliver behandlet som et mindre religiøst objekt, for det blev næsten altid brugt til hellig viden, hellige ord, så papir blev derfor aldrig misbrugt eller smidt væk. Hvis bogstaverne var tværet ud i en trykt bog, blev papiret ikke brændt, men den uspolerede side blev brugt til at undervise os. Der var altid rigeligt med ødelagt papir til sådanne formål, for vi trykte med håndskårne træblokke, og det var naturligvis nødvendigt at skære tegn og bogstaver omvendt, så, de kunne trykkes på den rette måde. Så når man efterprøvede blokkene gik der uundgåeligt mange stykker papir til spilde.

Jeg kom ud af Potala og gik ned ved den lave bagindgang, hvor vejen var meget stejl men meget kortere, og hvor der ikke var nogle trin til at trætte mine ben. Her ved bagindgangen plejede vi at gå ned ved at sænke os fra busk til busk, eller hvis vi mistede fodfæstet, rutsjede vi ned på en støvsky og sled et stort hul bag i kjortlen, en sag der var svær at forklare bagefter.

Jeg gik ned ad den smalle, smalle sti med de overhængende buske. Ved en lille lysning stoppede jeg op og kiggede ud, kiggede ud i retning af Lhasa, idet jeg håbede at se en særlig safrangul kjortel komme over Turkis Broen, eller muligvis - mit hjerte bankede af glæde ved

tanken! - komme ad Ring-vejen. Men nej, der var kun pilgrimme, kun omrejsende munke og et par almindelige lamaer. Så med et suk og et grynt af afsky fortsatte jeg min slingrende vej nedad.

Til sidst nåede jeg ned til Retssalene og fandt hen til trykkeriet. Indenfor gik der en gammel, gammel munk, han så ud til at være helt indsmurt i trykksvæerte, og hans tommel - og pegefingre var helt blanke af den megen berøring med papir og trykkeblokke.

Jeg kiggede mig først omkring, for lugten af papir og trykksvæerte fascinerede mig altid. Jeg så på nogle af de udførligt udskårne trykkeblokke, som skulle bruges til at trykke nye bøger med, og jeg glædede mig faktisk til, at jeg skulle til at skære blokke, for det var noget af en yndlingssyssel for mig, og vi munke fik altid lejlighed til at vise vore evner på de fleste områder for derved at tjene fællesskabet.

”Nå, dreng, nå! Hvad skal du? Hurtigt, hvad er der? Den gamle trykkermunk så alvorligt på mig, men jeg kendte ham ganske godt, hans glammen var bestemt værre end hans bid. Han var faktisk en rar gammel mand, som blot var bange for at små drenge ville ødelægge hans værdifulde papir. Hurtigt overbragte jeg ham budskabet om at jeg skulle have tre stykker papir. Han gryntede til svar, vendte sig bort og kiggede og kiggede, og så ud som om han ikke kunne nænne at give sine elskede papirer fra sig. Han så på hvert ark og blev ved med at ændre mening. Til sidst blev jeg træt af det og tog tre stykker, idet jeg sagde: ”Tak, Ærværdige Trykker, disse tre stykker er udmærkede.”

Han snurrede omkring og stirrede på mig med vidt åben mund og et bestyrtet udtryk. På det tidspunkt havde jeg nået døren med alle tre ark, og da han havde genvundet fatningen og skulle til at sige noget, var jeg allerede ude af døren.

Forsigtigt rullede jeg de tre ark papir sammen, så den dårlige side vendte ud. Så stak jeg rullen ind i kjortlen og begyndte opstigningen ved at tage fat i buskene og trække mig op.

Ved lysningen standsede jeg igen, officielt for at få vejret, men i virkeligheden, sad jeg et stykke tid på en klippe og spejdede i retning af Sera, De Vilde Rosers Hegn. Men nej, der var kun den almindelige trafik, ikke andet. Muligvis nogle flere handelsmænd, men ikke den jeg ønskede at se.

Til sidst kom jeg op at stå igen og fortsatte min tur op og gik atter gennem bagindgangen for at lede efter den unge lama, der havde sendt mig.

Han sad alene i et værelse, og jeg så han skrev. Stille rakte jeg ham de tre ark papir, og han sagde: ”Åh! Du har været væk i lang tid. Har du fået papirerne?” Han tog dem uden at sige noget, uden så meget som tak. Så jeg vendte omkring og forlod ham for at gå op til klasseværelserne, da jeg måtte udfylde dagen på en eller anden måde, indtil min læremester vendte tilbage.

Niende kapitel

Jeg stod på forrådsammerets tag, stod højt hævet over jorden. Foran mig strakte hele Lhasa Dalen sig grøn og smuk, med de farvede huse og den blå Turkis Bro. Længere borte glimtede Lhasas katedral lyst og gyldent fra taget, den stod rank og trodsig, som den havde gjort det i århundreder. Bag mig, skønt jeg ikke vendte mig denne gang, lå Lykkens Flod, og ovenover tårnede bjergkæderne sig op med passene, der førte endnu højere op og gik gennem flodsenge og kløfter, indtil man kunne vende hovedet og se det sidste af Lhasa. Så rette sig op og se i retning af Indien, og se noget af Nepal, en del af Sikkim og noget af Indien strække sig ud foran. Men det var hverdagskost for mig, jeg kendte det hele. Hele min opmærksomhed fæstnede sig ved byen Lhasa.

Neden under til højre, eller rettere, næsten lige neden under mig var Vestporten til byen. Som altid var den fyldt med tiggere, der bad om almisser, pilgrimme, der håbede på en velsignelse fra Den Hellige, og handlende. Mens jeg stod der og skyggede for øjnene, så jeg bedre kunne se i det stærke lys, førte de hævede stemmer deres budskab op til mig: "Almisser! Almisse for Den Helliges kærlighed! Almisse, så du i nødens stund også må modtage hjælp! Så fra en anden retning: "Ooh! Det er en virkelig handel! Kun ti rupier, ti indiske rupier og det er dit, du vil aldrig komme ud for det igen, for tiderne skifter. Eller nu skal jeg sige dig noget - du har været en god kunde, lad os sige ni rupier. Du giver mig ni rupier nu, og jeg giver dig dette, og så skilles vi som venner!"

Fra Ringvejen lige neden for bevægede pilgrimme sig frem, nogle strakte sig i deres fulde længde, rejste sig og strakte sig i fuld længde igen. Som om den mærkværdige form for fremdrift ville bibringe dem nogen form for frelse. Men andre gik ranke og betragtede klippeudskæringerne, de farvede klippeudskæringer, som var noget af det smukkeste ved bjerget. Da de kom nærmere, kunne jeg høre dem mumle: "Ah, der er nogen på taget, tror du, det er en lama?" Tanken fik mig næsten til at le. Jeg, en lille dreng, der stod her med vildt flagrende kjortel. Jeg en lama? Nej, ikke endnu, men det ville jeg blive med tiden.

Pilgrimmene mumlede deres evige "Om mani padme! Hum!" Handelsmændene forsøgte at sælge deres amuletter, bedehjul og horoskoper. De fleste af horoskoperne og amuletterne var blevet lavet i Indien og importeret men pilgrimmene ville ikke kunne vide det, de kunne heller ikke vide, at ingen af tingene var velsignet på den lovede måde. Men hænder det ikke i alle lande, i alle religioner? Er handelsmænd ikke de samme overalt?

Jeg stirrede ud fra mit hævede stade, spejdede i retning af Lhasa, forsøgte at skue igennem den lette dis, der dannedes af bålene, der blev tændt med yakgødning i husene, for en bidende vind

truede med at rejse sig. Vejret ændredes bestemt til det værre. Jeg så op på de snemættede skyer, der fór henover himlen, og jeg gøs. Til tider var det bemærkelsesværdigt varmt, måske fyrre grader fahrenheit på dette tidspunkt af dagen, men om natten plejede temperaturen at falde til langt under frysepunktet. Men ikke engang vejret bekymrede mig særlig meget på dette bestemte tidspunkt.

Jeg hævdede mig, forsøgte at bære noget af min vægt på albuerne, mens jeg hvilede på muren foran mig, og jeg stirrede og stirrede, indtil mine øjne gjorde ondt, og indtil jeg forestillede mig, at jeg så det, jeg ønskede at se. På et tidspunkt fór jeg ophidset op, da en lama i en gnistrende safrangul kjortel dukkede op i det fjerne. Jeg sprang op så pludseligt, at mine svage ben forrødte mig, og jeg skvattede bagover og tabte fuldstændig pusten. Det varede flere gispende sekunder, før jeg kunne rejse mig og atter se i retning af Lhasa. Men nej, bæreren af den safrangule kjortel var ikke den lama, jeg søgte. Jeg så ham ride af sted med sine tjenere, så ham dreje ind på Ringvejen, og så alle pilgrimmene vige til side for ham og bukke, idet han passerede. Efter omkring en halv times forløb kom han op på stien foran mig, han så op og fik øje på mig og gjorde tegn med hænderne, tegn som jeg helt korrekt tolkede som et varsel om, at min læremester snart ville komme.

Det var en venlighed, jeg i høj grad værdsatte, for høje lamaer plejede ikke ligefrem at tage sig af små drenges bekymringer, men som jeg allerede havde god grund til at vide, var der lamaer og lamaer - nogle var fjerne, meget strenge, hævet over følelser i livet, mens andre var glade, altid parate til at hjælpe andre uanset disses alder, rang eller stilling i livet, og hvem kunne sige, hvem der var den bedste, den strenge eller den medlidende. Mit valg var den medlidende mand, som kunne forstå de elendigheder og lidelser, små drenge kunne komme ud for.

Fra et højere vindue, et vindue, jeg ikke kendte noget til, fordi jeg kun var en akolut, stak et hoved frem og kiggede ned. Ansigtet havde overskæg. Jeg bukkede ærbødigt, og da jeg kiggede igen, var hovedet forsvundet. Et øjeblik stod jeg og tænkte mig om; jeg håbede ikke, at jeg havde krænket nogen ved at klatre herop. Så vidt jeg vidste, overtrådte jeg ikke reglerne, for denne gang prøvede jeg virkelig på at opføre mig ordentligt, så jeg ikke gjorde noget der kunne forsinke gensynet med min læremester når han vendte tilbage.

Ovre i det lidt højere Chakpori kunne jeg se munke gå omkring; de lod til at gå i procession rundt om murene, og jeg tænkte, at de uden tvivl takkede for, at endnu en sending urter var ankommet fra højlandene, hvor de voksede. Jeg vidste, at en gruppe munke for nylig var vendt tilbage fra den årlige urteindsamling i højlandene, og jeg håbede, at jeg inden længe ville være medlem af en sådan gruppe.

Langt borte steg en røgsøjle til vejrs. Jeg kunne se en lille gruppe mænd bevæge sig omkring. Formodentlig bryggede de te, så de kunne få deres tsampa. Handelsmænd, det var tydeligt, for der var ingen farvet kjortel blandt dem, blot handelsmændenes triste farver, og disse gik alle med

peishuer på. Den kølige vind tog endnu engang til i styrke . Neden forsamlede de handlende deres varer og løb bort for at søge læ. Pilgrimmene hobede sig op ved bjergets læside, og tiggerne udviste bemærkelsesværdig hurtighed, nogle af dem glemte endog deres ”sygdom”, da de skyndte sig væk fra den kommende sandstorm, eller rettere, støvstorm.

Lhasas dal blev nu og da fejret ren af stormene, som væltede ned ad bjergene og fejede alt til side foran sig. Kun de større sten lod de være. Støv, grus, sand, alt blev fejret væk. Men med hver kraftig vind kom der nyt sand og støv ned til os, sand skabt af store klippestykker, som var blevet rokket løse i bjergene og så var kollideret med en anden klippe og smadret, og derved blevet til pulveriseret sten, som båret af vinden blev fejret ned over os.

Vinden, der så pludseligt havde rejst sig, pressede hårdt mod min ryg, klæbede min kjortel tæt mod muren foran mig, pressede mig så hårdt, at jeg ikke kunne bevæge mig. Nervøst klyngede jeg mig til muren, prøvede at tage fat om noget med fingrene og forsøgte at sænke mig selv, så jeg blev en lille klump, vinden ikke kunne få fat i og løfte. Under store smerter bøjede jeg knæene og med stor forsigtighed sænkede jeg mig, så jeg dannede en lille bold med mit ansigt og hoved beskyttet mod den stenladede vind.

I flere minutter hylede og rasede vinden og lod til at true med at blæse selv bjerget bort. Vinden hylede højere end vore trompeter nogen sinde gjaldede, og så på et øjeblik, forunderligt, mærkeligt, var der helt roligt, dødsstille. I stilheden hørte jeg en pludselig leen, en piges latter fra et eller andet sted i buskene neden for. ”Oh!” sagde hun. ”Ikke her på dette hellige sted, det er helligbrøde. Så en fnisen, og en ung mand og pige kom til syne, og hånd i hånd gik de over mod Vestporten. Jeg betragtede dem et stykke tid, så forsvandt de ud af syne og ud af mit liv.

Jeg stod og stirrede igen, over trætoppene i retning af Lhasa. Men stormen havde forladt os og var nu over. Udsynet var utydeligt, alt jeg kunne se var en stor sky som et stort tæppe, der blev holdt op for at skjule udsigten. Skyen var uden konturer, men den bevægede sig hurtigt, den gav indtryk af to guder, der for af sted med et stort gråt tæppe imellem sig. Som jeg stod og spejdede, blev flere og flere bygninger tydelige, og skyen trak sig hurtigt ned gennem dalen, blev mindre og mindre efterhånden som vindkræfterne opbrugtes, og de tungere partikler af støv ”og grus faldt til jorden.

Men jeg holdt udkig med Lhasa og ikke en tosset støvsky, som jeg kunne se når som helst. Jeg gned øjnene og stirrede igen. Jeg tvang mig selv til at se mere, end der virkelig var, men til sidst så jeg en lille forsamling mænd dukke op bag nogle bygninger. Nogle af dem havde safrangule kjortler. De var for langt borte, til at jeg kunne se de enkelte, men jeg vidste - jeg vidste!

Jeg kiggede ophidset og mit hjerte bankede kraftigere end normalt. Den lille gruppe mænd red roligt videre i en bestemt rækkefølge. Gradvist nærmede de sig indgangen til Turkis-broen og skjultes så for mit blik af den smukke overdækkede bygning, indtil de igen dukkede frem for enden af den.

Jeg stirrede og stirrede, prøvede at forestille mig, hvem der var hvem. Lidt efter lidt, uendeligt langsomt, kom de nærmere. Mit hjerte bankede heftigt, da jeg til sidst kunne genkende den safrangule kjortel, jeg var interesseret i. Jeg forsøgte at danse af glæde på taget, men mine ben tillod det ikke, så jeg slyngede armene omkring muren igen i et ikke særlig heldigt forsøg på at kontrollere mine lemmers sitren, en sitren der i højere grad stammede fra ophidselse end udmattelse denne gang.

Den lille karavane kom nærmere og nærmere, indtil den til sidst blev skjult for mig af de større bygninger i landsbyen Shö neden for. Jeg kunne høre de dumpe lyde fra hestehovene, jeg kunne høre glidende lyde fra seletøjet og nu og da et piv fra en lædertaske, der blev klemmt mellem rytter og hest.

Jeg stod på tærne for at gøre mig selv større, så jeg kunne se mere. Mens jeg kiggede over kanten, kunne jeg lige skelne hovederne, der kom langsomt op ”ad stien mod hovedindgangen. Et kort øjeblik så en af de safrangule kjortler op, smilede og vinkede med hånden. Jeg var for overvældet til at vinke igen. Jeg stod der og stirrede og rystede af lettelse over, at han snart ville være hos mig igen.

Der blev sagt noget til en anden lama, og han så også op og smilede. Denne gang var jeg i stand til at tvinge mine ansigtstræk over i et noget forvredet smil til gengæld, for jeg var overvældet af følelser; jeg kunne mærke følelserne vælde op i mig, og jeg var frygtelig bange for, jeg skulle bryde sammen og vise, jeg ikke var en mand.

Den lille karavane steg højere og højere og bevægede sig hen mod hovedindgangen, som var passende for et så fornemt selskab. Nu vidste jeg udmærket godt, det ville være lidt, for min læremester måtte først opsøge den Inderste og aflægge rapport. Så ville han gå tilbage til sine egne gemakker i den øvre del af Potala, hvorfra han efter et passende stykke tid, ville sende en dreng ud efter mig.

Jeg gled ned fra min post og børstede støvet af hænder og knæ, og forsøgte at gøre min kjortel nogenlunde præsentabel. Så gik jeg hen mod det lille hus på taget, gik ind og klatrede meget forsigtigt og langsomt ned til etagen nedenunder. Jeg måtte sørge for, jeg var til at få fat i, når som helst en budbringer ønskede det, og først ønskede jeg at forvise mig om, at jeg var så pæn og ordentlig som vel muligt.

Vore stiger var temmelig farlige tingester for alle, der havde gangbesvær. De bestod af en anelig pæl, godt fedtet, og med indhak i hver side, så man satte et ben eller rettere en fod -på den venstre side og så anbragte den højre i et hak højere oppe, således at man klatrede op med pælen mellem benene. Hvis man ikke var forsigtig, eller pælen var løs, ville man glide om på den forkerte side, ofte til stor morskab for små drenge. En trussel man hele tiden måtte tage sig i agt for, var at pæletrappen kunne være glat af smør, for når man klatrede op med en smørlampe i hånden, dryppede det smeltede smør ofte ud over det hele og forøgede derved ens problemer.

Men dette var ikke noget tidspunkt at tænke på stiger og smørlamper. Jeg nåede gulvet og børstede atter støvet af kjortlen, skrabadet endog nogle stivnede klatter smør af. Så gik jeg ind mod drengenes afdeling af bygningen.

I sovesalen gik jeg utålmodigt over til vinduet og kiggede ud; jeg sparkede på væggen af bare utålmodighed. Jeg kiggede ud, denne gang af lutter kedsomhed, for uden for var der ikke noget jeg ønskede at se, det jeg ønskede at se var indenfor!

I Tibet brugte vi ikke spejle - det vil sige, ikke officielt, for spejle blev betragtet som symbol på forfængelighed. Hvis en person blev fanget i at se i et spejl, mente man han var mere interesseret i kødelige ting end spirituelle. Det var derfor en stor hjælp at der ikke var nogle spejle! Ved denne særlige lejlighed ønskede jeg imidlertid brændende at finde ud af, hvordan jeg så ud, så i al hemmelighed sneg jeg mig ned i et af templerne, hvor der var en meget blank kobberplade. Den var så blank, at jeg efter at have pudset den med min kjortel, kunne danne mig et indtryk af, hvordan jeg så ud. Da jeg havde set længe og grundigt, og efter jeg var blevet godt og grundigt afskrækket af det jeg så, satte jeg pladen på plads igen og gik ud for at lede efter barbermunken, for jeg lignede et "Sorthovede".

I Tibet er "Sorthoveder" folk, der ikke tilhører nogen Hellig Orden. Munke og alle dem, der kommer under akolut, trappa, munk eller klosterordener, ragede deres hoveder, så de gik ofte under navnet "Rødhoveder", for det var hvad vi havde når solen var på sit værste. På den anden side havde lægfolk deres hoveder dækket af sort hår, så de var kendt som "Sorthoveder". Det bør tilføjes her, at vi refererede til safrangule Kjortler, når vi mente de højere lamaer, vi sagde aldrig "bæreren af en safrangul kjortel", men kun "Safrangule Kjortler". På samme måde talte vi om "Røde Kjortler" eller "Grå Kjortler", da kjortlen for os var det der indikerede rangen af personen der bar den. Ifølge tibetansk logik var det klart for os at der måtte være en person i kjortlen, ellers ville kjortlen ikke være i stand til at bevæge sig omkring!

Jeg bevægede mig dybere og dybere ind i Potala, og til sidst nærmede jeg mig det temmelig store værelse, hvor barbermunken udførte sit hverv. Det var noget af en gunstbevisning, at han blev kaldt munk, for han forlod vist aldrig sit værelse, og han gik bestemt aldrig til andagterne. Jeg spankulerede hen ad korridoren og gik ind gennem døren. Som sædvanlig var værelset fyldt med løsgængere, munke som bare var der og alle andre steder, hvor de blot kunne spille deres egen og andres tid. Men i dag herskede der en vis spændt stemning, og jeg prøvede at finde ud af grunden.

På en lav bæk lå der en stak usædvanlig lasede og slidte blade. Tilsyneladende havde en af munkene gjort nogle handelsmænd en tjeneste, og overvældet af taknemmelighed havde de handlende givet ham et helt læs blade og aviser, som de af forskellige grunde havde bragt med fra Indien. Nu var der et ret stort antal munke i barbermunkens værelse, og de ventede på en anden munk, der havde tilbragt nogen tid i Indien, og derfor måtte formodes at forstå noget af det,

der stod i bladene.

To munke lo og pludrede over et eller andet billede i et blad. Den ene sagde leende til den anden: "Vi må spørge Lobsang om alt dette, han må være specialist på det område. Kom her, Lobsang!" Jeg gik over til stedet, hvor de sad på gulvet og så på billeder. Jeg tog bladet fra dem, og den ene sagde: "Men se, du vender bladet omvendt, du ved ikke engang, hvordan man holder på det." Skamfuld opdagede jeg, han havde ret. Jeg satte mig ned mellem dem og så på det mest fantastiske billede. Det havde en brunlig farve, sepia tror jeg er det rigtige ord, og det forestillede en mærkeligt udseende kvinde. Hun sad på et højt bord foran et højere bord, og i en indramning på det højere bord var et billede, eller en refleksion af kvinden.

Hendes dragt interesserede mig meget, for den syntes at være længere, end en munks kjortel. Hun havde en forbløffende lille talje, som lod til at være snøret stramt ind for at gøre den endnu mindre, og alligevel var hendes arme godt polstrede, og da jeg så på hendes bryst, opdagede jeg, at jeg rødmede af generthed, for hendes dragt var fantastisk lav -farligt lav, vil jeg påstå - og jeg opdagede skamfuld, at jeg spekulerede på, hvad der ville ske, hvis hun bøjede sig fremover. Men på dette billede sad hun med rank ryg.

Mens vi sad og kiggede på billedet, kom en anden munk ind og stillede sig bag os. Vi tog os ikke noget af ham. En af mændene derinde sagde: "Hvad er det, hun laver?" Munken, der lige var kommet ind, bøjede sig og læste skriften under billedet, så sagde han storslået: "Ah, hun er bare ved at lægge make-up på sit ansigt, hun sætter læbestift på, og når hun har gjort det, vil hun bruge en øjenbrynsstift. Det er en kosmetikreklame." Alt dette forvirrede mig ud over alle grænser. Lægge make-up på sit ansigt? Tage læbestift på? Bruge Øjenbrynsstift?

Jeg vendte mig mod den engelsktalende munk bag mig og sagde: "Men hvorfor vil hun markere, hvor hendes mund er? Ved hun det ikke?" Han lo af mig og sagde: "Nogle af disse mennesker tager læbestift på; det skal gøre dem mere tiltrækkende. Og når de har gjort det, gør de ting med deres øjenbryn. Og måske også med deres øjenlåg. Og når de er færdig med alt det, putter de støv i ansigtet, støv af forskellige farver." Alt det forekom mig meget mærkeligt, og jeg sagde:

"Men hvorfor sørger hun ikke for, at dragten dækker det øverste af kroppen?" Alle lo af mig, men de så alle grundigt efter, for at se hvad jeg mente. Den engelsktalende munk lo højest af alle og sagde: "Hvis du ser disse vesterlændinge ved deres selskaber, vil du se at de har meget lidt forbrystet, men meget under bæltet!"

Jeg fordybede mig i billederne og forsøgte at forstå, hvad det hele drejede sig om. Jeg kunne ikke fatte, at kvinden kunne bevæge sig omkring i sådanne ubekvemme klæder. Det så ud, som om hun ikke havde nogen fødder, for klædet gik helt ned til jorden og slæbte efter hende. Men jeg glemte snart alt om det, da jeg hørte den engelsktalende munk fortælle de andre om bladene.

Se på det her, datoen siger 1915, der er en stor krig i gang i Vesten, og den vil snart omfatte

hele verden. Mennesker kæmper og dræber hinanden, de graver huller i jorden og bliver i de huller, og når der falder regn, er de lige ved at drukne”.

”Hvad drejer krigen sig om?” spurgte en anden munk. ”Ah, det er lige meget hvad krigen drejer sig om, i Vesten behøver folk ikke en grund til at kæmpe, de kæmper bare.”

Han vendte et par blade, kom så til et andet. Det forestillede noget helt fantastisk, det lod til at være en stor jernkasse, og ifølge billedet løb den henover jorden, hen over soldater der forsøgte at flygte. ”Det,” sagde den engelsktalende munk, er den seneste opfindelse. Det kaldes en tank, og det kan netop være det, der vinder krigen.”

Vi kiggede, og vi tænkte på krigen, vi tænkte på alle de sjæle, der blev såret når deres fysiske kroppe blev ødelagt. Jeg tænkte på hvor mange stænger røgelse der skulle brændes for at hjælpe alle de vandrende sjæle.

”Briterne danner en anden bataljon af Gurkhaer, kan jeg se,” sagde munken, der læste engelsk. ”Men de tænker aldrig på at bede om spirituel assistance fra Tibet.” Jeg var temmelig glad for, at de ikke gjorde det, for jeg kunne ikke se nogen mening i al det dræberi, al den blodsudgydelse, al den lidelse. Det forekom mig så fjollet, at voksne mænd måtte kævles og komme op at slås, bare fordi en gruppe mennesker ikke kunne blive enig med en anden gruppe mennesker. Jeg sukkede og rystede på hovedet i betydelig forbitrelse, da jeg tænkte på det var min uheldige skæbne senere at rejse i den vestlige verden. Alt det var blevet forudsagt, min fremtid var blevet mig fortalt ned til den mindste detalje, men jeg brød mig ikke om noget af det jeg havde fået at vide, det indeholdt for megen lidelse, for mange besværligheder!

”Lobsang!” brølede en stemme. Jeg så op, det var barbermunken, der gjorde tegn til, at jeg skulle sætte mig på hans trebenede skammel. Det gjorde jeg, og han stillede sig bag mig og tog det store blad, hvormed han ragede vore hoveder. Han brugte naturligvis hverken sæbe eller vand, han hvæssede blot barberbladet på en stor sten, og med et sikkert greb om mine tindinger med venstre hånd, begyndte han den smertefulde proces med at skrabe stubbene af min hovedskal. Ingen af os brød sig om denne proces, og vi forventede alle at slutte den med et blodigt hoved - med et flænget, ridset og sårcn hoved. Men tibetanere er imidlertid ikke pivede - de farer ikke skrigende af sted ved den første skramme. Så jeg sad der, mens barbermunken skrabe løst.

”Jeg går ud fra, jeg hellere må tage lidt i nakken, hva?” sagde han. ”Forstår, din læremester er vendt tilbage - du vil gerne af sted, hva?” Dermed skubbede han mit hoved næsten ned mellem knæene på mig og skrabe flittigt løs, hvor hoved og nakke gik ud i et. Hele tiden blæste han på mig, blæste det hår væk, han lige havde skåret af, og hver gang (hvis jeg gættede det rigtige tidspunkt) holdt jeg vejret, for hans ånde var - ja - ikke behagelig; tilsyneladende var hans tænder gået i forrådnelse. Men til sidst blev han dog færdig med at skrabe på mig, og vi begyndte at tørre blodet af alle de mange skrammer. En eller anden sagde: ”Den hurtigste måde at stoppe det, er ved at sætte et stykke papir på hvert sår. Lad os prøve det.” Så til sidst lignede, jeg noget af et

fugleskræmsel med små trekantede papirstykker presset ned på de blodige ridser.

Jeg havde intet bedre at foretage mig i et stykke tid så jeg blev i barbermunkens værelse og lyttede til samtalerne. Det lød til at tilstandene i Vesten var ret slemme, som om næsten hele verden stod i flammer. Der var åbenbart problemer i Rusland, problemer i England, det irske folk begyndte at røre på sig - kun vi i Tibet var fredelige. Jeg blev noget mut, da jeg huskede forudsigelserne, der var blevet fremsagt om Tibet århundreder i forvejen. Jeg vidste, at i vor tid, faktisk i min levetid, ville Tibet få sine egne problemer. Jeg vidste også, at vores elskede Dalai Lama ville blive den sidste egentlige Dalai Lama, for selv om der ville komme én til, ville han ikke være af den samme spirituelle betydning.

Fraværende vendte jeg en side og så et meget mærkværdigt billede. Det syntes at bestå af en masse kasser med stykker skåret ud i siderne, og ud af siderne stak menneskeansigter. Kasserne var alle føjet sammen, og de syntes at blive trukket af sted af et eller andet uhyre, der udstødt røg. Der var cirkulære tingester under kasserne, og det lod til, der var to linjer mellem dem. Jeg kunne slet ikke finde ud af, hvad det var; jeg vidste ikke på det tidspunkt, at det var hjul, og det jeg så på et tog, for i Tibet var de eneste hjul bedehjul. Jeg vendte mig mod den engelsktalende munk og trak i hans kjortel. Endelig vendte han sig, og jeg bad ham fortælle mig, hvad det var. Han oversatte og fortalte mig, at det var et engelsk troppetog, der kørte soldaterne ud for at kæmpe i områderne ved Flandern.

Et andet billede fascinerede og ophidsede mig ud over alle grænser. Det var en mekanisme, der så ud til at være en drage uden snor til at forbinde den med jorden. Denne drage så ud til at være et skelet dækket med klæde, og for enden af den lod der til at være en ting som, så vidt jeg kunne se på billedet, snurrede rundt, og jeg så der var to mennesker i denne drage, én foran og en anden lige bag ved., Den ret venlige engelsktalende munk fortalte mig, at det var en flyvemaskine, noget jeg aldrig havde hørt om før. Jeg besluttede, at hvis jeg nogensinde blev bortvist fra klosteret, eller fra ordenen, så ville jeg ikke blive færgemand, men en af dem,

der fløj de mærkelige drager, de havde i Vesten. Og så, da jeg vendte siderne, så jeg en anden ting, som skræmte mig fra sans og samling - og det var i sig selv noget af en bedrift -for denne ting lod til at være et langt rør dækket med noget klæde, og den var vist flyvende over en stor by, som den kastede store sorte ting ned på. Andre billeder viste de sorte ting lande, og viste et glimt og ødelæggelsen, når bygninger røg op i luften. Munken fortalte mig det var noget der hed en zeppeliner, som blev brugt til at bombe England, og at en bombe var en metaldåse fyldt med sprængstof, der blæste alt bort når den landede. Det forekom mig, at ingen af disse blade havde noget om fred, de kredsede i stedet kun om krig. Jeg tænkte, at jeg havde set nok af de billeder, som kun tjente til at optænde mænds vrede lidenskaber, så jeg lagde bladet fra mig takkede den engelsktalende munk og barbermunken, og banede mig atter vej op mod sovesalen, hvor jeg vidste jeg snart kunne forvente en budbringer.

Den endeløse dag slæbte sig af sted. Endnu engang var det tid til tsampa. Jeg gik ned i salen og indtog mit måltid sammen med de andre, men jeg indrømmer dagen var endeløs, endeløs. Jeg havde kun ringe appetit, men jeg tænkte at jeg hellere måtte spise, mens der stadig var tid.

Efter at have rensset min skål, forlod jeg spisesalen og gik atter op i sovesalen, hvor jeg et stykke tid stod og kiggede ud af vinduet og betragtede hurlumhejet omkring vore bygninger.

Tiende kapitel

Snart efter råbte en dreng ude på vores korridor: "*Lobsang! Lobsang!*"! Jeg skyndte mig tværs gennem lokalet og mødte ham i døren, idet han skulle til at træde ind. "Pyh!" udbrød han og tørrede imaginær sved af panden. "Jeg har ledt efter dig over alt. Gemt dig eller hvad? Din læremester ønsker at se dig".

"Hvordan ser han ud?" spurgte jeg noget anspændt.

Ser ud? *Ser* ud? Hvordan forventer du han skal se ud? Du så ham for bare et par dage siden, hvad er der i vejen med dig? Er du syg eller hvad?"

Drengen gik bort mumlende noget med dum... jeg vendte mig og snørede kjortlen stramt omkring mig, mens jeg følte efter, om min skål og amuletæske sad, hvor de skulle. Så gik jeg op ad korridoren.

Det var en velsignelse at forlade drengenes kvarter med de fedtede hvidkalkede vægge og gå ind i lamaernes langt mere udsmykkede kvarterer. Mens jeg stille gik af sted, kunne jeg se ind i de fleste af værelserne. De fleste af lamaerne lod dørene stå åbne. Her sad en gammel mand med sine perler i hænderne, mens han konstant reciterede: "Om! Mani padme hum!" En anden vendte ærbødigt siderne i en eller anden gammel, gammel bog, mens han uophørligt spejdede efter endnu en ny mening med Skrifterne. Det irriterede mig faktisk at se alle disse gamle mænd prøve at læse "mellem Linjerne" - forsøge at fravriste skriften budskaber, som aldrig var blevet "anbragt" der. Så kunne de pludselig fremkomme med "En ny Fortolkning af Skrifterne, af Lama den-og-den." En ældgammel, mand med et hvidt, stift skæg drejede blidt på sit bedehjul, alt imens han sagte messede for sig selv. En anden snakkede ivrigt med sig selv - øvede sig til en kommende teologisk debat på stedet, som han selv skulle tage del i.

"Kom du nu ikke her og svin mine rene gulve til, din lille vigtigprås!" sagde en irritabel gammel rengøringsmunk, mens han lænede sig over sin kost og sendte mig et giftigt blik.

"Jeg arbejder her ikke hele dagen for sådan nogle som dig!" Spring ud af vinduet, gamle!" sagde jeg frækt og gik forbi ham. Han langede ud for at fange mig, men snublede over det lange

kosteskafte og faldt til gulvet med et brag. Jeg satte farten op, så jeg kunne få et godt forspring, før han igen kom på benene. Ingen lagde mærke til noget, bedehjulene snurrede og klikkede stadig, taleren øvede sig stadig og stemmerne messede stadig mantraerne.

I et værelse i nærheden rømmede en mand sig med harkende og ækle lyde. ”Hrruk! Hrruk! Uahha!” lød det i en uendelighed, mens han forsøgte at opnå befrielse. Jeg gik videre. Disse korridorer var lange, og jeg måtte gå fra den laveste form af lamaliv til næsten den højeste - til senior lamaerne. Nu, mens jeg skred frem mod det ”bedre” område, var der flere lukkede døre. Til sidst drejede jeg fra hovedkorridoren og ind i et lille anneks, ”De Specielles” domæne. Her på dette ærefulde sted boede min læremester, når han var i Potala.

Med et heftigt bankende hjerte standsede jeg ved døren og bankede på. ”Kom ind!” sagde en velkendt og elsket stemme. Jeg trådte ind og foretog de rituelle buk mod den strålende person, der sad med ryggen mod vinduet. Lama Mingyar Dondup smilede venligt til mig og så meget omhyggeligt på mig for at se, hvordan jeg havde klaret mig de sidste syv-ottc dage. Sid ned, Lobsang, sid ned! sagde han og pegede på en pude foran sig. I nogen tid sad vi, mens han stillede spørgsmål - og nogle af dem var også yderst svære at besvare! Denne store mand fyldte mig med de dybeste følelse af kærlighed og hengivenhed; jeg ønskede intet andet en hele tiden at være i hans nærhed.

”Den Lønligste Ene er meget tilfreds med dig,” bemærkede han, og tilføjede henkastet: ”Og det bør vel fejres på en eller anden måde.” Han rakte hånden ud og ringede med sin lille sølvklokke. En tjenestemunk trådte ind med et lille bord, et af disse udsmykkede lave borde med mange lag farve. Jeg var altid bange for at komme til at ridse de skabede tingester. Bordet blev anbragt til højre for min læremester. Lamaen smilede til mig, vendte sig mod tjenestemunken og sagde: ”Har du gjort det almindelige bord klar til Lobsang?”

”Ja, Mester,” svarede manden. ”Jeg henter det nu.” Han gik og kom snart tilbage med et meget almindeligt bord, som havde de bedste ”udsmykninger” af alle, det var belæsset med ting fra Indien. Søde, klæbrige kager, der var dækket med en eller anden slags sirup, som så var blevet overstrøet med sukker, syltede valnødder og specielle kastanier, som var blevet bragt hjem fra et fjernt, fjernt land, og mange andre genstande, der frydede mit hjerte. Tjenestemunken smilede svagt, da han så stillede en krukke med urteudtræk ved siden af mig, et urteudtræk vi brugte, når vi havde problemer med fordøjelsen.

En anden tjenestemunk trådte ind med små kopper og en stor kande fuld af dampende indisk te. På et tegn fra min læremester trak de sig tilbage, og jeg nød en kærkommen forandring fra tsampa! Jeg gad ikke engang tænke på de andre akolutter, der sikkert aldrig nogen sinde havde smagt andet end tsampa. Jeg vidste ganske udmærket, at tsampa sikkert ville være den eneste føde, de ville komme til at smage hele livet, men jeg trøstede mig selv med tanken om, at de sikkert ville blive utilfredse, hvis de pludselig smagte denne eksotiske mad fra Indien. Jeg vidste,

at mit liv ville blive besværligt, jeg vidste at jeg snart ville få en helt anden mad, så I min drengede selvtilfredshed tænkte jeg, at der ikke var noget forkert i at få en forsmag på de behagelige ting som kompensation for alle de ubehagelige ting, jeg allerede havde gennemgået. Så med største sindsro spiste jeg mere, end jeg skulle. Min læremester forblev stille, alt, hvad han tog til sig, var te - den indiske slags. Men til sidst, med et suk af den yderste beklagelse, besluttede jeg; at jeg ikke engang kunne klare en krumme mere.

Faktisk begyndte det blotte syn af den forbistrede mad at forekomme usmageligt, den gjorde mærkelige ting ved øjnene, og jeg følte - jah - som om fjender kæmpede inden i mig. Jeg lagde mærke til, at visse mærkelige pletter svømmede for øjnene af mig, så jeg spiste ikke mere, og inden længe måtte jeg trække mig tilbage til et andet værelse, for maden havde "strakt" min mave på en ret smertefuld måde!

Da jeg vendte tilbage, noget blegere, betydelig lettere, og en smule rystet, sad min læremester der stadig, ubekymret og venlig. Han smilede til mig, da jeg satte mig igen, og sagde:

"Nå, nu da du har fået, og mistet, det meste af din te, har du i det mindste mindet, og det vil måske hjælpe dig. Vi vil snakke om forskellige ting." Jeg satte mig behageligt til rette. Hans blik vandrede, han spekulerede uden tvivl på hvordan mine sår heledes, så sagde han: "Jeg snakkede med Den Lønligste Ene, som fortalte mig om din, æh - flyvetur op på *Det gyldne Tag*. Hans Hellighed fortalte mig det hele, fortalte mig, hvad han havde set, fortalte mig, at du risikerede bortvisning, hvis du sagde sandheden til nogen. Han er meget tilfreds med dig, meget tilfreds med rapporterne, han har fået om dig, meget tilfreds med det, han har set, for han holdt øje med dig, da du spejdede efter mig, og jeg har nu særlige ordrer med hensyn til dig."

Lamaen så på mig, smilede svagt, muligvis morede han sig over det udtryk jeg vidste var at se på mit ansigt. Flere problemer, tænkte jeg, flere historier om kommende splid, mere besvær nu, så det ikke vil forekomme så uoverkommeligt en gang i fremtiden. Jeg er led og ked af problemer og besvær, tænkte jeg ved mig selv. Hvorfor kan jeg ikke være ligesom de folk, der fløj de drager i krigen? Eller dem, der kørte de brølende dampkasser med en masse soldater?

Jeg tænkte også, at jeg hellere ville stå for en af de metaltønder, der flød på vandet og fragtede en masse mennesker mellem lande. Den ene tanke tog den anden, og jeg funderede over spørgsmålet: - Hvorledes kunne de være af metal? Enhver vidste, at metal var tungere end vand og derfor ville synke. Der manglede noget der, tænkte jeg, de kunne slet ikke være af metal, den munk havde bundet mig noget på ærmet. Jeg så op og så min læremester le af mig. Han havde fulgt mine tanker gennem telepati, og han morede sig kosteligt.

"De drager er flyvemaskiner, dampdragen er et tog og de jernkasser er skibe, og - ja - jernskibe flyder virkelig. Jeg vil fortælle dig alt om det senere, men i øjeblikket er der andre ting."

Han ringede igen med sin klokke og en tjenestemunk kom ind og fjernede bordet, der stod foran mig. Han smilede sørgmodigt ad al den ravage, jeg havde skabt med maden fra Indien. Min

læremester sagde, han ønskede mere te, og vi ventede, mens man skaffede os en frisk kande. ”Jeg foretrækker indisk te, frem for kinesisk,” sagde min læremester. Jeg var enig, jeg havde aldrig rigtig brudt mig om kinesisk te. Jeg vidste ikke hvorfor, for jeg var jo mere vant til kinesisk te, men den indiske forekom mig at være mere behagelig. Vores diskussion angående te blev afbrudt af tjeneste munken, der kom ind med en ny forsyning. Han trak sig tilbage, og min læremester skænkede os to nye kopper.

”Hans Hellighed har sagt, at du skal tages ud af de almindelige klasser. I stedet skal du undervises af mig og førende lama specialister, og derfor skal du flytte ind i en lejlighed ved siden af min. Det er din opgave - at bevare megen af den ældgamle viden, og senere må du overføre megen af den viden til skrift, for vore dygtigste seere har forudsagt, at vort land i nær fremtid vil blive invaderet, og meget af det der er i dette lamakloster og i andre, vil blive ødelagt og destrueret. Gennem den Inderstes visdom er visse dokumenter allerede ved at blive kopieret, så kopierne kan forblive her til destruktion, og originalerne bringes til et fjernt, fjernt sted, hvor ingen fjende vil kunne nå dem. Først vil du få vidtgående undervisning i de metafysiske kunstarter.” Han, holdt op med at tale, rejste sig og gik ind i et andet værelse. Jeg hørte ham rode med et eller andet, så kom han tilbage med en meget almindelig trækasse, som han satte på det udsmykkede bord. Han satte sig ned foran mig og sad et øjeblik i tavshed.

”For mange, mange år siden var menneskene meget forskellige fra hvad de er nu. For mange år siden kunne mennesker påkalde naturlove og benytte sanser, som menneskeheden nu har tabt, undtagen i sjældne tilfælde. **For mange århundreder siden var menneskene telepatiske og clairvoyante, men ved at bruge sådanne kræfter til onde formål har menneskene stort set mistet evnen;** disse kræfter eksisterer næsten ikke mere. Og hvad der er værre endnu - menneskene nægter generelt eksistensen af sådanne kræfter. Når du engang forlader Tibet og Indien, vil du opdage at det ikke er klogt at tale om claitvoyance, astralrejser, levitation eller telepati, for folk vil blot sige: *”Bevis det, bevis det, du taler i cirkler, det er det rene nonsens, der eksisterer ikke noget sådant eller hint, for hvis det var tilfældet, ville videnskaben have opdaget det.”*

Han fordybede sig i egne tanker et øjeblik, trak sig tilbage i sig selv, og en skygge gled over hans ansigt. Han var vidt berejst, og skønt han så ung ud - ja, faktisk så han ud til at være uden alder, kunne man ikke se, om han var ung eller gammel, hans hud var fast og hans ansigt uden rynker, han udstrålede vitalitet og sundhed - alligevel vidste jeg, han havde rejst til det fjerne Europa, rejst til Indien, Japan og Kina. Jeg vidste også, han havde været ude for de mest forbløffende oplevelser. Somme tider sad han og så i et eller andet blad, som var blevet bragt over bjergene fra Indien, og så kunne han sukke af sorg over den krigeriske menneskeheds dårskeer. Der var især ét blad, der interesserede han, og han sørgede for at få det fra Indien, når det var

muligt. Det var et mærkeligt blad, *London Illustrated* hed det. Mærkelige eksemplarer af bladet bibragte mig mange oplysninger, jeg så billeder af ting, der lå langt udover min fatteevne. Jeg var interesseret i det der hed ”annoncer”, når som helst jeg kunne, læste jeg billederne, og så når lejlighed bød sig, sørgede jeg for at få fat i en der kendte nok til det mærkelige sprog til at fortælle mig om det.

Jeg sad og så på min læremester. Nu og da så jeg på trækassen, han havde anbragt på bordet, og jeg spekulerede på hvad den dog kunne indeholde. Det var en kasse af noget træ, der var mig helt fremmed. Den havde otte sider, så den var så godt som rund. Jeg sad i nogen tid og funderede over hvad det hele drejede sig om, hvad der var i den, og hvorfor han pludselig var blevet tavs. Så sagde han: ”Lobsang, du må udvikle dine naturlige evner for clairvoyance til et endnu højere plan, og det første skridt er at lære denne at kende.” Med en let bevægelse pegede han på den ottekantede kasse, som om det ville forklare noget, men det gjorde mig blot endnu mere forvirret. ”Jeg har her en gave, som gives dig efter ordre fra den Inderste. Den gives dig, for at du kan bruge den, og med den kan du gøre meget godt.” Han lænede sig frem, med begge hænder løftede han kassen op og kiggede på den, før han gav mig den. Han anbragte den meget forsigtigt i mine hænder og holdt hænderne under den, i tilfælde af at jeg - i barnlig iver - skulle være kluntet og tabe den. Den vejede forbløffende meget, og jeg tænkte, det måtte være en sten, for at den kunne være så tung.

”Luk den op, Lobsang!” sagde Lama Mingyar Dondup. ”Du får ikke nogen oplysninger ved bare at kigge på kassen.”

Mut vendte jeg tingesten i hænderne og vidste næppe, hvordan jeg skulle åbne den, fordi den var ottekantet, og jeg kunne ikke se hvor toppen var. Men så greb jeg øverst oppe og vred den på en eller anden måde. Det øverste stykke skilte sig ud fra det øvrige. Jeg så på det, og det var kun et låg, så jeg lagde det ved siden af mig, mens jeg helligede indholdet min hele opmærksomhed. Alt, hvad jeg kunne se var et stykke klæde, og jeg greb det og ville løfte det ud, men vægten var ganske forbløffende. Jeg spredte omhyggeligt min kjortel ud, således at løse ting i den ville falde ud på gulvet. Så vendte jeg kassen om og lod indholdet falde ned i min hånd. Jeg satte den tomme kasse fra mig og koncentrerede hele min opmærksomhed om det kugleformede objekt, der var pakket ind i dødt, sort klæde.

Mine travle fingre pakkede tingen ud, og jeg gispede i fascineret ærefrygt, for åbenbaret for mig lå nu en meget vidunderlig og helt perfekt krystalkugle. Det var rigtig krystal, ikke som det glas spåmændene brugte, men dette krystal var så rent, at man næppe kunne se, hvor kuglen begyndte, og hvor den sluttede. Det var næsten som en sphere af intethed, som jeg holdt den i hænderne - det vil sige, indtil jeg tænkte over vægten, for den var ganske formidabel. Den vejede lige så meget som en sten af samme størrelse.

Min læremester så smilende på mig. Da mine øjne mødte hans, sagde han: ”Du har den rigtige

følelse, Lobsang, du holder den på den rigtige måde. Nu bliver du nødt til at vaske den, før du kan bruge den, og du må også vaske dine hænder!”

”Vaske den, ærværdige Lama!” sagde jeg ganske forbløffet. ”Hvorfor skal jeg dog vaske den? Den er fuldkommen ren.”

”Ja, men det er nødvendigt, at en krystalkugle bliver vasket, når den skifter hænder, og den krystalkugle er blevet berørt af mig, og så har den Inderste berørt den, og jeg har berørt den endnu engang. Så du ønsker vel ikke at fordybe dig i min fortid eller fremtid, og det er naturligvis forbudt at fordybe sig i den Inderstes fortid, nutid eller fremtid. Gå derfor ind i det andet værelse,” han pegede med hånden i den retning, jeg skulle gå, ”og vask dine hænder, vask derefter krystalkuglen ved at hælde rindende vand over den. Jeg venter her, til du er færdig.”

Meget forsigtigt pakkede jeg krystalkuglen ind og rejste mig fra puden, jeg havde siddet på. Jeg anbragte så kuglen på midten af puden, så den ikke kunne falde ned på jorden. Da jeg havde fået et sikkert fodfæste, bøjede jeg mig ned og tog det hele op og forlod værelset. Det var en smuk ting at holde i vand. Mens jeg gned fingrene rundt om den under vandet, syntes den at gløde af liv, det føltes, som om den var en del af mig, hvilket den jo faktisk også var. Jeg satte den blidt fra mig og vaskede mine hænder, idet jeg brugte masser af fint sand; så skyllede jeg dem og vaskede igen krystalkuglen, idet jeg lod vandet fra en krukke plaske ned over den og derved skabte en lille regnbue, når de faldende dråber blev ramt af solstrålerne. Med en ren krystalkugle og rene hænder vendte jeg tilbage til værelset, hvor min læremester, Lama Mingyar Dondup, sad.

”Vi vil stå hinanden meget nærmere i fremtiden, vi vil bo lige ved siden af hinanden, for det har Den Lønligste Ene bestemt. Efter denne nat skal du ikke længere sove i sovesalen. Man er ved at gøre klar til, at du kan få et værelse ved siden af mit, når vi i morgen vender tilbage til Chakpori. Du vil studere sammen med mig, og du vil studere sammen med de lærde lamaer, der har set så meget, gjort så meget og rejst i det astrale. Du skal også opbevare din krystalkugle i dit værelse, og ingen anden må røre den, da det vil give den en anden indflydelse. Flyt nu din pude og sæt dig med ryggen mod lyset.”

Jeg masede lidt rundt og satte mig med ryggen mod lyset. Jeg sad temmelig tæt ved vinduet med krystalkuglen i hænderne, men min læremester var ikke tilfreds. ”Nej, nej, forvis dig om der ikke falder noget lys på krystalkuglen, for hvis der gør det, vil du få falske refleksioner. Det er nødvendigt, at der ikke er nogen lyspunkter i kuglen, du skal være opmærksom på den, men ikke opmærksom på dens nøjagtige omkreds.” Han rejste sig og trak et olie-silkegardin for vinduet, han dæmpede derved sollyset, og der opstod et blegt blå skær, næsten som om tussmørket havde sænket sig over os.

Det bør siges, at vi havde meget lidt glas i Lhasa, eller rettere, meget lidt glas i Tibet, for alt glas måtte føres over bjergene på menneskeryg eller pakdyr, og med de pludselige storme der opstod her, ville glas straks blive slået itu af de vind-bårne sten. Vi havde derfor skodder af

mærkelige materialer, nogle var af træ, andre af olie-silke eller lignende besynderlige materialer, der kunne lukke vind og støv ude, men olie-silke var det bedste, for det tillod solens stråler at sive ind.

Til sidst sad jeg i en stilling, som min læremester anså for passende. Jeg sad med benene under mig - ikke i lotusstillingen, for mine ben var for svært skadede til det - men jeg sad med benene stukket ind under mig og fødderne ud til højre. I mine skålformede hænder holdt jeg krystalkuglen, holdt under den, så jeg ikke kunne se hænderne under kuglens bugnende sider. Mit hoved var foroverbøjet, og jeg måtte se på krystalkuglen, eller i kuglen, uden egentlig at se den, uden at fokusere. For at se rigtigt i kuglen måtte man i stedet fokusere på et andet punkt i det uendelige, for hvis man fokuserer direkte på den, fokuserer man automatisk på noget fedt, et støvgran eller et genskær, og ødelægger derved normalt effekten. Så jeg fik besked på altid at fokusere på et eller andet punkt i det uendelige, så jeg tilsyneladende så igennem krystalkuglen.

Jeg blev mindet om min oplevelse i templet, hvor jeg havde set de omvandrede sjæle komme imod mig, og hvor de ni lamaer havde udført deres messende sang og ledsaget hver hentydning til en stang røgelse med spæd kimen fra sølvklokker.

Min læremester smilede skævt til mig og sagde: ”Nu er der ikke tid til nogen udforsken, for du vil senere få den rette undervisning, og dette er et tilfælde hvor hastværk er lastværk. Du ønsker at lære, hvorledes man holder den rigtigt, hvilket du faktisk gør nu, men du vil lære de forskellige metoder man bruger ved forskellige lejligheder. Hvis man ønsker verdens-anliggender, bruger man krystalkuglen på et stade, hvis man ønsker at vide noget om et individ, lader man udspørgeren holde den først, hvorefter man tager den fra ham, og hvis man har fået den rette oplæring, kan man se det han ønsker at vide.”

Netop i det øjeblik brød helvede løs over os. Der var en dyb brølende, uharmonisk lyd af konkylier, som yakokser der brølede i engen, en hylende lyd der sitrende bevægede sig op og ned ad skalaen som en overdrevent fed munk der forsøgte at synge med. Jeg kunne aldrig skelne lyden fra konkylierne, andre kunne, og de fortalte mig, det var fordi jeg var umusikalsk. Efter konkylierne kom de gjaldende tempeltrompeter og den ringende lyd af klokker, så de dumpe lyde fra trætrommerne. Min læremester vendte sig mod mig og sagde:

”Nå, Lobsang, du og jeg må hellere gå til Tjenesten, for Den Lønlige Ene vil være til stede, og det er almindelig høflighed, at vi viser os den sidste aften i Potala. Jeg må skynde mig, du kan bare følge efter i dit eget tempo.” Efter at have sagt det, rejste han sig, gav mig et klap på skulderen og forsvandt hurtigt.

Meget forsigtigt pakkede jeg min krystalkugle ind, meget varsomt og omhyggeligt, og så lagde jeg den med yderste forsigtighed tilbage i den ottekantede trækasse. Jeg anbragte den på bordet ved siden af min læremester, Lama Mingyar Dondups pude. Og så fulgte jeg også efter ned gennem korridoren.

Akolutter, munke og lamaer ilede afsted fra alle retninger. Det mindede mig om en myretue, der var blevet forstyrret. Folk syntes at have travlt, så de kunne få den bedste plads indenfor deres rang. Jeg havde ikke travlt, for så længe jeg kunne komme ind og få en plads, hvor jeg kunne sidde uden at blive set, så var jeg tilfreds.

Lyden fra konkylierne hørte op. De gjaldende trompeter standsede. Nu var strømmen af mennesker mod Templet blevet til spredte klatter, og jeg dannede bagtrop. Dette var Det store Tempel, Templet som den Inderste kom i, når hans verdslige anliggender tillod ham at blande sig med lamaerne.

De kæmpestore piller (no=pilarer), der understøttede taget, syntes at rage langt op i nattens mørke. Over os var de allestedsnærværende skyer af røgelse, grå, blå og hvide nuancer; de dansede og hvirvlede sammen og syntes dog aldrig at danne én fælles farvetone, for alle disse skyer af røgelse syntes på en eller anden måde at bibeholde deres eget særpræg.

Små drenge fór omkring med glimtende fakler, de tændte flere og flere smørlamper, som først efter megen spytt og hvæsen lod sig antænde. Her og der var der en lampe, som ikke var blevet ordentligt tændt, fordi man først måtte smelte smørret så det blev flydende ligesom olie, ellers forkulledes vægen blot og osede, så vi kom til at nyse højlydt.

Til sidst var der blevet tændt tilstrækkeligt mange lamper, og store stænger røgelse blev bragt ud. De blev også, tændt og slukket igen, så de rødglødende udsendte store skyer af røgelse. Da jeg nå mig omkring, så jeg alle lamaerne i en gruppe ansigt mod ansigt i én række, og i næste række med ryggen mod hinanden, så med ansigtet mod hinanden, og i næste række med ryggen, og så videre. Et stykke borte fra dem sad munkene på en lignende måde, og længere væk fra dem akolutterne. Lamaerne havde små borde, der var omkring en fod høje, og på disse lå forskellige små genstande, inklusive den altid nærværende sølvklokke. Nogle af dem havde trætrommer, og senere når Tjenesten startede, ville forelæseren ved pulten læse op fra vore Hellige Bøger, og lamaerne og munkene ville i fællesskab synge, og lamaerne ville desuden ved slutningen af hver sætning ringe med klokkerne, mens andre ville banke med fingrene på trommerne. For at tilkendegive slutningen på en bestemt del af Tjenesten ville der igen og igen lyde en rumlen fra konkylierne i en fjern del af Templet. Jeg så på det, men det var blot et skuespil for mig, det var blot en religiøs disciplin, og jeg besluttede mig for ved given lejlighed at spørge min læremester, om det var nødvendigt med al den ceremoni. Jeg spekulerede på om det gjorde folk bedre, for jeg havde set mange munke der var meget fromme, virkelig meget hengivne mod tempeltjeneste, men udenfor templerne, fjernt fra tjenesten var de sadistiske tyranner. Og andre der aldrig kom i nærheden af templerne var venligsindede og eftertænsomme, og ville altid gøre noget for at hjælpe en stakkels forvirret lille dreng, der var bange for at rage uklar med alt og alle, og især alle de voksne, der hadede at blive bedt om noget af små drenge.

Jeg så mod midten af Templet, mod midten af gruppen med lamaer, og jeg så på vores ærede

og elskede Lønligste Ene. Han sad der, rolig og alvorlig, med en meget stærk spirituel aura, og jeg besluttede, at jeg til alle tider ville forsøge at forme mig efter ham og efter min læremester, Lama Mingyar Dondup.

Tjenesten fortsatte i lang tid, og jeg er bange for, at jeg må være faldet i søvn bag en af de piller, for jeg kan ikke huske andet end den pludselige lyd af de brølende konkylier, og lyden af en mængde mennesker der rejser sig, samt de udefinerbare lyde en masse mennesker udsender, når de bevæger sig mod en udgang. Så jeg gned øjnene med knoerne, forsøgte at se intelligent ud, forsøgte at se vågen ud, og se ud som om jeg havde været opmærksom.

Træt fulgte jeg med strømmen, igen allersidst, op mod vores fælles sovesal. Jeg tænkte på, hvor glad jeg var over at jeg ikke længere skulle sove sammen med en hel masse drenge, der forpester natten med deres snorken og skrigen, for efter denne nat ville jeg være i stand til at sove alene.

Mens jeg forberedte mig på at vikle mig ind i mit tæppe forsøgte en dreng at tale med mig, han sagde noget om, hvor vidunderligt han syntes det var, at jeg ville få mit eget værelse. Men han gabte tungt midt i sætningen og drattede omkuld i dyb søvn. Viklet ind i mit tæppe gik jeg hen til vinduet, og kiggede atter ud på den stjernebestrøede nat, på sneskummet der med rasende fart bevægede sig bort fra bjergtoppene og på det nærmeste blev antændt af månens klare stråler. Så lagde jeg mig også ned, sov og tænkte på intet. Min søvn var drømmeløs og fredfyldt.

Ellevte kapitel

Sammen gik vi ned gennem korridorerne, indtil vi til sidst nåede den inderste gård, hvor staldknægtene allerede holdt de to heste, en til min læremester, Lama Mingyar Dondup, og en til stakkels mig! Min læremester gjorde tegn til en af munkestaldknægtene om at hjælpe mig op, og jeg var glad for at mine ben var dårlige, for en hest og jeg nåede sjældent det samme sted samtidig. Når jeg steg op på en hest, bevægede hesten sig, og jeg faldt på jorden, eller jeg forventede hesten ville bevæge sig, tog tilløb, og hesten bevægede sig ikke med det resultat, at jeg sprang lige over den forbistrede krikke. Men denne gang blev jeg på grund af mine ben hjulpet op på den, og straks gjorde jeg en af de ting man *ikke gør!* Jeg begyndte at ride afsted uden min læremester. Han lo lige så højt han kunne, for han vidste, jeg ikke havde nogen kontrol over den stakkels hest. Hesten gik ud af gården og ned ad stien, og jeg klyngede mig til den så godt jeg kunne af angst for at falde ned ad bjergsiden.

Jeg red ud omkring den store mur. Et tykt og venligt ansigt kiggede ud af et vindue lige over og råbte: "Farvel, Lobsang, kom snart igen, vi får noget frisk byg i næste uge, godt korn, bedre end det vi har haft i den senere tid. Kig indenfor så snart du kommer." Munkekokken hørte en anden hest komme, så til venstre og udstødte et: "Åh! Ærværdige Læge Lama, tilgiv mig!" Det

var min læremester der kom, og den stakkels munkekok troede han havde været uforskammet, men min læremesters venlige smil beroligede ham.

Jeg red ned ad bjerget med min læremester klukleende bagefter. ”Vi bliver nødt til at smøre hesten ind i lim, Lobsang,” fnisede han. Jeg sendte ham et ret dystert blik. Han kunne sagtens være høj i hatten, han var en stor fyr, næsten to meter, og han vejede mere end to hundrede pund, han havde muskler, han havde hjerne, og jeg var ikke i tvivl om, at hvis han havde lyst til det, kunne han tage hesten og bære den ned ad bjerget, i stedet for at den bar ham. Jeg følte mig på den anden side som en flue på det store hæst. Jeg havde kun ringe kontrol over den, og af bare perversitet og vel vidende om at jeg blev stiv af rædsel, gik den nu og da helt hen til kanten og stirrede ned i dybet, mens den nejede og bukkede, for at gøre det ekstra morsomt!

Vi nåede ned ad bjerget og fortsatte ad Dopdal Vejen, for før vi kunne tage til Chakpori, skulle vi aflægge besøg i et af de små regeringskontorer i landsbyen Shö. Da vi var nået derhen, bandt min læremester meget eftertænksomt min hest til pælen, og løftede mig af idet han sagde: ”Bliv du bare her, Lobsang, det varer ikke mere end ti minutter.” Han tog en taske og gik ind i kontoret, mens jeg blev siddende udenfor på en stenbunke.

”Hej! Hej!” lød en landlig stemme bag mig. ”Jeg så Lamaen af Den safrangule Kjortel stå af den hest, og her er hans dreng der skal se efter hestene. Goddag, unge Mester!” Jeg så mig omkring og fik øje på en lille gruppe pilgrimme. De stak tungerne frem i den traditionelle tibetanske hilsen, hvormed de underdanige hilser deres overordnede. Mit bryst svulmede af stolthed, jeg soledede mig skamløst i det ”gyldne skær” af at være ”drengen under Lamaen af Den safrangule Kjortel.”

”Oh!” lød mit svar. ”I bør aldrig overraske en præst så uventet som I netop gjorde, I ved, vi altid er fordybet i meditation, og et pludseligt chok er ikke godt for vor sundhed.” Jeg sendte dem et ret misbilligende blik og fortsatte: ”Min Mester og læremester, Lama Mingyar Dondup, bæreren af Den safrangule Kjortel, er en af de mest betydningsfulde lamaer her, han er virkelig en stor person, og jeg vil ikke råde jer til at komme for nær hans hest, for den er også vigtig, da den bærer en så mægtig rytter. Men fortsæt nu, fortsæt, glem ikke turen ad Ringvejen, den vil bringe jer meget godt!” Dermed vendte jeg mig bort og håbede, jeg havde handlet som en sand munk ville have gjort, håbede jeg havde gjort et godt indtryk.

En klukken (=ler godt) nær ved fik mig til at se op med et temmelig skyldbevidst udtryk. Der stod en handelsmand og stangede tænder med et strå; den ene hånd hvilede på hoften, den anden havde travlt ved munden. Jeg så mig hastigt omkring, pilgrimmene havde adlydt ordren og fortsat deres runde. ”Nå? Hvad vil du?” sagde jeg til den gamle handelsmand, der kiggede på mig gennem smalle øjne; hans ansigt var arret og rynket af årene. ”Jeg har ingen tid at spille!” sagde jeg.

Den gamle fyr smilede velvilligt. ”Så, så, unge Mester, vær ikke så hård ved en stakkels gammel handelsmand, der har så svært ved at skaffe brød i disse hårde, hårde tider. Du har vel

ikke nogen nipsgenstande på dig, noget du har bragt med dig fra Det store Hus deroppe? Jeg kan tilbyde dig en meget fin pris for en tot af en lamas hår, eller for et stykke af en lamas kjortel. Jeg kan tilbyde dig en endnu bedre pris for noget, der er blevet velsignet af en af de højere lamaer, så som din Mester af Den safrangule Kjortel. Sig noget, unge Mester, sig noget før han kommer og fanger os.”

Jeg snøftede, idet jeg så på ham og tænkte, nej, om jeg så havde tyve kjortler, så ville jeg ikke sælge til en snyder og charlatan. Netop da så jeg til min glæde min læremester komme. Den gamle handelsmand så ham også og ilede bort i en vældig fart.

”Hvad prøver du på, at opkøbe handelsmænd?” spurgte min læremester. ”Nej, Ærværdige Mester,” var mit svar, ”han forsøgte at opkøbe dig, eller stykker fra dig, hårtotter, kjortelstykker, eller hvad som helst han regnede med, jeg kunne stjæle fra dig.” Lama Mingyar Dondup lo, men der var en sørgmodig undertone i latteren, da han vendte sig og kiggede efter handelsmanden, der nu ikke ilede, men pilede afsted. ”Det er en skam disse fyre altid er ude på numre. Det er en skam de forsøger at få noget og så giver det en falsk

værdi. Det er trods alt ikke Den safrangule Kjortel, der betyder noget, men sjælen i bæreren af Den safrangule Kjortel.” Med det som afsluttende bemærkning løftede han mig op i én hurtig bevægelse og satte mig overskrævs på min hest, som så lige så forbløffet ud som jeg. Så løsnede han tømmerne, gav dem til mig (som om jeg vidste, hvad man skulle gøre med dem!), steg op på sin egen hest, og vi red videre.

Vi red ned i Mani Lhakland forbi de sidste huse i landsbyen Shö, forbi Pargo Kaling og så over den lille bro, der førte over en biflod til Kaling Chu. Vi tog den næste vej til venstre forbi den lille Kundu Park og drejede til venstre mod vort eget Chakpori.

(billedet - så neppe slik ut for hundre år siden i tiden unge Rampa beskriver)

Det var en besværlig og stenet vej, en vej der var hård at befærde, en vej der krævede en sikker hest. Jernbjerget, som var vores navn for Chakpori, er højere end det bjerg hvorpå Potala er opført, og vor bjergtinde tyndere, smallere og stejlere. Min læremester førte an, og hans hest løsnede nu og da småsten, der rullede ned ad stien mod mig. Min hest udsøgte sig omhyggeligt en bane og fulgte efter. Mens vi red op, så jeg til højre - mod syd - hvorfra Lykkens Flod, Kyi Chu, kom. Jeg kunne også se lige ned i Juvel Parken, Norbu Linga, hvor Den Lønligste Ene slappede af i de få øjeblikke, han kunne tillade sig det. I øjeblikket var der ikke ret mange i pa?ken, kun nogle få gartnermunke der ryddede op efter det nylige uvejr; der var ingen senior lamaer at se. Jeg

tænkte på, hvorledes jeg, før mine ben var blevet skadet, nød at glide ned ad bjergsiden og smutte over Lingkor Vejen og ind i Juvel Parken, eller Norbu Linga, ad det, jeg troede var min egen superhjemmelige indgang.

Vi nåede toppen af bjerget, vi nåede det stenede område foran Chakporis mure, mure der omsluttede hele dette lamakloster. Munken ved porten bød os hurtigt indenfor, to andre munke skyndte sig at befri os fra hestene. Jeg tog med største glæde afsked med min, men stønnede noget da min vægt atter "ramte" mine svage ben. "Jeg bliver nødt til at gøre noget ved dine ben, Lobsang, de heler ikke så godt, som jeg havde ventet, sagde min læremester. En munk tog lamaens bagage og skyndte sig bort med den. Han vendte sig og gik ind i klosteret, idet han råbte over skulderen: "Vi ses om en times tid."

Potala' var for "offentlig" for mig, for mægtig, man måtte altid passe på, man ikke kom til at mishage en senior munk eller en junior lama. Senior lamaerne blev aldrig fornærmede, de havde vigtigere ting at bekymre sig om, end om en person så i deres retning eller tilsyneladende ignorerede dem. Som det altid er tilfældet, er det kun de "mindre" mænd der gør vrøvl, deres overordnede er milde, eftertænksomme og forstående.

Jeg gik ind i gården og tænkte, at det ville være en passende lejlighed til at indtage et måltid. På det tidspunkt af min karriere var maden af de mere betydningsfulde ting, for tsampa, med alle dens dyder, efterlod dog stadig én med en følelse af sult!

Da jeg gik gennem de velkendte korridorer, mødte jeg mange af mine kammerater, drenge der var kommet til klostret samtidig med mig. Men nu var der indtrådt en stor forandring. Jeg var ikke bare en anden dreng, ikke blot en ung gut, der skulle oplæres eller kæmpes med, istedet var jeg under speciel beskyttelse af den store Lama Mingyar Dondup, bæreren af Den safrangule Kjortel. Rygtet havde allerede spredt sig, det var sivet ud, at jeg skulle have særlig undervisning, at jeg skulle have et værelse i lamaernes kvarterer, at jeg skulle dette og hint, og det morede mig at bemærke, at mine bedrifter virkelige eller imaginære, allerede var velkendte. En dreng hviskede lystigt til en anden, at han virkelig havde set mig blive fejlet op på Det gyldne Tag af et stort vindstød. "Jeg så det selv med mine egne øjne," sagde han. "Jeg stod netop lige her og så ham sidde nede på jorden. Så kom denne store støvstorm, og jeg så Lobsang sejle opad, han så ud til at kæmpe med djævlene på taget. Så..." Drengen holdt inde og rullede med øjnene for at understrege det dramatiske. "Og så - faldt han lige ned i armene på en af tempelpasserne." Der lød et suk af ærefrygt, beundring og misundelse, alt sammen blandet sammen, og drengen fortsatte. "Og så blev Lobsang ført frem for den Inderste, og det bragte vores klasse ære og udmærkelse!"

Jeg skubbede mig vej gennem hoben af sensationslystne, 'hoben af små drenge og junior munke der håbede, jeg ville komme med en eller anden fantastisk meddelelse, en slags åbenbaring fra guderne, men jeg var ude efter mad. Jeg masede mig gennem hoben og stavrede

ned ad korridoren mod et velkendt sted - køkkenet.

”Åh! Så du er vendt tilbage til os, hva’? Jamen, sid ned, dreng, sid ned, jeg skal nok fodre dig godt. Du ser ikke ud til, at de har fodret dig ret godt i Potala. Sid ned, så skal jeg sørge for dig.” Den gamle munkekok kom hen og klappede mig på hovedet, han skubbede mig bagover, så jeg satte mig på en stak tomme bygsække. Så stak han en fiskende hånd ind i min kjortel og fik fat i min skål. Afsted gik han, mens han omhyggeligt rensede min skål (ikke fordi den behøvede det!), hen til den nærmeste af kæmpekedlerne. Snart var han tilbage og hældte tsampa ud over det hele, så jeg trak benene op for ikke at få det på kjortelen. ”Her, dreng, her,” sagde han og skubbede skålen ned i mine hænder. ”Spis op, spis op hurtigt, for jeg ved der snart vil blive sendt bud efter dig - Abbeden ønsker at høre om alt, hvad der er sket.”

Heldigvis kom der en anden ind, der også ønskede noget, så han vendte sig og lod mig spise min tsampa i fred.

Da det var ordnet, takkede jeg ham høfligt, for han var en god gammel mand, der syntes drenge var til besvær, men at de dog ikke var det, hvis man »fodrede« dem ordentligt. Jeg gik hen til den store spand med fint sand og rensede endnu engang min skål omhyggeligt, tog kosten og fejede det sand op, jeg havde spildt på gulvet. Jeg vendte mig og bukkede til hans behagelige overraskelse i retning ad ham og gik ud af køkkenet.

Jeg gik hen for enden af korridoren og hvilede mig op ad muren, mens jeg kiggede ud. Under mig lå sumpen, og et stykke fra den løb den glimtende flod. Men jeg så over Kashya Linga, over mod færgen, for færgemanden syntes at have usædvanlig travlt i dag. Han stod op og lænede sig mod årerne, masede mcd dem og arbejdede hårdt; hans yakhudebåd var fuldstændig belæsset med folk og deres bylter, og jeg spekulerede på, hvad det hele drejede sig om, hvorfor så mange mennesker strømmede til vores Hellige By. Så kom jeg i tanke om russerne, russerne havde lagt stort pres på vort land, fordi briterne også havde lavet vrøvl, og nu sendte russerne en masse spioner ind i Lhasa, forklædt som handelsmænd i den tro, at vi stakkels uvidende indfødte aldrig ville se forskel. De glemte, eller havde måske aldrig vidst det, at mange af lamaerne havde telepatiske evner og var clairvoyante, og vidste, hvad de tænkte, næsten lige så hurtigt som de selv vidste det.

Jeg elskede at stå og betragte alle de forskellige mennesker, og gætte deres tanker, bestemme om de var gode eller dårlige. Med lidt øvelse var det let, men det var næppe det rette tidspunkt at stå og stirre på andre. Jeg ønskede at se min læremester, jeg ønskede at komme til at ligge ned. Mine ben gjorde ondt, og jeg var virkelig træt. Min læremester havde været nødt til at tage til de Vilde Rosers Hegn, før jeg var helt rask nok til at gå i gang med mit. I virkeligheden skulle jeg være blevet mellem tæpperne på gulvet i endnu en uge, men Chakpori - så godt et sted det end måtte være - var ikke særlig velvillig stemt overfor små drenge der var syge, der havde sår som heledes langsomt, og som brød den daglige rutine. Så jeg havde været nødt til at rejse til Potala,

hvor der, mærkværdigvis nok, var flere faciliteter til sådanne ting end i vores ”Tempel for Helse”.

I Chakpori blev egnede studenter undervist i kunsten at helbrede. Vi fik alt at vide om kroppen, hvorledes de forskellige dele af kroppen fungerer, vi blev undervist i akupunktur, hvor meget tynde nåle bliver stukket ind i kroppen for at stimulere bestemte nervecentre, og vi fik undervisning om urter, hvordan man samler urter, når man har lært at identificere dem, hvordan man opbevarer dem, lagrer dem, tørrer dem. I Chakpori havde vi store bygninger, hvor munke under vejledning af lamaer altid tilberedte olier og urteudtræk. Jeg kan huske den første gang, jeg så dem:

Jeg kiggede ind gennem døråbningen, tøvende, bange da jeg ikke vidste, hvad jeg ville se, eller hvem der ville se mig. Skønt jeg i mine studier endnu ikke var kommet til det med urtemedicin, var jeg nysgerrig og yderst interesseret. Så - jeg kiggede ind.

Rummet var stort, det havde et højt træloft, og fra store bjælker, der strakte sig fra væg til væg, og som holdt et trekantet arrangement af rammer oppe, hang der reb ned. Et stykke tid stirrede jeg på det ude af stand til at fatte formålet med rebene. Så efterhånden som mine øjne kunne se klarere i det mørke rum, så jeg at der i den anden ende af rebene var bundet lædersække, lædersække der efter en passende behandling var hårde som træ. På hver sæk var malet et ord, ord som ikke sagde mig noget som helst. Jeg kiggede, og der var ikke nogen der bemærkede mig, før en gammel lama til sidst vendte sig og så mig. Han smilede ret venligt og sagde:

”Kom ind, min dreng, kom ind. Det glæder mig virkelig, at nogen i så ung en alder allerede nærer interesse for dette. Kom ind.” Tøvende gik jeg hen imod ham, og han lagde en hånd på min skulder, og til min forbløffelse begyndte han at fortælle mig om stedet, pegede på de forskellige urter, mens han fortalte mig om forskellen mellem urtepulver, urtete og urtesalve. Jeg kunne lide den gamle mand, urterne syntes at have haft en gunstig virkning på ham!

Lige foran os var der et langt bord af sten, en temmelig grov stensort. Jeg tør ikke med sikkerhed sige, hvad slags sten det var, men det var sikkert granit. Det var plant og omkring to gange fire-og- en halv meter, en stor massiv plade. Langs med siderne var munke i færd med at sprede urteklumper; det eneste ord der kan beskrive det, for det syntes at være sammenfiltrede klumper af urter, en masse af brunlige vækster. De spredte disse urter ud på bordet, og med flade sten pressede de så urterne og trak stenen til siden. Når de så løftede stenene, så jeg at urterne var blødgjorte, trevlede. De fortsatte med det, indtil der kun lod til at være en fiberagtig klump tilbage. Når de nåede til det punkt, trådte de tilbage, og andre munke nærmede sig med læderspande og sten med en skarp kant. Forsigtigt skræbete disse munke stenpladen ren, skræbete den fiberagtige substans ned i spandene. Når det var gjort, spredte de oprindelige munke fint sand ud over bordet for at rense det og samtidig lave nye ridser som kunne holde urterne, der skulle mases. (no=moses)

Munkene med læderspandene tog fibersubstansen hen til den fjerne ende af rummet, hvor jeg

så der var dampende kedler med vand. Én efter én tømte de spanden indhold ned i de store kedler. Så snart det nye materiale kom ind, ophørte den kraftige kogen og boblen. Den gamle lama tog mig hen til dem, han tog en stor gren og begyndte at røre rundt. ”Se, vi koger dette, og vi bliver ved, indtil al vandet er fordampet, så vi får en tyk sirup. Jeg skal vise dig, hvad vi gør med den.”

Han førte mig hen til en anden del af det store rum, og der så jeg store krukker fulde af sirup, alle med forskellige mærkater. ”Dette,” bemærkede han og pegede på en bestemt krukke, er noget vi giver til dem der har snue. De får en lille smule at drikke, og selvom smagen ikke er særlig behagelig, så er det mere behageligt end at gå rundt og snøfte. Det kurerer dem i al fald!” Han klukkede højt og førte mig så hen til et andet bord i et tilstødende værelse. Her så jeg en hel gruppe munke stå og arbejde ved en stenbænk, der så ud til at være et hult trug. De havde træskeer i hænderne, og under en andens lamas vejledning blandede de en hel masse ting sammen. Den gamle lama, der tog mig ud på denne behagelige rundtur, sagde: ”Her har vi olie fra eucalyptus sammen med olie fra kamfer. Vi blander dette sammen med en meget dyr importeret olie, og med disse skeer rører munkene så det hele sammen med smør. Smørret danner en fin basis for salven. Når vi får folk ind med brystsmærter, hjælper vi dem ved at smøre bryst og ryg ind i dette.” Forsigtigt stak jeg en finger ud og rørte noget af substansen på kanten af truget, og endnu mere forsigtigt snusede jeg til det. Det sved langt om i nakken! Det føltes som om mine lunger ville brænde op, og selvom jeg inderligt ønskede det, var jeg bange for at hoste i tilfælde af, at mine lunger ville eksplodere. Den gamle lama lo og lo, og sagde til sidst: ”Smør det på næsen, og det ætser huden bort. Det er den koncentrerede masse - den skal først fortyndes noget mere med smør.”

I et andet værelse nippede munke spidserne af en bestemt tørret plante, og derefter sigtede de det igennem et finmasket net. ”Disse munke laver specielle teer. Med te mener vi en blanding af urter, der kan drikkes. Denne særlige te,” han vendte sig og pegede, ”er en anti-spasmodisk te, og den hjælper i tilfælde af nervebetonede problemer. Når du kommer her og påbegynder dit arbejde, vil du finde det hele yderst interessant.” Netop da var der en der kaldte på ham, men før han gik, sagde han: ”Se dig omkring dreng, se dig omkring. Jeg er virkelig glad for at se en der er interesseret i vores kunst.” Dermed vendte han sig og skyndte sig ind i et andet værelse.

Jeg vandrede omkring, snusede lidt her og snusede lidt der. Især ét pulver snusede jeg så hårdt til, at jeg fik det op i næseborene og ned i halsen. Jeg hostede og hostede, indtil en anden lama kom og gav mig noget te at drikke, noget ækelt noget var det!

Jeg kom dog til hægterne igen og gik over til en væg, hvor der stod en stor tønde. Jeg så på den, og blev noget forbløffet, for den lod til at være fuld af bark, en besynderlig bark jeg aldrig før havde set. Jeg rørte ved et stykke, og det føltes skørt og rynket. Jeg lagde hovedet på skrå og

kiggede overrasket på det, for jeg kunne ikke indse, hvad man kunne bruge sådanne beskidte gamle stykker bark til, de var grovere og æklere end noget af det der fandtes i vore parker.

En lama så mig, og han kom over mod mig. ”Så du har ingen anelse om, hvad det er?”

”Nej, Ærværdige Læge Lama,” svarede jeg, ”for mig ligner det bare affald.”

Han lo ad det, han morede sig virkelig, for han sagde: ”Det, unge mand, er bark der bliver brugt til den mest almindelige sygdom i dag, en bark der bringer befrielse og som har frelst mange liv. Kan du gætte, hvad det er? Hvad er den mest almindelige sygdom i verden?”

Han forvirrede mig sandelig der, og jeg tænkte og tænkte, men kunne ikke komme med nogen fornuftig løsning, og det fortalte jeg ham. Han smilede og sagde: ”Forstoppelse, unge mand, forstoppelse. Den største forbandelse her i verden. Men dette er en hellig bark, som vi importerer via handelsmænd fra Indien. Den kaldes en hellig bark, fordi den kommer fra et meget fjernt land, Brasilien, hvor man kalder den *cascara sagrada*, det betyder hellig bark. Vi bruger den som te, eller i særlige tilfælde koger vi den i det uendelige, indtil vi har et destillat, som vi blander med noget særligt kalk og sukker, og så presser vi den til pilleform. Det er til dem, der ikke kan lide dens syrlige smag som te.” Han smilede ret venligt til mig, tydeligt nok glad over min interesse, og det var virkelig interessant.

Den gamle lama, jeg først havde mødt, kom ilende tilbage og spurgte mig hvordan jeg klarede mig. Så smilede han, da han så jeg stadig stod med et stykke af *cascara sagrada*. ”Tyg det min dreng, tyg det. Det vil gøre dig megen godt, det vil kurere dig for enhver hoste, for du vil være bange for at hoste efter du har tygget, det!” Han fnisede som en lille alf, for selvom han var en Høj Læge lama, så var han stadig lille af skikkelse.

”Her over, kom her over,” sagde han, ”se på det her, det er fra vort eget land. Glat elm kalder vi det, barken. fra glat elm. En meget nyttig ting for folk der har maveproblemer. Vi blander det, laver det til en dej, og den uheldige tager det, og slipper for smerten. Men vent, min dreng, vent. Når du kommer her lidt senere, er jeg sikker på vi vil opdage at du har en stor fremtid for dig.”

Jeg takkede ham og den anden lama for deres venlighed, og så gik jeg efter det første af mange besøg.

Men hurtige fodtrin - hurtige fodtrin? - Kom en dreng med ordre om, at jeg skulle opsøge min læremester, Lama Mingyar Dondup, der ventede i sine egne gemakker, som nu næsten ville blive mine, da jeg skulle have et værelse lige ved siden af. Jeg snørede kjortlen tæt omkring mig, idet jeg atter forsøgte at se ordentlig ud, og, skyndte mig afsted så hurtigt jeg kunne, ilede afsted for at se hvad slags værelse jeg ville få.

Tolvte kapitel

Det var et dejligt værelse, lille, men stort nok til mig. Jeg blev glædeligt overrasket ved at se at jeg havde fået to lave borde, og på et af dem lå en hel del blade og aviser. På det andet bord havde man lagt nogle meget dejlige ting frem til mig - de søde sager jeg i så høj grad satte pris på. Da jeg trådte ind, smilede en munketjener til mig og sagde: "Guderne har bestemt tilsmilet dig, Lobsang. Du bor lige ved siden af den høje Lama Mingyar Dondup." Han fortalte mig noget, jeg allerede vidste, men så sagde han: "Her er en fællesdør, husk at du aldrig må gå ind, før du har fået tilladelse af din læremester, for han kan sidde i dyb meditation. Du kan ikke få din læremester at se i et lille stykke tid, så jeg foreslår du kommer igang med maden." Han drejede omkring og forlod mit værelse. *Mit værelse!* Det lød godt. Det var vidunderligt at have sit eget værelse efter at have måttet sove så "offentligt" med en masse andre drenge.

Jeg gik hen til bordet, bøjede mig over det og undersøgte omhyggeligt alle de lækre sager. Efter nogen tvivlen valgte jeg den, jeg ville have, en lyserød én med hvidt støv på. Jeg tog den med højre hånd og for en sikkerheds skyld snuppede jeg en anden med venstre; så gik jeg hen til vinduet for at se, hvor i bygningen jeg befandt mig.

Jeg lagde armene på stenene i den fordybede vinduesramme og stak hovedet udenfor, alt imens jeg udstødte nogle karske

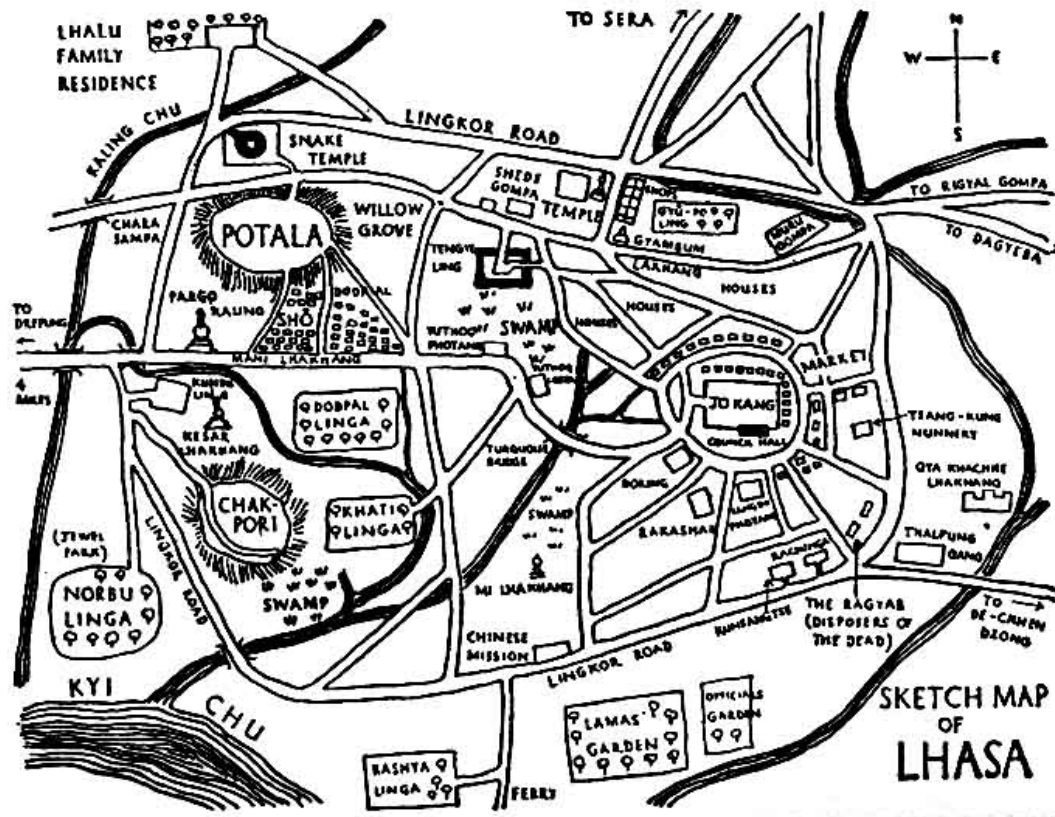
bemærkninger, da jeg tabte en af de indiske kager. Hurtigt proppede jeg den anden i munden, så den i hvert fald ikke skulle lide samme skæbne.

Her var jeg i den yderste sydøstlige del af bygningen; jeg havde det sidste værelse lige om hjørnet til annekset. Jeg kunne se Juvel Parken - Norbu Linga. (Se billede over). I øjeblikket var der nogle munke dernede, og det så ud til, at de diskuterede, at dømme efter alle de fagter de gjorde. Jeg betragtede dem dovent, det var ret morsomt, én af dem lå på jorden, mens en anden snakkede til ham, så skiftede de plads. Åh! - ja. Jeg vidste, hvad det var, de lavede, de øvede sig til den offentlige debat, for selveste Dalai Lama ville komme for at deltage i den offentlige lamaistiske debat. Tilfreds med at jeg ikke var gået glip af noget, jeg burde have kendskab til, rettede jeg blikket mod andre ting.

Et par pilgrimme drev omkring på Lingkor Vejen - drev omkring som om de forventede at finde guld under hver busk og sten. Det var en broget forsamling, nogle af dem var ortodokse

pilgrimme, virkelig oprigtige, og uden større besvær kunne jeg se, at andre var spioner, russiske spioner, der udspionerede kineserne og os, og kinesiske spioner der udspionerede russerne og os. Jeg tænkte, at så længe de udspionerede hinanden, ville de måske lade os være i fred! Lige under mit vindue lå der en sump, hvorfra der løb en lille flod ud i Lykkens Flod. En bro førte Lingkor Vejen over floden. Jeg morede mig med at betragte den, for der var nogle bydrengene dér - Sorthoveder kaldte vi dem, da de havde ikke afragede hoveder som os munke. De fjollede rundt på denne bro, kastede små stykker træ ud over den ene side, og for så over til den anden for at se dem komme sejlene. En af drengene fik over-balance, med passende hjælp fra en af sine kammerater, og med hovedet først røg han lige ned i vandet. Men det var ikke særlig alvorligt, han kunne selv kæmpe sig ind til bredden dækket af det særlig klæbrige lag mudder, jeg selv havde stiftet bekendtskab med i den flod. Så sprang alle drengene ned til bredden for at hjælpe ham med at blive ren, for de vidste, hvad mor og far ville sige, hvis de alle vendte tilbage til Lhasa uden at gøre noget ved drengens, ækle tilstand.

Længere mod øst udførte færgemanden sit erhverv med at fragte mennesker over floden, og han gjorde et stort nummer ud af det i håb om på den måde at kunne trække lidt flere penge ud af sine passagerer. Det var noget, der virkelig interesserede mig, for på det tidspunkt havde jeg aldrig været ude på vandet i en båd, og det var derfor mit højeste ønske.

Lidt længere henne ad færgevejen lå der en anden lille park, Kashya Linga; den lå ved vejen der førte til Den kinesiske Station. (i nedre kartbildekant på kartet over her) Jeg kunne faktisk se Stationens mure fra mit værelse, og jeg kunne se ned i haven, selvom den var godt beskyttet af træer. Vi drenge troede altid, der foregik de mest frygtelige og bestialske ting i Den kinesiske Station, og - hvem ved? Måske havde vi ret.

Længere mod øst lå Khati Linga, en meget behagelig men noget fugtig park, da den lå i et sumpet område. Længere borte lå Turkisbroen som jeg til min store glæde også kunne se. Jeg nød virkelig at se folk bevæge sig ind i det overdækkede bygningsværk og så senere dukke op ved den anden ende.

På den anden side af Turkisbroen kunne jeg se byen Lhasa, Rådets Hal, og naturligvis de gyldne tage på Jo Kang, Lhasa Katedral, som måske var den ældste bygning i landet. Langt borte lå bjergkæderne og de "plettede" eremitboliger, og de forskellige lamaklostre. Jo, jeg var godt

tilfreds med mit værelse, og så faldt det mig ind, at jeg ikke kunne se Potala.

Samtidig kunne de høje embedsmænd fra Potala jo heller ikke se mig, så hvis jeg kastede småsten eller lidt tsampa ned i hovedet på uforberedte pilgrimme ville ingen kunne se mig, og pilgrimmene ville skyde skylden på fuglene!

I Tibet havde vi ikke senge, vi sov på gulvet. Oftest havde vi hverken puder eller noget som helst andet på gulvet, vi pakkede os blot ind i tæpper og lagde os ned, idet vi måske brugte en kjortel til hovedpude. Men det var endnu ikke tiden at gå til ro, i stedet satte jeg mig med ryggen mod vinduet, så lyset strømmede ind over mine skuldre, og tog et af bladene. Titlen sagde mig ikke noget, den kunne have været engelsk, fransk eller tysk, jeg forstod ingen af sprogene. Men da jeg bladede i dette bestemte blad, så det ud til at være indisk, for der var en slags kort inden i, og jeg kunne genkende nogle af navnene, nogle af formerne på ordene.

Jeg bladede rundt i det. Ordene sagde mig ikke noget, så jeg koncentrerede mig udelukkende om billederne. Mens jeg sad der med en fornemmelse af tilfredshed, en fornemmelse af at min skæbne havde ændret sig til det bedre, var jeg fuldt ud tilfreds med bare at se på billederne; mens mine tanker vandrede vidt omkring. Fraværende vendte jeg siderne, så stoppede jeg og kom uvilkårligt til at le og le. Her på midtersiderne var der en samling billeder af mænd, der stod på hovedet, mens de slog knuder på sig selv, og alt muligt andet i den retning. Nu vidste jeg, hvad det var jeg så på - nogle af yoga-øvelserne som dengang var noget af en kultus i Indien. Jeg grinede højt af nogle af udtrykkene, stoppede så med ét, da jeg så min læremester, Lama Mingyar Dondup, stå og smile til mig gennem den åbne fællesdør.

Før jeg kunne få stablet mig selv på benene, gjorde han tegn til at jeg skulle blive siddende og sagde: ”Nej, vi ønsker ingen formaliteter her, Lobsang, formaliteter er passende ved formelle lejligheder, men dette værelse er dit hjem akkurat som mit værelse” - han pegede gennem den åbne dør - ”er mit hjem. Men hvad fik dig til at grine så højt?” Jeg undertrykte min latter og pegede på yogabillederne. Min læremester kom ind i værelset, og satte sig på gulvet ved siden af mig.

”Du ved du ikke burde le ad andre folks tro, Lobsang, for du vil ikke bryde dig om at andre ler af din tro. Disse mennesker,” - han gjorde en bevægelse mod billederne - ”udøver yoga. Jeg udøver ikke yoga, og det er der heller ingen af de højere lamaer der gør. Det er kun dem, der ikke besidder evner for det metafysiske, der udøver yoga.”

”Mester!” sagde jeg noget ophidset. ”Vil du fortælle mig noget om yoga, hvordan mennesker gør det, hvad er det? Det virker meget forvirrende på mig.”

Min læremester betragtede sine fingre et øjeblik, så svarede han mig: ”Jah, du må jo lære noget om det. Lad os tale om det nu, jeg vil fortælle dig noget om yoga.”

Jeg sad og lyttede, mens min læremester talte. Han havde været alle vegne, og set alt, og gjort alt, og jeg ønskede intet højere end at forme mig efter ham. Jeg lyttede mere opmærksomt end en

lille dreng normalt ville gøre, når der blev talt til ham.

”Jeg er ikke interesseret i yoga,” sagde han, ”for yoga er blot en måde, hvormed man kan opnå disciplin over kroppen. I vores land er det kun de allerlaveste klasser, der udøver yoga I Indien er det blevet noget af en afgudsdyrkelse, og det er jeg umådelig ked af for det fører én bort fra de virkelige sandheder. Jeg indrømmer at før man kan udføre forskellige metafysiske ting, må man have kontrol over kroppen. Må være i stand til at kontrollere sit åndedræt, sine følelser, sine muskler. Men...” han smilede, mens han så på mig... ”jeg er imod yoga, fordi det ved brutal magt forsøger at gøre det der skal opnås gennem det spirituelle.”

Mens han talte, så jeg på billederne, og det forekom bemærkelsesværdigt,, at folk ”slog knuder på sig selv” i den tro, at det var spirituelt. Men min læremester fortsatte. ”Mange af de lavere typer indere kan udføre trick; når de hengiver sig til yoga. De er i stand til at hypnotisere og meget andet, som de er overbevist om er noget virkelig spirituelt. Det er udelukkende kneb og intet andet. Jeg har aldrig hørt om nogen, der er rejst til De himmelske Marker, fordi han kunne slå knuder på sin krop,” sagde han med et smil.

”Men hvorfor udfører folk sådanne forunderlige ting?” spurgte jeg. »Der er visse ting, visse fysiske manifestationer, der kan opnås gennem yoga, og der er ingen tvivl om at hvis man udøver yoga, så vil det måske udvikle et par muskler, *men det hjælper ikke i den spirituelle udvikling*. Mange indere laver forestillinger; de kaldes fakirer. De rejser fra by til by og laver yoga-forestillinger ved at slå knuder på kroppen, som du kalder det, eller ved at holde armen udstrakt over hovedet i lang tid eller andre forunderlige ting. De foregiver at være hellige, som om de udrettede det vidunderligste af alt, og da de er en larmende minoritet, der elsker at være i søgelyset, er folk kommet til den konklusion, at yoga er en nem vej til de store sandheder. Det er fuldstændig forkert: yoga hjælper blot én til at udvikle, kontrollere eller disciplinere kroppen, og den hjælper ikke i erhvervelsen af det spirituelle.”

Han lo og sagde: »Du vil næppe tro det, men da jeg var ung, prøvede jeg selv yoga, og jeg fandt ud af, at jeg brugte så megen tid på nogle få barnlige øvelser, at jeg ikke havde nok tid til at hellige mig spirituelle fremskridt. Så efter en gammel viis mands råd opgav jeg yogaen og begyndte på mere alvorlige ting.” Han så på mig, strakte så armen ud i retning af Lhasa og lod den glide hele vejen rundt mod Potala, idet han sagde: ”I hele landet vil du ikke finde nogen højere lama, der giver sig af med yoga. De giver sig af med det virkelige, og...” han hævdede øjenbrynene og stirrede på mig, mens han sagde dette – ”du vil opdage, at yogier skaber masser af offentlig røre omkring sig, de vil sige, hvor vidunderlige de er, hvor betydningsfulde de er, samt at de holder nøglen; til frelse og det spirituelle. Men den sande adept af metafysikken taler ikke om hvad han i virkeligheden kan gøre. Ved yoga er det uheldigvis en larmende minoritet der prøver at ændre den offentlige mening. Mit råd til dig, Lobsang, er dette: giv dig aldrig nogen sinde af med yoga, for det er ganske nytteløst for dig. Du blev født med visse kræfter,

clairvoyance, telepati o.s.v., du har overhovedet ingen grund til at spille tid på yoga, det kunne endog være skadeligt.”

Mens han havde talt, havde jeg vendt siderne helt uden at tænke over det, og som jeg så ned studsede jeg noget, for det jeg så lod til at være en vesterlænding, der med et noget forpint udtryk forsøgte at udføre en øvelse. Jeg viste det til min læremester, der så på det og sagde: ”Åh, ja, det er et offer for yoga. En mand fra Vesten der forsøgte en øvelse og derved forstrakte et ben. Det er meget, meget uklogt af vesterlændinge at forsøge yoga, for deres muskler og knogler er ikke smidige nok. Man bør kun udøve yoga (hvis man virkelig ønsker det!) når man er blevet oplært i det fra barnsben. Midaldrende mennesker der gør det - ja, det er dumt og bestemt skadeligt. Men det er dog skørt at sige at udøvelsen af yoga fremkalder sygdom. Det gør det ikke. Alt, hvad det gør, er at sætte et par muskler i sving, og til tider kan man forvride eller forstrække en muskel, men det er éns egen skyld, man skal simpelt hen ikke give sig af med sådan noget.”

Han smilede, mens han foldede papiret, og sagde: ”De, få yogier, jeg har mødt, har været sære og forskruede personer. De troede at de var de klogeste af alle. De troede de vidste alt, og de troede at udøvelsen af yoga var verdens frelse. I stedet er det blot en øvelse, som når I drenge klatrer i træer eller går på stylder, og når I løber, så dragen kan løftes op. Yoga? Blot en fysisk øvelse, intet andet, det har intet med det spirituelle at gøre. Muligvis kan det hjælpe ved at forbedre den fysiske tilstand, så man kan forlade yogaen og komme videre med ting, der betyder noget; nemlig éns åndelige udvikling. Alle forlader trods alt kroppen efter et par år, og så betyder det ikke noget, om kroppen er fuld af hårde muskler og stærke knogler. Det eneste, der så betyder noget, er sjælens tilstand.”

Han vendte tilbage til emnet ved at sige: ”Åh, jeg bør advare dig mod dette: mange udøvere af yoga glemmer, at det kun er en fysisk træningskultur. I stedet har de taget nogle af vore okkulte helsemetoder til sig, og de siger, at disse helse-metoder er en naturlig følge af yoga. Dette er fuldstændig forkert. Enhver af vore helsemetoder kan udføres af en person, der er totalt uvidende om yoga, og ofte langt bedre. Så... han pegede hvast på mig ... ”lad dig aldrig vildlede af yoga-propagandaen, det kan faktisk føre dig bort fra Stien.”

Han vendte sig og gik ind i sit værelse, så vendte han tilbage til mig og sagde: ”Jeg har for resten nogle kort, som jeg vil have du hænger op på væggen. Du må hellere komme ind efter dem.” Så kom han over til mig og hjalp mig op, så jeg ikke behøvede at kæmpe den kamp. Jeg fulgte efter ham ind i hans værelse, og der på et af bordene lå tre papirsroller. Han tog den ene og sagde: ”Dette er et meget gammelt kinesisk billede, som for mange hundrede år siden blev lavet i fineret træ. I øjeblikket hænger det i byen Peking men på dette tryk ønsker jeg, du meget omhyggeligt studerer, hvorledes kroppens organer er efterlignet af munke, der udfører forskellige opgaver.” Han holdt inde og pegede på en bestemt ting. ”Her,” sagde han, ”har munke travlt med

at blande fast føde og væske, det er maven. Munkene forbereder al denne mad, så den kan passere gennem forskellige kanaler og nå andre munke. Hvis du studerer dette, vil du kunne danne dig et meget godt billede af den fundamentale arbejdsgang i den menneskelige organisme.”

Han rullede papiret sammen igen, hæftede det sammen med nogle små bånd og holdt det andet op, så jeg kunne se det.

”Her,” fortsatte han, ”er et tryk af rygraden med forskellige nerver. På dette kan du se, hvorledes de forskellige kraftcentre er lokaliseret mellem basen af rygraden og toppen af hovedet. Dette kort må være lige foran dig, så det er det sidste du ser om aftenen og det første dit blik falder på om morgenen.”

Omhyggeligt rullede han det sammen, snørede det og gik så videre med det næste, det tredje. Han løsede båndene og holdt det op i arms længde. ”Her er et tryk af nervesystemet, som viser dig ting, du bliver nødt til at studere, så som hals ganglien, vagusnerven, hjertecentret, solar plexus og bækken-partiet. Alle disse ting må du kende, for de er helt essentielle i din træning som lama.”

Jeg så på det hele og følte mig mere og mere modfalden, for det forekom mig, at jeg aldrig ville kunne mestre alle de ting, alle de snørklede stier i den menneskelige organisme, alle de små striber og streger der var nerver. Men jeg tænkte: jeg har masser af tid, lad mig lære i mit eget tempo, og hvis jeg ikke kan lære så meget som de synes jeg burde - nå, ja, man kan jo ikke yde mere end sit bedste.

”Nu foreslår jeg du går ud og får noget frisk luft. Læg blot disse ind i dit værelse, og hvad du så foretager dig resten af dagen kommer kun dig ved ... medmindre du roder dig ind i noget!” sagde han med et smil. Jeg bukkede ærbødigt og tog de tre ruller. Så vendte jeg tilbage til mit eget værelse, idet jeg lukkede fællesdøren bag mig.

Et stykke tid stod jeg midt i værelset og spekulerede på, hvordan jeg skulle anbringe de tre besynderlige ting, så opdagede jeg, at der allerede var passende ophæng i væggen. Forsigtigt tog jeg et af bordene og anbragte det under et af sømmene; jeg klatrede op, og med den forøgede højde lykkedes det mig til sidst at få snoren fra det første kort op over sømmet. Forsigtigt trak jeg mig tilbage til den fjerne ende af værelset og så anerkendende på mit værk,. Nej, det hang ikke lige. Jeg så kritisk på det og skyndte mig hen for at rette på det, så det kom til at hænge korrekt. Tilfreds med at det nu hang helt rigtigt fortsatte jeg med de andre to. Til sidst var jeg tilfreds, og jeg klaskede hænderne sammen med en mine af velbehag. Smilende af selvtilfredshed gik jeg ud af mit værelse, mens jeg spekulerede på, hvilken vej jeg skulle tage, men da jeg gik forbi min læremesters dør, så jeg munketjeneren for enden af korridoren. Han hilste mig meget venligt om sagde: ”Det er den hurtigste vej ud. Det er en privat dør for lamaer, men jeg har fået at vide, at du har tilladelse til at bruge den.” Han gjorde en bevægelse mod den, jeg takkede ham og var snart ude i den friske luft.

Jeg stod udenfor i det fri Bjergstien sluttede lige under mine fødder. Til højre for mig var en gruppe munke travlt optaget af arbejde. Det forekom mig, at de gjorde vejen ren, men jeg blev ikke hængende, jeg ville ikke risikere at blive sendt ud i et eller andet ærinde. I stedet gik jeg lige frem og satte mig på en kampesten et stykke tid. Herfra kunne jeg se ud over byen, der ikke lå så langt borte, den var nær nok til, at jeg i Tibets klare luft kunne se forskel på handelsmændenes og munkenes klædedragter, og tydeligt se lamaerne der var ude i byen.

Snart bevægede jeg mig et par meter længere ned og satte mig på en anden sten lige ved siden af en behagelig lille busk. Nu fattede jeg interesse for sumpen under mig, sumpen hvor græsset var lækkert og grønt, og hvor jeg kunne se boblerne stige op fra fiskene nede i dybet. Mens jeg sad der, lød der pludselig en knurren bag mig, en hæs stemme der sagde:

”Hrrah! Mmrraw!” Det efterfulgtes af et hjerteligt dunk i ryggen fra et massivt behåret hoved. Jeg stak en hånd bagud og strøg den gamle kat over pelsen, og den slikkede mig, slikkede mig med en tunge der var så ru som gruset på jorden. Så fór den om foran, sprang op på mit skød, sprang ned og forsvandt gennem nogle buske, stoppede så jeg lige kunne se den, snurrede rundt og kiggede på mig. Den lignede en hel inkvisitor, som den stod der med stiv hale, ørene lige op i luften og glimtende blå øjne der så lige på mig. Jeg gjorde ikke tegn til at ville bevæge mig, så den sprang igen op ad bakken og hen mod mig. ”Mmrraw! Mmrraw!” Da jeg stadig ikke bevægede mig, stak den en klo ind i det nederste af min kjortel og trak blidt i den. ”Åh, kat, hvad er der dog i vejen med dig?” spurgte jeg forbitret. Langsomt kom jeg på benene og så mig omkring for at finde ud af hvad det var, katten var så ophidset over. Der var ingenting at se, men katten fór hen mod en busk lidt længere væk og sprang *så* tilbage og klyngede sig til min kjortel. Så jeg gik hen til bjergsiden og påbegyndte en langsom, forsigtig nedstigning; katten nærmest dansede af ophidselse, for rundt, sprang op i luften og op ad mig.

På min langsomme tur ned klyngede jeg mig til buskene, og jeg nåede stedet, hvor katten havde vendt sig for at se på mig, men der var intet at se. ”Kat, du er en idiot!” sagde jeg irriteret. ”Du har slæbt mig herved bare for at lege.”

”Mhraw! Mmraw!” sagde katten, mens den hæklede i min kjortel igen, for ud og ind imellem mine ben, skrabede under min kjortel og nappede til mine bare tæer i sandalerne.

Med et resigneret suk fortsatte jeg et stykke længere ned, skubbede mig vej gennem buskene og klyngede mig gispende til siden, for her var der en skråning, og havde jeg ikke holdt så god fart, kunne jeg være faldet ud over siden. Jeg vendte mig for at overfalde katten med uvenlige ord, men den var nu næsten vanvittig af ophidselse. Den fór rundt om mig og sprang ud over kanten. Mit hjerte holdt næsten op med at banke, for katten var min meget gode ven, og jeg troede, den havde *begået selvmord!*

Meget forsigtigt faldt jeg ned på knæ, og med et sikkert greb i buskene kiggede jeg ud over kanten. Omkring tolv fod længere nede så jeg kroppen af en gammel munk. Mine rædselsslagne

øjne så at hans hoved var blodpletet, og at der også var blod på hans kjortel. Hans højre ben så jeg, var bøjet i en unaturlig vinkel. Mit hjerte bankede heftigt af angst, ophidselse og udmattelse. Jeg så mig omkring, og så at der lige til venstre for mig var en sti. Jeg steg ned ad den og befandt mig snart ved munkens hoved.

Varsomt, parat til at springe” ud af mit gode skind af angst, rørte jeg ved ham. Han var i live. Da jeg rørte ham, blinkede han svagt med øjnene og stønnede. Jeg så, at han var faldet ned og havde slået hovedet mod en klippe. Katten sad nu og betragtede mig.

Blidt strøg jeg den gamle munk over hovedet, strøg ham under ørene ned ad halsen mod hjertet. Efter nogen tid åbnede han øjnene og så sig tomt omkring. Meget langsomt fokuserede han på mig. ”Det er helt i orden,” sagde jeg trøstende. ”Jeg går op og henter hjælp til dig. Det vil ikke tage ret lang tid.” Den stakkels mand forsøgte at smile og lukkede igen øjnene. Jeg vendte mig, og på hænder og knæ, som var den hurtigste og sikreste måde, klatrede jeg op til toppen, løb tværs over stien og ind gennem lamaernes skjulte dør. Da jeg sprang ind, var jeg nær ramlet ind i munketjeneren. ”Hurtigt! Hurtigt!” sagde jeg. ”En munk ligger såret på klipperne.” Mens jeg talte, kom min læremester ud af sit værelse og så spørgende på mig.

”Mester! Mester!” sagde jeg ”Med hjælp af Ærværdige Kis Kis har jeg lige fundet en gammel munk, der er såret. Han er såret i hovedet, og hans ben er bøjet i en meget akavet stilling. Han har brug for hjælp med det samme.” Min læremester instruerede hurtigt munketjeneren og vendte sig så mod mig. ”Før an, Lobsang, jeg følger efter,” sagde han.

Sammen gik vi ud af Chakpori og krydsede den lille sti. Jeg førte ham ned af den stejle sti, og lagde bestyrtet mærke til, at hans Safrangule Kjortel blev svinet til; min egen var så beskidt, at et par ekstra klatter ikke gjorde nogen forskel! Ærværdige Kis Kis løb dansende rundt på stien foran os, og den så virkelig lettet ud, da den så Lama Mingyar Dondup sammen med mig.

Snart nåede vi ned til den gamle munk, der stadig lå med lukkede øjne. Min læremester knælede ved siden af ham og tog forskellige pakker frem fra sin kjortel, bandage og en eller anden substans, han holdt under munkens næse. Munken nyste voldsomt og åbnede øjnene, øjne der var trætte og fulde af smerte. Han så meget lettet ud da han så hvem det var der plejede ham. ”Det er helt i orden, ven, der kommer hjælp nu,” sagde min læremester. Munken lukkede øjnene igen og sukkede lettet.

Min læremester løftede munkens kjortel, og vi så små ben-stumper stikke ud gennem huden lige under knæet. Min læremester sagde: ”Hold hans hænder, Lobsang, hold dem fast. Læg dig over dem med hele din vægt, så han ikke kan bevæge sig. Jeg vil trække benet på plads.” Han tog fat i m munkens ankel, og med et meget hurtigt ryk strakte han benet ud, og jeg så benene forsvinde ind i huden. Det blev gjort så pludseligt og omhyggeligt, at den gamle mand ikke engang fik lejlighed til at stønne.

Hurtigt rakte min læremester ud efter to grene, som meget bekvemt var ved hånden på en ret

stor busk. Med en kniv skar han dem af og polstrede dem med et stykke fra sin egen kjortel, og som en skinne bandt han dem omkring munkens ben. Så satte vi os blot tilbage og ventede.

Snart efter lød der en rumlen og puslen, da en gruppe munke anført af en lama kom ned ad stien. Vi råbte dem an og dirigerede dem ned til stedet, hvor vi var. Forsigtigt samledes de omkring den gamle munk. En ung munk der slet ikke var forsigtig, forsøgte at vise sig. Forsøgte at bevise hvor sikker han var på benene. Hans fod gled på de løse stene, hans fødder gled væk under ham, og han begyndte at glide ned ad bjergsiden. En gren fik fat i det nederste af hans kjortel og trak den op over hans hoved, og der hang han, som en skrællet banan, og svajende nøgen frem og tilbage for øjnene af de mange pilgrimme på Ringvejen neden under. Min læremester klukkede og gav ordre til, at to af de andre straks skulle hale ham op. Da han atter var kommet op, var han noget rød i kammen, og så ret skamfuld ud. Jeg bemærkede at han ville være nødt til at stå op i nogle dage, hvis han skulle have det nogenlunde behageligt, for det sted han berørte gulvet med, når han sad, var slemt forrevet af stenene!

Meget forsigtigt drejede munkene den sårede mand, så de kunne lægge et stærkt stykke lærred und under ham. Så lagde de ham tilbage og trak, så han lå på en bekvem bære. De slyngede klædet omkring ham, dannede et rør af det, derefter stak de en stærk pæl ind i det og bandt ham til pælen med brede stykker lærred. Han var heldigvis bevidstløs, da to munke løftede i hver sin ende af pælen, og med de andre til at skubbe og støtte, begyndte de deres langsomme og forsigtige tur gennem buskene op til stien og ind i sikkerhed i Chakpori.

Jeg stod og klappede Ærværdige Kis Kis, mens jeg fortalte min læremester, Lama Mingyar Dondup, hvorledes Ærværdige Kis Kis havde hentet mig ned for at hjælpe den gamle mand. ”Den stakkels gamle fyr var sikkert død, hvis du ikke havde hentet nogen, Ærværdige Kis Kis,”

sagde min lære mester og strøg den gamle kat over pelsen,. Så vendte han sig mod mig og sagde: ”Godt arbejde, Lobsang, du er begyndt godt. Fortsæt med det!”

Sammen masede vi os op ad bjergstien, mens vi begge misundte Ærværdige Kis Kis, der dansede og fjollede rundt foran. Min læremester gik ind i Chakpori, men jeg satte mig på kampestenen øverst oppe og drillede Ærværdige Kis Kis med et stykke bark, et meget bøjeligt stykke bark, som den legede var en bister fjende. Den sprang, knurrede, brølede og angreb barken, og sammen oplevede vi den varmeste fornemmelse af venskab.

Trettende kapitel

Det gjorde godt at være tilbage i Chakpori; det var dejligt at være blandt dem, man kendte. Her var lærerne en udvalgt forsamling, viet til oplæringen af lægelamaer. Min læremester havde foreslået, at jeg skulle følge undervisningen i urtelære, anatomi og medicin, da Chakpori var *stedet* for den slags.

Sammen med femogtyve andre - drenge ligesom jeg, ældre drenge, og et par yngre munke fra andre, lamaklostre - sad jeg på gulvet i en af vores forelæsningsale; lamalæreren var interesseret i sit arbejde, interesseret i at undervise os. "Vand! sagde han. "Vand er grundlaget for et godt helbred. Folk drikker ikke nok, til at deres kroppe kan fungere korrekt. Man spiser - og der dannes en ufordøjelig masse inden i én, som ikke kan trænge den lange vej gennem vore indvolde. Resultatet er et tilstoppet system, dårlig fordøjelse og en total manglende evne til at deltage i studiet og udøvelsen af det metafysiske." Han holdt inde og så sig omkring, som for at forvise sig om, at ingen vovede at tro noget andet!

"Mester," sagde en ung munk fra et eller andet mindre lamakloster, "hvis vi drikker, mens vi spiser, fortynder vi vores mavesaft - det har jeg da fået at vide." Den unge munk standsede pludseligt, som om han var blevet forvirret over sin egen dristighed.

"Et godt spørgsmål!" sagde lamalæreren. "Mange mennesker er af den opfattelse, men det er *forkert!* Legemet er i stand til at producere en stærkt koncentreret mavesaft. I virkeligheden så koncentreret, at fordøjelsessafterne kan begynde at fordøje legemet!" Vi gispede forbløffet, og jeg blev helt rædselsslagen ved tanken om at jeg spiste mig selv. Lærer en smilede, da han så det røre, han havde fremkaldt. Hån forblev tavs et stykke tid endnu, for at virkningen rigtig kunne sætte sig. "Mavesår, maveirritationer - hvordan opstår de?" spurgte han og så fra den ene til den anden i håb om at få et svar.

"Mester!" svarede jeg hurtigt. "Når et menneske bekymrer sig, får det mavesår på nogenlunde samme måde, som det kan få hovedpine!"

Læreren smilede til mig og svarede: "Udmærket forsøg! Ja, en mand bekymrer sig, mavesafterne i hans mave bliver mere og mere koncentrerede, indtil den svageste del af maven til sidst bliver angrebet. Syren, der normalt fordøjer maden, borteroderer den svageste del og laver efterhånden et hul, hvorved stik af smerte "kærner" maden og fører til yderlige koncentration af safterne. Til sidst siver syren igennem det dannede hul og trænger igennem lagene i maven og skaber det, vi kalder mavesår eller utcus. En passende mængde vand ville i høj grad ændre tilstanden, og kan endog *forhindre* mavesår. Moralen er - når I bekymrer jer, drik vand og reducer risikoen for mavesår!"

"Mester!" sagde en fjollet dreng. "Jeg håber ikke man alt for kraftigt går ind for dette; jeg er en af dem der skal bringe vand op ad bjergsiden - og det er slemt nok nu." De fleste mennesker tænker slet ikke på de problemer der kan eksistere i et land som Tibet. Vi havde masser af vand,

det meste af det var dog på det forkerte sted! For at klare behovet i lamaklostre som Chakpori og Potala, måtte store hold af arbejdsmunke og drenge bære læderbeholdere med vand op ad bjergstierne. Heste og yakokser blev også brugt for at transportere det vand, der var nødvendig for vores eksistens. Endeløse hold af arbejdere slæbte for at holde de tanke fyldte der var placeret rundt omkring på passende steder. Vi drejede ikke blot på en hane for at få masser af vand - koldt eller varmt - vores måtte øses ud af tanke. Meget fint, sand fra flodbredden blev også båret op, det blev brugt til at rense med og til at skure gulve. Vand var *kostbart!* Vort vaskehus var flodbredden; vi tog vores tøj ned til floden frem for at tage floden op på bjerget.

Lamalæreren ignorerede den idiotiske bemærkning og fortsatte: "Den værste lidelse for menneskeheden er" - han holdt inde for den dramatiske effekts skyld, mens vi tænkte på pest og kræft - "FORSTOPPELSE! Forstoppelse fremkalder mere sygdom end nogen anden lidelse. Det er fundamentet for langt alvorligere sygdomme. Gør én træg, opfarende og elendig. Forstoppelse kan *kureres!*" Endnu en gang holdt han inde og så sig omkring. "Ikke ved hjælp af store doser *cascara sagrada*, ikke ved hjælp af store mængder lavement, **men ved at drikke nok vand**. Tænk på - vi spiser. Vi indtager føde, og det skal passere gennem vores mave og tarmsystem. I sidstnævnte suger små hår (de er små hule rør) næring fra den fordøjende og fordøjede mad. Hvis maden er for fast, for massiv, kan den ikke suges ind i disse rør. Den bliver presset sammen til hårde klumper. Tarmsystemet skal faktisk "vråde sig", for sådan kan man beskrive peristaltikken; dette skubber maden igennem fordøjelseskanaalen og skaber plads til mere. Men hvis maden er *massiv*, resulterer peristaltikken blot i smerte, og ingen bevægelse. Så - vand er meget nødvendigt til at blødgøre massen."

Det er en sørgelig kendsgerning, at alle lægestuderende forestiller sig, at de har alle de symptomer, de studerer. Jeg trykkede på mit mellemgulv - ja! - jeg var sikker på, at jeg var én hård masse. Det må jeg gøre noget ved tænkte jeg. "Mester!" spurgte jeg. "Hvordan virker et afføringsmiddel?" Lamalæreren vendte sig imod mig. Der lurede et smil i hans øjne. Jeg går ud fra at han havde set at vi alle fornemmede at vi var en hård masse.

"En person, der er nødt til at få et afføringsmiddel, er en person der allerede har for lidt legemsvæske. Han er forstoppet, fordi han har utilstrækkelig væske til at blødgøre sammenpressede affaldsprodukter. Man skal først indtage vand, så afføringsmidlet først får kroppen til at sende vand ud gennem de små hår i tarmvæggen, så massen kan blødgøres og peristaltikken derved hjælpes. Smerte skyldes kagede klumper, der klæber sig til de indre overflader og kroppen "tørlægges". Man bør *altid* drikke masser af vand, efter man har taget et afføringsmiddel." Han smilede, da han tilføjede: "For min ven vandbærerens skyld, lad mig da sige, at de lidende bør ligge ved flodbredden og drikke dybt og længe!"

"Mester! Hvorfor har de, der lider af forstoppelse sådan en dårlig hud og alle de filipenser?" En dreng med en *meget* slem hud spurgte om det, og han rødmede enormt, da alle focuserede på,

ham.

”Vi bør slippe af med vore affaldsprodukter på den naturlige måde,” svarede vores lærer. ”Men hvis mennesket glemmer den metode, så kommer affaldet ud i blodet, spærrer de vitale kar, og legemet forsøger at slippe af med affaldet gennem hudens porer. Igen er problemet, at der ikke passerer tilstrækkelig væske gennem porens fine rør, og resultatet er forstoppelse og ”uren hud”. Drik en masse vand, motionér i rimelig udstrækning - og vi vil ikke behøve at betale så meget for *cascara sagrada*, figen-sirup og lavement.”

Han smilede og sagde: ”Nu vil vi slutte, så vi alle kan fare ud og bælle en masse vand i os!” Han gjorde tegn med hånden til at vi kunne gå, og gik selv hen mod døren, da en budbringer kom farende ind.

”Ærværdige Mester, er der en dreng Rampa - Tirsdag Lobsang Rampa - her?”

Læreren så sig tilbage, krummede en finger til tegn på, at jeg skulle komme. ”Du - Lobsang - hvad har du nu gjort denne gang?” spurgte han mildt. Modvilligt trådte jeg frem, samtidig med at jeg foregav den mest patetiske halten og spekulerede på, hvad problemet mon nu var.

Budbringeren talte til lamaen: ”Denne dreng skal straks ind til den Høje Abbed. Jeg skal føre ham derhen - jeg ved ikke hvorfor.”

Uh! tænkte jeg, hvad kan det nu være? Kunne nogen have set mig kaste tsampa ned på munkene? Havde en eller anden set mig komme salt i Akolutmesterens te? Eller måske -dystert opsøgte mine tanker alle de forskellige ”synder”, jeg var mig bevidst. Hvad om den Høje Abbed kendte til adskillige af mine overtrædelser? Budbringeren førte mig igennem Chakporis kolde og nøgne korridorer. Ingen luksus her, ingen udsmykkede draperinger som i Potala. Dette var funktionelt. Ved en dør bevogtet af to proktorer stoppede budbringeren og mumlede: ”Vent!” før han gik ind. Jeg stod nervøst og hvilede snart på det ene, snart på det andet ben. Proktorerne kiggede tomt på mig, som om jeg var en eller anden form for laverestående liv. Budbringeren kom ud igen. ”Gå ind!” kommanderede han og gav mig et skub.

Modvilligt trådte jeg ind af døren, som blev lukket i bag mig. Trådte ind - og stoppede uvilkårligt og forbløffet op. Der var ingen strenghed *her!* Den Høje Abbed, klædt i de fineste klæder af rødt og gyldent, sad på en platform, der var hævet omkring tre fod over gulvet. Fire lamaer stod ved siden af ham. Efter at have genvundet fatningen, bukkede jeg på den foreskrevne måde, og det så inderligt at mine led knagede, og min skål og amuletkasse raslede samstemmende. Bag den Høje Abbed gjorde en lama tegn til, at jeg skulle gå frem, og han løftede hånden, da jeg nåede det punkt, hvor jeg skulle standse.

Tavst så Abbeden på mig, undersøgte mig fra top til tå, lagde mærke til min kjortel, mine sandaler, og bemærkede formodentlig at mit hoved var godt afraget. Han vendte sig mod en af de tilstedeværende lamaer. ”Hmrntn! Er dette drengen?”

”Ja, min Herre,” svarede den lama han havde stillet spørgsmålet til.

Igen blikket, den beregnende værdsættelse. ”Arhum. Hmm! Min dreng, så det var dig, der bragte hjælp til munken Tengli? Hømm!” Lamaen, der havde signaleret til mig før, bevægede læberne og pegede på mig.

Jeg forstod. ”Jeg var så heldig, min Herre Abbed?” svarede jeg og håbede, at jeg lød tilstrækkelig ydmyg.

Igen det blik, der inspicerede mig, som om jeg var en eller anden bille på et blad. Til sidst talte han igen: ”Errr, arrh! Ja, oh! Det skal du prises for, min dreng. Arrh!!” Han vendte sig mod noget andet, og lamaen bag ham gjorde tegn til at jeg skulle bukke og gå. Så - tre buk til, og en forsigtig, baglæns retræte med et telepatisk ”tak” til lamaen, der havde vejledt mig med så tydelige tegn. Døren bumpede mod min bagdel. Glad fumlede jeg efter dørhåndtaget. Jeg gled ud og lænede mig op ad væggen med et ”pyh!!” af dybfølt lettelse. Mine øjne gled opad og mødte den kæmpestore proktors. ”Nå? Skal du til De himmelske Marker? Stå ikke her og *hæng*, dreng!” brølede han i mit øre. Gnavent hængtede jeg op i min kjortel og vandrede ned gennem korridoren, mens de to proktorer sendte mig bistre blikke. Et eller andet sted knagede en dør, og en stemme sagde: ”*Stop!*”

”Du godeste, ved Buddhas Tand, hvad har jeg nu gjort?” spurgte jeg forfærdet mig selv, da jeg stoppede op for at se, hvad det hele drejede sig om. En lama kom hen imod mig og - du almægtige - han *smilede!* Så genkendte jeg ham, det var den lama, der havde signaleret til mig bag Abbedens ryg. ”Det klarede du godt, Lobsang,” mumlede han i en tilfreds hvisken. ”Du gjorde alt nøjagtigt, som det skal gøres. Her er en gave til dig - den Høje Abbed kan også lide dem!” Han stak mig en behagelig tyk pakke klappede mig på skulderen og gik. Jeg stod forbløffet tilbage med pakken og gættede på indholdet. Jeg så op - og de to proktorer smilede velvilligt til mig - de havde hørt lamaens ord. Oh! sagde jeg, mens jeg så på dem. En proktor, der smilede, var så usædvanligt, at det skræmte mig. Uden tøven skyndte jeg mig så hurtigt som muligt ud af den korridor.

”Hvad har du der, Lobsang?” peb en lille stemme. Jeg så mig omkring, og der var en lille dreng, der for nylig var blevet optaget. Han var mindre end jeg, og han havde svært ved at finde sig til rette her.

”Mad - tror jeg!” svarede jeg.

”Åh, gi en bid, jeg nåede ikke at få mad,” sagde han forventningsfuldt. Jeg kiggede på ham, og han så ud til at være sulten,. Der lå et forråds-kammer ved siden af; jeg førte ham derind og vi satte os ved den fjerneste væg bag nogle bygsække. Forsigtigt åbnede jeg pakken og åbenbarede den ”indiske mad”. ”Oh!” sagde den lille dreng. ”Jeg har aldrig set sådan noget mad!” Jeg gav ham en af de lyserøde kager, dem med det hvide oven på. Han tog en bid, og hans øjne blev større og større. Pludselig opdagede jeg, at jeg selv havde siddet med en kage i venstre hånd - men den var *væk!* En puslen bag mig fik mig til at snurre ruridt; der var en af kattene,... i færd med at æde

min kage! Og den nød det! Med et resigneret suk dykkede jeg ned i pakken igen for at tage en ny.

”Rarrh?” sagde en stemme bag mig. En pote rørte min arm.

”Rarrh? Mrraw!” sagde stemmen igen, og da jeg vendte mig for at se - havde den taget min anden kage og var nu igang med at æde den. ”Uh! Din *ækle* tyv!” udbrød jeg fornærmet, så huskede jeg, hvor gode disse katte var - at de var mine venner, og hvorledes de trøstede mig. ”Undskyld, Ærværdige Kis Kis,” sagde jeg angerfuldt. ”Du arbejder for føden, og det gør jeg ikke.” Jeg satte kagen fra mig og lagde armen omkring katten, der spandt og spandt og spandt.

”Oh!” sagde den lille dreng. ”De vil ikke engang lade mig *røre* dem. Hvordan gør du det?” Han rakte armen frem og kom ”tilfældigvis” til at tage en kage til. Da jeg ikke gjorde nogen indvendinger, lænede han sig tilbage, så han kunne spise den i fred og ro. Katten spandt videre og dunkede mig med hovedet. Jeg holdt en halv kage frem for den, men den havde fået nok, den spandt blot endnu højere og gned ansigtet mod den, så den blev helt tværet ind i det fedtede sirup.

Tilfreds med at jeg forstod og værdsatte dens taknemmelige, spankulerede den bort, sprang op i vindueskarmen, hvor den begyndte at vaske sig i det varme solskin. Da jeg vendte mig igen, bemærkede jeg at den lille dreng tog den kage katten havde gnedet sig imod og proppede den i munden.

”Tror du på religion?” spurgte den lille dreng. Tror jeg på religion, tænkte jeg. I sandhed et besynderligt spørgsmål. Her blev vi oplært i at blive lægelamaer og buddhistiske præster, og så bliver man spurgt: ”Tror du på religion?” Skørn tænkte jeg, *skørt*. Så tænkte jeg noget mere over det. *Troede* jeg på religion? *Hvad* troede jeg på? ”Jeg ønskede ikke at komme her,” sagde den lille dreng. ”Men de tvang mig. Jeg bad til den Hellige Moder Dolma, jeg bad inderligt og længe om ikke at komme, og alligevel kom jeg. Jeg bad til at min mor ikke ville dø, men hun døde, og Afhænderne af de Døde kom og tog hendes legeme og gav det til gribbene. Aldrig er nogen af mine bønner blevet hørt, er nogle af dine det, Lobsang?” Vi sad der i forrådsammeret, med ryggen mod bygsækkene. I vinduet vaskede katten sig i en uendelighed. Slikke forpoten, gnide den tværs over siden af ansigtet, slikke forpoten igen, op over hovedet, bag ørene, og ned på siden af ansigtet igen. Det var næsten hypnotisk, som den sad der og slikkede og vaskede, og slikkede og vaskede...

Bøn? Ja, nu når jeg tænkte over det, forekom det mig, at bønner heller ikke gavnede mig ret meget! Og hvis bønnerne var uden resultat, hvorfor skulle vi så bede? ”Jeg brændte mange stænger røgelse,” sagde den lille dreng ydmygt. ”Tog dem endda fra Ærværdige Bedstemors specielle kasse, men bønner har aldrig hjulpet mig. Se på mig nu - her i Chakpori i gang med at blive oplært i noget, jeg ikke ønsker at være. *Hvorfor? Hvorfor* skal jeg være munk, når jeg slet ikke er interesseret i det?” Jeg spidsede læberne, hævdede øjenbrynene og så dystert ud, akkurat som den høje Abbed havde gjort over for mig for lidt siden.

Så undersøgte jeg kritisk drengen fra top til tå. Endelig sagde jeg: ”Ved du hvad, vi lader

emnet falde. Jeg vil tænke over det og give dig svaret, når tiden er inde. Min læremester, Lama Mingyar Dondup, ved alt og jeg vil bede ham rådgive os angående dette.” Da jeg vendte mig for at komme op, så jeg pakken med indisk mad nu var halvt fortæret. Ganske impulsivt krøllede jeg det sammen i en klump, naturligvis med maden inden i, og pressede den ind i den forbløffede drengs små arme. ”Her!” sagde jeg. ”Tag det her - det vil hjælpe dig til at tænke på andet end spirituelle ting. Nu skal du gå, for jeg må tænke!” Jeg tog ham ved albuen og førte ham hen til døren og skubbede ham ud. Han var mere end glad for at gå, da han frygtede at jeg skulle ændre mening og tage den indiske mad til mig igen.

Da han var borte, vendte jeg mig mod mere alvorlige ting. På en af sækkene havde jeg set et smukt stykke snor. Jeg gik over og fiskede den ud af sækkehalsen. Så gik jeg over til vinduet, og katten og jeg gik igang med at lege; den jagtede enden af snoren, sprang over sække, dykkede ned mellem dem, og morede sig i det hele taget strålende. Til sidst blev den og jeg trætte næsten samtidig. Den kom frem, dunkede mig, strakte sig med stive ben og lodret hale og udsendte et: ”Mrrawh!” Den sprang op i vindueskarmen og forsvandt ud på en af sine mystiske ture. Jeg stak snoren ind foran i min kjortel og slentrede ud af døren, ned gennem korridoren, indtil jeg til sidst nåede mit eget værelse.

I nogen tid stod jeg og kiggede på det vigtigste billede. Det var af en mandlig skikkelse, og man kunne se ind i den. Først var der luftrøret; til venstre for luftrøret et billede af to munke, der havde travlt med at blæse luft ind i lungerne. Til højre blæste to munke luft ind i højre side af lungerne, og de arbejdede ret hårdt, bemærkede jeg. Så var der et billede af hjertet. Her havde munke travlt med at pumpe blod, eller rettere væske, for man kunne ikke se, at det var blod. Længere henne var et stort kammer, det var maven. En munk, tydeligt nok en senior munk, sad bag et bord, og fem andre munke var travlt optaget af at bringe pakker af mad ind. Den Øverste munk holdt regnskab med, hvor meget mad der blev bragt ind.

Længere henne øsede en gruppe munke galde fra galdeblæren for at opløse maden og i det hele taget hjælpe til med fordøjelsen. Andre munke havde travlt i noget, der tydeligt nok var en kemisk fabrik - leveren - de nedbrød forskellige substanser med store syrekar, jeg var ganske fascineret af at se på dette billede, for det hele fortsatte ned gennem spiraler og snoede stier, der skulle forestille indvoldene og tarmene. Længere henne var der nyrerne, hvor munke adskilte de forskellige væsker og sørgede for, at de blev sendt af sted i den rigtige retning. Men under blæren var det mest interessante af det hele; to munke sad på hver sin side af et rør, og det var tydeligt, at de kontrollerede strømmen af væske. Så faldt mit blik igen på figurens ansigt, og jeg tænkte, at der ikke var noget at sige til, at han så så sørgmodig ud med alle de mennesker inden i sig, alle de mennesker der masede løs og gjorde løjerlige ting ved ham! Jeg stod der og gjorde mig behagelige tanker og fantasier angående de små mænd inden i.

Til sidst lød der en svag banken på fælles-døren, og et øjeblik efter blev den åbnet, og jeg

vendte mig for at se min læremester; Lama Mingyar Dondup, stå der. Han smilede anerkendende, da han så, jeg, studerede figuren. "Det er virkelig en meget gammel figur. I dens originale form blev den lavet af store håndværkere i Kina. Den oprindelige figur er af menneskestørrelse, og det blev lavet af finér fra forskellige træsorter. Jeg har set originalen, og den er i sandhed livagtig.

Jeg forstår, at du gjorde et godt indtryk hos den Høje Abbed, Lobsang. Lige efter fortalte han mig, at han troede, du havde bemærkelsesværdige evner og muligheder. Han tilføjede i et ret ironisk tonefald: "Det lykkedes mig at forsikre ham om, at den Inderste var af samme opfattelse!

Mit hoved summede af tanker om religion, så jeg sagde ydmygt: "Mester, må jeg spørge dig om en sag, der virkelig har bekymret mig?"

"Det er da helt sikkert. Hvis jeg kan hjælpe dig, så vil jeg hjælpe dig. Hvad bekymrer dig? Men kom, lad os gå ind i mit værelse, hvor vi kan sidde behageligt, og hvor vi kan få noget te." Han vendte sig og førte an ind i sit værelse, efter han med et hurtigt øjekast havde opdaget at mit madforråd var svundet voldsomt ind. Inde i sit værelse sendte han hurtigt bud efter en opvarter, og man bragte os te. Da vi havde sluttet vort måltid, smilede lamaen til mig og sagde: "Nå, hvad er problemet nu? Giv dig god tid, fortæl mig alt om det, for du behøver ikke at gå til aftenandagt." Han lænede sig tilbage i lotusstillingen med hænderne foldede i skødet. Jeg sad, eller rettere lænede mig tilbage på siden og prøvede at få rede på mine tanker, så jeg kunne forelægge ham problemet så tydeligt som muligt og uden omsvøb.

"Ærværdige Mester," sagde jeg endelig. "Det, der bekymrer mig, er religion, jeg kan ikke se religion er til nogen nytte. Jeg har bedt, og andre har bedt, men der er ikke kommet noget ud af vore bønner. Vi synes at have bedt til noget ikke-eksisterende. Det lader til, at Guderne ikke hører på bønner. Det lader til at da dette er en verden af illusion, så er religion og bøn også en illusion. Jeg ved også at mange pilgrimme søger lamaers hjælp, så deres problemer kan blive løst, men jeg har aldrig hørt om nogen der er blevet løst. Også min far - da jeg havde en far! - ansatte en præst, men det lader ikke til at have hjulpet ret meget i vort tilfælde. Mester, kan du, vil du, fortælle mig, om der er nogen nytte i religion?"

Min læremester sad tavs i lang tid og så på sine foldede hænder. Til sidst sukkede han dybt, og så lige på mig. "Lobsang," sagde han, "religion er virkelig en meget nødvendig ting. Det er absolut nødvendigt, absolut essentielt, at der er en religion, der kan pålægge dens tilhængere spirituel disciplin. Uden religion ville mennesker være værre end vilde dyr. Uden religion ville der ikke være nogen samvittighedens stemme. Jeg siger dig, det betyder overhovedet ikke noget, om man er hindu, buddhist, kristen eller jøde, "alle menneskers blod er rødt", og troen, de går ind for er i store træk den samme."

Han holdt inde og så på mig, forsøgte at vurdere, om jeg kunne følge med, forstå det han sagde. Jeg nikkede, og han fortsatte: "Her på Jorden er menneskene meget lig børnene i en stor skole, børn der aldrig ser skoleinspektøren, børn der aldrig ser verden uden for skolen. Forestil

dig skolen omkranset af en høj mur; der er bestemte lærere på skolen, men inspektøren ses aldrig af denne særlige klasse. Eleverne på skolen ville så have grund til at tro at der ikke var nogen inspektør, hvis de ikke havde kløgt til at indse at der var noget højere end den gennemsnitlige lærer. Efterhånden som børnene består eksaminer og kommer op i højere klasser, kan de bevæge sig uden for muren og måske endog møde inspektøren og se verden hinsides. Folk kræver alt for ofte beviser, de må have beviser på alt, de må have beviser på Gud, og den eneste måde at skaffe bevis er ved at rejse på det astrale plan, ved clairvoyance, for når man kan rejse hinsides grænserne for et klasseværelse, så kan man opleve de Større Sandheder.” Igen holdt han inde og så ret ængsteligt på mig for at se om jeg kunne følge med. Det kunne jeg faktisk, og jeg kunne se det fornuftige i det, han sagde.

”Lad os forestille os, at vi har et klasseværelse, og vi tror, skoleinspektøren hedder det-og-det. Men der er et andet klasseværelse lige ved siden af, og vi møder de elever. De diskuterer med os og siger, at inspektørens navn er noget andet. Men en tredje klasse, som vi også møder, afbryder diskussionen ret voldsomt og fortæller os, at vi alle er idioter, for der er ingen skoleinspektør. Hvis der var det, ville vi have mødt eller set ham, og så ville der slet ikke herske nogen tvivl om hans navn. Nu kan du se, Lobsang,” smilede min læremester, ”et klasseværelse kan være fuld af hinduer, de kalder deres øverste lærer ét. Det andet klasseværelse kan være fuld af kristne, de kalder deres skoleleder noget andet. Men når vi skærer igennem det hele, når vi uddrager essensen af hver religion, finder vi at Gud er der, der er et øverste Væsen. Vi kan tilbede ham på mange forskellige måder, men så længe vi tilbeder ham med tro, er det alt hvad der betyder noget.”

Døren gik op, og en munketjener kom ind med noget frisk te. Min læremester skænkede taknemmeligt noget og drak, for han var tørstig af al den snakken, og - ja - jeg sagde til mig selv, at jeg også måtte drikke, for jeg var tørstig af at lytte. Den ene undskyldning er lige så god som den anden!

”Lobsang, hvis nu alle akolutterne, munkene og lamaerne i lamaklostret De vilde Rosers Hegn, ikke havde nogen at holde ansvarlig for deres disciplin. Der er syv tusinde indbyggere i det lamakloster, syv tusinde af dem. Hvis der nu ingen disciplin var, hvis der ikke var nogen belønning, ingen straf - hvis hver mand kunne gøre, hvad han ønskede uden at tage hensyn til sin samvittighed? Så ville der opstå anarki, der ville være mord, alt kunne ske. Disse mænd holdes på plads af disciplin, spirituel disciplin såvel som fysisk, men det er helt centralt at alle folkeslag i verden har en religion, **for man må have spirituel disciplin i samme grad som fysisk disciplin.** Hvis der kun er fysisk disciplin, opstår der et magtherredømme, hvor den stærkeste vinder, men hvis der er spirituel disciplin, bliver det mere et kærlighedens herredømme. I dag har verden i høj grad brug for en tilbagevenden til religion, ikke en bestemt religion, men en hvilken som helst religion. Den religion, der bedst passer til vedkommende persons temperament.”

Jeg sad der og funderede over det hele. Jeg kunne se fornuften i disciplin, men spekulerede på hvorfor vore bønner aldrig blev hørt. ”Ærværdige Mester,” spurgte jeg ”det er alt sammen meget rigtigt, men hvis religion er så godt for os, hvordan kan det så være, at vore bønner aldrig bliver hørt? Jeg bad til, at jeg ikke behøvede at komme til denne lossepla... æh jeg mener, dette lamakloster, men på trods af alle mine bønner var jeg nødt til det. Hvis religion er noget værd, hvorfor skulle jeg så sendes herhen, hvorfor blev mine bønner ikke hørt?”

” Lobsang, hvordan kan du vide, at dine bønner ikke blev hørt? Du har den forkerte opfattelse af bøn. Mange mennesker tror; at de blot skal klaske hænderne sammen og bede en eller anden mystisk Gud om et fortrin over deres med-mennesker. Folk beder om penge. Til tider beder folk til, at deres fjende må kastes lige i armene på dem. I krig beder de stridende parter om sejr, de stridende parter hævder, at Gud er på deres side og parat til at knuse fjenden. Du må huske at når man beder, beder man i virkeligheden til sig selv. Gud er ikke en stor skikkelse, der sidder ved et eller andet bord og lytter til ansøgninger i form af bønner, og så uddeler hvad det end er man ønsker.” Han smilede, da han fortsatte.

”Tænk, at gå til den Høje Abbed og bede ham om at lade dig slippe ud af lamaklostret, eller bede ham om en stor sum penge. Tror du, han ville indfri din begæring på den måde, du ønskede det? Det er mere sandsynligt, at han ville gøre det på en måde, du ikke ville bryde dig om!” Det kunne jeg godt fornå, men jeg kunne ikke se det fornuftige i at fortsætte med at bede, når der ikke var nogen til at besvare bønnerne eller bevilge det, man bad om, og det sagde jeg.

”Men så er din opfattelse af bøn helt og holdent egoistisk. Det, du hele tiden ønsker, er noget til dig selv. Tror du at du kan bede til en Gud og anmode Ham om at sende dig en æske syltede valnødder? Tror du at du kan bede og så få sendt en pakke indiske lækkerier ned i armene? Bøn bør være for andres ve og vel. Bøn bør være en tak til Gud. Bøn bør bestå af en erklæring om det man ønsker at gøre for andre, ikke for sig selv. **Når man beder, giver man tankerne styrke, og hvis det er muligt eller passende, skal man bede højt, da det forøger tankernes styrke.** Men man skal være helt sikker på, at ens bøn ikke strider imod naturlovene.”

Jeg nikkede en smule til alt det, for det lod til, at bønner ikke var meget bevendt.

Min læremester smilede af min tilsyneladende mangel på opmærksomhed, og han sagde: ”Ja, jeg ved hvad du tænker, jeg ved du synes bøn kun er spild af tid. Men hvis nu en person lige var død, eller hvis en person havde været død i flere dage, og din bøn ville blive hørt. Hvis du nu bad til at den person måtte vende tilbage til livet. Tror du det ville være godt at en person der havde været død i adskillige dage, vendte tilbage til livet? Mennesker beder Gud om at slå ned på andre, der i det øjeblik har mishaget de bedende. Synes du det er rimeligt at forvente, at Gud skal slå ned og dræbe folk, fordi en eller anden vild og skør person har bedt om noget sådant?”

”Men, Ærværdige Mester, lamaerne beder sammen i templerne, og de spørger om forskellige ting. Hvad er formålet med det?”

”Lamaerne beder enstemmigt i templerne med specielle ting i tankerne. De beder til - de retter med andre ord tankerne mod - at de må hjælpe dem der lider nød. De beder til at de udmattede må søge hjælp, telepatisk assistance. De beder til at de omflakkende sjæle i vildnisset hinsides dette liv træder frem så de kan blive vejledt, for hvis en person dør, uden at vide noget om den anden side af døden, kan han eller hun fare vild i uvidenhedens morads. Derfor er det lamaerne beder - udsender telepatiske tanker - for at de nødstedte kan træde frem og blive hjulpet.” Han så strengt på mig og tilføjede: ”Lamaer beder ikke for egen vindings skyld, de beder ikke for at de selv skal blive forfremmet. De beder ikke til at Lama den-og-den, som har været en smule vanskelig, skal falde ned fra et tag eller noget i den retning. **De beder kun om at hjælpe andre.**”

Mine begreber vaklede en smule, for jeg havde altid troet, at en Gud, eller den Velsignede Moder Dolma, var i stand til at besvare en bøn, hvis den blev fremsagt med tilstrækkelig inderlighed. For eksempel havde det ikke været mit ønske at blive optaget i klostret, og jeg havde bedt og bedt, indtil min stemme næsten var forsvundet. Men uanset, hvor meget jeg bad, blev jeg alligevel tvunget til at lade mig optage i lamaklostret. Det lod til, at bøn blot var noget, der muligvis kunne hjælpe andre mennesker.

”Jeg ser dine tanker meget klart, og jeg er ikke helt enig i dine synspunkter,” bemærkede min læremester. ”Hvis man vil være spirituel, må man gøre mod andre, som man ønsker de skal gøre mod en selv. Du må bede til at du må besidde styrke og visdom til at bibringe andre hjælp eller styrke og visdom. Du skal ikke bede for personlig vindings skyld, det er spild af tid og en unyttig øvelse.”

”Så,” spurgte jeg, ”er religion blot noget, vi skal gøre for andre?”

”Slet ikke, Lobsang. En religion er noget, vi lever. Det er et mønster på en levemåde, vi beredvilligt underlægger os så vores Overselv kan renses og styrkes. Ved at bevare tankerne rene, holder vi de urene tanker ude, vi styrker det vi vender tilbage til, når vi forlader kroppen. Men når du bliver mere kyndig i astralrejser, vil du selv være i stand til at se sandheden. For øjeblikket - i et par uger endnu - må du acceptere mit ord. Religion er meget virkeligt, religion er meget nødvendigt. Hvis du beder, og din bøn ikke bliver besvaret som du mener, den burde, kan din bøn trods alt godt være besvaret, **for før vi kommer til denne jord, laver vi en nøjagtig plan for hvilke fordele og ulemper vi får på denne planet. Vi planlægger vort liv på Jorden (før vi kommer her), akkurat som en student på et stort universitet lægger planer for sine studier, så han ved afslutningen kan blive dette eller hint, eller noget andet - det han er oplært i.**”

”Tror du, at én religion er andre overlegen, Ærværdige mester?” spurgte jeg forsigtigt.

”Ingen religion er bedre end den mand, der dyrker den religion. Her har vi vore buddhistmunke; nogle buddhistmunke er meget godhjertede mennesker, andre er ikke så gode. En religion er noget personligt for hvert individ; hver person nærmer sig religion på forskellig vis, hver person ser forskellige ting i sin religion. Det betyder ikke noget om man er buddhist, hindu,

jøde eller kristen. Det, der betyder noget, er, at en person skal dyrke sin religion efter bedste evne.”

”Mester,” spurgte jeg igen, ”er det rigtigt for en person at skifte religion, er det rigtigt for en buddhist at gå over til kristendommen, eller for en kristen at blive buddhist?”

”Min egen personlige mening, Lobsang, er, at medmindre der hersker meget usædvanlige omstændigheder, så bør en person ikke skifte religion. Hvis en person blev født under den kristne tro og lever i den vestlige verden, så skal den person beholde sin kristne tro, for man absorberer en tro, som man absorberer de første lyde af sit modersmål, og det hænder ofte, at hvis en kristen person pludselig bliver hindu eller buddhist, så svækkes visse nedarvede faktorer, visse medfødte betingelser, éns modtagelighed af den nye religion. Og for at kompensere for dette vil man højtrøstet og fanatisk gå ind for den nye religion, alt imens alle mulige tvivlstanker og konflikter lurder under overfladen. Resultatet er sjældent tilfredsstillende. Mit eget forslag er, at en person faktisk fødes til at acceptere en religion, og derfor bør han holde sig til den.”

”Minmm!” grublede jeg. ”Så lader det til, at min opfattelse af religion har været helt forkert; Det lader til, at man må give og ikke bede om noget. Man må i stedet håbe, at en eller anden vil spørge for én.”

”Man kan bede om forståelse, i en bøn kan man bede om at få lov til at hjælpe andre, for ved at hjælpe andre lærer man selv, ved at undervise andre lærer man selv, ved at redde andre redder man sig selv. Man må give, før man kan modtage, man må give af sig selv, give af sin medlidenhed, af sin barmhjertighed. **Før man er i stand til at give af sig selv, kan man ikke modtage fra andre.** *Man kan ikke opnå barmhjertighed uden først at vise barmhjertighed.* Man kan ikke opnå forståelse uden først at have vist forståelse for andres problemer. Religion er noget meget stort, Lobsang, for stort til bare at blive omtalt i en lille sludder (no=småprat) som denne. Men tænk over det - tænk over hvad du kan gøre for andre, tænk over hvorledes du kan bibringe andre glæde og spirituel fremgang. Og lad mig spørge dig om noget, Lobsang: du var med til at redde den stakkels gamle munks liv. Hvis du er helt ærlig, vil du opdage at du selv fik megen glæde og tilfredsstillelse ud af det. Er det ikke tilfældet?”

Jeg tænkte over det og jo, det var sandt, jeg fik stor tilfredsstillelse ud af at gå derned efter Ærværdige Kis Kis og hente hjælp til den gamle mand. ”Jo, Ærværdige Mester, du har ret, det var en personlig tilfredsstillelse,” svarede jeg til sidst.

Aftenskyggerne sænkede sig, og nattens violette kappe bredtes efterhånden ud over vor dal. I det fjerne Lhasa var lysene begyndt at blinke, og folk samledes bag oliesilkeskærmene. Et eller andet sted under vort vindue udsendte en af kattene et klagende skrig, som blev besvaret af en anden kat i nærheden. Min læremester sprang op og strakte sig. Han så ud til at være stiv, og da jeg endelig kom op at stå, var jeg lige ved at falde ned igen, for vi havde siddet og snakket noget

længere end jeg troede, og ja - jeg var også stiv. Sammen så vi ud ad vinduet et stykke tid, så sagde min læremester: ”Det ville måske være en god idé at få en god nats søvn, for - hvem ved? - vi får måske travlt i morgen. God nat med dig, Lobsang, sov godt.”

”Ærværdige Mester,” sagde jeg. ”Tak for den tid og det besvær du har afset for at forklare mig dette. Jeg er langsomt opfattende og måske også en smule træg, men jeg begynder at forstå lidt af det. Tak. God nat!”

Jeg bukkede og gik hen mod døren mellem værelserne.

”Lobsang,” råbte min læremester. Jeg vendte mig mod ham. ”Den Høje Abbed var virkelig tilfreds med dig, og det bør fremhæves. Den Høje Abbed er en fast og streng mand. Du har klaret dig godt. God nat.”

”God nat,” sagde jeg igen, mens jeg vendte mig mod mit værelse. Hurtigt gjorde jeg mine meget enkle forberedelser for natten, og så lagde jeg mig ned - ikke for at sove med det samme, men for at tænke over det - ja - det var rigtigt, den rette troskab mod éns religion kunne tilvejebringe en yderst passende og udmærket spirituel disciplin.

Fjortende kapitel

”Ooh! Aaah!” Møjsommeligt rullede jeg om på den ene side i og lå i et par øjeblikke og spekulerede på, hvor jeg var. Modvilligt vågnede jeg, næsten da. Himlen mod øst havde en svag lyserød farve. Iskrytaller hængt op højt over den opadgående vind ved bjergtinderne glimtede i prismatiske regnbuefarvede blink. Lige over mig var himlen stadig mørk lilla, en lilla der langsomt blev lysere, mens jeg betragtede den. Uh! Det var koldt. Stengulvet var som en tilfrossen sø, og jeg rystede. Mit gamle tynde tæppe var ringe beskyttelse imod min kolde seng. Gabende gned jeg øjnene med knoerne og forsøgte at fjerne søvnen, forsøgte at udsætte det frygtelige øjeblik, hvor jeg måtte rejse mig denne morgen.

Irriteret, stadig halvt sovende, fumlede jeg med min ”pude”, som om dagen var min kjortel. Beruset af virkningen af tung og dyb søvn fumlede og masede jeg for at finde ud af, hvad der var ”op” på kjortelen. I desperation - jeg *kunne* ikke vågne - tog jeg chancen og slyngede klædningen omkring mig. Med stadigt tiltagende aggressive følelser opdagede jeg, at jeg havde vendt vrangen ud. Mumlende til mig selv rev jeg den af.

I bogstaveligste forstand ”rev den af”, for den rådne gamle klud revnede hele vejen ned bagpå! Dystert tog jeg et overblik over skaden, rystende og nøgen i den frostklare luft der var så kold, at

min ånde tegnede sig som mælkehvide skyer. *Nu* var det sket. Hvad ville Akolutmesteren sige? ødelægge lamaistisk ejendom - uansvarlig letsind - dumme lømmel af en knægt - jeg vidste udmærket, hvad han ville sige, han havde sagt det til mig så ofte.

Vi fik ikke uddelt nye kjortler. Efterhånden som en dreng voksede ud af sin kjortel, fik han, en anden, som en eller anden dreng var blevet for stor til. Alle vore kjortler var gamle; nogle blev i højere grad holdt sammen af tro end af styrke. Nu var min kjortel *færdig*, sluttede jeg, da jeg så på de sørgelige rester. Mellem mine fingre følte materialet tyndt, tomt og forladt af "liv". Bedrøvet satte jeg mig og slog tæppet om mig. *Hvad skulle jeg gøre nu?* Skønsomt lavede jeg endnu et par rifter, og med tæppet omkring mig som en kjortel gik jeg ud for at opsøge Akolutmesteren. Da jeg nåede ned til hans kontor, var han allerede godt i gang med at skænde på en lille dreng der ønskede nogle andre sandaler. "Fødder blev lavet før sandaler, dreng, fødder blev lavet før sandaler!" sagde han. "Hvis jeg fik min vilje, så skulle I alle gå barfodet, men – *her* - her er et andet par. Pas på dem. Nå! Hvad vil *du?*" spurgte han, da han fik øje på mig i mit luvslidte tæppe.

Den måde han så på mig! Den måde hvorpå hans øjne skinnede ned tanken om at en anden absolut ønskede noget fra hans værdifulde lagre! "Ænrværdige Mester," sagde jeg med betydelig bæven, "min kjortel er revnet, men den er meget tynd og er for længst slidt op."

"*Slidt op?*" brægede han. "Det er mig, der bestemmer, hvor når en ting er slidt op, ikke dig, elendige dreng. På grund af din frækhed kan du gå rundt i laser." En af munketjenerne bøjede sig frem og hviskede noget. Akolutmesteren sænkede brynene og brølede. "Hva ? Hva for noget? Tal højt, kan du ikke tale *højere?*"

Munketjeneren brægede da: "Jeg sagde, at denne dreng for nylig blev kaldt ind til Den Lønligste Ene. Vor Høje Abbed har sendte også bud efter ham, og han er den Ærværdige Minister, Lama Mingyar Dondups chela."

"UIp! Hrrmm!" gispede Akolutmesteren. "Ved Buddhas Tand, hvorfor fortalte du mig ikke, hvem han var? Du er en klodrian, en imbecil, værre end nogen af akolutterne!" Akolutmesteren vendte sig mod mig, og et krampagtigt smil tegnedes i hans ansigt; jeg kunne se at det voldte ham mange kvaler at se glad og behaget ud. Han sagde: "Lad mig se din kjortel, min dreng." Tavs rakte jeg ham kjortlen med bagsiden op, så rifterne var det første, han så. Han tog den lasede klædning og trak meget blidt i den. Til min glæde voksede revnen, og med et sidste ryk var den revet over i to dele. Akolutmesteren så på mig med åbenmundet forbløffelse og sagde: "Ja! Den gik nemt i stykker, hva? Kom med, dreng, du skal have en ny kjortel." Han lagde hånden på min albue, og da han gjorde det, mærkede han mit tæppe. "Hrrmm! Det er meget tyndslidt, du må have været lige så uheldig med tæppet som med din kjortel. Du skal have et nyt." Sammen gik vi ind i et sideværelse - jah - værelse? Det var snarere en hal. På bøjler op ad væggene hang kjortler af alle afskygninger, lige fra lamaers kjortler til simple klædninger til arbejderne. Med et fast greb

om min arm førte han mig af sted, mens han nu og da stoppede for at beføle en klædning; det var som om han elskede hver og en.

Vi kom til afdelingen med klædninger til akolutterne. Vi standsede, han kløede sig på hagen og trak sig i øreflipperne. ”Så du er den dreng, der først blev blæst ned ad bjerget og så blev blæst op på Det gyldne Tag? Hmmm! Og du er den dreng, der efter særlig ordre kom ind til Den Lønligste Ene, hva? Hmmm! Og du - ja, ja, det er højst usædvanligt - du har opnået yndest hos selveste den Høje Abbed. Hmmm!” Hans ansigt formørkedes, og han lod til at stirre ud i det fjerne. Jeg gættede på, at han prøvede at finde ud af, om jeg ville komme ind Den Lønligste ene igen eller atter skulle træde frem for den Høje Abbed, og - hvem ved? - selv en lille dreng kan bruges til at befordre en ambitiøs mands ønsker.

”Jeg vil gøre noget meget usædvanligt. Jeg vil give dig en fuldstændig ny kjortel, en der blev lavet i sidste uge. Hvis Den Lønligste Ene har begunstiget dig, og hvis den Høje Abbed har begunstiget dig, og den store Lama Mingyar Dondup har begunstiget dig, så må jeg sørge for at du kan være i deres nærværelse uden at bringe skam over mig. Hmmm!” Han vendte sig og førte an ind i endnu et værelse, et anneks til den store butik. Her var der nye kjortler, der lige var blevet lavet af munke under en lamas vejledning. Han rodede rundt i en stak, som endnu ikke var blevet hængt op på bøjler, og tog en frem idet han sagde: ”Tag den på, så vi kan se om den passer.”

I stor hast fik jeg taget tæppen af og sørgede for at den blev omhyggeligt foldet sammen og prøvede så den splinternye kjortel. Hvis man havde en helt ny kjortel på, var det et tegn til de andre akolutter, og også munkene, om, at man var ”inde” et eller andet sted og derfor var en person af en vis vigtighed. Dette vidste jeg meget vel, så jeg var ovenud glad for at få en ny kjortel, for mens en gammel kjortel var tegn på, at man havde været akolut i lang tid, så var en splinterny kjortel symbolet på, at man var betydningsfuld.

Den nye kjortel passede fint. Den var meget tykkere, og bare de par øjeblikke jeg havde haft den på, opvarmedes mit forhen så rystende legeme. ”Denne her passer perfekt, Mester,” sagde jeg tydeligt tilfreds.

”Hmmm! Jeg tror, vi kan finde noget, der er lidt bedre end den. Vent et øjeblik.” Mumlende dykkede han ned i stakken og rodede rundt, mens han nu og da fingererede ved sine perler. Til sidst gik han hen til en anden stak og tog en klædning frem af en meget bedre kvalitet. Med et suk nærmest stønnede han: ”Dette er fra en speciel sending, ved et uheld blev de lavet af noget meget bedre materiale. Prøv den på, jeg tror, den vil gøre et stort indtryk på vores seniorer.”

Ja, det var det ingen tvil om. Det var en fin kjortel. Den passede mig godt, lidt lang måske, den nåede helt ned til fødderne, men det betød blot, at jeg kunne vokse i den, og at den ville holde længere. Den kunne under alle omstændigheder kortes af ved at gøre ”pøllen” foran større, og med en større lomme kunne jeg have flere ting på mig. Jeg drejede rundt og rundt, og Akolutmesteren undersøgte mig nøje. Til sidst *nikkede* han og trak sig i underlæben, før han efter

lang betænkningstid sagde: ”Når vi er gået så vidt, kan vi bestemt gå et lille skridt længere. Du skal have den kjortel, min dreng, og jeg vil give dig en til, for så vidt jeg ved, har du ingen ekstra kjortel.” Det var svært for mig at følge med i det, han sagde, for han mumlede løs med ryggen mod mig og hovedet halvt begravet i kjortler. Til sidst rejste han sig med en anden og sagde: ”Prøv den på, så vi kan se, om den også passer. Jeg ved, at du er den dreng, der har fået et særligt tilbud hos lamaerne, så din kjortel vil ikke blive taget fra dig af en større dreng.”

Jeg var overvældet. Nu havde jeg to kjortler, en til at gemme og en til hverdagsbrug. Akolutmesteren så med megen væmmelse på mit tæppe, og han bemærkede: ”Ja, vi skulle jo give dig et nyt tæppe. Kom her, men tag dit gamle med.” Han hastede af sted foran mig ud i hovedværelset, hvor han kaldte på en munk, der snart efter kom ind med en stige. Munken kravlede hurtigt op ad stigen, og fra en af hylderne tog han et tæppe. Kontrasten til min kjortel var lidt for stor, så med opgivende suk tog Akolutmesteren selv stigen og gik ind i sideværelset. Lidt efter dukkede han op igen, med halvt lukkede øjne og et tæppe af en fornem kvalitet. ”Tag det, min dreng, tag det,” gispede hån. ”Det er et af vore bedste tæpper, som ved et uheld er blevet lavet af det bedste materiale, vi har. Tag det, og når du ser den Høje Abbed eller Den Lønligste Ene, så husk, at jeg har behandlet dig godt og udstyret dig på overdådig vis.” Helt alvorligt må jeg sige, at Akolutmesteren løftede hænderne op for øjnene, mens han stønnede ved tanken om at skulle skille sig af med nogle af sine bedre ting.

”Jeg står i stor gæld til Dem, Ærværdige Mester,” lød mit svar. ”Jeg er sikker på” (her kom mine diplomatiske evner til deres ret!) ”at min læremester, Lama Mingyar Dondup, straks vil fatte godhed for Dem, efter at De har givet mig disse klæder. Tak!” Efter at have lettet mit hjerte på den måde, vendte jeg omkring og gik ud af hans kontor. Da jeg gjorde det, blinkede en af munketjenerne udenfor højtideligt til mig, og jeg havde svært ved ikke at grine højt.

Jeg gik tilbage, op gennem korridorerne og ind i lamannes gemakker. Da jeg ilede af sted med en kjortel og et tæppe under armen, bumpede jeg næsten ind i maven på min lære-mester. ”Uh! Ærværdige Mester!” udbrød jeg. ”Undskyld, men jeg kunne ikke se dig.”

Min læremester smilede til mig og sagde: ”Du ligner en om rejsende handelsmand, Lobsang, du ser ud, som om du lige er kommet over bjergene fra Indien. Du har vel ikke oprettet en bod et eller andet sted?” Jeg fortalte ham om min uheld, fortalte ham hvordan min kjortel var revnet hele vejen ned. Jeg fortalte også, at Akolutmesteren havde sagt til en lille dreng, at han ønskede, alle drenge gik barfodet. Min læremester førte mig ind i sit værelse, og vi satte os. Straks gav mit indre besked om, at jeg ikke havde fået mad, og meget heldigt for mig hørte min læremester advarslen, og han smilede, mens han sagde: ”Så du har heller ikke brudt din faste endnu? Så lad os bryde vores faste sammen.” Han strakte hånden ud og ringede med sin lille sølvklokke.

Med tsampa foran os sagde vi ikke noget, før vi havde afsluttet måltidet. Senere, da en munk havde fjernet tallerkenene, sagde min læremester: ”Så du har gjort indtryk på Akolutmesteren?”

Du må have gjort et virkelig godt indtryk, når du har kunnet få to gode kjortler og et nyt tæppe. Jeg må snart til at passe på, at du ikke overgår mig!”

”Mester, jeg er meget nysgerrig med hensyn til klæder, for hvis Akolutmesteren siger, at vi alle burde gå rundt uden sandaler, hvorfor går vi så ikke rundt uden tøj?”

Min læremester smilede og sagde: ”For mange år siden gik folk uden tøj, og fordi de ikke gik med tøj, følte de ikke at de manglede klæder. Dengang var folks legemer i stand til at kompensere for langt større temperatursvingninger. Men nu er vi gennem brugen af klæder blevet svage, og vi har ødelagt vores varmeregulerende mekanismer ved at misbruge den.

Han blev tavs, grublede over problemet. Så smilede han, idet han fortsatte: ”Men kan du forestille dig nogle af de fede munke her gå rundt uden tøj? Det ville være noget af et syn! Men det er meget interessant, det der med tøjets historie, for først gik folk uden tøj, og der var derfor ikke mulighed for forræderi, da alle kunne se hinandens aura. Men til sidst besluttede stammelederne fra den tid, at de behøvede et eller andet til at betegne dem som ledere, så de brugte for eksempel en masse fjer anbragt på strategiske steder, eller et par lag maling lavet af forskellige bær. Men så kom damerne ind på skuepladsen; de ønskede også at blive prydet, så de brugte en hel masse blade placeret på endnu mere strategiske steder.” Min læremester smilede ved tanken om alle disse mennesker, og jeg dannede mig også selv et ganske godt billede af det hele.

Han fortsatte. ”Når den øverste mand og den øverste kvinde fra hver stamme dekorerede sig, så måtte den næste i rækken også have en eller anden form for pryde, og derved blev de ikke til at skelne fra den øverste mand og kvinde. Så den øverste mand og den øverste kvinde var nødt til at føje endnu mere til sit udstyr, og sådan fortsatte det et stykke tid, hver øverste mand måtte føje lidt til sin beklædning. Efterhånden gik alle førende kvinder med klædninger, der bestemt var tankevækkende, klæder der kun halvt skulle åbenbare det, der ikke skulle skjules, for - misforstå mig ikke - da folk kunne se auraen, da kunne der ikke eksistere forræderi, krige eller dobbeltspil. Det var først da folk begyndte at gå med tøj, at man ikke længere kunne se auraen, og man hørte op med at være clairvoyant og telepatisk.” Han så bestemt på mig og sagde: ”Hør nu godt efter, for dette er af stor betydning for den opgave, du skal løse senere hen.” Jeg nikkede for at vise, at jeg virkelig var opmærksom.

Min læremester fortsatte: ”En clairvoyant som kan se det astrale hos en anden, må være i stand til at se det ”uklædte” legeme, hvis han skal kunne give en nøjagtig tydning af en sygdom, og når folk går med klæder, bliver deres aura tilsløret.” Jeg satte mig noget forbavset op, for jeg kunne ikke se, hvordan klæder kunne tilsløre en aura, og det sagde jeg. Min læremester svarede mig hurtigt: ”En person er nøgen, så auraen fra den person er auraen fra den person og intet andet. Hvis du nu iklæder den person tøj af yakuld, blander du yakoksens aura ind i det, desuden noget fra manden der flåede oxen, noget fra personen, der spandt ulden, og mennesket der rent faktisk

vævede stoffet. Så hvis du giver dig af med auraer set gennem klæder, så vil du måske være i stand til at fortælle om yakoksens intime liv og meget andet, men det var jo slet ikke meningen.”

”Men Mester,” spurgte jeg ophidset, ”hvordan kan tøj til-søle en aura?”

”Det har jeg lige fortalt dig: alt hvad der eksisterer, har sit eget indflydelsesfelt, sit eget magnetiske felt. Hvis du ser gennem det vindue, kan du se det klare dagslys, men hvis du trækker vores oliesilke ned for det, vil du se det klare dagslys begrænset af indflydelsen fra oliesilken. Med andre ord er det, du nu vil se, et dagslys med et blåligt tåget skær, og det vil ikke hjælpe dig i beskrivelsen af solskin.”

Han smilede listigt til mig, da han fortsatte: ”Det er faktisk ret fantastisk, at folk er så uvillige til at skille sig af med deres klæder. Jeg har altid haft den teori, at folk har en fælles racebetonet hukommelse om at uden tøj kan deres auraer ses og læses af andre, og i dag føler mange mennesker sig så skyldige, at de ikke tør lade andre se, hvad de går rundt og tænker på. Så de beholder tøjet på; hvilket så er et tegn på skyldfølelse, der ganske misvisende går under benævnelsen: renhed og uskyld.” Han sad og funderede lidt og sagde så:

”Mange religioner siger, at mennesket er skabt i Guds billede, men mennesket skammer sig over sin krop, hvilket synes at indebære, at mennesket skammer sig over Guds billede. Det er forvirrende, sådan som folk opfører sig. I Vesten vil du finde, at folk viser meget store områder af visse dele af kroppen, men de dækker de andre områder, så opmærksomheden automatisk bliver ledt hen på de bare pletter. Med andre ord, Lobsang, mange kvinder går med tøj, der udelukkende er ”antydende”. De er ud- og oppolstrede, for at få mændene til at tro, at de har det, de ikke har. På samme måde som mændene fra Vesten for et par år siden gik med noget i bukserne, som de kaldte ”torskebukser”. Det vil sige, de gik med stofpuder, som skulle give indtryk af, at manden var overdådigt udstyret og derfor ville være en meget viril partner. Uheldigvis var dem med de største puder de mindst virile! Men en anden stor hemsko ved beklædning er, at det holder den friske luft ude. Hvis folk gik med mindre tøj, og de tog ”luftbade”, så ville deres sundhedstilstand være langt bedre. Der ville være færre tilfælde af kræft, og meget mindre tuberkulose, for når en person er helt snøret ind i tøj, kan luften ikke cirkulere, og antallet af bakterier forøges.”

Jeg tænkte over det, og jeg kunne slet ikke forstå; at antallet af bakterier ville blive større, når man gik med tøj, og jeg gav udtryk for det synspunkt. Min læremester svarede: ”Lobsang! Hvis du ser dig omkring på jordoverfladen, vil du sikkert ikke se ret mange insekter, men hvis du løfter en rådden planke eller en sten, vil du få øje på alle mulige slags liv. Der er insekter, orme og mange andre skabninger, som kun kan leve og formere sig på mørke og skjulte steder. På samme måde er kroppen dækket med bakterier. Lysstråler forhindrer bakterier i at formere sig, hvilket altså vil sige, at kroppen så holdes sund og ren. Men så snart man tillader, at lommer af stillestående luft dannes i mørket under tykke klæder, så risikerer man at få alle mulige slags

bakterier." Han så ret alvorligt på mig og sagde: "senere, når du er doktor og behandler patienter, vil du opdage at når klæder får lov at "hænge" på kroppen i lang tid, så vil der dannes utøj under det på samme måde, som når der samles insekter og orme under en sten. Men det er noget, du vil komme ud for i fremtiden."

Han rejste sig, strakte sig og sagde: "Men vi må se at komme ud. Jeg giver dig fem minutter til at gøre dig klar i, så kan du gå ned til staldene, for vi skal ud på en lille rejse sammen." Så gjorde han tegn til mig om at tage min ekstra kjortel og mit tæppe og bære dem ind i mit eget værelse. Jeg bukkede, samlede mine ting sammen og gik ind gennem fællesdøren. I nogle minutter havde jeg travlt med at gøre Min klar, så gik jeg ned mod staldene som beordret.

Da jeg trådte ud i den åbne gård, stoppede jeg forbløffet op; man var ved at stable et helt optog på benene. Jeg lænede mig op ad muren, snart støttende mig på det ene ben, snart det andet, mens jeg spekulerede på, hvad det hele drejede sig om. Et øjeblik troede jeg, at en af abbederne var ved at gøre sig klar til at rejse, men så dukkede min læremester, Lama Mingyar Dondup, op. Han så sig hurtigt omkring, og da han fik øje på mig, gjorde han tegn til at jeg skulle komme. Mit humør sank flere grader, da jeg indså, at alt det ståhej var for os.

Der var en hest til min læremester og en mindre til mig. Yderligere var der fire munketjenere hver på sin hest, og foruden dem var der endnu fire heste belæsset med bundter og pakker, men belæsset på en sådan måde, at de ikke bar for meget, så to af dem kunne benyttes som ekstra heste for nogle af de tungere mænd. Der lød en trampen af fødder og en pusten og prusten og fejende pift af haler. Jeg bevægede mig frem med den største forsigtighed for ikke at komme ind bag en af hestene. En gang tidligere havde en legesyg hest lokket

mig ind bag sig, og så havde den med betydelig kraft plantet en hov på mit bryst, så jeg faktisk havde slået en vejrmølle henover jorden. Siden da havde jeg udvist den største forsigtighed.

"Jo, vi tager op i bjergene et par dage, Lobsang, og du skal være min assistent!" Hans øjne glimtede, da han sagde det, i virkeligheden var det blot endnu et led i min oplæring. Sammen gik vi hen til vore heste. Den man havde valgt til mig drejede hovedet og gøs, da den genkendte mig. Den rullede med øjnene og bukkede i bitter protest. Min sympati var helt og holdent på dens side, for jeg brød mig ikke mere om den, end den om mig, men - en af staldknægtene foldede hurtigt hænderne og hjalp mig op på den. Min læremester var allerede til hest og sad og ventede. Staldknægten hviskede: "Det her er en stille hest, du skulle ikke få problemer med den - ikke engang dig!"

Min læremester så sig omkring for at forvise sig om at jeg var lige bag ham og de fire hjælpere også var på plads, samt at de fire pakheste var bundet fast med lange reb. Så hævdede han hånden, og vi red ned af bjerget. De heste, jeg fik, syntes at have én ting fælles: når der var et særligt stejlt stykke, så stak det forbistrede dyr hovedet ned, og jeg måtte klynge mig fast for ikke at glide ud over halsen. Denne gang stak jeg fødderne ind bag dens ører - den brød sig ikke mere

om det, end jeg brød mig om, at den sænkede hovedet! Terrassevejen var ujævn, der var megen trafik, og jeg måtte udelukkende koncentrere mig om at blive siddende. Men da vi red rundt i et sving, lykkedes det mig dog at se op tværs over parklandet mod det, der engang havde været mit hjem, men nu ikke længere var det.

Nedad gik det, ned ad bjerget og til venstre ind på Linghor Vejen. Vi travede over foldbroen, og da vi kunne se Dem kinesiske Mission, drejede vi pludselig til højre ad vejen mod Kashya Linga. Jeg spekulerede på hvad sådan en ekspedition skulle i en så lille park. Min læremester havde ikke sagt noget om, hvor "i bjergene" vi skulle hen, og da der var bjerge hele vejen rundt om Lhasa, som lukkede os inde i en slags skål, så var det slet ikke nemt at regne vort bestemmelsessted ud.

Pludselig sprang jeg op af glæde, så pludseligt at min forbistrede hest begyndte at bukke i den tro, at jeg angreb den eller noget i den retning. Det lykkedes mig dog at blive hængende, og jeg trak så kraftigt i tøjlerne, at hovedet kom op igen. Det gjorde ham hurtigt rolig igen, og jeg havde lært noget - hold tømmerne stramt, og man er sikker i sadlen - håbede jeg! Vi fortsatte i jævn gang og nåede snart en forgrening af vejen, hvor et antal handelsmænd netop steg i land fra færgerne. Min læremester steg af, og hans senior munketjener steg også af og gik over til færgemanden. De snakkede sammen et stykke tid, så kom munken tilbage og sagde: "Det er i orden, Ærværdige Lama, vi kommer over nu."

Øjeblikkelig opstod der stor forvirring. Munketjenerne steg af hestene og samlede sammen om pakhestene. Pakkerne blev fjernet og båret ned i færgemandens båd. Så blev alle hestene bundet sammen med lange reb, og to munketjenere steg op på hver sin hest og red ud i floden. Munkene trak deres kjortler helt op til bæltestedet, og hestene dykkede alle tappert ned i vandet og svømmede over til den anden side. Noget forbløffet så jeg, at min læremester allerede var ude i båden, og han gjorde tegn til, at jeg også skulle komme. Så for første gang i mit liv klatrede jeg om bord i en båd. Med en mumlen til sin hjælper skubbede færgemanden fra land. Et øjeblik var

der en følelse af svimmelhed, for båden hvirvlede rundt i en cirkel.

Denne båd var lavet af yakoksehuder, (se bilder) der omhyggeligt var syet sammen og gjort vandtætte. Så var den blevet fyldt med luft. Færgemanden havde lange årer, eller pagajer, og med sejge tag arbejdede han sig over mod den modsatte side. Når vinden var imod, holdt han lange, lange pauser, men det han tabte, indhentede han altid på tilbaketuren, for det var blot et spørgsmål om at arbejde med vinden.

Jeg var for ophidset til at lægge mærke til ret meget på den første tur. Jeg ved at jeg klamrede mig til siderne af båden, så der var nogen fare for at mine skarpe fingerne ville bore sig ind. Jeg var i hvert fald bange for at bevæge mig, for hver gang jeg gjorde det, var der noget, der skvulpede under mig. Det var, som om jeg sad på ingenting, det var slet ikke som at sidde på et godt solidt stengulv, der ikke bevægede sig. Desuden var vandet noget krap, og jeg kom til den konklusion, at jeg havde spist for meget, for jeg

fornemmede mærkelige skvulp i maven og var meget bange for, at jeg skulle blive alvorligt syg for øjnene af alle de mænd. Men ved at holde vejret i afmålte intervaller lykkedes det mig at komme i land med æren i behold.

Vores karavane samledes igen med min læremester i spidsen og jeg en halv længde efter ham, så de fire munketjenere og efter dem de fire pakheste. Min læremester så sig tilbage for at være sikker på, at alle var parate, så tog hans hest det første skridt frem mod morgenen.

Vi sad og sad, mens vore heste travede af sted. Hele tiden så vi mod vest i den retning morgenen var forsvundet, for vi siger, at solen står op i øst og rejser mod vest, idet den tager morgenen med sig. Snart hang solen død over os, der var ikke en sky på himlen, og solen brændte rigtigt. Men når vi kom ind i de store klippers skygge, var kulden bitter, for i den højde var der ikke tilstrækkelig luft til at afbalancere solens varme stråler mod skyggernes kulde. Vi red videre i måske en time; så kom min læremester til et sted på sporet, hvor han tilsyneladende plejede at stoppe. Uden at jeg lagde mærke til, at der blev gjort tegn, steg munkene af hestene og begyndte at koge vand, idet de brugte yakgødning til brændsel og hentede vand fra en nærliggende bjergbæk. En halv time senere sad vi med vores tsampa, og jeg følte virkelig, at jeg behøvede den. Hestene blev også fodret og blev så ført hen til bækken for at blive vandet.

Jeg sad med ryggen mod en klippe, en klippe der så ud til være næsten lige så stor som bygningerne i Chakpori Templet. Fra den højtliggende rasteplans så jeg ud over Lhasas dal.

Luften var fuldstændig klar, ingen dis, intet støv, og vi kunne se alt ganske tydeligt. Vi kunne se pilgrimme ved Vestporten (bilde), vi kunne se handelsmændene, og vi kunne se ned ad sporet og skimte færgemanden i færd med at fragte endnu en ladning passagerer over Lykkens Flod.

Det varede ikke længe, før vi skulle videre, så hestene blev igen pakket, og vi steg op og red op ad bjergstien, og bevægede os dybere og dybere ind i Himalayabjergene. Vi forlod snart den almindelige vej, der førte

ind i Indien, og drejede mod venstre, hvor vejen - snarere et spor denne gang blev stejlere og stejlere, og vort tempo blev meget langsommere. Over os, på en lille klippeafsats, kunne vi se et lille lamakloster. Jeg betragtede det med stor interesse, for det var et lama kloster af en lidt anden orden, en orden, hvor munke og lamaer var gift og boede i bygningen sammen med deres familier.

Vi fortsatte, time efter time, og snart kom vi på højde med lamaklostret af den anden orden. Vi kunne se munke og nonner gå rundt sammen, og jeg var ret overrasket over at se at nonnerne også havde barberet håret af. Her havde de mørke ansigter, ansigter der skinnede, men min lærermester hviskede til mig: ”Her er der mange sandstorme, så de går alle med en tyk maske af fedt for at beskytte huden. Senere bliver vi også nødt til at tage lædermasker på.”

Det var heldigt, at min hest var sikker på benene og kendte mere til bjergspor end jeg, for jeg var helt opslugt af det lille lamakloster. Jeg kunne se små børn løbe rundt, og det forvirrede mig virkelig, at der var nogle munke, der skulle leve i cølibat, og andre der giftede sig, og jeg spekulerede på, hvorfor det skabte så stort et skel mellem to grene af den samme religion. Munkene og nonnerne så blot op, da vi red forbi, og bekymrede sig så ikke mere om os, tog sig mindre af os end hvis vi havde været handlende.

Vi arbejdede os op og op, og over os så vi en hvid og vakker bygning på noget, jeg ville have kaldt en hel utilgængelig klippeafsats. Min læremester pegede på den. ”Der skal vi op, Lobsang, op til det eneboerkloster. Vi tager derop i morgen, for vejen er virkelig farlig. I nat sover vi her i klipperne.”

Vi red måske en mil længere op, så stoppede vi i en klynge klipper, store klipper der næsten dannede en flad skål. Vi red hestene ind mellem klipperne, og så steg vi alle af. Hestene blev

fodret og bundet, vi fik vores tsampa, og så - var natten over os som et gardin, der bliver trukket for. Jeg rullede mig ind i mit tæppe og kiggede ud mellem to klipper. Jeg kunne se forskellige lysglimt fra Chakpori og Potala, månen skinnede meget klart og Lykkens Flod kunne lige så godt have heddet Sølvfloden, for den skinnede som en strøm af det reneste, klare sølv. Natten var stille, der var ingen vind, ingen lyde, ikke engang en natte fugl der skræppede op. Stjernerne strålede klart i en myriade af farver. Med det samme faldt jeg i søvn.

Jeg fik en god nats søvn uden afbrydelser af tempelandagter, uden afbrydelser af nogen som helst, men da jeg vågnede om morgenen, følte jeg det som om jeg var blevet løbet over ende af en flok yakokser. Hver knogle smertede, og jeg troede ikke jeg ville være i stand til at sidde op. Så kom jeg i tanke om den forbistrede hest og håbede at den også havde ondt, men det tvivlede jeg dog ærlig talt på. Snart var der vældigt røre i vor lille lejr, munketjenerne tilberedte tsampa. Jeg gik lidt bort, mens de lavede den og kiggede ud over dalen. Så vendte jeg mig og så op på eneboerklostret en halv kilometer længere oppe. Det så mærkeligt ud, det mindede mig om en af de fuglereder, der hænger på væggen af et hus, og som man hvert øjeblik venter falder ned og smadres. Jeg kunne ikke få øje på nogen sti eller noget som helst andet, man kunne bruge til at komme derop.

Jeg gik tilbage og fik min tsampa, mens jeg lyttede til mændenes snakken. Lidt efter - så snart vi var blevet færdige med morgenmaden sagde min læremester: "Nå, vi skal i gang, Lobsang. Hestene og tre af munkene bliver her, vi og én af hjælperne stiger op." Mit mod dalede betydeligt ved den tanke, hvordan skulle jeg kunne gå op ad bjergsiden? Jeg var sikker på at hvis hestene ikke kunne klare det, så kunne jeg heller ikke. Men de fik fat i noget reb fra hestene og surrede det omkring en af munketjenerne. Så tog jeg en taske, jeg ved ikke med hvad, og min læremester tog en anden, mens den ret svære munketjener tog en tredje. De tre munke, der blev ladet tilbage, så ud til at være glade for, at de nu fik nogen tid uden opsyn, uden andet at lave end at se efter hestene. Vi gik i gang - klatrede op mellem klipperne ved hjælp af det ene usikre fodfæste efter det andet. Vejen blev snart værre og sværere, og munketjeneren tog føringen. Han kastede et reb med to sten for enden op over klipperne, trak så hurtigt i det så stenene "fangede" rebet, og hev (no=dro/trakk) så i det for at se om det var lige. Derefter klatrede han op ad rebet og holdt det, så min læremester og jeg kunne foretage den samme tur, blot noget langsommere. Denne metode blev gentaget gang på gang.

Endelig, efter en særlig besværlig tur, nåede vi et plateau, et plateau der måske var seks meter bredt, og som ganske tydeligt var blevet skabt af en eller anden lavine for århundreder siden. Da jeg taknemmelig nåede det og hævede mig op over kanten, og først kom op på knæene, så på benene, så jeg til højre, og dér, flere meter borte, lå eremitklostret.

Et stykke tid stod vi alle tre og gispede efter vejret. Jeg var betaget af udsigten, jeg kunne se ned på Det gyldne Tag på Potala, jeg kunne se ned i Chakporis gårde. Det var tydeligt nok at der

netop var ankommet en ny ladning urter, for stedet var som en forstyrret myretue, munke fór rundt i alle retninger. Der var også megen trafik gennem Vestporten. Jeg sukkede, det kom ikke mig ved, jeg måtte i stedet bestige fjollede bjerge og møde folk i eneboerklostre, og det endog selv om det kun var idioter der kunne finde på at bosætte sig sådan et sted!

Nu var der tegn på aktivitet, for tre mænd nærmede sig klostret. En af dem var meget, meget gammel, han måtte støttes af de to yngre mænd. Da de kom nærmere, hankede vi igen op i vores bagage og bevægede os hen imod klostret.

Femtende kapitel

Den gamle mand var blind - helt blind. Jeg så undrende på hans øjne, de var *mærkelige*. I nogen tid kunne jeg ikke finde ud af, hvorfor jeg syntes, de var så mærkelige, men så fik jeg at vide, hvordan han var blevet blind.

I Tibet bliver eneboere muret inde i celler, der ligger dybt inde i eneboerklostrene. Cellerne er fuldstændig uden lys, og hvis en mand efter tre til syv års forløb ønsker at blive lukket ud hvis han føler at hans selvvalgte unddragelse skal ende, så er det en proces der tager lang tid. Først bliver der lavet et lille hul, så et minimum af lys kan sive ind. Efter adskillige dages forløb bliver hullet lavet større, så manden efter måske en måneds forløb er i stand til at se igen. For under indespærringen har øjnenes pupiller åbnet sig helt, og hvis de pludselig bliver udsat for lys, vil manden blive ramt af øjeblikkelig blindhed. Denne gamle mand havde været i en celle, hvis ene side var blevet revet bort af et nedfaldende klippestykke. Det ene øjeblik havde eneboeren siddet i sin celle, hvor han havde siddet i godt tyve år, og i det næste øjeblik lød der et frygteligt brag, og den ene side af eneboerboligen var blevet revet af, og den gamle mand havde set direkte ind i den brændende sol. Han var øjeblikkelig blevet ramt af blindhed.

Jeg lyttede til det den gamle mand fortalte min læremester. ”Så ifølge skikken sørgede vi for mad den første dag, og den anden dag, og den tredje dag, men maden var urørt, og eftersom Broder ikke svarer, tror vi at hans sjæl er fløjet bort fra kroppens tomme skal.”

Min læremester tog den gamle mand ved armen og sagde:

”Du skal ikke bekymre dig, min Broder, vi vil undersøge sagen. I vil måske føre os til cellen?”

De andre vendte sig og førte an tværs over den lille gårdsplads. Til venstre var der en række små celler, fem celler talte jeg, meget nøgne, der var ingen udsmykninger, for de var bare celler, blot stenhuler i bjergets klippeside. Der var hverken borde eller noget andet, bare et stengulv, hvor en munk kunne sove siddende eller liggende. Vi gik forbi dem og trådte ind i et stort, mørkt

værelse, et værelse der var anbragt meget udsat på et klippefremspring, der stak ud af bjergsiden. Det forekom mig at være noget risikabelt, men det havde tilsyneladende overlevet i nogle hundrede år.

Midt i dette store dystre værelse var der et andet værelse. Inde i det var der endnu mørkere. Man hentede nogle smør-lamper, og vi gik ind i en lille korridor, den var helt bælgmørk. Vi gik omtrent ti meter, så kom vi til en nøgen mur. Smørlamperne udsendte et svagt lysskær, der syntes at fremhæve mørket. Min læremester tog en af smørlamperne og holdt den i brysthøjde, og da så jeg, at der var en meget tætsiddende skydedør. Min læremester åbnede den og stak hånden ind i noget, der lignede et skab. Han bankede kraftigt på indersiden af skabet og lyttede omhyggeligt. Så satte han lampen ind i skabet, og jeg så, det var en slags kasse i muren. Min læremester sagde: ”Dette er en kasse, Lobsang, med to døre, denne dør og en anden dør inden i. Cellens beboer venter et stykke tid, så åbner han sin dør og fjerner den føde, der er anbragt til ham. Han ser aldrig lys, han taler aldrig med nogen, han lever faktisk under et tavshedsløfte. Nu er der det problem, at han har levet uden føde i adskillige dage, og vi ved ikke, om han er levende eller død.”

Han så på åbningen, så kiggede han på mig. Han betragtede igen åbningen og målte den med sin arm, så målte han mig med armen og hånd og sagde: ”Hvis du tog din kjortel af tror jeg, du muligvis kunne klemme dig igennem åbningen og skubbe døren på den anden side op, og så kunne du om munken behøver hjælp.”

”Oh! Mester!” udbrød jeg rædselslagen. ”Hvad hvis jeg kommer ind og ikke kan komme ud?”

Min læremester tænkte sig om et øjeblik og svarede så:

”Først bliver du løftet op, så du bliver støttet. Med en sten kan du så slå døren ind. Når du har slået den ind, skubber vi dig ind, så du kan holde en lampe i hånden. Det skulle give lys nok til at se, om manden har brug for hjælp.”

Min læremester gik ind i det andet værelse og tog tre smør-lamper, han hev vægerne ud af to af dem og pressede dem ned i den tredje. I mellemtiden var en af munkene gået ud i det fri, og han kom nu tilbage med en ret stor sten. Han rakte mig den, og jeg løftede den for at bedømme vægt og balance.

”Mester, hvorfor kan munken ikke svare på et spørgsmål?” spurgte jeg.

”Fordi han er under ed, lever under et tavshedsløfte der forbyder ham at tale i et bestemt tidsrum,” lød svaret.

Modvilligt trak jeg kjortlen over hovedet og stod rystende i den kolde bjergluft. Det var koldt nok i Chakpori, men her var det endnu værre, det var bidende koldt. Jeg beholdt Sandalerne på, for gulvet var glat som is.

I mellemtiden havde en munk taget stenen og givet den inderste dør et ordentligt slag, og den faldt ud af hængslerne med et brag. Men på trods af ihærdige anstrengelser var de andre ikke i stand til at se ind i cellen. Så min læremester holdt mig op i vandret stilling, og jeg strakte

hænderne frem, som om jeg skulle dykke. En af munkene tændte de tre væger i smørlampen og anbragte den forsigtigt i mine hænder. Så blev jeg skubbet fremad. Det forbistrede skabs rammer, eller åbning, var ru og hård, men med møje og besvær blev jeg lirket ind gennem indgangen, skruet og drejet ind, så mit hoved og mine arme til sidst var inde.

Jeg blev straks overvældet af en kvalmende stank. Det var den ækle lugt af rådne kød, lugten af noget fordærvet. Man kom ud for en lignende lugt, når man stødte på en død yak-okse eller en død hest, der havde fået lov at ligge for længe. Det var som om hele verdens sanitære installationer strejkede på én gang! Jeg var fuldstændig svimmel af stanken, men det lykkedes mig at bevare fatningen, så jeg kunne hæve lampen, og i skæret fra *den* kunne jeg se den gamle munk. Hans øjne skinnede, han stirrede på mig, det gav et sæt i mig, og jeg skrabede en hel masse hud af skuldrene. Jeg stirrede rædselslagen på ham og opdagede så, at hans øjne skinnede i skæret fra lampen, de blinkede ikke, der var ikke den mindste bevægelse. Jeg vrikkede med fødderne til tegn på, at jeg ønskede at komme ud - i en fart. Forsigtigt blev jeg trukket ud igen, og så blev jeg syg, syg, syg!

”Vi kan ikke efterlade ham der!” sagde min læremester. ”Vi bliver nødt til at vælte muren og få ham ud.” Jeg kom langsomt til hægterne igen og tog min kjortel på. De andre fik fat i noget værktøj bestående af en tung hammer og nogle jernstænger med flade ender. Så satte de jernstængerne fast i nogle nicher i den ene ende af muren og hamrede løs. Snart kunne de begynde at fjerne mur-blokke. Stanken var frygtelig. Til sidst var åbningen stor nok til, at en mand kunne gå ind, og en af munkene kravlede ind med to smørlamper. Det varede ikke længe, før han vendte tilbage, ligbleg, og han gentog min forestilling, hvilket jeg var glad for.

”Vi bliver nødt til at snøre et reb omkring ham og trække ham ud,” sagde munken, ”han er ved at falde fra hinanden. Han er virkelig ved at gå i opløsning.” Stille forlod en munk værelset og vendte kort efter tilbage med et langt reb. Han trådte ind gennem hullet i muren (hvor døren oprindelig var blevet muret til), og vi kunne høre ham arbejde. ”Det er i orden, I kan trække,” sagde han, da han kom ud igen. To munke tog fat i rebet og trak varsomt i det. Kort efter dukkede den gamle mands hoved op, og hans arme; han var i en elendig forfatning. Munkene trak ham forsigtigt ud, og så blev han løftet op af blide hænder og båret udenfor.

I den fjerne ende af værelset var der en lille sti, der førte længere op i bjerget. Munkene klatrede op ad stien med deres byrde og forsvandt ud af syne. Jeg vidste, at de ville tage liget op til en klippeafsats, hvor gribbene snart ville fortære det, for der var ingen mulighed for at begrave lig her i de hårde klipper, vi var afhængige af ”luftbegravelse”.

Mens dette blev gjort, havde munketjeneren, der var kommet sammen med os, lavet et lille hul i den fjerne ende af væggen, så der kunne komme lidt lys ind. Så tog han flere vann spande og spulede den indre celle ren efter den sidste beboer. Snart - hvor snart - ville der komme en anden for at overtage cellen, og han ville leve der i ti? tyve? hvor mange år?

Senere den dag sad vi alle samlet, og den gamle blinde mand sagde: ”Jeg kan føle, at vi her har én, hvis skæbne det er at rejse langt og se meget. Jeg har modtaget information om ham, fra det øjeblik mine hænder berørte hans hoved. Dreng, sid foran mig.”

Modvilligt trådte jeg frem og satte mig lige foran den gamle blinde mand. Han løftede hænderne - de var kolde som is -og anbragte dem på mit afregede hoved. Hans fingre fulgte let mit hoveds form og berørte de forskellige sår og buler jeg havde. Så sagde han: ”Du vil få et meget hårdt liv.” Jeg sukkede for mig selv. Alle fortalte mig, at jeg ville få et besværligt liv, og jeg var ved at blive godt træt af at høre det. ”Efter du har været udsat for besværligheder, prøvelser og modgang, som kun tilfalder få, vil du opnå succes lige før dette liv er forbi. Du vil gøre det du kom til denne verden for at gøre.”

Jeg havde hørt det hele før. Jeg havde været hos sandsigere, astrologer og clairvoyante, og hver eneste af dem havde fortalt mig det samme. Efter at have fortalt mig det vinkede han blot med hænderne, så jeg rejste mig og gik så langt væk, jeg kunne, en handling der fik ham til at gnække af latter.

Min læremester og de andre påbegyndte en lang diskussion om meget alvorlige sager. Mig sagde det ikke ret meget, de talte om profetier, og ting der ville ske i Tibet, de diskuterede de bedste metoder til at bevare Den hellige Viden, og om hvordan man allerede gjorde sig klar til at bringe forskellige bøger og genstande højt op i bjergene, hvor de ville blive skjult i huler. De talte også om hvorledes forfalskninger ville blive efterladt i templerne, så de gamle, gamle ægte genstande ikke ville falde i hænderne på den invaderende magt.

Jeg brød ud af cirklen og satte mig på en klippe og kiggede på det punkt langt under mig, hvor Lhasa nu var indhyllet i den tiltagende nats mørke. Kun Chakporis og Potalas spidser lå stadig badet i en svag dis af lys. De lignede to øer, der flød på et hav af den dybeste lilla farve. Mens jeg sad der, blev øerne gradvist opslugt af det altgennemtrængende mørke. Så dukkede en klar stribe måneskin op over bjergkæderne og berørte Potalas tag, der blev antændt i gyldne glimt. Jeg vendte mig og gik ind i gården, hvor jeg tog min kjortel af, rullede mig ind i mit tæppe og faldt i søvn.

Se link til filmklipp fra dette tema om eneborerhulene og der man henter ut en slik munk som har siddet der i lang tid i filmen SAMSARA- link til klipp og ca 6min [ut i filmen](#) ser vi dette. (link til [hele filmen](#) som var online i jan.2013 på youtube)

[LINK TIL RAMPA-BASEN](#)

Flere bokomtaler til de danske Rampa-bøger utgitt på 70tallet;

LOBSANG RAMPA: [LÆGEN FRA LHASA](#)

For år tilbage udkom en fascinerende bog, ”*Det tredje øje*”, hvis forfatter hævdede at være en tibetansk lama ved navn Lobsang Rampa. I bogen fortalte han om sit liv i det fjerne, næsten ukendte Tibet og om, hvordan han havde fået åbnet sit ”tredie øje”, der satte ham i stand til at se ting, som almindelige dødelige ikke kunne få øje på.

Bogen vakte umådelig opsigt og gav anledning til en heftig diskussion, ikke mindst da nogle påstod, at forfatteren var englænder og aldrig havde sat sine ben i Tibet. Forfatteren selv hævdede imidlertid, at lamaen skrev ”gennem” ham, idet denne havde taget over (invaderet) hans krop og fuldstændig besat ham. De fleste forholdt sig i begyndelsen åbenbart skeptiske, men mange - såvel specialister med hensyn til det fjerne østen som almindelige læsere - havde svært ved at fastholde deres tvivl, når de så hvor mesterligt forfatteren behandlede sit emne og når de så døren åbne sig til en spændende og lidet kendt del af verden.

Hvad der end måtte være sandheden, er *Lægen Fra Lhasa*, Lobsang Rampas anden bog, værd at stifte bekendtskab med, om ikke for andet, så fordi denne bog i sig selv er spændende og fornøjelig læsning. Hvad de store, mere fundamentale spørgsmål angår, som denne bog rejser, da må det overlades til den enkelte selv, hvad han vil mene der om.

LOBSANG RAMPA: [HISTORIEN OM RAMPA](#)

Få bøger har skabt større polemik end Lobsang Rampas selvbiografiske værker.

Forklaringen er ganske simpel: når en englænder hævder, at en tibetansk lamas sjæl har overtaget hans legeme og skriver sin historie gennem ham, bliver han forståeligt nok mødt med skepsis og spot. Når han desuden i detaljer beretter om de mest dramatiske og fantastiske oplevelser, som forudsætter besiddelse af personlige kræfter og evner hinsides almindeligt anerkendte naturlove og udover, hvad almindelige dødelige besidder, så, *må* reaktionen bilve voldsom.

Men voldsomheder af den art udspringer som regel af uvidenhed, at se ind i det ukendte er forvirrende. Men den kendsgerning, at dr. Rampa nu har mange tusinde tilhængere og endnu flere læsere over hele verden er bevis på, at ikke alle hjerner er lukkede for det ukendte.

For denne store læserskare og for de skeptiske, der ikke bar været i stand til at tilbagevise eller forklare hans historie, har Lobsang Rampa skrevet denne sin anden bog.

Hvordan man end vil opfatte den, den er i alt fald fornøjelig og særdeles spændende læsning, vel værd at stifte nærmere bekendtskab med.

LOBSANG RAMPA: DE GAMLES VISDOM

Orientalisk livsvisdom og religion vinder stadig mere indpas i den vestlige verden. Ikke mindst de unge forkaster vor livsform og civilisation og søger et andet, mindre materialistisk grundlag at leve deres liv på.

For dem er denne bog skrevet. Den er tænkt som en hjælp til den søgende, der prøver at orientere sig i orientalsk filosofi og religion, dels ved på ét sted at samle og forklare betydningen af den forvirrende mængde fremmedartede ord og begreber, som man uundgåeligt støder på under sin læsning, dels ved at give anvisninger på ufarlige og gavnlige øvelser til opnåelse af fred, harmoni og indre tilfredshed - kort sagt: åndelig og fysisk sundhed.

Mennesker over hele verden anerkender dr. Lobsang Rampa som deres åndelige vejleder, og trods forfølgelse og latterliggørelse sælges hans bøger i store oplag. Hvilket ikke er noget under, for selv den mest vantro må indrømme, at man kun yderst sjældent bliver præsenteret for så fascinerende og tankevækkende værker som hans.

EREMITTEN

I denne ekstraordinære bog fortæller Lobsang Rampa om en ung mand, en munk, der kommer til en gammel blind eneboers hule for at få del i hans ældgamle visdom.

”Da jeg var ung, havde jeg mange smertelige oplevelser og høstede dyrekøbte, erfaringer,” sagde eremitten til ham. ”Jeg forlod vor store by Lhasa, og vandrede i blinde i vildniset. Udsultet, syg og bevidstløs blev jeg bragt til - jeg ved ikke hvor - og lærte at forberede mig til denne bog. Når min viden er videregivet til dig, vil mit livs mål være opfyldt. Og jeg kan drage herfra i fred til de himmelske sletter.”

En time senere sad den unge mand foran den gamle og lyttede til en mærkelig historie.

Lobsang Rampa hævder, at denne, bog, såvel som alle hans andre bøger, er den rene sandhed, og dem som tror vil den bringe opmuntring og trøst. Nogle vil måske foretrække at betragte den som fiktion. Men tro eller lad være med at tro. Valget er Deres eget. I alle tilfælde er det en betagende og højst usædvanlig fortælling.